

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΑ' – ΤΕΥΧΟΣ 3 – ΜΑΡΤΙΟΣ 2004
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail:contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. **Χρυσόστομος Σκλήφας**
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Χρήστος Γ. Καραγιάννης, Μ.Τη.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπόνης

Προεκτυπωτικὲς ἐργασίες
Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-36.61.200. Fax 210-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	171
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ	
Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐπιστολή συμπαραστάσεως πρὸς τὸν Προϋπουργὸν τῆς Ἰσπανίας μὲ ἀφορμὴν τὴν τρομοκρατικὴν ἐπίθεσιν εἰς Μαδρίτην	172
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, Πρὸς τὸ 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο «Σύγχρονη Τεχνολογία - Αὐριανὴ Ἱατρικὴ»	173
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, Γιὰ τὴν Διεθνή Ἡμέρα γιὰ τὰ Δικαιώματα τῆς Γυναίκας (8/3/2004)	175
ΟΜΙΛΙΑΙ	
Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ, «Ἐφάνερωσά Σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις»	176
Ἀθανασίου Ἀγγελοπούλου, «Ἡ Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης μεταξὺ Ρώμης καὶ ΚΠόλεως στὸ παρελθόν καὶ μεταξὺ ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν στὸ παρόν. Στὸ πνεῦμα τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου	181
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, «Προστασία τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἀπὸ τὸν σεισμικὸ κίνδυνο»	194
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Βυζαντινὴ Μουσικὴ καὶ τὸ ἀναφνὲν «Μουσικολογικὸ Ζήτημα»	196
Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων Οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι τῆς Ε.Ε. συμβάλλουν στὴ συζήτηση γιὰ τὴν εὐθανασία στὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης	201
Ἐξί (6) Χριστιανικὲς Ὄργανώσεις ὑποστηρίζουν τὴν ἐπιχειρηματολογία τοῦ Πάτ Κόξ ἐναντία σὲ ὁδηγία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης γιὰ τὴν ἐπανεῖωση τῶν οἰκογενειῶν	202
ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	
Ἐκκλησία καὶ ἑτερότητα	203
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Ἐβδομάς Ἱερατικῶν Κλίσεων (8-14 Μαρτίου 2004)	205
«Περὶ Ἱερατικῶν Κλίσεων»	207
Ἐβδομάς Ἱερατικῶν Κλίσεων: Μήνυμα τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς Λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως	209
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου, Μήνυμα πρὸς τοὺς Ἱεροσπουδαστὲς περὶ τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων	211
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ	
Δρὸς Ἀναστασίου Ν. Μαρίνου, Παρατηρήσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου 2003 Τρίτης Ἐκθέσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης κατὰ τοῦ Ρατσισμού καὶ τῆς Μισαλλοδοξίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα	213
ΜΕΛΕΤΑΙ	
Παναγιώτου Μπούμη, Ἡ ἀποδοχὴ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928 καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου	216
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ	222
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ	224
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	227
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	235
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	248

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 643
Ἀριθμ. Διεκπ. 460

Ἀθήνησι τῆ 4ῃ Μαρτίου 2004

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγραφον 3 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου τασσομένης δεκαπενθημέρου προθεσμίας «Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν Πίνακα» προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων καὶ ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγρ. 1 του ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς τῶν κατωτέρω προτεινομένων ὑποψηφίων δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ ἔνστασις ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσίευσως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι οἱ προτεινόμενοι δὲν διαθέτουν τὰ πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικά ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῆ εἴτε πρὸς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιερατείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Φώτιος Ζαχαρόπουλος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας.
2. Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Παντελεήμων Μουτάφης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.
3. Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰουστίνος Μπαρδάκας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας.
4. Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀλέξιος Ψωῖνος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γλυφάδας.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιερατάρχης

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Athens, 11th March, 2004

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΝ
ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΜΕ
ΑΦΟΡΜΗΝ ΤΗΝ
ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΗΝ
ΕΠΙΘΕΣΙΝ
ΕΙΣ ΜΑΔΡΙΤΗΝ**

His Excellency
Jose Maria Aznar
Prime Minister of Spain
c/o Embassy of Spain in Athens

Your Excellency,

On hearing the sorrowful news of today's repulsive attack on innocent people at three train stations in Madrid, we express our deepest sympathy and extend, along with all our clergy and our pious Greek people, our utmost fervent prayers to our Lord for the prevalence of His peace to Your country and the souls of Your friendly people.

May the Lord help Your Excellency in these tragic moments and guide You with His wisdom to the most effective and peace-bringing actions.

Yours, in God our Lord,
† Christodoulos
Archbishop of Athens and all-of-Greece

Έν Ἀθήναις τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 2004

ΠΡΟΣ ΤΟ
2ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ
«ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ -
ΑΥΡΙΑΝΗ
ΙΑΤΡΙΚΗ»

Πρὸς
 Τὸν Ἐλλογιμώτατον
 κ. Ἰωάννην Καφέζαν
 Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς
 Ἑταιρείας Τεχνολογίας καὶ Πληροφορικῆς
 Ἐν τὰ ὕθθα

Περιδιαβαίνοντας τὸ προκαταρκτικὸ πρόγραμμα τοῦ πραγματικὰ τόσο ἐνδιαφέροντος Συνεδρίου σας, ἐντυπωσιάσθηκα ἀπὸ τὴν ποικιλία καὶ μόνον τῶν σύγχρονων ἐπιστημονικῶν κλάδων. Πρωτόγνωροι ὄροι, λέξεις ποὺ ἀπουσιάζουν καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ σύγχρονα λεξικά, ἀποτυπώνουν μοναδικῆς διεισδυτικότητος καὶ ἐκπληκτικοῦ διαμετρήματος ἐπιτεύγματα τοῦ ἀνθρώπου, προσδιορίζουν ἄγνωστες πρὸς τὸ παρὸν ἐφαρμογές καὶ δημιουργοῦν τὴν βάσιμη ὑπόψια ὅτι βρισκόμαστε στὰ πρόθυρα ἑνὸς κόσμου, ποὺ δὲν ἔχει καμμία σχέση με αὐτὸν ποὺ ὡς τώρα συνηθίσαμε νὰ ζοῦμε.

Ὁ κόσμος αὐτὸς μᾶς πλησιάζει με ἀσύλληπτες ὑποσχέσεις καὶ ἀπροσδόκητες ἐλπίδες γιὰ νέες γρήγορες καὶ ἀκριβέστερες διαγνωστικὲς τεχνικὲς, πιὸ ἀποτελεσματικὰ καὶ ἀνώδυνα θεραπευτικὰ ἐργαλεῖα, περιορισμένο πόνον, σημαντικὴ παράταση τοῦ μέσου ὄρου ζωῆς, ἐξάλειψη βασανιστικῶν ἀσθενειῶν, ταχύτερη μετεγχειριτικὴ ἀνάνηψη, βάσιμη προοπτικὴ ζωῆς με ποιότητα, ἔλεγχον τῶν γενετικῶν μας προδιαγραφῶν κ.λπ. Ἡ σύζευξη τῆς πληροφορικῆς καὶ τῶν τεχνολογιῶν αἰχμῆς με τοὺς τομεῖς ὑγείας ἤδη ξεπέρασε καὶ τὰ πιὸ τολμηρὰ ὄνειρα καὶ μεταμόρφωσε σὲ πραγματικότητα καὶ τὰ πιὸ εὐφάνταστα σενάρια.

Παράλληλα, ὁμως, ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπανάσταση προκαλώντας τὴν ἔκρηξη τῆς γνώσης ὑποκατέστησε τὴν ἀπλότητα τῆς αἴσθησης καὶ παρατήρησης με τὴν ἔπαρση τῶν ἐλιγμῶν τῆς σκέψης. Ἡ *τεχνολογικὴ ἐπανάσταση*, μεγιστοποίησε τὴν ἀξιοποίηση τῆς φυσικῆς ἀνθρώπινης δύναμης με βαρὺ ὁμως τίμημα τὸν περιορισμὸ τῆς συμμετοχῆς στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἔτσι, ἡ ρομποτικὴ ὑποκατέστησε τὴ μυϊκὴ κίνηση, ἡ πληροφορικὴ τὴ μνήμη καὶ ἡ κυβερνητικὴ τὴ σκέψη, ὁ ἀνθρώπος φαίνεται πῶς περνάει μὲν καλύτερα, στὴν οὐσία ὁμως λιγότεψε. Ἦδη βρισκόμαστε στὸ κατώφλι μᾶς *νέας ἐπανάστασης, τῆς γενετικῆς*, ποὺ ἐδῶ καὶ χρόνια ἄρχισε καὶ μόλις τώρα αἰσθανόμαστε τοὺς κραδασμούς της. Ἡ τεχνολογία πλέον δὲν ρυθμίζει μόνον τὸ τι κάνουμε –τὴ ζωὴ μας– ἀλλὰ καθορίζει ταυτόχρονα καὶ τὸ ποιοὶ εἴμαστε –τὴν ταυτότητά μας. Αὐτὸ ὁδηγεῖ στὴν πιὸ ἐπικίνδυνη κρίση τῆς ἀνθρώπινης ταυτότητας, καθὼς μολύνει τὸ ἀνθρώπινο γονιδίωμα με τὸν πειρασμὸ τῆς ὑποκατάστασης τοῦ Θεοῦ.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτόν, στὸν κόσμον ποὺ ἐτοιμαζόμαστε νὰ δημιουργήσουμε μεταλλάσσονται ὁ ρόλος τῆς φύσης, τὸ περιεχόμενο τῶν φυσικῶν ὄρων, ἡ ἔννοια τῆς ἀσθένειας, ἡ μέθοδος τῆς θεραπείας, ὁ τρόπος τῆς ἀναπαραγωγῆς, ἡ οὐσία τῆς διατροφῆς. Ἐκτὸς τούτων, ἀναπροσαρμόζονται οἱ ἀνθρώπινες κοινωνικὲς καὶ οἰκογενειακὲς σχέσεις, ἐπαναπροσδιορίζονται οἱ ἠθικὲς παράμετροι, χάνει σὲ βαρὺτητα ἡ σημασία τῶν ἀξιῶν, ἀμφισβητεῖται ἡ ἰσχύς καὶ ἀνατρέπεται ἡ ἀξία τῶν νόμων, διαπλέκεται ὁ φόβος με τὴν ἐπιτυχία καὶ ἡ ἀπειλὴ με τὴν πρόοδο.

Τοῦ
 Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
 Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
 κ. ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τελικά δημιουργοῦμε ἓνα ὑβρίδιο ἀνθρώπου πού στήν οὐσία «ὕβριζει» τὸν Θεὸ καὶ προσβάλλει τὴν ἱερότητα τῆς δικῆς του ταυτότητας.

Ἐκτὸς τῆς ἄλλης πάλι πλευρᾶς, ἡ Ἐκκλησία μιλάει μίαν διάλεκτο πνευματικῆ, πού ἀγκαλιάζει τὸν ἄνθρωπο ὡς ψυχοσωματικὴ ὄντοτητα. Ἡ βιολογικὴ του ἀκμὴ δὲν εἶναι ἄσχετη ἀπὸ τὴν ψυχοπνευματικὴν του ἁρμονία. Ἡ προοπτικὴ του εἶναι αἰώνια στὸ χρόνο καὶ θεϊκὴ στὸ μέγεθος. Κάτι τέτοιο εἶναι πολὺ ξένο πρὸς τὴ σύγχρονη τεχνολογία καὶ ὀρθολογιστικὴ ἀντίληψη τῆς κοινωνίας, ἢ ὅποια τὸ περισσότερο πού ἀναγνωρίζει καὶ κατανοεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία εἶναι ἡ κοινωνικὴ τῆς δύναμις καὶ δυνατότητα καὶ τίποτα παραπάνω.

Μέσα σὲ αὐτὴν τὴν περιέργη ἀτμόσφαιρα ἐμεῖς οὔτε τὸν Θεὸ αἰσθανόμαστε πὼς πρέπει νὰ προστατεύσουμε —διότι Θεὸς πού προστατεύεται δὲν ὑπάρχει— οὔτε πολὺ περισσότερο τὴν ἐπιστῆμη θὰ θέλαμε νὰ ἀμφισβητήσουμε ἢ τὴν πρόοδο νὰ ἀναχαιτίσουμε. Κάτι τέτοιο οὔτε δυνατὸ εἶναι οὔτε φυσικὰ καὶ σωστό.

«Ὁ ἄνθρωπος φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται», ἢ δὲ γνώση ἀποτελεῖ δῶρο τοῦ Θεοῦ καὶ δυνατότητα μετοχῆς στὴν πανσοφία Του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀγὼνας γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς γνώσης καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ ἀνακάλυψη ἔχει κά-

τι τὸ θεϊκὸ μέσα του. Δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ φοβόμαστε τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα, ἀκόμη καὶ αὐτὰ πού στὴ φύση τους εἶναι κάπως ἐπικίνδυνα. Ὑπάρχουν ὅμως πολλοὶ λόγοι νὰ προσέχουμε τὶς ψευδαισθήσεις, πού αὐτὰ συχνὰ δημιουργοῦν. Ἡ ἀνάγκη νὰ προσδιορίσουμε ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ ὄρια καὶ τοὺς στόχους μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὶς δυνατότητες καὶ τὴν αὐτοαξία μας εἶναι ἐπιβεβλημένη.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν λυτρώνεται οὔτε μὲ χαρτογραφημένο τὸ γονιδίωμα του, οὔτε μὲ τὴν ἐπιλεξιμότητα τῶν προδιαγραφῶν του, οὔτε μὲ τὰ βιοτεχνολογικὰ παιχνίδια τῆς ταυτότητός του, οὔτε μὲ τὸ ξεγέλασμα τῆς ψεύτικης τελειότητας καὶ τῆς παραπλανητικῆς ἀθανασίας του, οὔτε μὲ τὴν ὅποια παράταση τῆς ἐπιβίωσής του. Ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερώνεται μὲ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ πνεύματός του, μὲ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ Θεοῦ μέσα του.

Εὔχομαι τὸ Συνέδριό σας νὰ μὴν σᾶς γεμίσει μόνον μὲ τὴν γνώση τοῦ τι ὁ ἄνθρωπος κάνει, ἀλλὰ κυρίως μὲ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ ποιὸς μπορεῖ νὰ γίνεῖ. ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ καὶ Ο ΘΕΟΣ ΝΑ ΣΑΣ ΕΥΛΟΓΕΙ.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθῆναις τῆ 5ῃ Μαρτίου 2004

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ
 ΗΜΕΡΑ
 ΓΙΑ ΤΑ
 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
 ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ**

(8 Μαρτίου 2004)

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα δίνει τὴν εὐκαιρία ἀφενὸς μὲν, νὰ ὑπενθυμίσουμε τὸν σπουδαῖο καὶ ἐνεργὸ ρόλο τῆς γυναίκα^ς στὴ σύγχρονη κοινωνία, ἀφετέρου δέ, τὴν ἀξία καὶ τὴ θέση ποὺ τῆς δίνει ἀνάκαθεν ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ὑπερασπιζόμεθα τὰ νόμιμα καὶ ὀρθὰ δικαιώματα τῆς γυναίκα^ς, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε τὰ πεπλανημένα καὶ δῆθεν «δικαιώματα», ποὺ τὴν ὑποβιβάζουν καὶ συνάμα καταστρατηγοῦν τὴν ἱερότητα τοῦ προσώπου της.

Γιὰ τὴν Ἐκκλησία παραμένει ἀρχέτυπο καὶ πρότυπο κάθε γυναίκα^ς ἡ Παναγία-μητέρα μας καὶ ὀλόθερμη εὐχή μας εἶναι, ἡ «Κεχαριτωμένη», νὰ χαριτώνει καὶ προστατεύει κάθε γυναικεῖο πρόσωπο.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
 † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Τοῦ
 Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
 Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
 κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

**«ΕΦΑΝΕΡΩΣΑ ΣΟΥ
ΤΟ ΟΝΟΜΑ
ΤΟΙΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ»**

(Ὁμιλία κατὰ
τὴν Συνοδικὴν Θεϊαν
Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς
τῆς Ὁρθοδοξίας,
εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν
Ναὸν Ἀθηνῶν, 29/2/2004)

Μακαριώτατε
Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. Χριστόδουλε,
Πεπνυμένε Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
καὶ Προκαθήμενε Αὐτῆς καὶ τῆς Συνάξεως ταύτης.
Σεβασμιώτατοι καὶ προσφιλέστατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὶ
Συνοδικοὶ Σύεδροι, μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.
Ἐξοχώτατε
κ. Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

§1. Ἐπέστη ἡμέρα πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἡ αἰδέσιμος καὶ λαμπρὰ πανήγυρις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Αὕτη ἡ πανήγυρις ἀρχὴν λαβοῦσα ἐκ τῆς λήξεως τῆς περιόδου τῆς Εἰκονομαχίας διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς καὶ ἀναστηλώσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς (843 μ.Χ.), ἐμεγαλύνθη ἐπεκταθεῖσα καὶ συμπεριλαβοῦσα πάντας τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς διαφυλάξεως τῆς σωζούσης καὶ ἀγιαζούσης ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου.

Αἰνοῦμεν, ὑμνοῦμεν, εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον καὶ ἀπονέμομεν τὴν κατὰ σχέσιν τιμῆς εἰς ἅπαντας τοὺς Ἁγίους οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνισθέντας καὶ τελειωθέντας, ὧν «γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀρνίου τοῦ Ἐσφαγμένου» (Ἀποκ. ιγ' 8).

* * *

§2. Πάρεστιν εἰς τὴν παροῦσαν πανέορτον Σύναξιν πᾶσα ἡ Ἐκκλησία, ἔχουσα ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι Προεξάρχοντα τῆς θείας Λειτουργίας καὶ τῆς φωτοφόρου πανηγύρεως τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίας κ. Χριστόδουλον, περιστοιχούμενον ὑπὸ τῶν συμπαρεδρευόντων αὐτῷ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· εἰς τὴν συναγωγὴν τοῦ Πιστοῦ Λαοῦ προΐσταται ἡ Πολιτειακὴ Ἡγεσία τῆς εὐσεβοῦς Πατρίδος ἡμῶν, αὐτὸς οὗτος ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ πάντες οἱ ἐπ' ἐξουσίας ὄντες.

* * *

§3. Σήμερον ἡ μεγαλόφωνος τῶν Ὁρθοδόξων Σύναξις κηρύττει τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακρὰν τὸ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α' Τιμ. γ' 16) καὶ ὅτι «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ' 8).

Πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι: «Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ' 12).

Ὁ Πανένδοξος καὶ Κραταῖος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὸ συνὸν Αὐτῷ Μυστήριον τῆς κατὰ σάρκα οἰκονομίας Αὐτοῦ, εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον

Τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς,
Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
κ. ΔΑΝΙΗΛ

τῆς παρουσίας εὐχαριστιακῆς Συνάξεως τῶν πιστῶν.

Ὡστόσο, δοξάζομεν τὸν Πανάγαθον Κύριον ἡμῶν διαπιστοῦντες τὴν ἐνότητα τοῦ εὐσεβοῦς Γένους ἡμῶν ἐν τῇ πίστει, ἐν τῇ εὐσεβείᾳ, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣν ἀπειργάσθη ὁ θεῖος τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ καὶ ἦτις ἐκραταίωσεν τὸ Γένος ἡμῶν κατὰ τὴν μακροαίωνα ἱστορικὴν διαδρομὴν αὐτοῦ.

Καὶ εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ Εἰκονομαχία ὑπῆρξεν βάνανυσος ἐπέμβασις τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης πάλιν ἡ Πολιτεία εἰργάσθη κατὰ τὸ λόγιον «ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται».

* * *

§4. Ἡ σήμερον εἶναι ἡμέρα οὐχὶ μόνον πανηγύρεως καὶ πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτογνωσίας καὶ αὐτοσυνειδησίας.

Πρὸς ταύτην θὰ χωρήσωμεν ἔχοντες ὁδηγὸν ἡμῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Ἐπουράνιον Θεὸν καὶ Πατέρα «ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις» (Ἰωάν. ιζ' 6), ἵνα εἰπωμεν ὅτι ἔργον καὶ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, ὅπως φανερώνη τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον.

α. Ἡ υἰοθεσία

Ἡ Ἐκκλησία ἐρμηνεύει, κατανοεῖ καὶ βιώνει τὸν Κυριακὸν τοῦτον λόγον, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐφάνερωσε εἰς τοὺς ἀνθρώπους δύο τινά, ὅτι ὁ Ὕνας κατὰ τὴν οὐσίαν Θεὸς εἶναι Τριάδα προσώπων, Πατέρας, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὅτι ὁ Θεὸς Πατέρας εἶναι Πατέρας καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Περὶ τοῦ πρώτου, ἦτοι τῆς Τριαδικότητος τοῦ Θεοῦ ἱκανῶς ἔχουν λεχθεῖ. Θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ δεύτερον, ἦτοι τὴν Πατρότητα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξεν ἡμᾶς, ὅταν ἀπευθυνώμεθα εἰς τὸν Θεὸν Πατέρα, ὅπως ἀποκαλῶμεν καὶ ὅπως ἐννοῶμεν καὶ ὅπως αἰσθανώμεθα Αὐτὸν Πατέρα μας. Εἶπε νὰ λέγωμεν: «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Λουκ. ια' 2), δηλαδή «Ἐπουράνιε Πατέρα μας».

Καὶ συνδιαλεγόμενος μετὰ τῆς Μυροφόρου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, τῆς Ἰσαποστόλου, αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς Ἐνδόξου Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἐντολὴν καὶ παραγγελίαν, ὅπως πορευθῆ πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς ὁποίους ἀποκαλεῖ πλέον ἀδελφοὺς Αὐτοῦ «οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδε τί ποι-

εἶ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν» (Ἰωάν. ιε' 15) καὶ ὅπως διαμηνύσῃ εἰς αὐτοὺς ἐπὶ λέξει: «Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν» (Ἰωάν. κ' 17) διαστέλλων ὁμως τὴν Ἐαυτοῦ σχέσηιν μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἐκ τῆς σχέσεως Αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Οὕτως κατ' ἄλλην ἔννοιαν ὑψηλοτέραν, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ὡς φύσει Υἱός. Καὶ κατ' ἄλλην ἔννοιαν ὑμεῖς, ὡς κατὰ χάριν καὶ υἰοθεσίαν. «Καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ἡμῶν, Θεοῦ τὸν δῶρον» (Πρβλ. Ἐφεσ. β' 8).

Κατὰ τὴν δισχιλιετῆ ἱστορικὴν ἐν τῷ κόσμῳ πορείαν, ἡ Ἐκκλησία τοῦτ' αὐτὸ ἐπεδίωξεν καὶ ἐπιδιώκει, ἵνα φανερώσῃ τὸν Ἀληθινὸν καὶ Ζῶντα Θεὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐνεργήσῃ, ἵνα καταστήσῃ αὐτοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας Αὐτοῦ τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς καὶ ἵνα γνωρίσῃ εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἀνυψώθησαν εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἐκ τοῦ Παθόντος καὶ Ἀναστάντος καὶ Ἀναληφθέντος καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς Ἐγκαθιδρυθέντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὑψηγορεῖ ὁ θεϊότατος καὶ πανεύφημος τῶν Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαῖος καὶ ἰδρυτὴς τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίας, τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ Παῦλος: «Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι» (Ἐβρ. β' 10).

Καὶ πάλιν «Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ἐφεσ. β' 4-6).

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὰς πανηγυρικὰς Συνάξεις τῶν Δεσποτικῶν Ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν ἐπισήμως καὶ ἐκφαντορικῶς κηρύττει, ἐπαναλαμβάνουσα ἔτι καὶ ἔτι τοὺς Ἀποστολικοὺς λόγους: Ὅτι «ὄσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν ἔξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι» (Ἰωάν. α' 12) καὶ ὅτι «πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ' 26), πρὸς τοῦτο καὶ ὁ Υἱὸς ἐνηνθρώπησε «ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου» «ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολαύωμεν» (Γαλ. δ' 4, 5).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος βεβαιοῖ τοὺς πιστοὺς περὶ τῆς υἰοθεσίας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐπουρανίου Πατρὸς λέγων: «Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ

Στιγμιότυπο από τή Συνοδική Θεία Λειτουργία στό Μητροπολιτικό Ναό Ἀθηνῶν κατά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας (29/2/2004)

Υἱοῦ Αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κραζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ» (Γαλ. δ' 6).

Τὸ δὲ σωτήριο καὶ θεῖον ἔργον τοῦτο εἶναι διαρκῆς κατὰ τὸν λόγον πάλιν τοῦ Κυρίου «καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω» (Ἰωάν. ιζ' 26).

Ὡς γνῶσις δὲ τοῦ Θεοῦ δὲν ἐννοεῖται ἡ φυσικὴ καὶ ἔξωτερικὴ γνῶσις περὶ Αὐτοῦ, δυναμένη ἄλλωστε, ἵνα ἐπιτευχθῇ καὶ ἄνευ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν λόγον «καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίσσουσι» (Ἰακ. β' 19), ἀλλ' ἐννοεῖται ἡ μυστικὴ ἔνωσις καὶ κοινωνία μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐνεργουμένη διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται καὶ τὸ ἕτερον Κυριακὸν λόγιον «αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσὶ τε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν» (Ἰωάν. ιζ' 3).

Ἐνῶ πολλοὶ ἐπιδιώκουν, ἵνα ἐγκαθιδρῦσουν εἰς τὸν κόσμον μίαν Ἀδελφότητα ἀνθρώπων ἄνευ Πατρός, ἡ Ἐκκλησία ἐργάζεται, ἵνα αὕτη ἡ Ἀδελφότης προέρχεται καὶ συγκροτεῖται ἀπὸ τὴν θεϊκὴν Πατρότητα, συμπεριλαμβάνουσα ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ τινὸς διακρίσεως κατὰ τὸ παύλειον «οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ

οὐδὲ Ἑλλήν, οὐκ ἐν δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θύλῃ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ' 28), ἵνα ὁ Θεὸς γίνῃ κέντρον τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἀφοῦ «ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ... τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν» (Πράξ. ιζ' 28).

* * *

Ἐξ ἄλλου διὰ τοῦτο ἠγωνίσθη ἡ Ἐκκλησία καὶ κατεπόλεμησε τὰς πλάνας καὶ τὰς κακοδοξίας, ἐπειδὴ ἐφάνερων ἕτερον πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, ἠλλοίωσαν τὴν ἄχραντον Αὐτοῦ Εἰκόνα καὶ ἀπέκλειον τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς σωτηριώδους αὐτῆς σχέσεως.

Κατανοοῦμεν εὐχερῶς, ὅτι οἱ ἀγῶνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ θυσίαι τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ Μαρτύρων δὲν ὀφείλονται εἰς τινὰ ἰσχυρογνωμοσύνην περὶ θεωρητικῶν τινὸς θέματος καὶ μισαλλοδοξίαν, ἀλλ' ὀφείλονται εἰς τὴν προστασίαν τῶν πνευματικῶν δικαιωμάτων τῶν βεβαπτιομένων καὶ πιστευόντων, τῶν μελῶν αὐτῆς.

β. Αἱ Προϋποθέσεις

Ὁ Κύριος ἐκάλεσεν ἡμᾶς Ἀδελφούς Αὐτοῦ, ἐπειδὴ «ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος» (Ἰωάν. α' 16).

Διὰ νὰ εἴμεθα ὁμοῦ Ἀδελφοὶ Αὐτοῦ καὶ τέκνα γνήσια καὶ ἀληθινὰ τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς, πρέπει νὰ εἴμεθα Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι χρήσιμον καὶ ἐποικοδομητικόν, ὅπως γνωρίζωμεν ποίους ὁ Κύριος ἀναγνωρίζει ὡς Μαθητὰς καὶ Ἀδελφούς Αὐτοῦ καὶ Υἱοὺς τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς:

1. Τοὺς ἀποδεχομένους τὴν διδασκαλίαν καὶ τηροῦντας τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ.

Εἶπε: «ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η' 31-32).

Εἰς τὸν λόγον αὐτὸν τοῦ Κυρίου διακρίνομεν:

Πρῶτον, ὅτι ὀφείλομεν: α) ὅπως παραμένωμεν εἰς τὸν λόγον Του, β) ὅπως ἐκζητῶμεν Αὐτὸν καὶ μόνον, γ) ὅπως μὴ τρέχωμεν ὀπισθεν ἄλλων διδασκάλων (Βλ. Λουκ. κα' 8) καὶ δ) ὅπως μὴν ἐτεροζυγῶμεν (Βλ. Β' Κορ. στ' 14).

Δεύτερον, ὅτι ἡ ἀλήθεια γνωρίζεται μόνον ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μένουσιν εἰς τὸν λόγον Αὐτοῦ. Θὰ ἐλέγωμεν, ὅτι ἡ ἐμμογή, ἡ προσήλωσις καὶ ἡ ἀποδοχή τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ οὐσιώδη προϋπόθεσιν διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, πάσης ἀληθείας, Αὐτοῦ τοῦτέστιν τοῦ Θεοῦ.

Τρίτον, ὅτι ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀληθείας ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ πᾶν ψεῦδος, πλάνης καὶ πάθος. Ζῆ ἐν τῇ ἀληθείᾳ τοῦτέστιν ἐν τῷ Θεῷ.

2. Τοὺς βιοῦντας τὴν ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητα «ἐν ἀγάπῃ».

Εἶπε: «ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰωάν. ιγ' 35).

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ διδάσκαλος τῆς ἀγάπης τονίζει ἐμφαντικῶς:

«Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς. πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνεται. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν

αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ» (Α' Ἰωάν. β' 7-11).

Ἡ διδασκαλία αὕτη ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐρείδεται τόσον ἡ κατανόησις, ὅσον καὶ ἡ βίωσις τῆς καινῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης.

3. Τοὺς βιοῦντας τὴν Ἀδελφότητα ταπεινούμενοι καὶ διακονοῦντες.

Ἐπὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Κύριος διὰ τῆς νίψεως τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ. Ὄταν ἐπεράτωσεν τὸ ἔργον Αὐτοῦ εἶπε: «Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας» (Ἰωάν. ιγ' 14). Ἐπίσης εἶπε: «Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· ὡςπερ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. κ' 26-28).

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου διακρίνονται ἐκ τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς διακονίας τῶν ἀδελφῶν «μηδὲν ἀπελπίζοντες» (Λουκ. στ' 35).

Ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, ἔγραψε, ὅτι τοὺς χριστιανοὺς ἐνώνει ἀφ' ἐνὸς τὸ πέτρινον θυσιαστήριον, δηλαδὴ ἡ ἀγία Τράπεζα ἐξ ἧς τρέφονται καὶ αὐξάνονται εἰς τὴν «ἐν Χριστῷ ζωὴν» ἀφ' ἑτέρου τὸ θυσιαστήριον τῆς ἀγάπης.

4. Τοὺς μετέχοντας τοῦ κοινοῦ Εὐχαριστιακοῦ Δείπνου.

Ἡ υἰοθεσία οὔτε ἐδόθη οὔτε βιοῦται ἀπροϋποθέτως. Προσφέρεται ὑπὸ τοῦ ἐπουρανίου Πατρὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ Ἅγια καὶ Ὑπεράγια Μυστήρια Αὐτῆς καὶ γενικῶς εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν.

Εἶπεν ὁ Κύριος:

«Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (Λουκ. κβ' 19).

Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος:

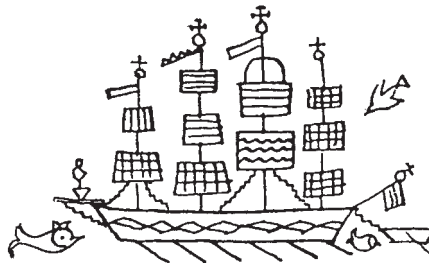
«Ὅσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλετε ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ» (Α' Κορινθ. ια' 26).

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου μετέχουν εἰς τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα δὲν ἀποτελοῦν θρησκευτικὰς τελετάς, ἀλλὰ τρόπους κοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ. Συναθροίζονται καὶ τελοῦν τὸ κορυφαῖον Μυστήριον τῆς θεί-

ας Εὐχαριστίας καὶ μεταλαμβάνουν τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος Αὐτοῦ. Οὕτως ἡ Εὐχαριστιακὴ Σύναξις δὲν ἀποτελεῖ ἀπλὴν συνάθροισιν μελῶν ἐγκοσμίου ὀργανώσεως, ἀλλὰ συνιστᾷ μετοχὴ εἰς τὸ Μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας, δι' οὗ ὁ πιστός, ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς κτιστῆς, φθαρτῆς ὑπάρξεως καὶ ἁμαρτωλῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐνούμενος ἐν Χριστῷ καὶ γενόμενος «κοινωνός θείας φύσεως» (πρβλ. Β' Πέτρο. α' 4).

Αὐτῆς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ζωῆς κήρυξ «στῦλος καὶ ἐδραίωμα» (Τιμ. γ' 15), ἐγένετο ἡ Ἐκκλησία, καθὼς πο-

ρεύεται ἐν τῷ κόσμῳ μεταξὺ τῶν δύο παρουσιῶν καὶ φανερώσεων τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς βιώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως εἰς τὴν προσδοκίαν τῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ συμμετοχῆς εἰς τὴν ζωὴν Αὐτοῦ καὶ ἀγαλλομένη ψάλλει καὶ ἀναφωνεῖ «ἄχρισ οὗ ἂν ἔλθῃ» (Α' Κορ. ια' 26): «Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Ψάlm. 117 (118) 26-27). «Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου, καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου» (Ἀποκ. κβ' 17).

**«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΚΠΟΛΕΩΣ
ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ
ΚΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ.
ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ
ΦΩΤΙΟΥ»***

1. Ἡ Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης μεταξύ Ρώμης καὶ ΚΠόλεως στὸ παρελθόν.

Τρεῖς εἶναι οἱ χρονολογίες-κλειδιά, πού προσδιορίζουν τὴν δικαιοδοσιακὴ σχέση τῆς Ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης, ὡς Ἐξαρχίας καὶ Βικαριάτου μὲ τὴν Πρεσβυτέρα καὶ τὴ Νέα Ρώμη: τὸ 395/396 μ.Χ., τὸ 732/733 μ.Χ. καὶ τὸ 879/880 μ.Χ. ἐπὶ Πατριάρχου ΚΠόλεως τοῦ σήμερα τιμωμένου ἱεροῦ Φωτίου.

Οἱ μητροπόλεις καὶ οἱ ἐπισκοπὲς τοῦ Ἰλλυρικοῦ διατελοῦσαν ὑπὸ τὸν Ρώμης, χωρὶς ἀμφισβητήσεις μέχρι τὸ 395 μ.Χ. Τότε συντελεῖται ἡ διαίρεση τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους σὲ Ἀνατολικὸ καὶ Δυτικὸ Ρωμαϊκόν. Στὰ τέλη τοῦ 395 μ.Χ. καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 396 μ.Χ. συνήφθη συμφωνία μεταξύ Ἀρκαδίου καὶ Στιλίου, πού ἐπισημοποίησε τὴν διαίρεση.

Σύμφωνα μ' αὐτήν, τὸ Ἀνατολικὸ Ἰλλυρικόν, περιείχετο στὸ Ἀνατολικὸ Ρωμαϊκὸ Κράτος. Τὶ ἐννοοῦμε γεωγραφικά, ὅταν λέμε «Ἀνατ. Ἰλλυρικόν»; Ἐννοοῦμε τὴ σημερινὴ Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπη ἀπὸ τὰ νότια τῆς Οὐγγαρίας, στὸν μέσο τοῦ Δουνάβειου, πρὸς Βορρᾶν, μέχρι Κρήτης πρὸς Νότον καὶ ἀπὸ Ἀδριατικῆς Θαλάσσης μέχρι Νέστου ποταμοῦ, τοῦ συνόρου μεταξύ Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἀνατολικά.

Ἡ Θεσσαλονίκη κατέστη ἡ μόνιμη ἔδρα τοῦ διαμερίσματος αὐτοῦ. Ἐπομένως, καὶ ἡ Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης, στὴν ὁμώνυμη πόλη ὡς ἔδρα τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ, δέσποζε στὴν περιοχὴ, ἀπελάμβανε ἐπιβλητικὸν κύρος, καὶ ὡς ἐκ τούτου, καὶ ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἐξεχούσης θέσεως. Ἡ μητρόπολις Θεσσαλονίκης κατέχει περίοπτη θέση καὶ ὁ μητροπολίτης τῆς διατηρεῖ θέση ὑπερμητροπολίτου, ὅπως ἀκριβῶς οἱ μητροπολίτες Νικομηδείας, Ἡρακλείας, Ἐφέσου, Καισαρείας καὶ Ἀντιοχείας. Στὶς παλιὲς πρῶτες Συνόδους βλέπουμε αὐτὴν τὴν θέση περιωπῆς τοῦ Θεσσαλονίκης, μὲ τὸ νὰ ὑπογράφει μεταξύ τῶν πρώτων τὰ Πρακτικά των. Ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν περιωπὴ σήμερα διατηρεῖται ὁ τίτλος «Παναγιώτατος», πού φέρει κατὰ παράδοση ὁ Θεσσαλονίκης, ἐντὸς ὅμως τῶν ὁρίων τῆς Ἐπαρχίας του.

Ἡ δεύτερη χρονολογία-κλειδί εἶπαμε ὅτι εἶναι τὸ 732/733 μ.Χ. Τότε τὸ Ἀνατολικὸ Ἰλλυρικὸ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Ρώμης καὶ περιέρχεται καὶ ἐκκλησιαστικὰ στὸν Πατριάρχη ΚΠόλεως. Ἡ βασικώτερη αἰτία τῆς νέας ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ στὴν εἰκονομαχικὴ κίνηση, πού ἀναπτύχθηκε κατὰ τὸν 8ο αἰῶνα, καὶ ἡ ὁποία ἔγινε ἀφορμὴ τῆς ὑπαγωγῆς καὶ ἐκκλησιαστικῶς τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ στὸν Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ κίνηση αὐτὴ ἐμφανίσθηκε καὶ ἀναπτύχθηκε στὸ ἔδαφος τῆς Μ. Ἀσίας, ἐπειδὴ μερικοὶ ἐπίσκοποι δέχθηκαν καὶ καλλιέργησαν εἰκονομαχικὲς ἀντιλήψεις. Τὸ σπουδαιότερο, ὅμως, εἶναι ὅτι τὴν εἰκονομαχικὴ κίνηση τῆς Μ. Ἀσίας ἐγκολπώθηκε ὁ Λέων Γ' ὁ Ἰσαυρος, πού, ἀκόμη ἀπὸ στρατηγός, εἶχε τὴν ἔδρα του στὶς περιοχὲς αὐτὲς καὶ τελοῦσε ὑπὸ τὸ κλίμα ὄλων αὐτῶν τῶν καταστάσεων. Ἐχοντας, λοιπόν, τέτοιες ἰδέες καὶ ἐμφορούμενος ἀπὸ ἓνα τέτοιο εἰκονομαχικὸ πνεῦμα,

* Εἰσήγηση κατὰ τὴν «Σύσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τῶν Ἑλλογιμωτάτων κ.κ. Κοσμητόρων, Προέδρων, Καθηγητῶν καὶ τοῦ λοιποῦ Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης», στὶς 6 Φεβρουαρίου, ἡμέρα τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, στὸ Διορθόδοξο κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Πεντέλης.

ὡς αὐτοκράτωρ (717-741 μ.Χ.), δὲν διστάζει καὶ νὰ τὸ ἐπιβάλῃ.

Ἔτσι, τὸ 726 μ.Χ. ὁ Λέων Γ' ὁ Ἰσαυρος προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸν πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανὸν (715-730) νὰ ἀκολουθήσῃ εἰκονομαχικὴ πολιτικὴ. Ὁ Γερμανὸς, ἄνθρωπος εὐρείας μορφώσεως καὶ ἠπίου χαρακτῆρος, ἀρνεῖται, καὶ ἔτσι ἐπέρχεται διάσταση μεταξὺ πατριαρχικοῦ καὶ αὐτοκρατορικοῦ θεσμοῦ. Ἡ διάσταση αὕτη εἶχε δυσάρεστες συνέπειες στὴν αὐτοκρατορία, γιατί ἡ ἄρνηση τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου νὰ ἀκολουθήσῃ εἰκονομαχικὴ πολιτικὴ εἶχε ἀπήχηση στὸ Νότιο Ἰλλυρικόν, κυρίως στὴν Πελοπόννησο καὶ στὶς Κυκλάδες. Καὶ ἡ ἀντίδραση αὕτη δὲν ἦταν μόνο ἰδεολογικὴ καὶ δὲν ἐκδηλώθηκε μόνον μὲ πνευματικὰ μέσα, ἀλλὰ πῆρε καὶ μορφὴ ἐνόπλου ἐπαναστάσεως ἐναντίον τοῦ Λέοντος. Ὁ «*τουρμάρχης*» τῆς Ἑλλάδος Ἀγαλλιανὸς μὲ τοὺς ἄμεσους συνεργάτες του, τὸν Στέφανο καὶ τὸν Κοσμᾶ, ἐπαναστατοῦν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συγκροτοῦν στρατό, ναυπηγοῦν πλοῖα καὶ μὲ τὸν στόλο τους ἐπέρχονται κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅμως, ἠττᾶται ὁ Ἑλλαδικὸς στόλος. Τὸ ὑγρὸ πῦρ καταστρέφει τὰ καράβια, ὁ Ἀγαλλιανὸς μόλις καὶ μετὰ βίας σώζεται, ἐνῶ οἱ δύο ἄλλοι παραδίδονται καὶ ἀποκεφαλίζονται. Ἔτσι, λαμβάνει πέρασ ἡ θεορμὴ αὕτη ἀναμέτρηση, ποὺ εἶχε ὡς ἰδεολογικὸ ὑπόβαθρο τὴν διαμάχη μεταξὺ εἰκονολατρῶν καὶ εἰκονομάχων.

Συγχρόνως, ὅμως, παρουσιάζεται καὶ ἓνα ἄλλο ἀξιόλογο φυσικὸ φαινόμενο. Τὸ θέρος τοῦ 726 μ.Χ., λίγο πρὶν ἀπὸ τὶς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, συνέβη ἓνας ὑποθαλάσσιος σεισμὸς μεταξὺ Θήρας καὶ Θηρασίας. Ἀπὸ τὸν σεισμὸ ξεπετάχθηκαν ἠφαιστιογενῆ κομμάτια ἀπὸ τὴν θάλασσα καὶ ἐνώθησαν μὲ τὸ νησί Ἱερῶς ἢ Καϊμένης. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐρμηνεύθηκε μὲ κριτήρια ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν εἰκόνων. Οἱ εἰκονολάτρεις τὸ θεώρησαν σὰν ὀργὴ Θεοῦ ἐναντίον τῶν εἰκονομάχων, ἐνῶ οἱ εἰκονομάχοι σὰν ὀργὴ Θεοῦ ἐναντίον τῶν εἰκονολατρῶν.

Τὰ παραπάνω γεγονότα ἐπέτειναν τὴν συγκεκριμένη λήψη ἀποφάσεων γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς εἰκονομαχικῆς πολιτικῆς τοῦ Λέοντος. Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔλαβε εἶναι ἡ ἀπαίτηση τῆς παραιτήσεως τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ, ὁ ὁποῖος κατ' ἀνάγκην τελικὰ τὸ 730 μ.Χ. παραιτεῖται, καὶ ἡ ἔκδοση τοῦ πρώτου διατάγματος τὸ 730 μ.Χ. κατὰ τῶν εἰκόνων.

Στὸ διάταγμα αὐτὸ ἀντιδρᾶ ἐπίσημα ἡ Ρώμη, ποὺ ἦταν μὲ τὸ μέρος τῶν εἰκονοφίλων, καὶ τὸν Νοέμβριο τοῦ 731

Σύνοδος στὸ Βατικανὸ καταδικάζει τὴν εἰκονομαχικὴ πολιτικὴ τοῦ Λέοντος Γ'. Ἡ καταδίκη συνοδικῶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ Ἰσαύρου εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ θεωρήσῃ ὁ Λέων τὸ ὅλο θέμα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰλλυρικοῦ μὲ δικούς του πολιτικοὺς ὅρους. Ἄς δοῦμε, ὅμως, ποιὲς εἶναι πιὸ συγκεκριμένα οἱ ἀντιδράσεις στὴν Ἀνατολὴ καὶ στὴν Δύση.

Προτοῦ κᾶν οἱ ἀποφάσεις τῆς συνόδου τῆς Ρώμης γίνονται γνωστὲς καὶ ἐφαρμοσθοῦν καὶ στὸ Ἀνατολικὸ Ἰλλυρικόν, ὁ Λέων Γ' ὁ Ἰσαυρος προσαρτᾶ τὸ 732/733 καὶ ἐκκλησιαστικὰ τὴν περιοχὴ αὕτη στὴν Κωνσταντινούπολη, ὥστε νὰ σταματήσῃ κάθε διείσδυση καὶ ἐπιρροὴ τοῦ Ρώμης στὸ Ἀνατολικὸ Ἰλλυρικόν, ἐφ' ὅσον ὁ Ρώμης εἶχε λάβει ἀντίθετη θέση στὴν εἰκονομαχικὴ πολιτικὴ του. Ἔτσι, ἀποσαφηνίζεται μιὰ κατάσταση ποὺ ἐπὶ τόσους αἰῶνες ἦταν τὸ μῆλο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἔριδος μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Τὰ πράγματα παραμένουν ἔτσι μέχρι τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, τὸ 787, ὁπότε ἔχομε μιὰ πρώτη ἀποκατάσταση τῶν εἰκόνων. Ἡ ὀριστικὴ ἀποκατάσταση ἐγένετο τὸ 843 ἀπὸ Σύνοδο ποὺ συνεκάλεσε ἡ Θεοδώρα.

Τὸ θέμα, ὅμως, τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ δὲν λήγει. Διότι ἀποκατεστάθη μὲν ἡ εἰρήνη, καὶ συνεπῶς ἡ Ρώμη ἐκέρδισε ἠθικὴ νίκη γιὰ τὴν σωστὴ ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ τῆς στὸ ζήτημα τῶν εἰκόνων, δὲν ἤρθησαν, ὅμως, ὅλες οἱ συνέπειες ἐκ τῆς εἰκονομαχικῆς ἔριδος. Ὁ Ρώμης ἐξακολουθεῖ νὰ στερεῖται τῶν δικαιωμάτων του στὸ Ἀνατολικὸ Ἰλλυρικόν καὶ ζητεῖ ἀποκατάσταση τῆς τάξεως στὸ καθεστῶς πρὸ τῆς εἰκονομαχικῆς ἔριδος.

Ἡ ἀνατολικὴ ἐξουσία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, αὐτοκρατορικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ, δὲν εὐνοεῖ μιὰ τέτοια ὀπισθοδρόμηση, διότι ἔπρεπε, τέλος πάντων, νὰ τηρηθεῖ ἡ κανονικὴ ἀρχὴ τῆς ταυτίσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀρίων πρὸς τὰ κρατικά. Ὁ πάπας Ἀδριανὸς Α' (772-790) δὲν συμμετέχει στὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν εἰκόνων, ἐὰν δὲν ἀποκτήσει προηγουμένως τὰ δίκαιά του στὸ Ἀνατολικὸ Ἰλλυρικόν. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιος δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του τὴν ἀξίωση αὕτη.

Τὸ θέμα παρουσιάζεται ὀξύτερο ἐπὶ πάπα Νικολάου Α' (858-867), καὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου (858-867, 877-886). Στὴ Σύνοδο ποὺ γίνεται στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 879-880 ἀντιδρᾶ ἡ Ρώμη, ἡ ὁποία ζητεῖ ἐπιμόνως τὰ δίκαιά της στὸ Ἰλλυρικόν, ἀλλ' ὁ Φώ-

τιος ἀποδεικνύει στὸν Ρώμησ ὅτι «τὰ ἐκκλησιαστικά καὶ μάλιστα τὰ περὶ ἐνοριῶν δίκαια ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατεῖαις καὶ διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι εἴωθε». Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ κατεκύρωσε ἡ Σύνοδος τοῦ 879-880, καὶ περιελήφθη τὸ 884 στὸν Κώδικα τῶν Βασιλικῶν καὶ ἔτσι ὀριστικοποιεῖται καὶ σὲ κανονικὴ βάση ἡ ἐκκλησιαστικὴ προσάρτηση τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ στὴν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὴ εἶναι ἡ τρίτη χρονολογία-κλειδί.

Μέχρι τὸ 395 μ.Χ., λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης ἀδιαμφισβήτητα προσανατολιζέται στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρώμης. Διατηρεῖ στὸ τότε δικαιοδοσιακὸ status quo τὴν ἐσωτερικὴ αὐτονομία, ὡς Ἐξαρχία. Δηλαδή, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης εἶχε τὸ προνόμιο τῆς ἀποστολικῆς ἀρχῆς, ἡ δὲ ὁμώνυμη πόλη ἦταν τὸ ἀδιαμφισβήτητο πολιτικὸ-διοικητικὸ κέντρο τοῦ Ἀν. Ἰλλυρικοῦ, μὲ πολιτικὸ προσανατολισμὸ ὅμως τὴν Ρώμη, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε ΚΠολη ἀκόμη, διέθετε τὰ προσόντα καὶ τὶς προϋποθέσεις νὰ γίνε κέντρο Ἐξαρχίας ὁλοκλήρου τοῦ Ἰλλυρικοῦ, μὲ τὰ ἴδια περίπου προνόμια τῶν πρώτων Ἐξαρχιῶν: Ρώμης, Ἀλεξάνδρειας καὶ Ἀντιόχειας, σύμφωνα, ἄλλωστε καὶ μὲ τὸν 6ο κανόνα τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ὁ Ἐξαρχος Θεσσαλονίκης ἐκινεῖτο αὐτόνομως μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, διετῆρει δὲ ἄριστες σχέσεις μὲ τὴν Ἐξαρχία τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ δογματικῶν καὶ κανονικῶν ζητημάτων.

Ποιὰ ὅμως ἦσαν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ προνόμια τῶν πρώτων ἐκείνων Ἐξαρχιῶν, πρὸς τὰ ὁποῖα εἴλκετο καὶ ἡ Ἐξαρχία Θεσσαλονίκης; Πρῶτον, τὸ δικαίωμα λήψεως μέτρων πειθαρχίας ἐπὶ τῶν μητροπολιτῶν τῆς Ἐξαρχίας, δεύτερον τὸ δικαίωμα συγκλήσεως τῆς Συνόδου τῆς Ἐξαρχίας, ἐκτὸς τῆς ipso jure συγκλήσεως τῆς ὑπὸ τοῦς μητροπολίτες Ἐπαρχιακῆς Συνόδου. Ἐννοοῦμε, δηλ. τὸ δικαίωμα συγκλήσεως Συνόδου τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Ἀν. Ἰλλυρικοῦ, τῆς σημερινῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, στὴν Θεσσαλονίκη, πού δὲν τὸ εἶχαν ἄλλες μητροπολιτικὲς περιφέρειες, π.χ. Κόρινθος, Λάρισα, Νικόπολη κλπ. Καὶ τρίτον, τὸ δικαίωμα τοῦ Ἐξάρχου συμμετοχῆς του σὲ χειροτονία μητροπολιτῶν ὄλων τῶν ὑπὸ τὴν Ἐξαρχία Ἐπαρχιῶν.

Εἶπαμε ἤδη ὅτι, ἐνῶ τὸ πολιτικὸ-διοικητικὸ σκηνικὸ ὡς πρὸς τὸ Ἀν. Ἰλλυρικὸ ξεκαθάρισε ὀριστικὰ τὸ 395 μ.Χ., στὰ πλαίσια τῆς διατηρήσεως σφαιρῶν ἐπιρροῆς μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ΚΠόλεως καὶ Ρώμης, ἡ διαμάχη περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικυριαρχίας τοῦ Ἀν.

Ἰλλυρικοῦ ἢ τῆς Ἐξαρχίας Θεσσαλονίκης ἦταν μακρότερη καὶ τραχύτερη μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ρώμης καὶ ΚΠόλεως καὶ πέραν τοῦ 395 μέχρι τοῦ 733 πολιτικά, κανονικά δὲ καὶ ὀριστικά μετὰ ἀπὸ ἄλλα 150 χρόνια, ἐπὶ τοῦ σήμερον ἐορταζομένου Πατριάρχου ΚΠόλεως, τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, τὸ 879-880, μὲ τὴν Σύνοδο τῆς ΚΠόλεως.

Ἐπὶ τίς ἀνωτέρω πολιτικὲς-ἐκκλησιαστικὲς προϋποθέσεις, ἡ Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης, ὡς ἡ πρώτη μεγάλη ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ ἐδάφους χριστιανικὴ κοινότητα, μὲ παρακαταθήκη τὶς δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὲς τοῦ Ἀπ. Παύλου, πού συνιστοῦν τὰ δύο ἀρχαιότερα κείμενα τῆς Κ. Διαθήκης, ὡς μητρόπολη, ὑπερμητρόπολη, ὡς Ἐξαρχία καὶ ρωμαϊκῆς ἐμπνεύσεως βικαριάτο, πορεύεται ὡς διακεκριμένη ἐπαρχία-μητρόπολη τῆς Μητροῦς Μεγάλης Ἐκκλησίας ΚΠόλεως, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπὸ τὸ 733 πολιτικῶς καὶ δὴ κανονικῶς ἀπὸ τὸ 880/884 καὶ μέχρι τὸ 1928 ἀπὸ τε πνευματικῆς καὶ διοικητικῆς ἀπόψεως, ἐπὶ 1200 σχεδὸν χρόνια συνεχῶς.

Ποιὰ ἡ σημασία τοῦ γεγονότος αὐτοῦ; Ἀπὸ ἑλληνορθοδόξου πλευρᾶς; Δεν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτό. Τοῦτο μόνον ἐπισημαίνουμε. Χάρις στὴν ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ Α. Ἰσαύρου καὶ Πατριάρχου ΚΠόλεως ἱεροῦ Φωτίου ἐπιβιώνει μέχρι σήμερον ἡ ἀγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος πίστη καὶ κληρονομία στὴν Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπη ἢ στὴν Χερσόνησο τοῦ Αἴμου, τὸ τ. Ἀν. Ἰλλυρικό.

Προτοῦ ἔλθουμε στὰ σύγχρονα, ἀπὸ τὸ 1928 μέχρι σήμερον, ἀξίζει νὰ μείνουμε ἀκόμη λίγο σ' ἐκεῖνο τὸ παρελθόν. Νὰ ἀναδιπλώσουμε στιγμιότυπα κάποια. Ποιές, δηλ. τάσεις, ποιοὶ προσανατολισμοὶ δικαιοδοσιακοὶ ὑπῆρχαν ἀπὸ τὸ 395 μέχρι τὸ 733 καὶ 880/884 στὸ σῶμα τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης, ΚΠόλεως, Θεσσαλονίκης καὶ τῶν ἄλλων μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων τοῦ Ἀν. Ἰλλυρικοῦ. Ἐχόντες στὸν νοῦν μας πάντοτε τὸ τότε ἐκκλησιαστικὸ δίπολο: Ρώμη καὶ ΚΠολη. Θὰ δοῦμε τίς τάσεις αὐτὲς ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ μέσα ἀπὸ τὰ ἐπίσημα τότε κείμενα (ἀλληλογραφία, νόμοι, ἀποφάσεις καὶ τὰ συναφῆ).

Πρώτη τάση διοικητικῆς πρακτικῆς φύσεως

Οἱ ἐπίσκοποι, οἱ μητροπολίτες καὶ ὁ Ἐξαρχος-μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, τῆς ὅλης Ἐξαρχίας, τείνουν νὰ προσανατολιζόνται πρὸς τὴν ΚΠολη, ὡς κεντρικὴ διοικητικὴ πρωτεύουσα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἔδρα τοῦ αὐτοκράτορος. Μέσω τῆς ΚΠόλεως ρυθμίζουν, προ-

ωθοῦν καὶ ἐπιλύουν ἄμεσα διοικητικά, ποιμαντικά καὶ πρακτικά ζητήματα τῶν Ἐπαρχιῶν τους. Ἐάν, π.χ., διεβίβαζαν τὰ αἰτήματά των στὸν συναυτοκράτορα τῆς Ρώμης ἀπευθείας ἢ μέσω τοῦ Πατριάρχου Ρώμης γιὰ ἐπίλυση, αὐτά, τὰ περισσότερα, θὰ ἐπρεπε νὰ ἐπαναδιαβιβασθοῦν ἀρμοδίως στὴν ΚΠολη, ἀπὸ ὅπου πολιτικῶς ἐξηρτάτο τὸ Ἄν. Ἰλλυρικό ἀπὸ τὸ 395/396. Ἡ κατάσταση ἀναδεικνύει τὴν μεγάλη προβληματική του νὰ ἀνήκει μιὰ Ἐπαρχία, μεγαλύτερη ἢ μικρότερη, ἀλλοῦ πολιτειακά καὶ ἀλλοῦ ἐκκλησιαστικά. Γι' αὐτὸ ὑπάρχει ἀναπόφευκτα ἢ ἔλξη πρὸς τὸ διοικητικὸ κέντρο λήψεως ἀποφάσεων.

Δεύτερη τάση κανονικῆς-δικαιοδοσιακῆς φύσεως

Σὲ καθαρῶς κανονικά ζητήματα (μνημόσυνο, πρῶτος βικάριος, ἐκλογές καὶ τὰ συναφή) ἐκδηλώνεται ὀξὺς ἀνταγωνισμὸς καὶ ἀντιπαλότητα στὸ σῶμα τῶν ἐπισκόπων διαφόρων διοικητικῶν βαθμῶν τοῦ Ἄν. Ἰλλυρικοῦ. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐξαρχίας Θεσσαλονίκης, ποὺ συνήρχετο στὴν Θεσσαλονίκη, καὶ ποὺ εἶναι τὸ πρότυπο, θὰ λέγαμε, τῆς σημερινῆς μορφῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀρνεῖται μὲ διαφόρους τρόπους τὴν κανονικὴ ἀναφορὰ στὸν Ρώμη, μέσω τοῦ Θεσσαλονίκης ὡς βικαρίου τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης. Ἀντιθέτως, ἔλκονται οἱ ἐπίσκοποι πρὸς τὴν ἄμεση κανονικὴ σχέση μὲ τὴν Ἐκκλησία ΚΠόλεως. Στὴν τάση αὐτὴ παρεμβαίνουν οἱ Πατριάρχες Ρώμης καὶ ΚΠόλεως ὑπὲρ τῆς κατοχυρώσεως ἢ διευρύνσεως τῶν δικαιοδοσιακῶν ἐπιρροῶν τους, ἐνῶ ἐμπλέκεται ἀναποφεύκτως καὶ ὁ αὐτοκρατορικὸς θεσμός.

Τὸ 531, π.Χ., συγκαλεῖται στὴν Ρώμη Σύνοδος γιὰ ἐξέταση τῆς προσφυγῆς τοῦ μητροπολίτου Λαρίσης Στεφάνου, γιατί τὸ Πατριαρχεῖο ΚΠόλεως δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἐκλογή του. Ὁ Στέφανος προσκομίζει στὴν Σύνοδο σειρὰ 27 ἐγγράφων ἀλληλογραφίας παπικῆς μετὰ τοῦ Βικαρίου του στὴν Θεσσαλονίκη καὶ τοῦ αὐτοκράτορος, τὴν λεγομένη Συλλογὴ Θεσσαλονίκης (collectio thessalonicensis). Μ' αὐτὰ θέλει νὰ ἀποδείξει ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης ἦταν ὁ μόνος ἀρμόδιος νὰ ἐκφέρει κρίση γιὰ τὴν ἐκλογή του.

Ἀπὸ τὴν Συλλογὴ ἐξάγονται ὅλα τὰ στοιχεῖα, ποὺ δικαιολογοῦν τὴν γένεση καὶ ἀνάπτυξη τῆς ρωμαϊκῆς θεωρίας περὶ τοῦ βικαριάτου Θεσσαλονίκης, ὡς θεσμοῦ προστατευτικοῦ καὶ προωθητικοῦ τῶν προνομίων τοῦ Πατριάρχου Ρώμης στὸ Ἄν. Ἰλλυρικό καὶ συγχρόνως ἀπωθητικοῦ τῶν ὁμοίων τοῦ Πατριάρχου ΚΠόλεως στὸ ἴδιο γεωγραφικὸ διαμέρισμα. Ἐποικοδομοῦνται τὰ δι-

καιδοσιακά αὐτὰ ρωμαϊκά προνόμια στὰ προϋπάρχοντα ἐξαρχικά δίκαια τοῦ Ἐξάρχου Θεσσαλονίκης. Ἰδρυτὴς τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ περὶ βικαριάτου εἶναι, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσα ἐπιστημονικὴ ἄποψη, ὁ Ρώμης Ἰννοκέντιος (402-417). Ἀναγγελλῶν αὐτὸς τὴν ἄνοδό του στὸν θρόνο τῆς Ρώμης στὸν μητροπολίτη-ἐξάρχο Θεσσαλονίκης Ἀνύσιο (383-407), τοῦ ὑπενθυμίζει τὰ δικαιώματά του, ποὺ ἀπέκτησε ἀπὸ τοὺς προκατόχους του ἐπισκόπους Ρώμης, νὰ ἐλέγχει τὰ πάντα στὸ Ἰλλυρικό, καὶ τὰ ὅποια καὶ ὁ ἴδιος ἐπικυρώνει καὶ ἐπαυξάνει, μάλιστα.

Νὰ τὰ κείμενα:

Κείμενο πρῶτο: «*ut omnia quae illis partibus gererentur sanctitati tuae, quae plena iustitiae est, traderent cognoscenda*» (ὥστε ὅλα, ὅσα εἰς ἐκείνους ἐπὶ μέρους εἶχαν μεταβιβασθεῖ, εἶναι δίκαιο νὰ ἀναγνωρισθοῦν στὴν ἀγιότητά σου καθ' ὀλοκληρίαν).

Μέσα ἀπὸ τὸ κείμενο αὐτὸ τῆς ἐπιστολῆς βλέπομε ὅτι δὲν περιορίζεται ὁ Ἰννοκέντιος στὴν γνωστὴ ἤδη παρακλητικὴ ἐντολὴ ἐπὶ τοῦ Ρώμης Σιρικίου (384-398), τοῦ ἐλέγχου τῆς χειροτονίας μητροπολιτῶν στὸ Ἰλλυρικό, ἀλλὰ, ἀνανεώνοντας αὐτὴν τὴν παρακλητικὴ ἐντολή, δίδει γενικὸ χαρακτήρα γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ ἰσχυρίζεται, ἀναληθῶς, ὅτι συνεχίζει τὴν παράδοση τῶν προκατόχων του.

Κείμενο δεύτερο: Σαφῶς διατυπούμενο δόγμα βικαριάτου ἀναφέρεται σὲ μιὰ ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ Ἰννοκεντίου, τοῦ 412 μ.Χ., στὸν Θεσσαλονίκης Ροῦφο (406-434), διάδοχο τοῦ Ἀνυσίου, ὅπου, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάθεση τῆς γενικότερας φροντίδος σ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἐπαρχίες, ποὺ τὶς ἀπαριθμεῖ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Μακεδονία, τὴν ὁποία «*ipso jure*» διοικοῦσε ὁ Θεσσαλονίκης, καὶ τὴν ἀναφορὰ στοὺς προκατόχους, ὑπάρχει μιὰ φράση, ποὺ ἰδρύει καὶ τυπικὰ τὸ βικαριάτο, «*arripe nostra vice per suprascriptas ecclesias curam*», δηλαδή, «*ἀνθ' ἡμῶν ἀνάλαβε* (ὡς ἐκπρόσωπος) *τὴν φροντίδα στίς προμνημονευθεῖσες ἐκκλησίες*».

Ἀκόμη στὴν ἴδια αὐτὴ ἐπιστολὴ καθορίζονται, γιὰ πρώτη φορὰ, καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ βικαρίου, π.χ. ὅλη ἢ ἀλληλογραφία τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ θὰ διέρχεται δι' αὐτοῦ, τοῦ βικαρίου του, δηλαδή, καὶ αὐτὸς θὰ ἀποφασίζει, ἐὰν τὰ θέματα θὰ ἐπιλύει ὁ ἴδιος ἢ θὰ τὰ παραπέμπει στὴν ἀρμόδια ἀρχή. Ἔχομε, δηλαδή, μιὰ ἄμεση διοικητικὴ, μέσω ἀπολύτου γραφειοκρατίας, ὑπαγωγή τοῦ ἐλάσσονος στὸ μείζον. Δηλαδή ἔχομε τὴν δημιουργία ἐνὸς νέου κατεστημένου, ὅπου ὁ Ρώμης διοικεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ἰλλυ-

ρικό με ἀπολυταρχικό τρόπο, ἀλλ' ἐμμέσως, δι' ἐντολῆς του ὄχι ἐφάπαξ ἀλλὰ πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ ἐκάστοτε μητροπολίτου Θεσσαλονίκης.

Οἱ ἐπιδιώξεις αὐτῆς τοῦ Ρώμης ὁμως τινάχθηκαν στὸν ἄερα. Οἱ ἀντιδράσεις τῶν ἐπισκόπων, χωρὶς ἢ καὶ μετὰ τὴν συμπαράσταση καὶ συνέργια τοῦ Θεσσαλονίκης, ἦσαν μόνιμες, μετὰ ἀποκορύφωμα ἐπὶ Ρώμης Βονιφατίου Α' (418-422), ποῦ εἶναι ὁ πραγματικὸς διάδοχος τοῦ Ἰννοκентίου στὶς ἀπόψεις του περὶ βικαριάτου Θεσσαλονίκης.

Στὴν β' ἐπιστολὴ του, τοῦ 419, πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Ροῦφο, μετὰ ἀφορμὴ τὴν ἐκλογή τοῦ Περιγενοῦς, ὡς Ἐπισκόπου Κορίνθου, ἐπαναλαμβάνει ὅσα εἶχε καθιερώσει, μετὰ πραξιοποιητικὸ, ἀπολυταρχικὸ καὶ ὁπωσδήποτε ἀναληθὴ τρόπο, ὁ Ἰννοκέντιος. Τὸ σημεῖο, ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει, ἀπὸ τὴν ἐπιστολή, εἶναι τὸ ἑξῆς.

Κείμενο τρίτο: *«cura earum ecclesiarum quas tibi vice sedis apostolicae a nobis creditas recognosces»*, δηλαδή, *«φρόντισε αὐτὲς τίς Ἐκκλησίες, τίς ὁποῖες σοῦ ἔχομε ἐμπιστευθεῖ, ὡς ἀντιπρόσωπο τῆς ἀποστολικῆς ἑδρας»*.

Οἱ δυσαρεστημένοι ἀπὸ τίς ἐξουσίες τοῦ ἀποστολικοῦ βικαρίου Θεσσαλονίκης μητροπολίτες τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ ἀντιδρῶν μετὰ ἀναφορὰ, ποῦ τὴν ὑποβάλλουν στὸν ἐπαρχο τοῦ Ἰλλυρικοῦ Φίλιππο, γιὰ νὰ τὴν προωθήσει στὴν ΚΠολη. Μετὰ τὴν ἀναφορὰ ζητοῦν τὴν κατάργηση τοῦ Βικαριάτου καὶ τὴν ὑπαγωγή τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ ἐκκλησιαστικῶς στὴν Ἀνατολή. Ὁ αὐτοκράτορας Θεοδόσιος Β' (408-450) δέχεται τὴν αἴτηση, συγκαταναεῖ καὶ ἐκδίδει, σὲ συνεννόηση μετὰ τὴν Ἐκκλησία ΚΠόλεως, τὸ λεγόμενον *Rescriptum* (αὐτοκρατορικὴ ἀπόφαση κατόπιν σχετικῆς αἰτήσεως) τὸ 421, μετὰ τὸ ὁποῖο τὸ Ἀν. Ἰλλυρικὸ ὑπῆγετο στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ ΚΠόλεως.

Οἱ ἀντιδράσεις τῶν παπῶν καὶ κάποιων ἐλαχίστων ἐπισκόπων τοῦ Ἰλλυρικοῦ πολλαπλές, ὁμως ἀντίθετες πρὸς τὸ ρεῦμα τῆς ἱστορίας. Ἡ ἀπάντηση ἦταν τὸ *Rescriptum* νὰ συμπεριληφθεῖ πρὸς ἐνίσχυση τῆς ἰσχύος του καὶ στὸν δημοσιευθέντα τὸ 437 Θεοδοσιανὸ Κώδικα. Σὲ ἐπόμενη φάση καὶ οἱ ἴδιοι οἱ μητροπολίτες Θεσσαλονίκης, οἱ φέροντες τὸν τίτλο τοῦ Βικαρίου, ἐπαναστατοῦν κατὰ τοῦ Ρώμης, ὅπως, π.χ. ὁ Ἀνδρέας Α', πρὸ τοῦ 482, καὶ ὁ Δωρόθεος, λίγο μετὰ τὸ 482, ποῦ ὑποστηρίζουν τὰ δίκαια στὸ Ἰλλυρικὸ τοῦ Πατριάρχου ΚΠόλεως.

Φυσικά, ἡ χαριστικὴ βολὴ πολιτικά, ὅπως εἶπαμε, στὸ ἀπολυταρχικὸ αὐτὸ ἐκκλησιαστικὸ καθεστῶς, δίδεται τὸ 732/733 καὶ κανονικὰ ἐπὶ Φωτίου τὸ 879/880. Ἐβλήθη

καὶ ἐξουδετερώθηκε μετὰ πρωταγωνιστῆς τοὺς ἴδιους τοὺς ἀρχιερεῖς τοῦ Ἀν. Ἰλλυρικοῦ, ὄχι διότι δὲν ἀνεγνώριζαν τὸ πρωτεῖο τιμῆς στὸν Ἐξαρχο μητροπολίτη τους Θεσσαλονίκης γιὰ λόγους κανονικοῦς, ἱστορικοῦς καὶ πραγματικοῦς, ἀλλ' ἐξαιτίας τῆς τακτικῆς τῶν Πατριαρχῶν Ρώμης νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ κῦρος τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης ὡς Ἐξάρχου τοῦ Ἀν. Ἰλλυρικοῦ πρὸς ὑποταγὴ σ' αὐτοὺς ἐπαρχιῶν, ποῦ πολιτικά καὶ κανονικὰ ἀνῆκαν ἢ ἔπρεπε νὰ ἀνήκουν εἰς ἄλλη δικαιοδοσία, αὐτὴ τῆς ΚΠόλεως.

Καὶ ἐρχόμαστε στὰ σημερινά.

2. Ἡ Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης μεταξὺ ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν στὸ παρὸν (1928-σήμερα).

Ἄν ἀναλογισθεῖ κανεὶς ὅτι στὸ παρελθὸν τὰ δικαιοδοσιακὰ περὶ τὴν Ἐκκλησία Θεσσαλονίκης καὶ εὐρύτερη ἐνδοχώρα τῆς διήρκεσαν 500 περίπου χρόνια (395-880), λόγω τῆς διακεκριμένης πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς θέσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ἢ πορεία τῆς Ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης στὶς σχέσεις μεταξὺ ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸ 1928 ἕως σήμερα, στὰ πλαίσια τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἕνας περίπατος χρονικὸς ἀπὸ τὸ χθὲς ὡς τὸ σήμερα. Τὶ εἶναι τὰ 75 χρόνια μπροστὰ στὰ προμηνευθέντα 500 καὶ χρόνια;

Ἴδου, λοιπόν, ὅτι καὶ πάλι σήμερα εἰδικότερα, τὸ 2003/2004, ὁ μητροπολιτικὸς θρόνος τῆς Θεσσαλονίκης εὐρίσκεται στὸ ἐπίκεντρο τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ παρασκηνακῶς καὶ τῶν πολιτικῶν, ἐξελίξεων, στὶς δικαιοδοσιακὰς σχέσεις μεταξὺ ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν. Ἐὰν ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἦταν αὐτὴ ποῦ ἦταν, καὶ εἶναι, ὅπως συνολικὰ ἀναλύσαμε στὸ Α' μέρος τῆς Εἰσηγήσεώς μας ἐκκλησιαστικῶς καὶ γεωπολιτικῶς, δὲν θὰ προκαλοῦσε τὸ σημερινὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐνδιαφέρον, στὰ πλαίσια τῶν συμπεφωνημένων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1928/1929, στὴν βάση τοῦ γνωστοῦ κανονικοῦ αξιώματος τοῦ ἱεροῦ Φωτίου. Γιατὶ μὴ μοῦ πεῖτε ὅτι ἡ κενὴ ἐπαρχία Ἐλευθερουπόλεως ἢ οἱ πρὶν λίγο καιρὸ κενές καὶ πληρωθεῖσες Ζιχνῶν καὶ Σιδηροκάστρου (δὲν θὰ ἔλεγα τὸ ἴδιο γιὰ τὴν ἱστορικὴ ὄντως μητροπολι τῶν Σερρῶν) ἦτο δυνατόν νὰ ἀποτελέσουν τὸ μῆλον τῆς ἔριδος μεταξὺ ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν. Ἡ χηρεία, λοιπόν, τοῦ Θρόνου Θεσσαλονίκης, διακεκριμένης ἐπαρχίας τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως, ἀλλ' ἐπιτροπικῶς

ἀπὸ τὸ 1928 ὑπαγομένης διοικητικῶς στὴν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἔγινε ἀφορμὴ νὰ ἔλθει ἐπὶ τάπητος καὶ πάλι τὸ νομοκανονικὸ καθεστῶς τῶν Ν. Χωρῶν, ὅπως αὐτὸ ἐπισημοποιήθηκε στὰ ἰσχύοντα κανονικά καὶ νομικά κείμενα καὶ τὴν σχετικὴ πρὸς αὐτὰ ἐρμηνευτικὴ ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, τὸ 1928/1929.

Ἀπὸ τὸ 1928, πρώτη ἐφαρμογὴ τοῦ καθεστώτος αὐτοῦ, κατ' οἰκονομία μᾶλλον παρὰ κατ' ἀκριβεία τοῦ κανονικοῦ ἀξιώματος τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, μέχρι σήμερα δύο φορές αὐτὸ προκάλεσε ἀναταράξεις στὶς σχέσεις τῶν δύο Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ΚΠόλεως καὶ Ἑλλάδος. Μιὰ οὐσιαστικῆ-βασικῆ συνέβη ἐπὶ ἀντικανονικῆς ἀρχιεπισκοπείας Ἱερωνύμου (1967-1973). Τότε ἐθίγετο οὐσιῶδες στοιχεῖο τοῦ καθεστώτος αὐτοῦ: ὁ νέος τρόπος διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς διοικητικῆς ὑπαγωγῆς σ' αὐτὴν «ἐν πᾶσι» ἀλλ' ὑπὸ ὄρους εἰς τὰ «ἐπὶ μέρους» τῶν μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου στὶς Ν. Χῶρες. Καὶ μιὰ ἄλλη εἰς τὰ ἀπολύτως ἐπουσιώδη, τὴν σημερινὴ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 2003 κ.έ., ποὺ συνοψίζεται στὸ ἐρώτημα: «Ὁ κατάλογος ἐκλεξιμῶν στὸ Πατριαρχεῖο πρὸς ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση;»

Τὸ θέμα ἐτέθη πρωτοβούλως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ΚΠόλεως μὲ τὸ ἀπὸ 28 Ἰουλίου 2003 Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ Γράμμα πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τῆς ἐπισυμβάσης χρεῖας τοῦ μητροπολιτικοῦ Θρόνου Θεσσαλονίκης. Ἐπιλέξει: «ἵνα ἡ γεννησομένη ἐκλογή (δηλ. τοῦ Θεσσαλονίκης) ἢ (εἶναι) κανονικῶς καὶ νομικῶς ἔγκυρος καὶ ἰσχυρά, ἀποσταλῆ ἐγκαίρως εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὁ κατάλογος τῶν ἐκλεξιμῶν, ὁ συντεταγμένος ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἔγκρισιν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεῖου “δικαιουμένου καὶ τούτου ὑποδεικνύειν ὑποψηφίους”» (ὄρος Ε').

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾷ τόσο διὰ τῆς Δ.Ι.Σ. τοῦ Αὐγούστου ὅσο καὶ διὰ τῆς Ι.Σ.Ι. τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 2003 διὰ τῆς ἀποστολῆς δις τοῦ καταλόγου πρὸς ἀνακοίνωση καὶ γιὰ ὑπόδειξη ὑποψηφίων, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα συνολικά ἀπὸ τὸ 1928/1929 μέχρι καὶ τὸν ἰσχύοντα Κ.Χ. Στὴν ἀνταπάντησὴ τῆς ἢ ΚΠολῆ ἐπιμένει στὴν ἐπαναποστολὴ ἐκ τρίτου τοῦ καταλόγου πρὸς ἔγκριση, κατὰ τὴν πιστὴ εἰς τὸ γράμμα ἐφαρμογὴ τῆς Π.Σ.Π. τοῦ Σεπτεμβρίου 1928, τὴν ὁποία ἀξιῶ νὰ ἐφαρμόξει ἢ ΕΕ μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ πλήρως. Ἄλλως δυνατὸν νὰ ἀκολουθήσουν κανονικῆς συνέπειες, δηλ. ποινές. Καὶ

οἱ δύο πλευρῆς ἐπικαλοῦνται τὰ συμφωνημένα καὶ ἰσχύοντα ἐπίσημα κείμενα.

Ὁ Πατριάρχης ἀποστέλλει, ἐκ παραλλήλου, πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς μητροπολίτες τῶν πατριαρχικῶν ἐπαρχιῶν τῶν Ν.Χ., μὲ τὴν ὁποία τοὺς παρακαλεῖ καὶ τοὺς ζητεῖ, ἐν ὄψει τῆς συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Νοεμβρίου 2003, νὰ ὑπερασπισθοῦν τὰ πατριαρχικά δίκαια, ἐν προκειμένῳ τὸ κανονικὸ δικαίωμα τῆς πατριαρχικῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν. Οἱ μητροπολίτες ὁμως τῶν Ν.Χ., «ὡς ἐν σῶμα συσχεπτόμενοι καὶ λαμβάνοντες ἀποφάσεις ἀπὸ κοινοῦ» εἰς τὴν Ι.Σ.Ι. (ὄρος Α', τῆς Πατρ. Πράξεως) καὶ «ὑπαγόμενοι ὑπὸ τὴν ἄμεσον διακυβέρνησιν τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκτεινούσης καὶ ἐπὶ τῶν Ἐπαρχιῶν τούτων ἐν πᾶσι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως καὶ τὴν τάξιν τῶν ἰδίων αὐτῆς Ἐπαρχιῶν (ὄρος Α', Πατρ. Πράξη) ἀπέρριψαν ἅπαντες, πλὴν ἐλαχίστων, τὸ νέο πατριαρχικὸ αἴτημα περὶ ἐγκρίσεως τοῦ Καταλόγου, ἀλλ' ἐδέχθησαν καὶ ἐπεκύρωσαν τὰ συμπεφωνημένα τοῦ 1928/1929, τὰ καὶ εἰς τὸν ἰσχύοντα ΚΧ-κανονικὸ πρωτίστως καὶ νομικὸ κείμενο κατ' ἀνάγκην συγχρόνως – περὶ ἀποστολῆς τοῦ Καταλόγου πρὸς ἀνακοίνωση καὶ πρὸς ὑπόδειξη ὑποψηφίων».

Βλέπετε, γιὰ νὰ θυμηθοῦμε καὶ λίγο τὰ προλεχθέντα στὸ Α' μέρος τῆς εἰσηγήσεώς μας, οἱ μητροπολίτες τῶν πατριαρχικῶν ἐπαρχιῶν στὴν Βόρειο Ἀνατολικὴ Ἑλλάδα (Ἡπειρος, Μακεδονία, Θράκη καὶ νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους), ποὺ ἀνήκαν στὸ παρελθὸν στὸν Ἀν. Ἰλλυρικόν, μὲ προϋστάμενο τὸν Ἐξαρχο Θεσσαλονίκης τότε, ἐξασκοῦντες τώρα καὶ οἱ ἴδιοι διοίκηση ἔλκονται πρὸς τὴν Ἀθήνα, ποὺ εἶναι τὸ διοικητικὸ κέντρο τους. Μάλιστα μετέχουν στὰ διοικητικὰ ὄργανα Τῆς ὡς ἐν σῶμα καὶ ἰσότιμοι πρὸς τοὺς μητροπολίτες ἀδελφούς των τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ αὐτό, ἐπιναλαμβάνω πάλιν καὶ πολλάκις, κατόπιν τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 καὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν μητροπόλεων τῶν Ν.Χ., τῆς Δ.Ι.Σ. τῶν Ἀθηνῶν, τῆς 20 Νοεμβρίου 1928, σὲ συνάρτηση ἀμφοτέρων ἐξεταζομένων, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐρμηνευτικῆς ἀλληλογραφίας, ποὺ ἀκολούθησε, μεταξὺ τῶν δύο μερῶν.

Ποῦ εὐρίσκεται, ἀλήθεια, ἢ ἀλήθεια καὶ ἡ λύση, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα καὶ στὴν κανονικὴ ἀρχὴ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, τῆς συμμεταβολῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁρίων πρὸς τὰ κρατικά;

Ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ λύση στὸ ἀνακῦψαν ζήτημα κεῖνται στὰ ἐπίσημα κείμενα τοῦ 1928/1929, τότε, δηλ., πού ἀποφασίσθηκε, ἐπισημοποιήθηκε καὶ τέθηκε σὲ ἰσχὺ καὶ ἐφαρμογὴ τὸ σημερινὸ Νομοκανονικὸ Καθεστῶς τοῦ 1928. Αὐτὰ κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ εἶναι: πρῶτον ὁ νόμος 3615 τοῦ Ἰουλίου 1928, δευτέρον ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Σεπτεμβρίου 1928, τρίτον ἡ νεωστὶ, κατόπιν προσωπικῆς μας ἐρεύνης, περιελθούσα εἰς γνώση μας «*Συνοδικὴ Πράξις περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν*», ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1928, πού γιὰ πρώτη φορὰ τὴν δημοσιοποιῶ ἐπίσημως σήμερα ἐνώπιόν Σας. Καὶ τέταρτον, ἡ ἐρμηνευτικὴ κάποιων σημείων καὶ κενῶν τῶν ἀνωτέρω τριῶν κειμένων, ἐνὸς νομικοῦ καὶ δύο ἰσοτίμων κανονικῶν, ἐπίσημος διασυνοδικὴ ἀλληλογραφία (4 γράμματα, δύο πατριαρχικά καὶ δύο ἀρχιεπισκοπικά, κατόπιν συνοδικῶν ἀποφάσεων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν) ἀπὸ Νοεμβρίου 1928 μέχρι Φεβρουαρίου, Μαΐου καὶ Αὐγούστου 1929. Σ' αὐτὰ καὶ μόνο βρῖσκεται ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ λύση. Θὰ μπορούσαμε τὰ κείμενα αὐτὰ νὰ ἀποκαλέσουμε ὡς μιὰ νέα *Collectio Thessalonicensis*, Συλλογὴ περὶ Θεσσαλονίκης, γιὰ νὰ θυμηθοῦμε καὶ λίγο τὰ παράλληλα παλαιά. Καὶ βέβαια αὐτὰ γιὰ μᾶς τοὺς εἰδικούς ἐρευνητὲς ἐξετάζονται ὑπὸ τὸ φῶς τῆς κριτικῆς τῆς συγχρόνου ἐπίσημου ἀλληλογραφίας περὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι Δεκεμβρίου 2003.

Ἡ ΚΠολη πιστεύει, ἐπομένῃ καὶ τῆς γνώμης διακεκριμένων εἰδημόνων νομικῶν, τὴν «*πλήρη ἐφαρμογὴν τῆς ὅλης Πράξεως τοῦ 1928, ἡ ὁποία κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν διέπει τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν*» (σελ. 3) ἢ «*ἐπὶ τῇ τηρήσει ἐπακριβῶς πάντων τῶν ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων ὀριζομένων*» (ἢ «*Ἀναμένομεν, κατὰ ταῦτα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ δηλώσει ὅτι σέβεται, ἀποδέχεται καὶ ἐφαρμόζει τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πράξιν τοῦ 1928 ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς*» (σελ. 6).

Ἡ θέση αὐτὴ εἶναι θέση ἀρχῆς, ὑποχρεωτικὴ, φρονοῦμε, καὶ γιὰ τὶς δύο Ἐκκλησίες, ὡς συμβαλλόμενα μέρος καὶ ὄχι μόνον γιὰ τὴν μιὰ, ἀπ' αὐτές. Ἡ ΕΕ δι' ἔργων καὶ λόγων στὸ παρελθὸν ἔδωσε τὸ κακὸ παράδειγμα νὰ μὴ τηρεῖ τὰ συμπεφωνημένα (περίοδος Ἱερωνύμου κυρίως γιὰ οὐσιώδη ὄρον τῆς Πράξεως καὶ προσφάτως λόγῳ μεμονωμένων παραδειγμάτων ἀλλοιώσεως τοῦ πατριαρχικοῦ μνημοσύνου στὴν Βόρειο Ἑλλάδα). Ἡ ἴδια ὁμως μὲ πολὺν κόπο καὶ μόχθο ἐπὶ Σεραφεῖμ καὶ μετέ-

πειτα καὶ ἄμεσα πρόσφατα ἀποκατέστησε τὰ πράγματα.

Τὸ ἐρώτημα πού τίθεται τώρα συναφῶς εἶναι. Ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως σέβεται «*ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς*» τὴν Πράξιν τοῦ 1928; Διότι τὸ κείμενον αὐτὸ δὲν εἶναι ἐξ ἀποκαλύψεως κείμενο. Ἔχει προῖστορία καὶ ἀκολουθία. Εἰδικότερα, ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς καταγράφει ὅτι γιὰ τὸ ἀνακῦψαν ζήτημα (ὁ κατάλογος πρὸς ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση;) ὑφίσταται ἐρμηνεία-τροποποίηση αὐθεντικὴ ἀπὸ τὸ ἴδιον ὄργανο, τὴν ἐκδούσα τὴν Πράξιν Ἀρχή, τὴν Πατριαρχικὴ Σύνοδο τῆς ΚΠόλεως, κατόπιν πρωτοβούλου ἐνεργείας τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ Νοεμβρίου 1928 μέχρι Φεβρουαρίου, Μαΐου καὶ Αὐγούστου 1929. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ ἀπεδέχθη δι' ἰδίας Πράξεως τὴν Πατριαρχικὴ Πράξιν τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 «*προθύμως*» καὶ «*ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς*», δηλ. γενικῶς, σὲ συνάρτηση ὁμως μὲ τὰ κεκρωμένα συμπεφωνημένα καὶ τὸν προηγηθέντα περὶ αὐτῶν νόμο 3615/1928, τὴν ἀμφισβήτησε εἰς «*τινὰ σημεία*», ἀμέσως κατὰ τὴν πρώτη ἐφαρμογὴ. Στὴν ἐφαρμογὴ, λοιπόν, δὲν ἀπεδέχθη ἡ Ἀθήνα «*τὴν ὅλην Πράξιν τοῦ 1928*», ἢ «*ἐπακριβῶς πάντα*», τὰ ὑπ' αὐτῆς ὀριζόμενα. Γι' αὐτὸ, στίς 20 Νοεμβρίου 1928 «*ἐπὶ ὄροις*» ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν κατέστρωσε καὶ ὑπέγραψε «*τὴν ἐπὶ τῇ ἀποδοχῇ τῆς διοικήσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Πράξιν*» καὶ ἀπέστειλε στὴν ΚΠολη «*συνοδικὴ διαγνώμη*» γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς «*ἐν τῷ συνόλω*», δηλ. γενικῶς, καὶ γιὰ τὴν συνέχιση τῶν διαπραγματεύσεων γιὰ «*σημεῖα τῆς Πράξεως εἴτε νέον τι παρεισάγοντα εἴτε καὶ ἀντιβαίνοντα πρὸς τὸν εἰρημένον νόμον*», δηλαδή τὸν 3615/1928. Ἔνας ἀπὸ τοὺς ὄρους ἦτο καὶ τὸ σήμερα διαιροῦν τὶς δύο Ἐκκλησίες σημεῖο: «*Πρὸς ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση ὁ Κατάλογος ἐκλέξιμων στὸ Πατριαρχεῖο*»; Νὰ πῶς διατυπώνεται ἐπιλέξει ὁ νέος ὄρος τῶν Ἀθηνῶν: «*Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δύναται ὑποδεικνύειν τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν ἐκλογίμους καὶ ὑποψηφίους δι' Ἀρχιερωσύνην, κεκτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ἀλλ' ἡ ἔγκρισις τοῦ καταλόγου ἐκλογίμων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου δυναμένη ἐπιτρέπειν καὶ ἀλλοιώσεις αὐτοῦ, μὴ ἀναγραφομένης ἄλλωστε ἐν τῷ νόμῳ καὶ μὴ οὕσα ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς μέλλοντας ψηφίζειν, σκόπιμον ἐκρίθη ἴν' ἀποφευχθεῖ*». Ἡ θέση εἶναι σὲ συνάρτηση μὲ τὴν Πράξιν ἀποδοχῆς καὶ δὴ τὸν ὄρον «*γ) Οἱ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀρχιερεῖς ἐκλέγονται ἐφεξῆς κατὰ τὰ ἐν τοῖς σχετικοῖς νόμοις περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων τῆς Αὐτοκεφάλου*

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀριζόμενα ὡς ἀπαιτεῖται καὶ ὁ νόμος 3615 ἐκ Καταλόγου Ἐκλογίμων, ἐνὼν ἐγγράφονται καὶ οἱ ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ὑποδεικνυόμενοι καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων ὀριζόμενα προσόντα».

Ἡ συμπληρωματικὴ διαπραγμάτευση διήρκεσε μέχρι τὸν Αὐγούστο 1929. Ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος στὶς 9 Φεβρουαρίου 1929 δι' ἐπιστολῆς εἰς ἀπάντησιν ἀποστέλλει τὴν ἀπόφασή της, μὲ τὴν ὁποία ἐμμένει στὴν ἔγκρισιν τοῦ καταλόγου, ἐπιλέξει: «ε) ὅπως ὁ κατάλογος τῶν πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλεξιμῶν διὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου ἐγκρίνηται καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καὶ τοῦτου ὄντος ἐνδείξεως τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ θρόνου, οὐ θίγοντος δὲ ἐν τῇ οὐσίᾳ τὴν θέσιν τῆς ἐπιτροπικῶς ἀναλαβούσης τὴν διοίκησιν Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς μὴ ρητῆς ἀναγραφῆς ἐν τῷ Νόμῳ τῆς τοιαύτης ἐγκρίσεως οὐδαμῶς ἐμφανούσης κώλυμα ἢ ἀντίρρησην πρὸς αὐτήν. Παρατηρητέον ἐνταῦθα καὶ τοῦτο ὅτι αἱ τυχόν ἐπιφερόμεναι ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀλλοιώσεις ἐν τῷ σχετικῷ καταλόγῳ προϋποτίθεται ὅτι πάντως ἔσονται σύμφωνοι πρὸς τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, μέλλουσι δὲ ὑπαγορευέσθαι ἀφεύκτως ἐκ λόγων κανονικῶν, οὓς ἐξ ἴσου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποχρεοῦται λαμβάνειν ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ καταστρώσει τοῦ καταλόγου τῶν πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλεξιμῶν».

Στὶς 28 Μαΐου τοῦ ἰδίου ἔτους ἐπανερχεται μεταξὺ ἄλλων ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν στὸ ἴδιο θέμα μὲ νέα ἀπόφασή της μὲ ἐπιστολὴν στὸ Πατριαρχεῖο καὶ πού ἐπιμένει στὰ ἐξῆς ἐπιλέξει: «... Ἀλλὰ τὸ ζητούμενον ὅπως ὁ κατάλογος ἐγκρίνηται ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὅπως τοῦτο ἔχη τὸ δικαίωμα ἀλλοιώσεως καὶ μεταβολῆς αὐτοῦ, προσθήκης ἢ διαγραφῆς ὀνομάτων διὰ κανονικοῦς λόγους, ἀναμφιβόλως δύναται προκαλεῖν σοβαρὰς προστριβὰς καὶ ἀνωμαλίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Τὸ Πατριαρχεῖον ἐξεχώρησε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὸ δικαίωμα τοῦ πληροῦν διὰ κανονικῆς ἐκλογῆς τὰς ἐκάστοτε κενουμένας ἀρχιερατικὰς ἑδρας, (ἐλπίζομεν δὲ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ὅτι ἡ ἀσκησις τοῦ δικαιώματος τοῦτου νόμῳ ἀνατεθήσεται τῇ ὅλῃ Ἱεραρχίᾳ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας), τί δὲ συμβήσεται εἴποτε τὸ μὲν Πατριαρχεῖον διαγράψῃ ὄνομα τί ἐκ τοῦ καταλόγου, ἢ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ Ἱεραρχία θεωρῇ αὐτὸ ἄξιον πρὸς ἐκλογὴν; Ὅθεν σκό-

πιμον καὶ κανονικὸν ὑπολαμβάνομεν, ὅπως τὸ μὲν Πατριαρχεῖον ποιῆται διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὰς περὶ ἐκλογίμων συστάσεις, ἢ δὲ τελικῆ κρίσεως ἀφεθῆ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλωστε προκειται περὶ ζητήματος μετὰ πολλὰ ἐμφανισθησομένου ἔτη». Καὶ ἐμφανίστηκε προσφάτως μετὰ 75 χρόνια.

Ὅποτε ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως τελικὰ ἔλυσε τὸ θέμα, τὸν Αὐγούστο 1929, ἀποδεχομένη συνοδικῶς πλήρως τὴν πρωτόβουλην εἰσήγησιν τῶν Ἀθηνῶν, σύμφωνη, ἄλλωστε, πρὸς τὸ γ' ὄρον τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Νοεμβρίου 1928. Ἐπιλέξει: «... Κομισάμενοι τὴν ἀπὸ ΚΗ' Μαΐου, ἀρ. 1085, ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος μετ' ἐπιστασίας καὶ ἐν ἀγάπῃ ἐμελετήσαμεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὅσας ἐν αὐτῇ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἀποφάσει τῆς περὶ Αὐτὴν Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκτίθεται ἡμῖν καὶ διατυπῶνται σκέψεις ἐν σχέσει πρὸς τὰς εἴτε μικρὰς παραλλαγὰς, εἴτε συμπληρωματικὰς ἐπεξηγήσεις, ἃς ἐπὶ σημείων τινῶν ἐνομίσαμεν προσῆκον παρεμβалеῖν ἐν τῇ σταλείσῃ ἡμετέρᾳ Πατριαρχικῇ Συνοδικῇ Πράξει... ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰ ἤδη περὶ τῶν σημείων τούτων κεκυρωμένα αὐτόθι... ἐγνωμεν μηδαμῶς περαιτέρω περὶ τῶν σημείων τούτων πολυπραγμονῆσαι καὶ ἐμμεῖναι εἰς ὅσα περὶ αὐτῶν προλαβόντως ὡς ἀναγκαῖα κρίναντες ἀπεφασίσσαμεν, (τὸν Φεβρουάριο 1929) ἀλλὰ μετὰ πρόφρονος τῆς διαθέσεως, χάριν τῆς ἐν πᾶσιν ἀρμονικῆς ὁμογνωμίας, τροποποιήσαντες τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν ἡμῶν, ἀποδέξασθαι πλήρως τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην καὶ τὴν διατύπωσιν, ἧτις ἐκτίθεται καὶ ἐπεξηγηματικῶς ἀναλύεται ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος».

Ὁ νῦν μητροπολίτης Φιλαδελφείας Μελίτων, μέλος τῶρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ΚΠόλεως, σὲ μὴ ἄριστη καὶ ἐμπεριστατωμένη ὄντως μελέτη του γιὰ τὸ ἴδιο θέμα, σὲ ἀνύποπτο χρόνο, τὸ 1989, στὸν Τόμο Γ' «Ἀναφορὰ εἰς μνήμην Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου 1914-1986», σελ. 119-172, μὲ τίτλο «Ἡ περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἐν ταῖς Νέαις χώραις ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ 1928 καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς», καταγράφει, καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸς καὶ ὁ ἴδιος ἱστορικὸς, τὸ ἐκκλησιαστικὸ αὐτὸ γεγονός ὡς ἐξῆς, ἐπιλέξει: «Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ συμφωνία διευτώθη ἐν τῇ μετέπειτα διεξαχθείσῃ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ΕΕ ἀλληλογραφία» (σελ. 123). Καὶ ἄλλου: «Ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ ΠΣΠ, ἀναλυτικώτερον καὶ σα-

φέστερον (καθ' ἡμᾶς καὶ προσθετικώτερον καὶ ἀφαιρετικώτερον) καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸν προεκδοθέντα Νόμον 3615/1928 καὶ τὰ ἀρχικὰ κείμενα τῶν συνεννοήσεων διατυπωθέντα, προκάλεσαν ἐν τισιν ἀμφισβητήσεις ἀπὸ μέρους τῆς ΕΕ, διεξήχθη μετὰ τὴν αὐτῆς καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀλληλογραφία, καταλήξασα εἰς τὴν διαλεύκανσιν τῶν ἀμφισβητουμένων σημείων καὶ συνεννοήσεων» (σελ. 125). Καὶ ἄλλοι: «Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογίμων τοῦ Ε' ὄρου, σχετικῶς πρὸς τὸν ὁποῖον ἐγένετο δεκτὸν νὰ παραμείνει ἀκέραιον τὸ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ εἰσηγεῖσθαι διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν τὴν ἐν αὐτῷ ἀναγραφὴν ὀνομάτων ἐκλογίμων κληρικῶν ἢ καὶ τὴν διαγραφὴν ἄλλων, καὶ λαμβάνειν γενικῶς γινώσκων τοῦ ἐκάστοτε καταρτιζομένου καταλόγου» (σελ. 126). Εἰς ἄλλο σημεῖο (σελ. 146) ὁ σ. τὸ ὀρίζει ἐπιλέξει: «γ. Ἀνακοινώσεις εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τοῦ καταλόγου ἐκλογίμων καὶ ἢ πρότασις ὑπὸ τούτου ὑποψηφίων διὰ τὰς ἐπαρχίας ταύτας». Εἶναι, ὅπως λέγει ὁ σ., «Αἱ διὰ κοινῆς συμφωνίας εἰς τοὺς ὄρους τούτους ἐπελθοῦσαι τροποποιήσεις» (σελ. 125). Καὶ καταλήγει ὁ ἴδιος, στὰ «Ἐξαγόμενα Συμπεράσματα» ὅτι τὸ «Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον... προῆλθεν εἰς συζητήσεις μετὰ τῆς ΕΕ καὶ κατέληξεν εἰς τροποποιήσεις ὄρων τινῶν τῆς Πράξεως» (σελ. 167) καὶ ὅτι «ἡ Πρᾶξις ἐφηρμόσθη, γενομένης τότε ἀπὸ κοινῆς συμφωνίας καὶ τῆς τροποποιήσεως ὠρισμένων ἄρθρων αὐτῆς» (σελ. 168).

Εἶμεθα μάρτυρες, λοιπόν, μέσα ἀπὸ τὰ ἐπίσημα κείμενα, τῶν ἐκκλησιαστικῶν διεργασιῶν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1929, περὶ τὴν ἀκριβῆ καὶ λειτουργικὴ ἐφαρμογὴ τῶν τεθεσπισμένων στὴν διοίκηση καὶ στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ λόγος περὶ τῶν τριῶν ἐπισήμων κειμένων: δύο κανονικῶν, καὶ ἑνὸς νομικοῦ: Δηλ. πρῶτον, τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Σεπτεμβρίου 1928, δεῦτερον τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Νοεμβρίου 1928, περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ τρίτον τοῦ νόμου 3615 τοῦ Ἰουλίου 1928. Ἔτσι, λοιπόν, καταγράφεται ἡ ἱστορία τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ΚΠόλεως καὶ Ἑλλάδος, κατὰ τὴν κρίσιμη περίοδο ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1928 μέχρι Αὐγούστου 1929, πού ἐπηρέασε βασικὰ τὴν μετέπειτα καταστατικὴ νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι γεγονός ἐκ τῆς μελέτης ὄλων τῶν καταστατικῶν κειμένων, ἔκτο-

τε καὶ μέχρι τοῦ ἰσχύοντος τοῦ 1977, ὅτι ὁ λόγος περὶ ὑποδείξεως μόνον ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο ὑποψηφίων. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, σχῶν τὴν πρωτόβουλο, ἐξάλλου, ἐνέργεια γιὰ τὴν διευκρίνιση τοῦ θέματος (ὁ κατάλογος ἐκλεξιμῶν πρὸς ἔγκριση ἢ ὑπόδειξη;) ἀπὸ τὸ 1928 μέχρι τὸ 1938, ἔτος τοῦ θανάτου του, ἐλάμβανε πρόνοια ἀκριβῆ πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν συμπεφωνημένων συνολικῶς καὶ ἀπολύτως.

Ἐπαναλαμβάνω τὸ λίγο παραπάνω τεθὲν ἐρώτημα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως σέβεται καὶ ἐφαρμόζει σήμερα «ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς» τὴν δική της Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ 1928; Ὁν τρόπον ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τοῦτο, δηλ. ἐπιλέξει «τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῆς ὅλης Πράξεως τοῦ 1928» «καὶ δὴ “πάντων” τῶν ὑπ' αὐτῆς ὀριζομένων» ἢ τῆς ὁποίας «τὴν τήρησιν ἀξιοῖ»; Ἰδοὺ πῶς ἡ Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως τοποθετεῖται ἐπ' αὐτοῦ, πού διεξοδικὰ ἀναλύσαμε, καὶ εἶναι ἀναντίρροπα ἀποδεδειγμένον ἐκκλησιαστικὰ γεγονός. «Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ γράμματι Ὑμῶν τροποποιήσεις τῆς εἰρημένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ἡμεῖς οὐδεμίαν τοιαύτην τροποποίησιν γνωρίζομεν, δεδομένου ὅτι πᾶσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πρᾶξις τροποποιεῖται μόνον δι' ὁμοίας ἰσοκύρου Πράξεως, μὴ ἐκδοθείσης ἐν προκειμένῳ, καὶ οὐχι δι' ἀλληλογραφίας, ἢ ὁποία δὲν ἔχει τὴν ἰσχὺν Πράξεως. Ἡ Πρᾶξις τοῦ 1928 δὲν ἐτροποποιήθη, ὡς ἐλέχθη, καὶ ἰσχύει πλήρως, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς προσθήκην ἢ διαγραφὴν ὑποψηφίων ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἐγκρίσεως, τῆς ὁποίας κατ' οὐδὲν ἐμποδίζεται ἢ ἄσκησις, ὡς δὲν ἐμποδίζεται ἢ ἄσκησις πλείστων ἄλλων κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὴ προβλεπομένων ὑπὸ τῶν Πολιτικῶν νόμων Κράτους τινός, ἀλλ' ἀσκουμένων ὑπ' αὐτοῦ διεκκλησιαστικῶς, δυνάμει τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν ἰσοδυνάμων κανονιστικῶν ρυθμίσεων» (σελ. 4).

Ἀπὸ τὴ λεπτομερῆ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀνάλυση καὶ μελέτη τῆς παραπάνω παραγράφου στὸ Σπουδαστήριον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, στὸ Καρίτσιο Μέλαθρο, συμφωνήσαμε ὅλοι (οἱ προπτυχιακοὶ καὶ μεταπτυχιακοὶ φοιτητῆς καὶ ἐρευνητῆς καὶ ὁ ὑπογράφων) σὲ μιὰ σειρὰ ἐρωτημάτων ὑπόψει τῶν δύο Ἐκκλησιῶν γιὰ περαιτέρω διάλογο, ἐὰν χρειασθῆ, μετὰ τῶν καὶ διευκρίνιση τῶν θέσεών του. Γιατὶ ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τῆς ΚΠόλεως καὶ ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ἐπίμαχο χρόνον 1928/1929, ἀρκέσθησαν μόνον στὴν αὐθεντικὴ ἐρμηνεία

τοῦ θέματος (ὁ κατάλογος πρὸς ἀνακοίνωση) καὶ δὲν προχώρησαν στὴν σύνταξη νέας «ὁμοίας ἰσοκύρου Πράξεως», κατὰ τὸ ἔγγραφο τῆς ΚΠόλεως τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2003; Ἡ διεξαχθεῖσα ἀλληλογραφία, ἡ ὁποία, ὄντως, δὲν συνιστᾷ κείμενο Πράξεως, ποίου ἐπιπέδου ἰσχὺν ἔχει; Ὡς κείμενα, π.χ., συμφωνίας κυρίων; Εἶναι ἀπλὴ ἀλληλογραφία μεταξὺ δύο προκαθημένων ἐρήμην τῶν Συνόδων τῶν; Ἡ εἶναι ἀλληλογραφία περιέχουσα ἀποφάσεις Συνόδων; Ὁν τρόπον, π.χ. ἡ παρούσα ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀπὸ Ἰουλίου μέχρι Δεκεμβρίου 2003;

Καὶ ἄλλα ἐρωτήματα. Ἡ ἀλληλογραφία ἐκείνη τοῦ 1928/1929 ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρώτη ἐφαρμογὴ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928 καὶ τῆς ὁμοίας τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν τὸν Νοέμβριον 1928 εἶναι ἰσόκυρη μετὰ τὴν σημερινὴν περὶ τοῦ ἰδίου θέματος; Ἀφοῦ ἐκεῖνες οἱ Σύνοδοι ΚΠόλεως καὶ Ἀθηνῶν καὶ ὄχι μόνον οἱ Προκαθημένοι τους ἀνέλαβαν τὴν πρωτοβουλία ἐκδόσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν δύο Πράξεων καὶ οἱ ἴδιες ἦσαν οἱ ἐκδοῦσες τὶς δύο Πράξεις μετὰ τὴν ἴδια σύνθεση (ἴδιος Πατριάρχης, ὁ Βασίλειος, καὶ ἴδιος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Χρυσόστομος, καὶ ἴδιοι σχεδὸν ὅλοι οἱ συνοδικοὶ καὶ τῶν δύο Συνόδων) προέβησαν σὲ αὐθεντικὰς ἐρμηνεῖς σημείων, ἀποδεκτὰς ἀπὸ κοινοῦ, «πλήρως» μάλιστα; Μποροῦν ἐκεῖνες οἱ Σύνοδοι νὰ ἐξομοιωθοῦν ἐξ ἀπόψεως κύρους μετὰ τὶς ὁμοίες, τὶς σημερινές, Συνόδους, μετὰ ἀπὸ 75 χρόνια; Δὲν εἶναι χρέος τῶν σημερινῶν Συνόδων νὰ ἐπιβεβαιώσουν καὶ ὄχι νὰ ἐπανερμηνεύσουν καὶ νὰ ἀναρροῦν τὰ τεθεσπισμένα τους σὲ διάφορα ἐπίπεδα λήψεως ἀποφάσεων, μετὰ σημερινὰ κριτήρια; Γιατὶ ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τοῦ 1929 ἀπεδέχθη συζήτηση νέων ὄρων, ὑποβληθέντων συμπληρωματικὰ ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῶν Ἀθηνῶν; Καὶ ὄχι μόνον στὸ περὶ ἐγκρίσεως ἢ μὴ τοῦ τελικοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν ἀλλὰ καὶ στὸ περὶ συμμνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ σὲ ἄλλα; Τὸ τελευταῖο, τὸ περὶ συμμνημοσύνου, εἶναι μάλιστα μείζονος καὶ πρωτεύουσας σημασίας θέμα. Ἡ γνώμη μας εἶναι, γιὰ νὰ μὴ μιλήσουμε γιὰ βεβαιότητα, ὅτι ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τοῦ 1928 καὶ τοῦ 1929, ὡς ἐκδόσα τὴν Πράξιν Ἀρχὴ, εἶχε ἰπσο jure ἐκείνη μόνη τὸ δικαίωμα καὶ τὴν εὐθύνην νὰ χωρήσει σὲ τροποποιήσεις σημείων, ποὺ ἦσαν συμπεφωνημένα, πρὶν μάλιστα τὴν ἐκδοσὴ τοῦ νόμου καὶ τῶν δύο Πράξεων. Ἡ Πατριαρχικὴ τοῦ Σεπτ. 1928 δὲν ἀνέλυσε σημεῖα μόνον ἐπὶ τὸ κανονικώτερον, ἀλλὰ ἔκαμε καὶ προσθαφαιρέσεις ἐπὶ τὸ ἀναλυτικώτερο, τὶς ὁποῖες στὴν συνέχεια ζητοῦσε νὰ τὶς κάμει ἀποδεκτὰς ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ ὁμως δὲν τὶς ἔκαμε. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία, ποὺ συνόδευσε τὸ πρωτότυπο κείμενο τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως στὴν Ἀθήνα, στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν (πρὸς Ὑπουργὸν Ἀ. Καραπάνο) καὶ στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρυσόστομο καὶ ἀπὸ τὰ σχετικὰ Πρακτικὰ τῆς Νομοκανονικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Συνόδου ΚΠόλεως. Τὸ γιατί καὶ ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνῃ νέα Πράξις, ἐρμηνεῖα μετὰ ἀπὸ 75 χρόνια, τὴν εὐθύνην δὲν ἔχει ἡ Ἀθήνα ἀλλὰ ἡ ΚΠολη. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὄντως Πράξις, αὐτὴν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἡ ΚΠολη. Δὲν πταίει εἰς τοῦτο ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἔλαβε τὶς τελικὰς ἀποφάσεις ἀποδοχῆς τῶν θέσεών της ἀπὸ τὴν Σύνοδο ΚΠόλεως, τοῦ Αὐγούστου 1929, προσήρμοσε τὶς αὐθεντικὰς ἐκεῖνες ἐρμηνεῖς στὴν διοικητικὴ καὶ λειτουργικὴ πράξιν της. Ἔτσι, ἐνῶ στὸ κείμενο τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως ὁ λόγος μόνον περὶ μνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου, ὡς κυριάρχου τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, κατόπιν τῶν τροποποιήσεων εἰς ἐφαρμογὴ τῶν κεκυρωμένων προσυμπεφωνημένων, γιὰ νὰ ἀκολουθήσουν ὁ νόμος καὶ ἡ ὁμοία ἢ Πράξις περὶ ἀποδοχῆς, προσετέθη στὴ θεία λατρεία καὶ τὸ μνημόσυνο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, αὐτὸ μάλιστα ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1928, κατόπιν σχετικῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, γιατί ἦτο προσυμπεφωνημένο. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ γιὰ τὴν ἐγκριση ἢ μὴ τοῦ καταλόγου, ζήτημα ποὺ διχάζει σήμερα, λελυμένο ὄν, τὶς δύο Ἐκκλησίες.

Συμπληρωματικὴ ἐρμηνεῖα ἐπισημοποιήθη ἀπὸ τὸν δεύτερο αὐτὸ κύκλο διασυνοδικῶν συνομιλιῶν καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους ἐπικοινωνίας μετὰ τὴν ΚΠολη τῶν μητροπολιτῶν τῶν μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἑλλάδα (πρῶτον δυνατότητα ἀπευθείας ἐπικοινωνίας καὶ δεύτερον ἐν ἀνάγκῃ χρησιμοποίησίν των καὶ εἰς διαφόρους ἀποστολάς, «τῇ γνώσει, ὡς εἰκός, πάντοτε τῆς Διοικούσης αὐτόθι Ἱερᾶς Συνόδου»), πέραν τοῦ διὰ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως διαλαμβανομένου τρόπου ἐπικοινωνίας τῶν ὑπηρεσιακῶς διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὡς Προέδρου τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἀναλυτικὴ διασάφηση ὅλων τῶν τρόπων ἐπικοινωνίας ἦτο αἶτημα τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία, μετὰ τὴν ἐκδοσὴ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τῶν Ἀθηνῶν, διὰ τῆς ἀλληλογραφίας (γράμμα ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου 1929) ἐζητοῦσε διευκρινίσεις, διότι στὸν ὄρον Ε' τῆς Πράξεως τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν περὶ ἀπο-

δοχῆς τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως διαλαμβάνετο «*διάταξις, καθ' ἣν “τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπικοινωνεῖ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς τῶν Νέων Χωρῶν πάντοτε διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν”, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου*». Φυσικά, ἡ ἀπάντηση τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν ἦταν θετικὴ στὸ διπλοῦν πατριαρχικὸ αἴτημα περὶ τοῦ τρόπου ἐπικοινωνίας τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου στὴν Ἑλλάδα (γράμμα Ἀθηνῶν ἀπὸ 28 Μαΐου 1929).

Συναφῶς δὲ ἐτίθετο καὶ ἓνα ἄλλο συμπληρωματικὸ ἀπὸ μέρους τῶν Ἀθηνῶν αἴτημα, μὴ περιλαμβανόμενο στὶς δύο Πράξεις, ἐπικοινωνιακὸ, τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἀγίου Μύρου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. «*Φρονοῦμεν*», γράφει ἡ Σύνοδος τῶν Ἀθηνῶν, «*δ' ὡσαύτως ὅτι καὶ ἡ ἀποστολὴ Ἀγίου Μύρου δέον ἵνα διενεργηταὶ διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρὰ τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, αὐτὸ λαμβανούσης καὶ διανεμούσης εἰς πάσας τὰς Μητροπόλεις*» (γράμμα Ἀθηνῶν ἀπὸ 28 Μαΐου 1929). Τὸ Πατριαρχεῖο ἔκαμε δεκτὸ τὸ αἴτημα αὐτὸ (γράμμα Πατριαρχείου ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1929).

Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ὅτι ἡ ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τὸν Νοέμβριο 1928 μέχρι τὸν Αὐγούστο 1929 κάθε ἄλλο παρὰ προσωπικὴ ἦταν, ἀλλὰ ἀλληλογραφία ἐπισήμων συνοδικῶν ἀποφάσεων εἶναι, διευκρινιστικὴ καὶ προσθετικὴ κενῶν, ποὺ ὑπῆρχαν ἀνθρωπίνως καὶ στὶς δύο Πράξεις, τὴν Πατριαρχικὴ τοῦ Σεπτεμβρίου 1928 καὶ τὴν Συνοδικὴ τοῦ Νοεμβρίου 1928. Λειτουργεῖ, καθ' ἡμᾶς, ὡς ἀναπόσπαστο καὶ ἀναγκαῖο Παράρτημα-Πρωτόκολλο τῶν δύο Πράξεων. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν χρειαζόταν, ταπεινὰ φρονοῦμε, νέα Πράξη. Ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυση τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ γράμματος ἀπὸ Αὐγούστου 1929 αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιβεβαιώνει. Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ δίδει ξεκάθαρη ἀπάντηση: «*...διὰ τῆς τελειωτικῆς καὶ τῶν μικρῶν τούτων σημείων διευθετήσεως πάντα τὰ... διακανονισθέντα καὶ κυρωθέντα τῆς ὁμοιομόρφου ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως μέλλουσιν χωρεῖν καὶ διεξάγεσθαι πάντοτε (ἐπομένως καὶ μετὰ ἀπὸ 75 χρόνια, σήμερα) μετὰ πάσης ἀκριβείας κατὰ τὴν συγκεκριμένην τάξιν, οὐδὲν δὲ τῶν οὕτως ἀποδεκτῶν γενομένων καὶ κυρωθέντων θιγῆσεται ποτέ μονομερῶς κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν*». Ὡς λύση, λοιπόν, στὴν σημερινὴ κρίση θεωροῦμεν αὐτὴν τὴν τελευταία παράγραφο-ὄρο, ποὺ ἀξιοῖ καὶ ἀπὸ τίς δύο πλευρὲς νὰ ἐφαρμοζοῦν τὰ διακανονισθέντα καὶ κυρωθέντα «*μετὰ πάσης ἀκριβείας*».

Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα μὲ τὴν διαπίστωση τοῦ μητροπολίτου Φιλαδελφείας Μελίτωνος, ὁ ὁποῖος στὴν προμνημονευθεῖσα ἐργασία του, στὰ Συμπεράσματά του, τονίζει ἐπιλέξει: «*Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐτήρησεν ἀπαρεγκλίτως καὶ δὴ καὶ μέχρι σχολαστικότητος, τὰ ἐν τῇ Πράξει διαλαμβανόμενα. Ἐνίστε μάλιστα προήλθε καὶ εἰς κατ' οἰκονομίαν ἐνεργείας καὶ ὑποχωρήσεις, πρὸς ἐξυπηρέτησιν καταστάσεων καὶ συμπαράστασιν τῆς ἀδελφῆς ΕΕ εἰς ἀπασχολοῦντα αὐτὴν σοβαρὰ προβλήματα*» (σελ. 166).

Στὸ πνεῦμα αὐτὸ ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία ΚΠόλεως θὰ ἔπρεπε νὰ συνεχίσει καὶ ὡς Μήτηρ Ἐκκλησία ἔναντι τῆς θυγατρὸς καὶ Ἀδελφῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δηλ. νὰ ἐξακολουθήσει «*εἰς κατ' οἰκονομίαν ἐνεργείας*» καὶ ὄχι ἐν προκειμένῳ «*καὶ ὑποχωρήσεως*» «*πρὸς ἐξυπηρέτησιν καταστάσεων*» στὴν Ἑλλάδα, λόγῳ τοῦ συνταγματικοῦ καὶ νομικοῦ καὶ νομολογιακοῦ πλαισίου σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ἡ δὲ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ ἐνεργητικὸ τῆς ὁποίας ὑπάρχουν καὶ οἱ γνωστὲς κακὲς ἐπιδόσεις, νὰ ἐξασκεῖ, ὡσαύτως, τὰ διοικητικὰ τῆς προνόμια (δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις) «*μετὰ πάσης ἀκριβείας*». Λυπούμεθα δὲ νὰ καταλήξουμε στὸ πολὺ σαφὲς πλέον συμπέρασμα ὅτι γιὰ τὴν ἀνωμαλία περὶ τὸ πατριαρχικὸ μνημόσυνο τελευταίως, τὴν εὐθύνη φέρει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ἔσπευσε ὁμως καὶ τὴν ἐθεράπευσε, ἐνῶ τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἀνωμαλία, μὲ περισσότερο ἀντίκτυπο στὸν εὐσεβῆ λαό, λόγῳ τῆς ἐμπλοκῆς τῶν πάσης φύσεως ΜΜΕ, περὶ τὴν ἔγκριση ἢ ἀνακοίνωση τοῦ καταλόγου, φέρει ἡ Μητέρα Ἐκκλησία. Δὲν ἦταν ἡ πιὸ δόκιμη τακτικὴ στρατηγικῆς ἢ στρατηγικῆς τακτικῆς ἢ προβολῆ λευμένου ζητήματος. Ἐδῶ ἔχει θέση ἡ ἐπανάληψη τοῦ ἐξόχου προοιμίου τῆς «*Συνοδικῆς Πράξεως περὶ ἀποδοχῆς τῆς διοικήσεως τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν*», τῆς 20 Νοεμβρίου 1928: «*Συναντιλαμβάνεσθαι ἀλλήλαις τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ συντρέχειν πρὸς τὰ ἐκάστοτε αὐταῖς συμβαινόντα τῶν πρωτίστως αὐτῶν εἰσὶ καθηκόντων καὶ τῆς θεοστηρίκτου αὐτῶν ἐνώσεως τεκμήριον περιφανέστατον. Καὶ γὰρ Σῶμα Χριστοῦ εἰσὶ καὶ μέλη ἐκ μέρους. Οἱ πολλοὶ ἐν Σῶμα ἐσμὲν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη. Τῆς ἐν Κπόλει τοίνυν Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδε, περιστάσεσι δειναῖς ὑπαχθείσης καὶ μὴ δυναμένης κυβερνᾶν τὰς ἐν τῷ θεοφρουρητῷ ἑλληνικῷ κράτει ἐκκλησιαστικὰς αὐτῆς Ἐπαρχίας, ἐζητήθη τρόπος διακυβερνήσεως αὐτῶν παρὰ τῆς ἐν*

τῷ Κράτει Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, τάξιν καὶ ἔννομον κατάστασιν αὐταῖς ἀσφαλίζων, μὴ μέντοι γε διασπῶν τὴν πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχην κανονικὴν συνάφειαν καὶ ἀναφορὰν...».

**Παρατηρήσεις· Ἐκτιμήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου
τῆς «Συνοδικῆς Πράξεως περὶ ἀποδοχῆς
τῶν μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν» τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1928.**

Ἡ ἀνεύρεση τῆς Πράξεως αὐτῆς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, μὲ δική μας πρωτοβουλία, στὰ «Πρακτικὰ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, Περίοδος ΟΕ' - Συνεδρία ΙΓ'». Ἐν Ἀθῆναις 20 Νοεμβρίου 1928 (Τρίτη 9-12 μ.)» (σελ. 1-3), θέτει ἐπὶ νέας βάσεως τὸ ὄλο ζήτημα τῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταλόγου (κατὰ τὴν Πατριαρχικὴ Πράξιν) ἢ τῆς ὑποδείξεως μόνον (κατὰ τὴν ὑπὸ μελέτη Συνοδικὴ Πράξιν) ὑποψηφίων ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν.

α) Τὰ ἐρωτήματα πού τίθενται ἐν προκειμένῳ εἶναι τὰ ἑξῆς: πρῶτον, εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξει ἀμφισβήτηση περὶ τῆς κανονικότητος τοῦ κειμένου αὐτοῦ; Ἐντάσσεται ἢ ὄχι στὶς «ἱεροκανονικὰ καὶ συνοδικὰ διατάξεις» ἢ «κανονιστικὰς ρυθμίσεις» ἢ «ἐκκλησιαστικὰς ρυθμίσεις»; Ἡ «συνοδικὰς πράξεις»; Ἔχει τὸ δικαίωμα ἢ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκδίδει τέτοιες ἐκκλησιαστικὰς πράξεις; Ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ 1850 εἶναι σαφῆς, εἰδικώτερα στὸ ἀνακῦψαν ζήτημα τῶν ἐκλογῶν. Λέγει: «...Τὰ δὲ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἀφορῶντα, οἷα φέρ' εἰπεῖν τὰ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας Ἀρχιερέων κλπ... ταῦτα πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα κανονισθῆσονται παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ συνοδικῆς Πράξεως, “μὴ ἀντιβαινούσης τὸ παράπαν τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν ἁγίων καὶ ἱερῶν Συνόδων καὶ τοῖς πατροπαράδοτοις ἐθίμοις καὶ τοῖς διατυπώσεσι τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας»». Βάσει αὐτῆς τῆς ἐξουσιοδοτήσεως ἐξεδόθη ἡ «Συνοδικὴ Πράξις» τοῦ Νοεμβρίου 1928. Ἐπομένως, εἶναι κατὰ πάντα ἰσόκυρος πρὸς τὴν ὁμοίαν Πατριαρχικὴ Πράξιν τοῦ Σεπτεμβρίου 1928. Ἐνα κανονικὸ κείμενο μόνον δι' ἄλλου ὁμοίου κανονικοῦ κειμένου γίνεται ἀποδεκτὸ καὶ ἐγκρίνεται. Ἡ συνδρομὴ τοῦ νόμου εἶναι «ὑποδεεστέρα». Χρειάζεται, ὅμως. Αὐτὸ ἐγινε στὴν προκειμένη περίπτωσι.

β) Ἐπιπλέον εὐλόγα ἐρωτήματα: Ποιὰ ἢ γνώμη τῆς

Μητρὸς Ἐκκλησίας περὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Νοεμβρίου 1928; Τὴν χαρακτηρίζει ἐπιλέξει «ἀντίστοιχον ὁμοίαν ἐπίσημον Πράξιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου» πρὸς τὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξιν τοῦ Σεπτεμβρίου 1928, στὸ ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου πατριαρχικὸ γράμμα. Νὰ ἢ σχετικὴ παράγραφος: «Ἄσμενοι κομισάμενοι ἀνέγνωμεν ἐν συνεδρίᾳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὴν ἀπὸ Κ' τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους, ἀρ. 3949, ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δι' ἧς ὡς Πρόεδρος τῆς κοινῆς ἡδὴ ἐπ' αἰσίας Ἱερᾶς Συνόδου, συγκροτημένης καὶ ἐκ Μητροπολιτῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἀγγέλλει ἡμῖν τὴν λήψιν καὶ τὴν ἐν τῷ συνόλω ἀποδοχὴν τῆς σταλείσης ἡμετέρας κυρωτικῆς τῆς εὐλογημένης διευθετήσεως **Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως**, διαβιβάζουσα ἅμα καὶ τὴν **ἀντίστοιχον ὁμοίαν ἐπίσημον Πράξιν τῆς περὶ Αὐτὴν Ἱερᾶς Συνόδου**». Ὁ ὅρος «Συνοδικὴ Πράξις» ἢ ἀπλὰ «Πράξις» ἀπαντᾷ καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τοῦ ἰδίου πατριαρχικοῦ γράμματος. Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων στὴν προμνημονευθεῖσα ἐργασία του, ἐνῶ ὀμιλεῖ περὶ τῆς ὑπαρκτῆς-ἄγνωστης ἀλληλογραφίας, ἀγνοεῖ τὴν Συνοδικὴ Πράξιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἄλλο συναφὲς ἐρώτημα: Πόθεν προκλήθηκε ἡ πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία, τὴν ὁποία ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δὲν γνωρίζει; Ποιὰ ἢ γενεσιουργὸς αἰτία τῆς «ἀγνώστου» ἀλληλογραφίας αὐτῆς; Ἀσφαλῶς ἢ ἀποστολὴ στὴν ΚΠολὴ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Νοεμβρίου 1928, πού περιέχει κάποιους ὄρους καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔπρεπε περαιτέρω διασυνοδικὴ διαπραγματευσι, πού ἀσμενῶς ἀπεδέχθη ἡ πατριαρχικὴ πλευρὰ καὶ ἡ ἴδια ἔδωσε εὐτυχῆς τέλος εἰς αὐτὴν, τὸν Αὐγουστο τοῦ 1929. Ἐὰν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία σήμερα οὐδεμίαν γνωρίζει ἀλληλογραφία, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὁμως κατέχει τὴν αἰτία τῆς ἀλληλογραφίας αὐτῆς πού εἶναι τὸ αἰτιατὸ, τὴν ἰσοκύρη καὶ ἰσοδύναμη πρὸς τὴν Πατριαρχικὴ Συνοδικὴ Πράξιν τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία γι' Αὐτὴν εἶναι τόσο «ἱερὸν κείμενον» ὅσο καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Πράξιν καὶ ὑποχρεοῦται ἢ ΕΕ νὰ τὰ ἐφαρμόξει κανονικῶς πρωτίστως καὶ νομικῶς δευτερευόντως καὶ τὰ δύο μὲ τὴν σχετικὴ ἐρμηνευτικὴ ἀλληλογραφία περὶ αὐτῶν, εἰς τὸ ἑξῆς ὁμως «μετὰ πάσης ἀκριβείας».

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, φρονοῦμε ταπεινά, ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία θὰ ὑποστηρίξει στὸ ἑξῆς μὲ τὴν ἴδια ζέση ὄχι μόνον τὸ δικό της κανονικὸ κείμενο, τὴν Πράξιν τῆς τοῦ 1928, ἔναντι τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλο κανονικὸ κείμενο, τὴν «Συνοδικὴ Πράξιν» τοῦ 1928 τῆς Θυγατρὸς καὶ

Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ὑποχρεωμένη πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὴν πρωτόβουλη οἰκουμενικὴ συντονιστικὴ εὐθύνη ἔναντι τοῦ Κόσμου τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς περιφρούρηση καὶ διατήρηση τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν κανονικῶν Διατάξεων καὶ ἀπὸ τὴν εἰδικὴ εὐθύνη ἔναντι τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850.

7. Τελικὴ Πρόταση

Κατόπιν ὅλων τῶν ἀνωτέρω:

α) Ἐπιβάλλεται, φρονούμε, ὁ περαιτέρω εἰς βάθος διάλογος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Οἱ μεμονωμένες ἐνέργειες καὶ ἀντενέργειες ἤμποροῦν νὰ ἐξάπτουν τὴν ὑστεροφημία προσωρινὰ προσώπων, βλάπτουν ὅμως καὶ τραυματίζουν τὸν εὐσεβῆ λαόν, ἐνῶ ἀποδυναμώνουν τὸ κῆρος καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς Προ-

καθημένους τους. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ὡς Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔχει ἓνα εὐρὺ οἰκουμενικὸ, διορθόδοξο καὶ διαχριστιανικὸ, πεδίο μπροστά της, ἡ δὲ Ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἓνα εὐρὺ, ὡσαύτως, δυναμικὸ ὑποστηρικτικὸ ρόλο ἔναντι πολλῶν χειμαζομένων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, μὲ πρώτη τὴν Μητέρα Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως, τὴν ρίζα τοῦ Γένους μας.

β) Ἐὰν καὶ ὁ περαιτέρω διάλογος μεταξὺ τῶν προσκόψει εἰς λίθον, ἐὰν καὶ τὸ νέο, καταλυτικὸ στοιχείο, ἡ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Νοεμβρίου 1928, δὲν θὰ εἶναι ἰκανὸ νὰ πείσῃ τὴν Μητέρα Ἐκκλησία, ὅτι ὁ κατάλογος κεῖται πρὸς ὑπόδειξη ὑποψηφίων καὶ ὄχι πρὸς ἔγκριση, τότε καὶ πάλι πρέπει νὰ ἀποφευχθοῦν οἱ ἀκραῖες ἐνέργειες ἀλλὰ ἀμοιβαίως νὰ ἀποδεχθοῦν οἱ δύο διαφωνοῦσες Ἐκκλησίαι τὴν διαμεσολάβηση κατὰ κάποιον τρόπο κανονικὸ καὶ τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, τὰ δὲ ἀποφασισθησόμενα διὰ Μείζονος Συνόδου νὰ γίνων ἀπὸ κοινοῦ ἀποδεκτά.

**«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ
ΣΕΙΣΜΙΚΟ
ΚΙΝΔΥΝΟ»**

(Ὁμιλία
σὲ Εἰδικὴ Ἡμερίδα
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,
Πολεμικὸ Μουσεῖο
10/3/2004)

Τὸ πρόβλημα τῆς βλάβης τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς εἶναι πολυδιάστατο. Ὁ σεισμός, φαινόμενο πού, παρὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν, δὲν μπορεῖ νὰ προβλεφθεῖ ὅσον ἀφορᾷ στὴν χρονικὴ ἔνταση πού θὰ ἔχει, εἶναι δυνατόν νὰ προκαλέσει σὲ ἐλάχιστο χρόνο ὀλοκληρωτικὴ καταστροφὴ στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.

Ἡ διεθνὴς ἐμπειρία ἀλλὰ καὶ ἡ γνώση πού ἀποκομίσαμε ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς στὴ Χώρα μας, μᾶς ἔχει ὀδηγήσει στὸ συμπέρασμα ὅτι, πρέπει νὰ δοθεῖ ἔμφαση στὸν τομέα τῆς πρόληψης καὶ τῆς ἐτοιμότητος ὥστε νὰ προλαμβάνονται καταστροφές. Μὲ τὴν λήψη κατάλληλων μέτρων μποροῦν νὰ μειωθοῦν οἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις καὶ οἱ παρεμβάσεις νὰ εἶναι ἔγκαιρες καὶ ἀποτελεσματικές.

Τὸ φαινόμενο τῶν σεισμῶν καὶ ἡ ἐπίδρασή τους στὶς τεχνικὲς κατασκευὲς μελετᾶται εὐρύτατα στὴ Χώρα μας ἀπὸ εἰδικοὺς ἐπιστήμονες –γεωλόγους, σεισμολόγους, πολιτικοὺς μηχανικοὺς κ.ἄ.–, πού εἶναι καὶ οἱ ἀρμόδιοι γιὰ τὴν ἐκπόνηση σχετικῶν μελετῶν γιὰ τὴν προστασία καὶ τὴ διαφύλαξη τῶν κατασκευῶν γενικῶς. Ἡ συνεργασία τῶν Ναοδόμων μὲ τοὺς εἰδικοὺς αὐτοὺς ἐπιστήμονες μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει στὴ λήψη κατάλληλων μέτρων πρόληψης καὶ περιορισμοῦ τῶν σεισμικῶν βλαβῶν, καθὼς καὶ στὴν ἐφαρμογὴ τῶν μετασεισμικῶν σωστικῶν ἐπεμβάσεων στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς μας, τὰ χρηστικά αὐτὰ μνημεῖα τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς σεισμικῆς δράσης διακρίνονται σὲ ἄμεσα καὶ ἔμμεσα.

Ἄμεσα ἐκτὸς ἀπὸ τὸν θάνατο ἢ τὸν τραυματισμὸ ἀνθρώπων, θεωροῦνται: Οἱ γεωλογικὲς ἢ ἔδαφικὲς μεταβολές, οἱ ὑδρολογικὲς μεταβολές καὶ οἱ κάθε εἴδους βλάβες στὰ τεχνικά οἰκοδομικά ἔργα.

Ἐμμεσα ἀποτελέσματα θεωροῦνται:

Οἱ πυρκαγιές πού προκαλοῦνται ἀπὸ τὶς βλάβες τῶν κατασκευῶν, τὰ ἀτυχήματα ἢ οἱ ὑλικὲς καταστροφές ἀπὸ πανικὸ καὶ τέλος οἱ οἰκονομικὲς, κοινωνικὲς καὶ ὑλικὲς ἐπιπτώσεις.

Οἱ βλάβες στὶς οἰκοδομές, στὶς ὁποῖες περιλαμβάνονται καὶ οἱ Ἱεροὶ Ναοί, τὰ Πνευματικὰ Κέντρα, τὰ Μουσεῖα, τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα καὶ ἐν γένει τὰ ἐκκλησιαστικά κτίρια, ἐξαρθρῶνται ἀπὸ πολλοὺς παράγοντες, ὅπως ἀπὸ τὶς ιδιότητες τῆς σεισμικῆς ἐστίας (μέγεθος σειμοῦ), ἀπὸ τὶς ιδιότητες τοῦ μέσου διάδοσης τῶν σεισμικῶν κυμάτων μεταξὺ τῆς ἐστίας τοῦ σειμοῦ καὶ τῆς θέσης τοῦ οἰκοδομήματος (ἀπόσταση, βαθμὸς ἀπόσβεσης σεισμικῶν κυμάτων), ἀπὸ τὸ ἔδαφος θεμελίωσης τῆς κατασκευῆς καὶ ἀπὸ τὶς ιδιότητες τῆς κατασκευῆς (ῦψος, εὐκαμψία, ποιότητα ὑλικῶν καὶ κατασκευῆς, γήρανση τῆς κατασκευῆς, μεταγενέστερες βλαπτικὲς ἐπεμβάσεις στὴν ἀρχικὴ κατασκευή, κ.ἄ.).

Ὁ ἑλλαδικὸς χώρος βρίσκεται στὰ ὄρια ἐπαφῆς καὶ σύγκλισης τῆς εὐρασιατικῆς καὶ ἀφρικανικῆς λιθοσφαιρικῆς πλάκας, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ ἐνεργὸς τεκτονικὴ δράση νὰ εἶναι ιδιαίτερα ἔντονη. Ἡ Χώρα μας, παρόλο πού κατέχει παγκοσμίως τὴν ἔκτη θέση ἀπὸ ἄποψη σεισμικότητας ἀπὸ ὅλες τὶς χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρασίας (Εὐρώπης καὶ Δυτικῆς Ἀσίας), δὲν παρουσιάζει ἀνάλογο βαθμὸ σεισμικῆς ἐπικινδυνότητας.

Στόχος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας μας εἶναι, νὰ συμβάλλει στὴν προσέγγιση τοῦ προβλήματος τῆς ἀντιμετώπισης τῶν βλαβῶν πού προκαλοῦνται ἀπὸ σεισμοὺς στοὺς ἀνθρώπους καὶ στὰ μνημεῖα, ἐπικεντρώνοντας στὰ προληπτικά

καί πρώτα σωστικά μέτρα γιά τήν προστασία καί τήν διάσωση τῶν ἐκκλησιαζομένων ἀνθρώπων, τῶν πιστῶν μας, ἀλλά καί τῶν μνημείων, τῶν τοιχογραφιῶν, τῶν ψηφιδωτῶν, τῶν ἱερῶν εἰκόνων καί γενικῶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀντικειμένων.

Σκοπεύουμε σέ συνεργασία μέ τοὺς κατὰ τόπους Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχες νά δημιουργήσουμε ἓνα ἠλεκτρονικό ἀρχεῖο ὄλων τῶν Ἱερῶν Ναῶν, ἀλλά καί τῶν προσβληθέντων Ναῶν ἀπὸ τὸν σεισμὸ καί τῶν σχετικῶν προβλημάτων τους, ἱεραρχοῦντες τίς δομικὲς ἀνάγκες τους καί διερευνῶντες παράλληλα καί τὴν τυχὸν χρηματοδότηση αὐτῶν ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Προγράμματα.

Ὅπως βλέπετε στὸ Πρόγραμμα τῆς Ἡμερίδος ἔχουν κληθεῖ νά ἀναπτύξουν τίς θέσεις τους στὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ θέμα τρεῖς ἐπιστήμονες ἐγνωσμένου κύρους, ὁ Κα-

θηγητῆς Σεισμολογίας κ. Κωνσταντῖνος Μακρόπουλος ποὺ θὰ μᾶς μιλήσει γιά «Τὸ σεισμικὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδας», ἡ Καθηγήτρια Μουσειολογίας κ. Ἀναστασία Σαλῆ, ἡ ὁποία ὡς Ἀρχιτέκτων καί Ἀρχαιολόγος θὰ ἀναφερθεῖ στὴν «Σεισμικὴ Ἑτοιμότητα σὲ χώρους συγκεντρώσεως κοινού», μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονται καί οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ μας, καί τέλος ὁ Καθηγητῆς Ἀντισεισμικῆς Τεχνολογίας κ. Παναγιώτης Καρύδης ποὺ θὰ ἀναπτύξει τὸ θέμα «Ἀντισεισμικὴ Προστασία τῶν Ἱερῶν Ναῶν». Τοὺς εὐχαριστῶ γιά τὴν ἀνταπόκριση στὴν πρόσκλησή μας καί γιά τὸν κόπο ποὺ κατέβαλαν, καταθέτοντας στὴν Ἡμερίδα αὐτὴ τίς γνώσεις καί τίς προτάσεις τους γιά τὴν σωστὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Κηρύσσω τὴν ἑναρξη τῆς Ἡμερίδος καί εὐλογῶ πατρικῶς τὴν προσπάθεια αὐτὴ εὐχόμενος τὴν εὐδωξη τοῦ σκοποῦ της.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Α'

«Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς»

Η
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ
ΤΟ ΑΝΑΦΥΕΝ
«ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΖΗΤΗΜΑ»

Ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ καὶ Ἰδρυτὴς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν, τονίζει: «*Ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν*» (Β' Θεσ. 2,15), συνιστῶν εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ ἀποφεύγουν τὶς ὁποιοσδήποτε παρείσακτες καινοτομίες, ποὺ ἀλλοιώνουν τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἐν γένει ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ἐὰν τοῦτο ἰσχύη διὰ κά-
θε πτυχὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, πολλῶ μᾶλλον ἰσχύει διὰ τὴν τέχνην τῆς «*Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς*», καθόσον αὕτη ἀποτελεῖ βασικὴν ἔκφρασιν τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων.

Ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ, ὡς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἀναζητεῖ πάντοτε τρόπους νὰ ὀμι-
λήσῃ μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ του καὶ νὰ τὸν λατρεύσῃ ἀληθῶς. Ἀρχὴν ποιοῦντες ἀπὸ τὸν Προφητὰνακτα Δαυῖδ, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν θαυμασιῶν (ἑκατὸν πενήκον-
τα) Ψαλμῶν του, παρέδωκεν εἰς ἡμᾶς τὴν «*βάσιν*» θὰ λέγαμε τῆς Ἐκκλησια-
στικῆς Ποιήσεως, προχωροῦμε μὲ τὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ διαμόρφωσιν ἐντὸς τῆς Θείας Λατρείας, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ποιήσεως καὶ Ὑμνωδίας.

Ἔχομεν τοὺς ὀνομαστοὺς Ἁγίους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας (Ρωμανὸ τὸν Μελωδὸ, Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό, Κοσμᾶ τὸν Ποιητὴ, Ἰωάννη τὸν Κουκουζέ-
λη, Ἀνδρέα Κρήτης κ.λπ.), οἱ ὁποῖοι μὲ τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «*ὥσπερ κιθάραι μουσουργικαί, πᾶσιν ἐτρανολόγησαν, τῷ θεῷ πλήκτρῳ μυ-
στικῶς τὰ ἀπηχήματα καὶ τὴν τοῦ Σωτῆρος οἰκονομίαν*», συνθέσαντες Ὑμνους, Κοντάκια, Κανόνας, Δοξαστικά κ.λπ., τὰ ὁποῖα ἐμελοποίησαν καὶ τὰ παρέδω-
καν εἰς τοὺς πιστοὺς ὡς ἔκφρασιν τῆς ἀληθοῦς πρὸς τὸν Θεὸν στροφῆς καὶ ὡς ἀπόρροια τῆς τελείας πρὸς Αὐτὸν ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης.

Τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τοὺς μετέπειτα Ὑμνωδοὺς τῆς Ἐκκλη-
σίας μας, οἱ ὁποῖοι μετὰ τοὺς ὡς ἄνω μνημονευθέντας, ὡς ὄργανα καὶ αὐτοὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμελοῦργησαν τοὺς ἀθανάτους Ἐκκλησιαστικοὺς Ὑμνους καὶ τοὺς παρέδωκαν εἰς τοὺς ἐπιγενομένους, ὡς θησαυρὸν ἀτίμητον καὶ πλοῦτον πολυέραστον.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη τοῦ «*ψάλλειν*» βεβαίως ἔχει τὴν ἰστορίαν της, τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ ἀναλύσωμεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὸ κατὰ τὰ τε-
λευταῖα ἔτη ἀνακῦψαν «*Μουσικολογικόν*», ὡς λέγεται «*ζήτημα*», τὸ ὁποῖον ἀνα-
φέρεται εἰς τὸν κίνδυνον ἀλλοιώσεως καὶ παραφθορᾶς τῆς Βυζαντινῆς Μου-
σικῆς.

Ὅπως εἶναι εἰς ὄλους γνωστόν, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη τῆς Μουσικῆς, εἰς τὸ Βυζάντιον ἐγνώρισε τὴν μεγάλην ἀκμὴν καὶ αἴγλην της ὡς «*Πρᾶξις καὶ θεω-
ρία*», δηλαδὴ ὡς τρόπος λατρευτικῆς ζωῆς καὶ δημιουργίας, διὰ τοῦτο καὶ δικαίως

Τοῦ

Ἀρχιμ. **Σεραπίωνος Μιχαλάκη**
Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς
Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησιαστικῆς
Τέχνης καὶ Μουσικῆς

λέγεται «*Βυζαντινή*» Ἐκκλησιαστική Μουσική. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔχομεν τὰ μεγάλα μουσικὰ ἀναστήματα, τοὺς «*γίγαντας*» τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μελωδίας, οἱ ὅποιοι διαμορφώνουν καὶ παραδίδουν τὸ γνήσιον, τὸ αὐθεντικόν, τὸ παραδοσιακόν ὕφος καὶ τὸν τρόπον τοῦ «*ψάλλειν καὶ ὑμνεῖν ἐν Ἐκκλησίαις τὸν Θεόν*». Αὐτὸ τὸ ὕφος τὸ ὅποιον ἀποδέχεται καὶ ἡ συνείδησις τῶν πιστῶν, τὸ ὅποιον υἰοθετεῖ ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, καὶ τὸ ὅποιον ἐκφράζει τὸν ἀνόθευτον χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μελωδίας, ἡ ὁποία πορεύεται ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν καὶ χειραγωγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὴν τῶν πιστῶν ὠφέλειαν καὶ ἀπλανῆ πορείαν.

Τὸ ἀρχαῖον Βυζαντινὸν Μέλος, τὸ ὅποιον ἐκφράζει τὴν γνησιότητα καὶ αὐθεντικότητα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, παρεδόθη εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους ὑπὸ τῶν Τριῶν Διδασκάλων – Μητροπολίτου Μαδύτων Χρυσάνθου, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου καὶ Χουρμουζίου Χαροτοφύλακος – οἱ ὅποιοι τὸ διεσκέυασαν ὀρθῶς ἐν ἔτει 1814 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν ἔτει 1881. Ἡ ὑπὸ τῶν Διδασκάλων τούτων καθιερωθεῖσα τότε Παρασημαντικὴ τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ἐπικρατεῖ μέχρι σήμερον καὶ εἶναι ἀποδεκτὴ ἀπὸ τοὺς Ἱεροψάλτας καὶ ἀπὸ τὴν συνείδησιν καὶ τὰ αἰσθητήρια τοῦ πιστοῦ λαοῦ. Τηρεῖται δὲ καὶ ἀκολουθεῖται ὑπὸ τῶν ἐπισήμων Πρωτοψαλτῶν, οἱ ὅποιοι πρωτοστατοῦν εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς παραδοθείσης γνησίας Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

Β'

«Περὶ τοῦ Μουσικολογικοῦ Ζητήματος»

Τὸ Μουσικολογικὸν ζήτημα προέκυψεν μὲν παλαιότερον, ἤρχισεν δὲ νὰ ἀπασχολεῖ τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν ἐντονώτερον ἀπὸ τοῦ ἔτους 2000, ὅτε οἱ Πρωτοψάλται καὶ Καθηγηταὶ Μουσικολογίας κ. Χρῆστος Χατζηνικολάου (Πρωτοψάλτης - Καθηγητῆς καὶ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν Ἑλλάδος καὶ τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν «*Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός*»), κ. Χαρίλαος Ταλιαδῶρος (Ἄρχων Πρωτοψάλτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης - Καθηγητῆς), κ. Ἐμμανουὴλ Χατζημᾶρκος (Πρωτοψάλτης - Καθηγητῆς) καὶ τινες ἄλλοι εἰδήμονες, διεφώνησαν μὲ τὰς ἐνεργείας τοῦ Πρωτο-

ψάλτου κ. Λυκούργου Ἀγγελοπούλου, ὁ ὁποῖος υἰοθετῶν ἀπόψεις τινὰς τοῦ Μουσικολόγου ἐρευνητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἀειμνήστου Σίμωνος Καρρᾶ, εἰσήγαγε εἰς τὴν Βυζαντινὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν στοιχεῖα καὶ ἐρμηνείας χαρακτήρων, οἱ ὅποιοι εἶχον καταργηθεῖ.

Ἡ πρώτη Ὁμάς, ἐπιθυμοῦσα τὴν διάσωσιν τῆς αὐθεντικῆς Παραδόσεως τῆς διαμορφωθείσης ὑπὸ τῶν Τριῶν Διδασκάλων ἐν ἔτει 1814, ἔθεσε τὸ θέμα ὑπ' ὄψιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου, ὅστις συνεκρότησεν Ἐπιτροπὴν μελέτης τοῦ ζητήματος ὑπὸ τὴν Προεδρίαν του, εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχον οἱ Πρωτοψάλται καὶ Καθηγηταὶ κ.κ. Γρηγόριος Θ. Στάθης, Χαρίλαος Ταλιαδῶρος, Χρῆστος Χατζηνικολάου, Παναγιώτης Μαρούλης, Ἀντώνιος Ἀλυγιζάκης, Ἐμμανουὴλ Χατζημᾶρκος, Δημήτριος Νερατζῆς, Ἀχιλλέας Χαλδαιάκης, Ἰωάννης Ἀρβανίτης, Ζάχος Νικολέρης, Ἀναστάσιος Φωτόπουλος, Λυκούργος Ἀγγελόπουλος καὶ Γεώργιος Κωνσταντίνου. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη διερεύνησε ἀναλυτικῶς τὸ ἐν λόγῳ θέμα. Κατόπιν ἀνετέθη εἰς τὸν Καθηγητὴν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρον τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γρηγόριον Στάθην, ὡς τὸν πλέον κατάλληλον καὶ ἐπαῖοντα, ὅπως συντάξῃ ἔκθεσιν περὶ τοῦ ζητήματος, πρὸς διευθέτησιν αὐτοῦ.

Πράγματι, ὁ Ἑλλογιμώτατος οὗτος κ. Καθηγητῆς, ἐξέπλησεν ἀναλυτικωτάτην καὶ ἐμπεριστατωμένην Εἰσήγησιν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἐρμηνευτικὴ Προσέγγιση τῆς σημειογραφίας τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης*» ἥτοι «*Περὶ ἐξηγήσεως τῆς σημειογραφίας καὶ περὶ χρήσεως τῶν ὕφροσ - διέσεων καὶ περὶ ὀνοματοδοσίας τῶν ἤχων καὶ περὶ παρεμφερῶν ἄλλων θεωρητικῶν θεμάτων καὶ περὶ τοῦ πρακτέου*», τὴν ὁποίαν ὑπέβαλεν εἰς τὸν Μακαριωτάτον τὴν 7ην Σεπτεμβρίου 2001. Ἡ Εἰσήγησις εἶναι πλήρης κατατοπιστικὴ περὶ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος, ἐκοινοποιήθη εἰς τοὺς ἔχοντας σχέσιν πρὸς τὸ ἐν λόγῳ «*ζήτημα*» καὶ τονίζει ἰδιαιτέρως τὴν ἀνάγκην ἐμμονῆς εἰς τὰ πατροπαράδοτα καὶ διασώσεως τοῦ γνησίου Βυζαντινοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἤθους, ὡς φορέως καὶ ἐκφράσεως τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἐπισημαίνει ὁμοίως τὴν μεγάλην προσφορὰν τῶν «*Τριῶν Διδασκάλων τῆς Νέας Μεθόδου*» ἥτοι τὰ ἐν ἔτει 1814 νομοθετηθέντα καὶ κοινῶς ἀποδεχθέντα ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καθὼς καὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι τοιαύτης.

Ἡ Εἰσήγησις αὕτη διεπέμφθη εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν κ. Νικοδήμιον, ὁ ὁποῖος συνέταξε καὶ ὑπέβαλε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὑπ' ἀριθμ. 493/19.2.2001 «Ἑπόμνημα», (Συν. Πρωτ. 4424/27.12.2001), ὅπου υἰοθετεῖ τὰ εἰς ἡμᾶς παραδοθέντα, ἐπικροτεῖ τὸ Βυζαντινὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ὑφος, τοῦ ὁποίου φορεῖς εἶναι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἀναφέρεται εἰς τοὺς κορυφαίους καὶ διαπρεπεῖς ἀοιδίμους Πρωτοψάλτας τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἰάκωβον Ναυπλιώτην καὶ Κωνσταντῖνον Προῖγγον. Ἀπορρίπτει δὲ τοὺς νοθεύοντας τὴν ψαλτικὴν τέχνην, καθὼς καὶ τὶς δυτικότερες μελωδίαι. Ἀκολούθως ἀναφέρει εἰς τὰ γραφόμενά του, ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελοῦνται ὀρθῶς τὰ ποιοτικὰ σημαδόφωνα καὶ νὰ διδάσκωνται κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν τάξιν καὶ χοροίαν, χωρὶς παραφθοράς, ἀλλοιώσεις καὶ τρόπους ἐξεζητημένους καὶ ἐπιτηδευμένους, οἱ ὅποιοι φθείρουν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ὑμνωδίαν καὶ τὴν ὅλην παραδοθεῖσαν ἁρμονίαν. Προσθέτει ἀκόμη, ὅτι ἐξέδωκε καὶ σειρὰν ἀπὸ κασσέτας, δίσκους, μαγνητοταινίας καὶ C.Ds., εἰς τὰ ὁποῖα ἀνηλώθη ἐπὶ δεκαετίας ὅλης, τῇ ἐπιβλέψει τοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Χατζηγιακουμῆ – ἐγκρίτου Καθηγητοῦ Φιλολόγου καὶ Μουσικολόγου εἰς τὸ Ἰδρυμα Μουσικῶν Ἐρευνῶν. Καταθέτει, τέλος, πάντα ταῦτα διὰ τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ἀποπνέοντα τὴν παράδοσιν καὶ γνησιότητα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 11ης Ἰανουαρίου 2002, ἀπεφάσισε νὰ ἀποστείλει τὸ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου ὑποβληθὲν «Ἑπόμνημα» (Συν. Ἑγγρ. ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 4424/94/16.1.2002) εἰς τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς, ἡ ὁποία συνήλθε ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκοπίου καὶ ἐξέτασε τὸ ὡς εἴρηται θέμα, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καί:

1. Σχετικὴν Ἐκθεσιν (ἀναφορὰν) περὶ «*Βυζαντινῆς Μουσικῆς*» τοῦ κ. Λυκούργου Πετρίδη, Ἄρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Καθηδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς, ὅπου ἐξαίρεται τὸ κάλλος καὶ ἡ ἁρμονία τῆς παραδοθείσης ὑπὸ τῶν Τριῶν Διδασκάλων Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης, ἡ ὁποία ἐκφράζει καὶ τὴν ὡραιότητα τῆς μουσικῆς ἐμπνεύσεως κάθε ἀνθρώπινης ψυχῆς, «*τῆς μουσικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀγγέ-*

λων» κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη.

Εἰς τὴν Ἐκθεσιν γίνεται ἐκτενὴς ἀναφορὰ εἰς τὸ ὕφος τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τὸ ὁποῖον καλλωπίζει τὴν ὅλην ἔκφρασιν τῶν ὕμνων. Γίνεται ἐπίσης λόγος διὰ τὸ «*Πατριαρχικὸν ὕφος*», ποῦ διακρίνεται διὰ τὴν ἱεροπρέπειαν, τὴν σεμνότητα, τὴν σοβαρότητα, τὸν ἐνδεδειγμένον χρόνον καὶ τὴν πατροπαράδοτον μελωδίαν, ὡς καὶ διὰ τὸν ὀρθὸν τονισμὸν τῶν λέξεων καὶ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Ὁ κ. Λυκούργος Πετρίδης προτείνει τὴν σύγκλησιν Ἐπιτροπῆς ὑπὸ ἐμβριθῶν Βυζαντινῶν Πρωτοψαλτῶν, ἐπὶ τῷ τέλει ἐπιτεύξεως τοῦ ζητουμένου, ἥτοι τῆς διασώσεως τῆς Παραδόσεώς μας.

2. Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Ἄρχοντος Πρωτοψάλτου τοῦ Καθηδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Θεσσαλονίκης κ. Χαριλάου Ταλιαδώρου, Ὁφφικιᾶλου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸ ἀποσταλὲν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, τὴν 1ην Ἰουνίου 2001, εἰς τὸ ὁποῖον κάνει λόγον περὶ ἀλλοιώσεως θεωρητικῆς τε καὶ πρακτικῆς τοῦ ὑπὸ τῶν Τριῶν Διδασκάλων παραδεδομένου Βυζαντινοῦ Μέλους. Θεωρεῖ λίαν ἐπικίνδυνη τὴν ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας τοῦ Σίμωνος Καρῶ καὶ ἀναφέρει συγκεκριμένως καὶ ἀναλυτικῶς τὶς καινοτομίας τοῦ ἐν λόγῳ διδασκάλου τόσο θεωρητικὰ (π.χ. στίς ὀνομασίες τῶν ἤχων) ὅσον καὶ πρακτικὰ, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δυσκολία τῶν μαθητευόντων εἰς τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν Τέχνην. Προτείνει τέλος, ὡς γηράσας εἰς τὸ ἀναλόγιον καὶ ἔχων πείραν περισσὴν, τὴν θεώρησιν τοῦ ἐν λόγῳ θέματος σφαιρικὰ, τὴν ἀπόρριψιν τῆς διδασκαλίας τῶν «*καινοτομούντων*» καὶ τὴν συμβολὴν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς διάσωσιν τῆς παραδόσεώς μας.

3. Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Ἄρχοντος Πρωτοψάλτου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Ἀθηνῶν κ. Λυκούργου Ἄντ. Ἀγγελοπούλου, Ὁφφικιᾶλου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸ ἀποσταλὲν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, εἰς τὰς 22 Ἰουνίου 2001, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ἐν πρώτοις, ὅτι εἶναι γνώστης τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἐν λόγῳ Μουσικολογικοῦ ζητήματος, καθὼς ἔλαβε μέρος –τῇ προσκλήσει τοῦ Μακαριωτάτου– εἰς τὰς ὑπ' Αὐτοῦ συγκληθείσας τρεῖς συνεδριάσεις πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τούτου.

Ἀκολούθως, ἐπισημαίνει καὶ ἐξαίρει τὸν θετικὸν ρό-

λον τοῦ διδασκάλου του ἀειμνήστου Σίμωνος Καρῶ καὶ τὴν σημαντικὴν συμβολὴν του στὴν πορείαν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Οὗτος κατέγραψε πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια κατ' ἤχους, ὀλοκλήρωσε τὴν Μουσικὴν ὁρολογία, ἐτόνισε τὴν σπουδαιότητα τῆς προφορικῆς παραδόσεως καὶ ὑπεστήριξε τὴν σημασίαν τῆς ἐνεργείας τῶν μουσικῶν σημαδιῶν καὶ ὄχι τὴν κατὰ κόρον ἀναλυτικὴν σημειογραφίαν, πὺν προκαλεῖ τὴν ἰσοπέδωσιν τῆς ἐνεργείας τῶν μουσικῶν σημαδιῶν. Ἐπιπλέον, διέσωσε καὶ ἐφήρμοσε χαρακτῆρας τῶν καταξιωμένων Τριῶν Διδασκάλων καὶ ἐν γένει ἀνηλώθη εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ὀρθῆς παραδόσεως τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Κατόπιν τούτων, κατὰ τὸν κ. Λυκοῦργον Ἀγγελόπουλον θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη ἡ δικαίωσις τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου του Σίμωνος Καρῶ ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντας τὴν πορείαν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς Τέχνης.

4. Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Πρωτοψάλτου κ. Δημητρίου Νερατζῆ, Ἄρχοντος Διδασκάλου τοῦ Ἀποστόλου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸ ἀποσταλὲν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναφέρεται εἰς τὸν τρόπον τοῦ ψάλλειν πρὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως τοῦ 1814. Οὗτος εἶχε τρία στάδια: α) τὴν Παραλλαγὴν, β) τὴν Μετριοφωνίαν καὶ γ) τὸ Μέλος. Τὰ στάδια ταῦτα τὰ ἐπεξηγεῖ ἐν συντόμῳ καὶ ἀναφέρει τὴν μορφήν πὺν ἔλαβον αὐτὰ μετὰ τὴν Μεταρρυθμίσιν, μετὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν γνωστῶν Μουσικῶν φθόγγων. Μνημονεύει τὰ ὀνόματα τινῶν ἐξ ὧν ἀκολούθησαν τὴν Πατριαρχικὴν Παράδοσιν, δηλαδὴ τοὺς: Κωνσταντῖνον Πριγγον, Ἀθανάσιον Παναγιωτίδην, Θρασύβουλον Στανίτσαν, Ἀθανάσιον Καραμάνην, Χαρίλαον Ταλιαδῶρον, Ἐμμανουὴλ Χατζημάρκον καὶ Χρῦσανθον Θεοδοσόπουλον καὶ ἐπικρίνει τοὺς Μεταρρυθμιστὰς τοῦ 1814, ὅτι ἀγνοώντας τοὺς συγχρόνους τοὺς ὀνομαστοὺς Διδασκάλους Μανουὴλ Πρωτοψάλτην, Κωνσταντῖνον Δομέστιχον, Ἀντώνιον πρῶτον Λαμπαδάριον, Βασίλειον Στεφανίδην καὶ Ἀπόστολον Κώνσταν, κατήργησαν βασικούς χαρακτῆρας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἀντικαθιστώντας τοὺς μετ' ἄλλους, χωρὶς νὰ ἀφήσουν γραπτὲς ὁδηγίαις τοῦ ἀκριβοῦς τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς διδασκαλίας τους. Στὸ σημεῖο αὐτὸ καταγράφει ὀλίγα παραδείγματα πρὸς τεκμηρίωσιν τῶν ἀπόψεων καὶ θέσεών του.

Τέλος, θεωρεῖ ἀναγκαία τὴν γνώση μερικῶν σημαδιῶν τῆς Παλαιᾶς Μεθόδου, καθὼς καὶ τὴν ἐρμηνείαν κλα-

σικῶν συνθέσεων πρὸς ὄφελος τῶν ἐπερχομένων καὶ καταξίωσιν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

5. Τὸ ὑπόμνημα τῆς Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν Ἑλλάδος, τὸ ἀποσταλὲν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον εἰς τὰς 5 Σεπτεμβρίου 2001 διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Ἀξιοτίμου κ. Χρήστου Χατζηνικολάου, ὅπου ἐπαινεῖται ἡ προσφορὰ τῶν Τριῶν Διδασκάλων τοῦ 1814 (Μητροπολίτου Μαδύτων Χρυσάνθου, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος) καὶ προτείνεται ἡ ἀπονομὴ τῆς ὀφειλομένης πρὸς αὐτοὺς τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης.

6. Τὸ ἀπὸ 12ης Μαρτίου 2002 ἐκτενὲς κείμενον, τὸ ἀποσταλὲν ὑπὸ τοῦ κ. Χρήστου Χατζηνικολάου εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Ἡ Μεταρρύθμιση τῶν Τριῶν Διδασκάλων – ἀντιρρήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις ἄνευ σημασίας*», εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτίθεται λεπτομερῶς καὶ εἰς βάθος ἡ προσφορὰ τῶν τριῶν τούτων Διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι δὲν εἰσήγαγον νέαν μουσικὴν, ἀλλὰ ἠρμήνευσαν εἰς ἡμᾶς τὸ παλαιότατον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ ἐξαισίον μέλος. Ἀναφέρει δὲ καὶ ὀνόματα πολλῶν, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀποδέχονται, ὅπως οἱ: Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος (Πρωτοψάλτης), Ἰωάννης ὁ Βυζάντιος (Λαμπαδάριος), Στέφανος Μιχαὴλ κ.λπ., τοὺς ὁποῖους καὶ ἐγκωμιάζει. Ἐν γένει, οἱ Τρεῖς οὗτοι Διδασκαλοὶ τοῦ 1814 εἶναι τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Τέχνης καὶ δημιουργίας εἰς ὅλην τὴν χρονικὴν τῆς πορείαν.

7. Τὴν ἀπὸ 19.3.2001 ἀναφορὰν εἰς τὸ θέμα, τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκρητικοῦ Συλλόγου Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς «*Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης*», διὰ τῆς ὁποίας καταδικάζονται τὰ καινοφανῆ Μουσικὰ δημιουργήματα, ὡς ἄκρως ἐπικίνδυνα διὰ τὴν παραδοθεῖσαν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν Τέχνην.

8. Τὰ ἀπὸ 20.4.2001 ἀποσταλλέντα ἔγγραφα τῆς αὐτῆς Ἐνώσεως, τὰ ἀπευθυνόμενα εἰς τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Πολιτισμοῦ κ. Εὐάγγελον Βενιζέλον καὶ εἰς τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρον Εὐθυμίου, δι' ὧν παρακαλοῦνται, ἵνα ἐπιληφθοῦν καὶ οὗτοι τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, προωθοῦντες τὴν κατάλληλον ἐπίλυσιν του.

9. Τὸ ἀποσταλὲν εἰς τὸν Μακαριώτατον, τὸν Ἰούνιον τοῦ 2001, διὰ τοῦ Προέδρου τῶν Προασπιστῶν τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς «*Οἱ Ὑπέρομαχοι*» κ. Βασιλείου Κα-

τσιφή, ἔγγραφον περὶ τοῦ λεγομένου «*Μουσικολογικοῦ Ζητήματος*».

10. Τὴν ἔκθεσιν τοῦ Πρωτοψάλτου Καθηγητοῦ καὶ Μουσικοδιδασκάλου κ. Σπυρίδωνος Χ. Ψάχου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, τὴν ἀποσταλεῖσαν πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χριστόδουλον, τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 2001, ὅπου καὶ πάλιν ἐπαινεῖται ἡ προσφορὰ τῶν Τριῶν Διδασκάλων τοῦ 1814 καὶ ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη ἐμμοῆς εἰς τὴν παραδοσιακὴν ἔκφρασιν τῆς Μουσικῆς Τέχνης.

Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς, συνεδρίασε τὴν 10ην Ἰανουαρίου 2003 καὶ διεξελθοῦσα τὸ ὡς εἴρηται θέμα, ἀπεφάνθη ὡς ἑξῆς: «*Πείθεται ὅτι δὲν ὑπάρχουν λόγοι ἀλλαγῆς τῶν παραδεδομένων στὴ Βυζαντινὴ Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη καὶ Μουσικὴ καὶ ἐμμένει στὴν ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθὼς καὶ στὴν νέα μεθοδολογία τῶν Τριῶν Διδασκάλων, Μητροπολίτου Χρυσάνθου, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος (1814) καὶ εὐλαβῶς εἰσηγεῖται πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον διὰ τὰ κατ' Αὐτήν*». Τὴν σχετικὴν Εἰσήγησιν ὑπέβαλε πρὸς τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/13-1-2003 ἔγγραφου αὐτῆς.

Τέλος, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, εἰς τὴν Συνεδρία Αὐτῆς τῆς 5ης Φεβρουαρίου 2003, ἐνέκρινε τὴν Εἰσήγησιν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς, διὰ τῆς ὁποίας τονίζεται ὅτι: «*ἐμμένομεν εἰς τὴν Ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ εἰς τὴν Μεθοδολογίαν τῶν Τριῶν Διδασκάλων, καθ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν λόγοι ἀλλαγῆς τῶν παραδεδομένων εἰς τὴν Βυζαντινὴν Ἐκκλησιαστικὴν Τέχνην καὶ Μουσικὴν*» καὶ ἀπέστειλε τὴν Ἀπόφασιν ταύτην εἰς τὸν Ἀξιότιμον κ. Χρήστον Χατζηνικολάου, Πρόεδρον τῆς Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν Ἑλλάδος καὶ τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν «*Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός*».

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, διακρίνομεν ἐν παντὶ τὴν μέριμνα τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἵνα διασώσῃ ἀκέραιον τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἦθος καὶ ἵνα μὴ παραφθείρῃ τὴν ἀρχαίαν ἡμῶν καὶ ἱεροπρεπῆ παράδοσιν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἀνωφελῶν καινοτομιῶν καὶ ξενοπρεπῶν ἀλλοιώσεων, καθ' ὅσον γνωρίζει τὴν σπουδαιότητα καὶ ἀναγκαιότητα τῆς Ἱερᾶς ταύτης Παραδόσεως, ὡς συνδέσμου ἀρραγοῦς πρὸς τὸ ἔνδοξον παρελθὸν ἡμῶν καὶ ἐγγύησιν ἐλπίδος διὰ τὸ ἀσφαλὲς μέλλον.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἡ σύνοδος τῶν εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν C.E.C. (φορέας στὸν ὁποῖο δραστηριοποιῦνται 125 ὀρθόδοξες, προτεσταντικὲς, καὶ ἀγγλικανικὲς Ἐκκλησίαι ἀπὸ ὅλη τὴν Εὐρώπη καὶ μὲ 40 ἀκόμη συνεργαζόμενους φορεῖς) διαμόρφωσε καὶ εἰσηγήθηκε ἕνα μνημόνιο (*memorandum*) γιὰ τὴν εὐθανασία, ὡς συμβολὴ στὸ σχετικὸ καὶ τρέχοντα διάλογο στὴν κοινοβουλευτικὴ συνέλευση τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Κωδικοποιώντας τὶς θεωρήσεις τῶν μελῶν τῆς (κυρίως τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν προτεσταντῶν) ἡ σύνοδος ἀνέδειξε ὡς βασικὴ παραδοχὴ ὅτι καμία ἀπὸ τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι «δὲν ἐνθαρρύνει τὴν ἐνεργὸ εὐθανασία». Ὡστόσο, ὑπάρχουν ἀντίθετες ἀπόψεις ὅσον ἀφορᾷ τὴ δυνατότητα «μιας προσεκτικῆς διδόμενης ἄδειας ὑπὸ αὐστηροὺς ὅρους καὶ σὲ ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις» ὡς ἔσχατη λύσης *ultimaratio*.

Πρωταρχικὸ θέμα, ὅμως, εἶναι νὰ προσδιοριστεῖ τί σημαίνει *ἐνεργὸς εὐθανασία*, γιατί: μόνο τότε θὰ μπορέσουμε νὰ προχωρήσουμε στὴν ἀξιολόγησή του.

Ὅλες οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι «ἡ ἐσκεμμένη θανάτωση ἑνὸς ἀνθρώπου πού ὑποφέρει καὶ πεθαίνει εἶναι βαρύντατο ἁμάρτημα». Ὅλοι ἐπίσης ὑπογραμμίζουν τὴν ἀνάγκη γιὰ μιὰ καλὴ φροντίδα καὶ ποιότητα ἐπιβίωσης τῆς τελευταίας φάσεως τῆς ζωῆς κάθε ἀνθρώπου πού θὰ περιλαμβάνει καὶ τὴν πνευματικὴ στήριξη. Τὸ πρόβλημα προκύπτει ὅταν συγκρούονται δύο βασικὲς ἀρχές τῆς ἱατρικῆς ἠθικῆς δηλαδή: ἡ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ ἡ ἀνακούφιση ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν κατάθλιψη. Ἀκόμα κι ἂν ἡ παρηγορητικὴ φροντίδα ἔχει τὴ σημασία της, ὡστόσο δὲν μπορούμε νὰ παραγνωρίσουμε τὸ ποσοστὸ ἀποτυχίας της.

Ἐπάρχει μιὰ εὐρέως ἀποδεκτὴ ἄποψη στὶς διάφορες ἐκκλησιαστικὲς ομάδες-Ἐκκλησίαι ὅτι δὲν ὑπάρχει ἠθικὸ ὄφελος (*virtue*) στὴν ἐπιμήκυνση τῆς ζωῆς ἑνὸς ἀνθρώπου, πού πεθαίνει μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἱατρικῆς τεχνολογίας.

Καὶ κατ' αὐτοὺς δὲν ὑπάρχει θεολογικὴ δυσκολία στὸ νὰ ἐπιτραπῆ (;) στὸν ἄνθρωπο τοῦ τελικοῦ σταδίου νὰ πεθάνει φυσιολογικά. Ὁ ὅρος «*φυσιολογικό*» εἶναι πού στὸ τέλος ἀπαιτεῖ τὸν ἐννοιολογικὸ προσδιορισμὸ του, καθὼς τὰ ὅρια μὲ τὸ μὴ φυσιολογικὸ εἶναι δυσδιάκριτα.

Ἐνα ἀκόμα σημαῖνον θέμα τοῦ ἐν λόγω προβλήματος εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς «*ἀνθρώπινης αὐτονομίας*» (*human autonomy*) πού ἐδράζεται καὶ περιορίζεται ἀπὸ ἄλλες θεμελιώδεις ἀρχές, ὅπως αὐτὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας καὶ τῆς προστασίας τῆς ζωῆς. Ἡ ἐννοια τῆς ἀξιοπρέπειας καὶ τῆς αὐτονομίας δὲν φέρνει ὡς συνέπεια καὶ συμπέρασμα ὅτι μπορούμε νὰ διαθέτουμε ἐκουσίως τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο. Ἡ ζωὴ στὴν χριστιανικὴ παράδοση εἶναι θεῖο δῶρο. Γι' αὐτὸ προτείνεται ὁ ὅρος «*ὑπευθυνότητα*», ἀντὶ τῆς αὐτονομίας, γιὰ νὰ ὑπογραμμιστεῖ ἡ ποιότητα τῆς σχέσης τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς μὲ τὸ Θεό.

Συμπερασματικὰ δίνεται μέσα ἀπὸ τὴν σύνοδο αὐτὴ τοῦ C.E.C. ἔμφαση στὴν προστασία τῶν ἀξιῶν τῆς ἀξιοπρέπειας, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία δίνεται βοήθεια στὸν ἄνθρωπο πού ὑποφέρει, καθὼς καὶ σὲ ὅποιον εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴ στήριξή τους.

(3/3/2004)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

**ΕΞΙ (6)
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ
ΤΗΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΤΟΥ ΠΑΤ ΚΟΞ ΕΝΑΝΤΙΑ
ΣΕ ΟΔΗΓΙΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ
ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ**

Ἐξι (6) χριστιανοὶ Ὄργανισμοὶ ποὺ δραστηριοποιοῦνται στὸ χῶρο τῆς μετανάστευσης καὶ τοῦ ἀσύλου, καλωσόρισαν τὴν ἀπόφαση τοῦ Προέδρου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου κ. Πάτ Κόξ, ὁ ὁποῖος μίλησε μὲ δυναμικὰ καὶ πειστικὰ ἐπιχειρήματα ἐνάντια στὶς νέες ἀποφάσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου, ποὺ παρεμποδίζει τοὺς μὴ εὐρωπαίους πολίτες ἀπὸ τὴν ἐπανένωσή τους μὲ τὶς οἰκογένειές τους.

Ὁ Πρόεδρος κ. Πάτ Κόξ ἀποφάσισε νὰ ἐναντιωθεῖ σὲ αὐτὴ τὴ σχετικὴ ὁδηγία, ποὺ ἀφοροῦσε τὸ δικαίωμα τῆς οἰκογενειακῆς ἐπανένωσης γιὰ τοὺς πολίτες τρίτων χωρῶν, βασιζόμενος στὰ πορίσματα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιὰ τὶς ἐλευθερίες καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη. Οἱ ἔξι χριστιανικοὶ ὄργανισμοὶ θεωροῦν ὅτι ἡ ὁδηγία αὐτὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου, «*ποὺ παρεμποδίζει τοὺς μὴ εὐρωπαίους πολίτες ἀπὸ τὴν ἐπανένωσή τους μὲ τὶς οἰκογένειές τους*» περιοριοποιεῖ καὶ πλήττει εὐθέως τὰ θεμελιώδη δικαιώματα τῶν πολιτῶν τῶν τρίτων χωρῶν νὰ ζοῦν μὲ τὶς οἰκογένειές τους καὶ εἰδικότερα τὰ παιδιά νὰ ζοῦν μὲ τοὺς γονεῖς τους. Εὐελπιστοῦν ὅτι μὲ τὴν ἐνέργεια αὐτὴ τοῦ Προέδρου κ. Κόξ ἐνισχύονται οἱ θέσεις καὶ τὰ πρότυπα γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Ἡ ὁδηγία γιὰ τὴν οἰκογενειακὴ ἐπανένωση ἐπιτρέπει στὰ Κράτη-Μέλη τῆς Ε.Ε. νὰ παρεμποδίζουν τοὺς πολίτες τρίτων χωρῶν, ποὺ νόμιμα διαβιοῦν σὲ αὐτά, νὰ ἐπανενωθοῦν μὲ τὶς οἰκογένειές τους, εἴτε γιὰ μιὰ μακρὰ περίοδο, εἴτε μόνιμα. Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ὅμως, μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, πλήττονται βάνουσα, οἱ δὲ μετανάστες ὑφίστανται μιὰ σειρὰ ἄδικων πιέσεων καὶ στεροῦνται βασικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπικρατοῦν παγκοσμίως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ

Ἡ νέα πολυπολιτισμική δομή τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ὅπως διαμορφώνεται τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ τὴν ἔλευση πλειάδος οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν μεταναστῶν καὶ λαθρομεταναστῶν, ἦταν φυσικὸ νὰ θέσει καὶ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μπροστὰ σὲ νέα δεδομένα ποιμαντικῆς εὐθύνης καὶ Χριστιανικοῦ χρέους. Ἡ Ἐκκλησία μας βρέθηκε ἀδίκως στὸ στόχαστρο δυνάμεων καὶ γραφίδων ποὺ τῆς ἀπέδωσαν τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν μετρημένη πάντως ξενοφοβικὴ στάση τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἀπέναντι στὸ διαφορετικὸ ποὺ δυναμικὰ ἄρχισε νὰ διεισδύει στὴ χώρα, ἀλλάζοντας τοὺς ἰσχύοντες συσχετισμούς. Καὶ ὡς μὴ ὄφειλε, ἡ Ἐκκλησία μας χρειάστηκε πολλὰ φορὲς νὰ βρεθεῖ σὲ ἀπολογητικὴ θέση προσπαθώντας νὰ ἀνασκευάσει ψευδεπίγραφες κατηγορίες καὶ ἄδικες ἐπιθέσεις καὶ νὰ ἀποδείξει τὸ αὐτονόητο ὅτι δηλ. εἶναι Ἐκείνη ποὺ ξέρεي νὰ ἀποδέχεται, νὰ τιμᾷ καὶ νὰ σέβεται τὸ «διαφορετικὸ καὶ ξένο» καὶ ἀσκεῖ τέτοια πολιτικὴ ποὺ ἀποσκοπεῖ ὄχι στὴν ἀπορρόφησή του ἀλλὰ στὴν καταξίωση καὶ ἀνάδειξή του.

Ἡ στάση αὐτὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐδράζεται σὲ τέσσερα βασικὰ σημεῖα - ἀρχές, τὶς ὁποῖες ἐξέθεσε ὁ Προκαθήμενός της, Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν προσφώνησή του στὴν Ἡμερίδα ποὺ ἀπὸ κοινῆ διοργάνωσαν τὸ Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλινοστούντων μεταναστῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἡ Διεκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τοὺς Μετανάστες στὴν Εὐρώπη (CCME), μὲ θέμα «Ἄτυπη μετανάστευση: μιὰ πρόκληση γιὰ τὶς Εὐρωπαϊκὲς Πολιτικὲς Μετανάστευσης καὶ ἀσύλου», ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸ Ἴδρυμα «Γουλιανδρῆ Χόρν» τὴν 1η Νοεμβρίου 2002.

Οἱ ἀρχές αὐτὲς περιληπτικῶς εἶναι οἱ ἑξῆς:

A. «Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατανοεῖ τὸν ἄνθρωπο ὡς “εἰκόνα Θεοῦ” καὶ κατανοεῖ τὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ πρότυπο τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος ὡς σχέση ἀγάπης. Στὴν ἀγαπητικὴ αὐτὴ κοινωνία τῶν προσώπων δὲν ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ τοὺς συνήθεις φραγμοὺς καὶ τὶς δυσμενεῖς διακρίσεις μὲ βάση τὸ φύλο, τὴν ἐθνικὴ ἢ κοινωνικὴ καταγωγή, τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση καὶ τὴ θρησκευτικὴ πίστη...».

B. «Ἡ στάση τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στὸν ξένο προσδιορίζεται ἀπὸ μιὰ διπλὴ κληρονομιά: τὴν κληρονομιά τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τὴν κληρονομιά τῆς Χριστιανικῆς μας πίστεως».

Γ. «Ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς φημίζεται γιὰ τὴν ἀντίληψή του γιὰ τὸν ξένο, τὸν ἰκέτη, τὴν φιλοξενία καὶ τὴν ἀσυλία. Ὁ ξένος εἶναι φίλος καὶ ὁ ἰκέτης ἱερὸ πρόσωπο».

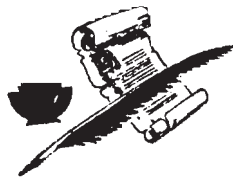
Δ. «Ἡ Χριστιανικὴ μας κληρονομιά εἶναι ριζοσπαστικότερη. Ὁ Χριστὸς γεννήθηκε ὡς πρόσφυγας, ἔζησε ὡς ξένος, μᾶς ἐδίδαξε, μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον ποὺ ταυτίζεται μὲ τὸν ξένο καὶ μᾶς διαβεβαίωσε, μὲ τὴν περιγραφή τῆς Μελλούσης Κρίσεως, ὅτι ἡ στάση μας ἀπέναντι στοὺς ξένους ἀνάγεται σὲ ἀποφασιστικῆς σημασίας κριτήριον γιὰ τὴν δικαίωση καὶ τὴ σωτηρία μας. Στὸν Χριστιανισμό ὁ ξένος δὲν τίθεται ἀπλῶς ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ, ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ταυτίζεται μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ ξένου! “ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με” (Ματθ. 25, 35). Καὶ ὁ Χριστὸς, βεβαίως, δὲν κάνει διακρίσεις στὸν ὄρισμό τοῦ ξένου. Ξένος καὶ πλησίον δὲν εἶναι μόνον ὁ ὁμό-

θησκος, ὁ ὄμαιμος, ὁ συμπατριώτης ὁ ὁμοϊδεάτης καὶ ὁ “οἰκεῖος”, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ποὺ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικός ἀπὸ ἡμᾶς. Αὐτὸς ποὺ πρεσβεύει διαφορετικὰ πιστεύματα, ἔχει διαφορετικὴ Θρησκεία, ἀκολουθεῖ διαφορετικὴ ἰδεολογία, ἔχει διαφορετικὸ χροῶμα ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ἀνήκει σὲ διαφορετικὴ ἐθνότητα. Ἀπέναντι σὲ ὅλους αὐτοὺς ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει σεβασμὸ πρὸς τὸ πρόσωπό τους, κατάφαση τῆς ἑτερότητός τους καὶ ἀναγνώρισή τους ὡς ἰσοτίμων καὶ ἰσάξιων».

Οἱ παραπάνω ἀρχές ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρίσκεται ἕνα βῆμα πιὸ μπροστὰ ἀπὸ τὸν σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, γιὰ τὸν ὅποιο πάντες κάνουν λόγο, διότι δὲν ἀρκεῖται σ' αὐτὸν, ἀλλὰ προχωρεῖ στὴν διακονία τοῦ ἀνθρώπου, εἴτε ἔχει εἴτε ὄχι κάποιο δικαίωμα. Ὑπὸ αὐτὴν τὴν λογικὴ κινούμενη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σήμερον εἶναι οὐσιαστικὰ ὁ πρωτοβάθμιος φορέας, μαζί μὲ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση, ὑποδοχῆς καὶ πρωτογενοῦς περίθαλψης τῶν πάσης φύσεως μεταναστῶν, προσφέροντας τὴν φιλανθρωπικὴ τῆς διακονία, χωρὶς ὄρους καὶ προϋποθέσεις. Εἶναι ἐκεῖνη ποὺ προμαχεῖ γιὰ τὴν διατήρηση τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τοῦ δικαιώματος λατρείας γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους ποὺ ἀνήκουν στὶς γνωστὲς λεγόμενες Θρησκείες. Γι' αὐτὸ καὶ συναινεῖ π.χ. στὴν ἀνέγερση Μουσουλμανικοῦ Τεμένους στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Ἀττικῆς, στὸ δικαίωμα τῶν ἑτεροδόξων καὶ ἀλλοθρήσκων γιὰ τὴν ἀποτέφρωση τῶν σωμάτων μετὰ θάνατον, ἀλλὰ καὶ στὸ ἀναφαίρετο δημοκρατικὸ δικαίωμα τοῦ καθενὸς νὰ ζεῖ, νὰ κινεῖται καὶ νὰ ἐργάζεται ἐλεύθερα, νὰ ἀπολαμβάνει τῶν

ἀγαθῶν ποὺ προσφέρει ἡ σύγχρονη Ἑλλάδα, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ λογοδοτῆσει στὸν οἰονδήποτε εἴτε γιὰ τὴν θρησκευτικὴ εἴτε γιὰ τὴν ἐθνικὴ του ἑτερότητα, ἀρκεῖ νὰ πορευεῖται καὶ νὰ ζεῖ στὰ πλαίσια τῶν νόμων, μὲ σεβασμὸ στὸ ἦθος καὶ τὶς ἀρχές τοῦ τόπου, χωρὶς νὰ θέτει σὲ ἀμφισβήτηση τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν εἰρηνικὴ διαβίωση τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Παράλληλα, ὅμως, ἡ Ἐκκλησία μας ὀρθώνει τὸ ἀνάστημα τοῦ χρέους ἀπέναντι στὸν ἀνέντιμο καὶ ἐπικίνδυνον προσηλυτισμὸ, στὴ δραστηριότητα ἐπικίνδυνων σεκτῶν καὶ παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων, ποὺ πολλὰς φορὲς λαμβάνει καὶ ἐγκληματικὲς διαστάσεις, ἀρνεῖται τὴν ἐπιχειρούμενη γκετοποίηση καὶ αὐτοδιάθεση ἐπιμέρους θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἐνοτήτων, οἱ προθέσεις τῶν ὁποίων εἶναι τὸ λιγότερο σκοτεινές, βάσει καὶ τῆς ἀνάλογης Εὐρωπαϊκῆς ἐμπειρίας, ἐνῶ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν προάσπιση τῶν παραδοσιακῶν δομῶν, τῶν ἀρχῶν καὶ πιστευμάτων τοῦ Ὁρθόδοξου ποιμνίου τῆς ἀρνούμενη νὰ δεχθεῖ ἰσοπεδωτικὲς πρακτικὲς καὶ εἰσηγήσεις στὸ ὄνομα μιᾶς περιέργης ἀντίληψης περὶ προόδου καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ.

Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω, θεωροῦμε ἐντελῶς ἄτοπες καὶ ἄδικες τὶς σχετιζόμενες μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος αἰτιάσεις τῆς 3ης ἐκθέσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης κατὰ τοῦ ρατσισμοῦ καὶ τῆς μισαλλοδοξίας, ποὺ ἀφοροῦν τὸ ζήτημα τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν στὴν Ἑλλάδα, τὶς ὁποῖες μὲ ξεκάθαρο τρόπο ἀνασκευάζει στὸ παρὸν τεῦχος ὁ κορυφαῖος Νομικὸς κ. Ἀναστάσιος Μαρίνος, ἐπὶ τιμῇ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

**ΕΒΔΟΜΑΣ
ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ
ΚΛΙΣΕΩΝ**

(8-14 Μαρτίου 2004)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΦΗΜ. ΚΛΗΡΟΥ

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, κατὰ τὴν Συνεδριαν Αὐτῆς, τῆς 13ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων (Γ' ἑβδομάς τῶν Νηστειῶν, Δευτέρα 8η Μαρτίου - Κυριακὴ 14η Μαρτίου, Σταυροπροσκυνήσεως).

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή μελετήσασα ἐνδελεχῶς τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὴν ἐπιτυχή ἔκβασιν τῶν σχετικῶν ἐκδηλώσεων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, εὐλαβῶς προέτεινε πρὸς ἔγκρισιν τῆ Ἁγίας καὶ Ἱερᾶ Συνόδου, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μεγαλυτέρας προβολῆς τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς θετικῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν ἀποτελεσμάτων, τὰς ὡς κάτωθι προτάσεις, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐνεκρίθησαν κατὰ τὴν Συνεδριαν τῆς Δ.Ι.Σ. τὴν 16ην Ἰανουαρίου ἐ.ἔ.

1. Τέλεισις θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ριζαρείου, ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, τὸ Σάββατον 13ην Μαρτίου ἐ.ἔ., παρουσία ἀντιπροσωπείας Καθηγητῶν καὶ Ἱεροσπουδαστῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολείων καὶ Σχολῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ παράθεσις, ὑπὸ τῆς Ριζαρείου, κοινῶν γεύματος.

2. Ἀποστολὴ Συνοδικοῦ μηνύματος πρὸς τοὺς Καθηγητὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, δι' οὗ θὰ ἐκφράζονται αἱ εὐχαριστίαι καὶ τὸ ποιμαντικὸν ἐνδιαφέρον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας διὰ τὸ παιδαγωγικὸν τῶν ἔργων καὶ τὴν συμβολὴν τῶν εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ὑποψηφίων Κληρικῶν.

3. Ἀποστολὴ Συνοδικοῦ Γράμματος πρὸς τοὺς Ἱεροσπουδαστὰς μετ' ἀναλόγου ἐκτυπώσεως καὶ σχετικοῦ περιεχομένου.

4. Ἀποστολὴ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνάγνωσις αὐτῆς ἐπ' Ἐκκλησίας –ἀντὶ κηρύγματος– τὴν Κυριακὴν Γ' Νηστειῶν (14ην Μαρτίου, Σταυροπροσκυνήσεως).

5. Προβολὴ τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων ὑπὸ τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐνημερώσεως εἰδικώτερον:

α) Εἰδικὸν ἀφιέρωμα - ἐκπομπὴ ὑπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆ εὐθύνῃ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης κ. Συμεῶν, τακτικοῦ μέλους τῆς ὡς ἄνω Σ.Ε.

β) Εἰδικὸν ἀφιέρωμα τῆς τηλεοπτικῆς ἐκπομπῆς «ΤΟ ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ», τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, τῆ εὐθύνῃ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου.

γ) Προβολὴ τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἱερατικῶν Κλίσεων ὑπὸ τοῦ Τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ τῆ εὐθύνῃ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης κ. Ἰωὴλ καὶ τῆ συμμετοχῇ τῶν Ἑλλογιμωτάτων Καθηγητῶν Γεωργίου Μαντζαρίδη, Ἰωάννου Κογκούλη, Χρίστου Κρικιώνη καὶ Ἰωάννου Ταγαράκη.

δ) Εἰδικὸν –πλήρες ἀφιέρωμα εἰς τὴν Ἱερωσύνην καὶ τὰς Ἱερατικὰς Κλίσεις

εἰς τὸ διαδίκτυον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

6. Προβολὴ ἀνάλογος τῆς Ἑβδομάδος ὑπὸ τῶν ἐκασταχοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις, ὅπου λειτουργεῖ Ἐκκλησιαστικὸν Σχολεῖον.

7. Συνάξεις Ἀναγνωστῶν κατὰ Ἱερὰν Μητρόπολιν, ἧ ἔν συνεννοήσει μεθ' ἑτέρων Ἱερῶν Μητροπόλεων.

8. Ἐκθεσιν βιβλίου καὶ διανομὴ φυλλαδίων περὶ Ἱερωσύνης.

9. Διδασκαλία σχετικοῦ, μετὰ τὰς Ἱερατικὰς Κλίσεις καὶ τὴν Ἱερωσύνην, μαθήματος εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμίδων, κατὰ τὴν ὡς ἄνω «Ἑβδομάδα».

10. Πανελλήνιον διαγωνισμὸν ἐκθέσεων ἰδεῶν με θέμα «πὼς βλέπουν οἱ νέοι μας τὴν Ἱερωσύνην», κατόπιν ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 473
Ἀριθμ. Διεκπ. 351

Ἀθήνησι τῆ 18ῃ Φεβρουαρίου 2004

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2780

**«ΠΕΡΙ
ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ
ΚΛΙΣΕΩΝ»**

Πρὸς
Τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εὐρισκόμεθα στὸ μέσο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Σήμερα ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας προβάλλει ἐνώπιόν μας τὸν Τίμιον Σταυρὸ τοῦ Κυρίου μας γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσουμε καὶ νὰ ἐνισχυθοῦμε πνευματικὰ στὸ ὑπόλοιπο τῆς κατανυκτικῆς αὐτῆς περιόδου. Ἡ Ἑβδομάδα ποὺ διανύσαμε καὶ κορυφώνεται μὲ τὴ σημερινὴ ἑορτὴ εἶναι ἀφιερωμένη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας στὶς Ἱερατικὲς Κλίσεις, ἐφ' ὅσον ἡ Ἱερωσύνη ἀποτελεῖ βίωση τοῦ μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ. Τὸ γεγονός αὐτὸ μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρία νὰ προσεγγίσουμε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Ἱερέως, τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου του, ἀλλὰ καὶ τὸ θέμα τῆς προσελεύσεως καλῶν καὶ ἀξίων νέων στὸ μεγάλο αὐτὸ λειτούργημα.

A. Ἡ ἀξία καὶ ἡ σπουδαιότητα τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης εἶναι ὑψίστη, διότι ἔργο τοῦ Ἱερέως εἶναι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας ἀνέθεσε σὲ ἀνθρώπους νὰ ὑπηρετοῦν τὸ ἔργο αὐτό. Ἐπέλεξε κατ' ἀρχὰς τοὺς Ἁγίους Ἐνδόξους καὶ πανευφήμους Ἀποστόλους, στοὺς ὁποίους ἔδωσε τὴν ἐντολὴ νὰ διδάσκουν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας, νὰ βαπτίζουν *«εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»* καὶ νὰ θεραπεύουν τὸν ἀνθρώπο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Οἱ Ἀπόστολοι, μὲ τὴν σειρὰ τους, ἐπέλεξαν συνεργάτες καὶ διαδόχους τους ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο, καὶ τοὺς προετοίμασαν μὲ τὸ δικό τους παράδειγμα, γι' αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀποστολή, μὲ νοθεσίες καὶ γραπτὰ κείμενα, ὅπως εἶναι οἱ ποιμαντικὲς ἐπιστολὲς τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου. Στὴν πάροδο τῶν αἰῶνων ἀναδείχθηκαν ὑπέροχες Ἐκκλησιαστικὲς προσωπικότητες ποὺ ἔχοντας τὴν κλίση νὰ ἀφιερωθοῦν στὸ ἔργο αὐτὸ ἀνταποκρίθηκαν καὶ στὴν κλήση τοῦ Κυρίου *«δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων»* (Ματθ. 4, 20). Ἀνάμεσα σ' αὐτούς, ὡς ὀλόφωτα παραδείγματα Ἁγίων Ποιμένων διακρίνονται ἔξοχος μορφές, ὅπως τῶν Ἱερομαρτύρων Ἁγίων Πολυκάρπου καὶ Ἰγνατίου τὸν β' αἰῶνα, τῶν Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου τὸν δ' αἰῶνα, τοῦ ἐμπνευσμένου διδασκάλου τοῦ Γένους Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, προστάτου καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ἐκπαιδεύσεως, τοῦ Ἁγίου Ἱερέως Νικολάου Πλανᾶ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, καὶ τόσων ἄλλων Ἁγίων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας μας.

B. Τὴν ἀνάγκη Κληρικῶν αὐτῆς τῆς ἀξίας καὶ προσφορᾶς ἔχει καὶ ἡ ἐποχὴ μας,

ἐποχή ἐντόνων κοινωνικῶν, πνευματικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀνακατατάξεων, πού ἐμποδίζουν νὰ ἀκουσθεῖ ὁ καθαρὸς λόγος τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἀπαιτεῖται ἡ φωνὴ τοῦ σημερινοῦ Κληρικοῦ νὰ εἶναι ἰσχυρὴ καὶ ἱκανὴ νὰ μεταδώσει τὶς ἀλήθειες τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Παράλληλα πρέπει καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του νὰ ἀποτελεῖ φωτεινὸ φάρο πού θὰ διαλύει τὰ σκοτάδια τῆς ἀπελπισίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἀμφισβητήσεως. Ὁ Ἱερέας προσφέρει τὸν ἑαυτό του ὡς ὑπόδειγμα ζωῆς, ζωῆς πού εἶναι στὴν οὐσία της, πρόσληψη τοῦ πόνου, τῆς ἀγωνίας, τῆς θλίψεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου του, ἀλλὰ καὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδας του.

Γ. Στὴν ἐξεύρεση καὶ ἀνάδειξη καλῶν καὶ ἀξίων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας μας ὀφείλουμε νὰ βοηθήσουμε ὅλοι, οἱ Ἱερεῖς, οἱ γονεῖς, ἡ οἰκογένεια γενικώτερα, τὸ Σχολεῖο, ἡ κοινωνία ὁλόκληρη, συνειδητοποιώντας τὴν σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος καὶ προτρέποντας εὐσεβεῖς νέους μας νὰ ἀκολουθήσουν τὸν δρόμο τῆς Ἱερωσύνης. Σήμερα ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκη ἐνίσχυσης τῆς πίστεώς του γιὰ νὰ στηριχθεῖ στὰ πόδια του. Καταφεύγει στὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ βρεῖ παρηγοριά, ἐλπίδα, ἀνακούφιση ἀλλὰ καὶ δύναμη ἀντιμετώπισης τῶν προβλημάτων του. Ποῖοι θὰ τὸν ὑποδεχθῶν στοὺς Ἱερούς Ναοὺς μας, ἂν ὄχι οἱ καλοὶ καὶ ἐμπνευσμένοι Κληρικοὶ μας; Ποῖοι θὰ τὸν στηρίξουν, θὰ τὸν καθοδηγήσουν, θὰ συζητήσουν μαζί του, θὰ τοῦ ἀνοίξουν παράθυρα πρὸς τὸν οὐρανό, ἂν ὄχι οἱ εὐλαβεῖς, κατηρτισμένοι, κοινωνικοὶ καὶ ἔμπειροὶ Κληρικοὶ; Βοηθήσατε, λοιπόν, νὰ ἀποκτήσει ἡ Ἐκκλησία μας νέους Κληρικούς, πιστοὺς οἰκονόμους, ἐμπνευσμένους ἱεραποστόλους, ἀνθρώπους μορφωμένους, φυσιολογικούς, εὐφυεῖς, ἀνθρώπινους. Ἀνθρώπους φωτισμένους, ἀνιδιοτελεῖς, προσιτοὺς σὲ ὅλους, μακρὰν κειμένους ἀπὸ φανατισμούς, ἐκκεντρικότητες, λαϊκισμούς. Ἱεροπρεπεῖς, σεβομένους τοὺς ἑαυτοὺς τους, ἀγαπώντας τὸ λαὸ μας, ὑπερασπιστὲς τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων. Τοὺς νέους αὐτοὺς τοὺς ἀναζητοῦμε στὶς χριστιανικὲς μας οἰκογένειες, τοὺς καταρτίζουμε μὲ ὑπομονή, τοὺς ἐμπιστευό-

μεθα τὶς ψυχές σας. Σήμερα οἱ Κληρικοὶ μας ζοῦν μὲ ἀξιοπρέπεια, ἐργάζονται ἀποδοτικά, ἀπολαμβάνουν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ.

Ὅφείλουμε ἐπίσης νὰ προσευχόμεθα θερμῶς νὰ φωτίσει ὁ Θεὸς ὄσους ἔχουν τὴν Ἱερὴ Κλίση, ὥστε νὰ τὴν καλλιεργήσουν καὶ νὰ δυνηθοῦν νὰ προχωρήσουν τὴν Ἱερὴ αὐτὴ πορεία, προκειμένου νὰ γίνουν γνήσιοι διάκονοι τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρίαν ψυχῶν, «*ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε*». Μὲ τὰ μέσα αὐτὰ καὶ ὅποια ἄλλα ὑποδείξει ὁ Τριαδικὸς Θεὸς μας, ἄς κινηθοῦμε ὅλοι μας πρὸς τὸν Ἱερό τοῦτο στόχο. Ἐὰς ἐργασθοῦμε γιὰ μιὰ ἥρωικὴ ἔξοδο ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῆς ἐκκοσμίκευσης «*πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ*» (Ρωμ. 8, 21).

Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις, εὐχόμεθα ἐκ μέσης καρδίας «*ἡ ἀήττητος καὶ ἀκατάλυτος καὶ Θεία Δύναμις τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ*» νὰ ἐνισχύει πάντας ὑμᾶς καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ «*πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν*».

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Νικηφόρος

† Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου Ἰάκωβος

† Ὁ Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστρατίου Ἱερόθεος

† Ὁ Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου

Δημήτριος

† Ὁ Βεροίας καὶ Ναούσης Παντελεήμων

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης

Ἀνδρέας

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Χρυσόστομος

† Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος

† Ὁ Κυθήρων Κύριλλος

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Θεόκλητος

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθήνησι τῆ 24ῃ Φεβρουαρίου 2004

**ΕΒΔΟΜΑΣ
ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ
ΚΛΙΣΕΩΝ:
ΜΗΝΥΜΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ
ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ**

Ἀγαπητοί μας Ἐκπαιδευτικοί,

Ὁ ἑορτασμός καὶ ἡ προβολὴ τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἱερατικῶν κλίσεων κατὰ τὴν Γ' Κυριακὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀποτελεῖ πλέον παράδοση γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἑορταστικὸ αὐτὸ γεγονός καὶ κατὰ τὴν εὐλογημένη περίοδο τοῦ τρέχοντος ἔτους 2004 (8-14 Μαρτίου) μᾶς παρέχει τὴν χαρὰ καὶ τὴν κατὰ Θεὸν ἀφορμὴ τῆς ἐπικοινωνίας μαζί σας, γιὰ νὰ σᾶς ἐκφράσουμε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπη μας, γιὰ τὸ ὑψηλὸ καὶ ἐπίμοχθο ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖτε, ὡς ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσεως.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος πιστεύει ὅτι οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσεως εἶναι οἱ κύριοι καὶ οὐσιαστικοὶ συνεργάτες τῆς στὸν εὐαίσθητο, ἀλλὰ καὶ ἐλπιδοφόρο γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας αὐτὸ χῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν παραλείπει νὰ σᾶς ἐκφράσει γιὰ μία ἀκόμη φορὰ τὰ φιλόστοργα αἰσθήματά της καὶ τὸν δίκαιο ἔπαινό της γιὰ «*ὄσα ἀληθῆ, ὄσα σεμνά, ὄσα δίκαια, ὄσα ἀγνά, ὄσα εὐφημα*» (Φιλιπ. 4, 8) πράττετε γιὰ τὴν ποιοτικὴ ἀναβάθμιση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ σας ἔργου.

Σὲ ὅλους μας εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ κυρίως ἔργο σας ἐστιάζεται, ἀνεξάρτητα εἰδικότητας, στὴν καλλιέργεια τῆς προσωπικότητας τῶν μαθητῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν καὶ στὴν διαμόρφωση ἐκκλησιαστικοῦ ὀρθοδόξου φρονήματος καὶ ἀσκητικοῦ ἤθους, τὸ ὁποῖο περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἔχει ἀνάγκη ἢ ἐποχὴ μας.

Ἡ ποικίλη κρίση τῆς ἐποχῆς μας, ἡ ἀλλοτρίωση τοῦ ἤθους καὶ τὰ νοσηρὰ συνθήματα τῆς συγχρόνου καταναλωτικῆς καὶ εὐδαιμονιστικῆς κοινωνίας ἀπομακρύνουν τοὺς νέους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, μειώνοντάς τους τὸ ἐνδιαφέρον νὰ προσέλθουν στὸν Ἱερό Κλῆρο. Αὐτὸ ἔχει ὡς συνέπεια ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀντιμετωπίζει δυσχέρειες στὴν ἐξεύρεση ἀξιῶν, ἰκανῶν, εὐλαβῶν καὶ εὐπαιδευτῶν Ἱερέων.

Βεβαίως ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας δὲν πτοούμεθα καὶ δὲν δειλιάζουμε ἐνώπιον τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν ἀντιξοοτήτων ποὺ κάθε φορὰ ἡ κοινωνικὴ πραγματικότητα παρουσιάζει, διότι «*οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμειος καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ*» (Β' Τιμ. 1, 7).

Ἡ Ἐκκλησία ἀτενίζουσα ἐλπιδοφόρα τὸ μέλλον, προσβλέπει μὲ ἐμπιστοσύνη στὰ πρόσωπά τους καὶ θεωρεῖ δεδομένη τὴν οὐσιαστικὴ σας συμβολὴ στὴν ὑλοποίηση ἑνὸς ἀπὸ τοὺς βασικότερους στόχους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν σχολείων ποὺ εἶναι ἡ ἀνίχνευση, ἡ ἀνάδειξη, ἡ ἐνθάρρυνση καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν Ἱερατικῶν κλίσεων τῶν μαθητῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν μας.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ πείρα ἀλλὰ καὶ ἡ ἔρευνα ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ περίοδος τῆς ἐφηβείας εἶναι κρίσιμη γιὰ τὴν Ἱερατικὴ κλίση καὶ συμμετέχουν στὴν διαμόρφωσὴ της πολλοὶ παράγοντες, ὅπως ἡ Ἐκκλησία, ἡ οἰκογένεια, τὸ σχολεῖο, πρόσωπα κύρους, φίλοι, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν γένει κοινωνία. Ἡ ἐνθάρρυνση καὶ τὸ παράδειγμα χαρισματικῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ κληρικῶν, («*τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ*» Τιτ. 2, 6-7), ἐπιδρῶν πολὺ ἀποτελεσματικὰ στὴν ὠρίμανση συνειδητῆς ὑγιοῦς κλίσεως.

Ζοῦμε σὲ μία ἐποχὴ ποὺ εἶναι ἰδιαιτέρως ἀναγκαῖα ἡ παρουσία λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀξίων νὰ διακομήσουν τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ὑπηρετήσουν τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο, ὡς ἄλλοι καλοὶ Σαμαρεῖτες καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸ Θεό.

Χρέος ὄλων μας εἶναι νὰ ἐμπνεύσουμε στὴν σύγχρονη Ἑλληνικὴ νεολαία, πολὺ περισσότερο στοὺς νέους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας σχολείων, τὸ πρότυπο τοῦ ἀληθινοῦ Ἱερέα καὶ νὰ διευκολύνουμε μὲ ὅλες μας τὶς δυνάμεις τὴν καλλιέργεια τῶν Ἱερατικῶν κλίσεων.

Ἐνδιαφερόμεθα νὰ διαπλάσουμε νέους μὲ ὀξυδέρκεια, μακρὰν κοινωνικῶν ἀγκυλώσεων καὶ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ· νέους ἀπλοὺς, φυσιολογικοὺς, κοινωνικοὺς, μὲ ἀνοικτοὺς ὀρίζοντες, στηριγμένους στὴ ζωφόρα ἑλληνορθόδοξη παράδοσή μας καὶ ἔτοιμους νὰ κατακτήσουν τὸν κόσμον, ἀγαπώντας ὅλο τὸν κόσμον, χωρὶς

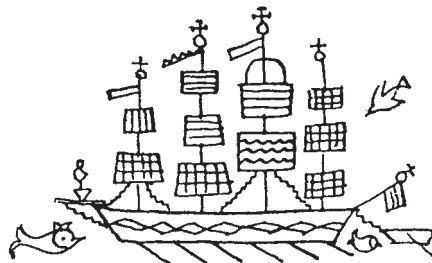
διακρίσεις, χωρὶς ἀποκλεισμούς, καλοὺς κἀγαθοὺς, ἐμπνεομένους ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Περαίνοντας, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σᾶς διαβεβαιώνει καὶ πάλι, ἐκτιμῶντας τὶς φιλότιμες προσπάθειες ποὺ καταβάλλετε γιὰ νὰ καρποφορήσει τὸ ἔργο τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας σχολείων, ὅτι θὰ συνεχίσει νὰ μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν ὅποιων δυσκολιῶν καὶ προβλημάτων ἀνακύπτουν κάθε φορὰ στὸν κλάδο σας καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σας ἔργο.

«*Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν*». Ἀμήν. (Β' Κορινθ. 13,10).

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

**ΜΗΝΥΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΙΕΡΟΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ
ΠΕΡΙ
ΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ
ΚΛΙΣΕΩΝ**

Ἄγαπητά μου παιδιά,

Μὲ ἀφορμὴ τὴν Ἑβδομάδα τὴν ἀφιερωμένη στὶς ἱερατικὲς κλήσεις ἐπικοινωνῶ καὶ πάλι μαζί σας.

Ὁ ἑορτασμὸς αὐτὸς εἶναι καθιερωμένος πλέον, ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, ἀπὸ τὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία καὶ παρουσιάζει ἐνώπιόν μας τὴν ὀρθόδοξη ἱερωσύνη μὲ ὅλες τὶς διαστάσεις της, ἀλλὰ καὶ τιμᾶ ἑσᾶς τοὺς νέους, δηλαδή ἐκείνους ποὺ ἀφιερώνουν τὰ χρόνια τῶν σπουδῶν τους σὲ μιὰ ἐξειδικευμένη προετοιμασία γιὰ τὴν ἱερωσύνη.

Τιμᾶ ὅμως καὶ ὅσους συμβάλλουν στὴν ὑλοποίηση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ: τοὺς ἐκπαιδευτικούς, ποὺ ὑπηρετοῦν στὶς Θεολογικὲς Σχολές καὶ στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση, ὅπως ἐπίσης τοὺς πνευματικούς ἐκείνους πατέρες καὶ ἐξομολόγους ποὺ ἐμπνέουν, καθοδηγοῦν καὶ προστατεύουν πνευματικὰ τοὺς νέους ἐκείνους, ποὺ σκέπτονται τὴν ἱερωσύνη καὶ προσπαθοῦν καὶ μέσα ἀπὸ τὶς σπουδὲς νὰ τὴν προσεγγίσουν.

Τιμᾶ καὶ ἐπαινεῖ καὶ ἐκείνους τοὺς φωτισμένους ἐκλεκτοὺς γονεῖς ποὺ ὠθοῦν τὰ παιδιά τους, τὰ ἐνθαρρύνουν καὶ τὰ στηρίζουν στὸν δύσκολο ἀγῶνα τους μέσα στὰ ἐφηβικὰ καὶ πρῶτα νεανικὰ τους χρόνια, ὥστε νὰ φθάσουν στὴν πραγματοποίηση τῆς κλίσεώς τους, τῆς ἐπιθυμίας τους δηλαδή νὰ ὑπηρετήσουν τὸ Θεὸ ὡς κληρικοί.

Ἄναμφισβήτητα τὸ σπουδαιότερο δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὴ γῆ καὶ ἡ ὀλοκλήρωση τῶν ὑποσχέσεων Του πρὸς τὸ λαό Του· εἶναι ἡ ἴδρυση τῆς Ἐκκλησίας Του τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Ὅμως αὐτὸ θὰ παρέμενε ἀπλὰ ὡς ἓνα ἱστορικὸ γεγονός γιὰ νὰ τὸ γιορτάζουμε καὶ νὰ θεολογοῦμε ἂν δὲν ἔδινε καὶ τὴν Χάρη τῆς Ἱερωσύνης στοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους καὶ ἂν ἐκεῖνοι μὲ τὴ σειρά τους δὲν τὴν μετέδιδαν στοὺς διαδόχους τους τοὺς κληρικούς ὅλων τῶν αἰώνων.

Ἡ ἱερωσύνη εἶναι μυστήριο διακονίας καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ συγχρόνως καὶ μυστήριο διακονίας τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης μὲ λίγα λόγια, πολὺ σοφὰ μᾶς λέγει: *«Τῆς Θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἡ ἱερωσύνη ὥσπερ μέση καθέστηκεν, ἵνα τὴν μὲν θεραπεύη, τὴν δὲ μεταβολὴν ἐργάζεται κρείττονα»* δηλ. *«Ἡ ἱερωσύνη ὄντας ἀνάμεσα στὴ Θεία καὶ τὴν ἀνθρωπίνη φύση, Ἐκείνη μὲν λειτουργικὰ ὑπηρετεῖ, γιὰ τὴν ἄλλη δὲ μὲ τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖ τὴν πρόοδό της ἐπιτυγχάνει»*.

Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ ἂν λέγαμε ὅτι ἡ ἱερωσύνη εἶναι τὸ πολυτιμότερο δῶρο τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησία Του. Ὅλες οἱ δωρεές τοῦ Θεοῦ προσφέρονται στὸν ἄνθρωπο διὰ τῆς ἱερωσύνης, ἐφ' ὅσον μέσῳ αὐτῆς τελεσιουργοῦνται τὰ ἱερὰ μυστήρια, ποὺ εἶναι ἡ οὐσιαστικὴ τροφοδοσία τῆς πνευματικῆς ζωῆς κάθε πιστοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπομένως αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ἐπιβίωση τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τῆς ἱερωσύνης διδάσκονται οἱ πιστοὶ μὲ ὑπευθυνότητα τὴν Ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τῆς ἱερωσύνης ποιμαίνεται ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ καὶ καθοδηγεῖται στὴν ὁδὸ τῆς ἀρετῆς, τῆς φιλοθεΐας καὶ τῆς φιλανθρωπίας.

Τὸ μυστήριο τῆς ἱερωσύνης γεννιέται καὶ ἐνεργοποιεῖται μέσα στὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἁγία του Ἐκκλησία, ποὺ τὸ ἀγιάζει καὶ τὸ προστατεύει

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

καὶ καθοδηγεῖ μὲ τὴν ἀπέραντη ἀγάπη Του ὁ Τριαδικὸς Θεὸς καὶ μετέχουμε ὅλοι, ὅσοι εἴμαστε βαπτισμένοι εἰς τὸ ὄνομά Του. Ἡ ἱερωσύνη δὲν εἶναι ἔργο μόνον ἀνθρώπινο. Εἶναι ἔργο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος καλεῖ ἀνθρώπους νὰ τὸ ὑπηρετήσουν. Κατὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸ Χρυσόστομο: «*Πατὴρ καὶ Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα πάντα οἰκονομεῖ, ὁ δὲ ἱερεὺς τὴν ἑαυτοῦ δανεῖζει γλωτταν καὶ τὴν ἑαυτοῦ παρέχει χειρὰ*».

Μὲ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις, σὲ ἓνα τόσο ὑψηλὸ ἔργο, σὰς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία μας νὰ συνεχίσετε μὲ ζῆλο τὶς σπουδές σας, νὰ μὴν ἀφήσετε τὰ ὄράματά σας νὰ μαραθοῦν, ἡ κλίση σας νὰ μὴν ἀποκλίνει σὲ ἄλλες κατευθύνσεις. Ἡ «κλίση» σας συναντιέται πλέον μὲ τὴν «κλήση», τὸ κάλεσμα τοῦ Θεοῦ ποὺ σὰς τιμᾷ καὶ σὰς ἐπιλέγει ἀνάμεσα σὲ χιλιάδες νέους νὰ ὑπηρετήσετε τὸ Ἅγιο Θυσιαστήριό Του, νὰ γίνετε συνομιλητὲς ἔξ ὀνόματος τοῦ λαοῦ Του πρὸς Ἐκεῖνον προσευχητικὰ καὶ ἑξομολογητικὰ καὶ ἔξ ὀνόματός Του πρὸς τὸ λαὸ Του διδακτικὰ, ἁγιαστικὰ, ποιμαντικὰ.

Ἡ ἀλήθεια βέβαια εἶναι, ὅτι τὰ πράγματα στὴν καθημερινότητα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μας βίου, δὲν εἶναι τόσο ἰδανικά, ὅσο περιγράφονται σὲ ἐτοῦτες τὶς γραμμὲς τῆς σύντομης ἐπικοινωνίας μας.

Ἡ ἱερωσύνη ἀμφισβητεῖται ἀπὸ ἓνα κόσμο ποὺ συνεχῶς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ, ἓνα κόσμος ποὺ ὑπολογίζει μόνον στίς ὑλικές ἀξίες καὶ περιφρονεῖ τὸ πνεῦμα, ἓνα κόσμος ποὺ δὲν θέλει νὰ ἔχει ὄραματα καὶ προοπτικὴ.

Δὲν εἶναι δυστυχῶς λίγες οἱ περιπτώσεις ποὺ ὄχι μόνο ἀπὸ τὰ κοσμικὰ περιβάλλοντα ἐγείρεται ἓνας ἀρνητι-

σμός γιὰ τὴν ἱερωσύνη ἀλλὰ καὶ μέσα ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ κληρικούς καὶ λαϊκούς, οἱ ὁποῖοι δὲν τιμοῦν ὅσο πρέπει αὐτὸ ποὺ τοὺς χάρισε ἡ Ἐκκλησία: τὴν ιδιότητα νὰ εἶναι μέλη Της.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐτοῦτη «*ἡ ἑβδομάδα τῶν ἱερατικῶν κλήσεων (ἢ κλίσεων)*» τιμᾷ ἐσᾶς ποὺ μένετε πιστὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ ἄξια τῆς κλήσεώς Του καὶ ὅσους συμβάλλουν μὲ τὴν παρουσία καὶ τὸ ἔργο τους νὰ συνεχίζετε μὲ ἐπιτυχία τὸν πνευματικὸ σας ἀγῶνα πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτό.

Πολὺ περισσότερο οἱ πνευματικοὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ δικοὶ σας πνευματικοὶ πατέρες, οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐγώ, σὰς εὐλογοῦμε, εὐχόμεσθε στὸ Θεὸ γιὰ ἐσᾶς καὶ σὰς διαβεβαιοῦμε ὅτι θὰ εἴμαστε πάντοτε κοντά σας, σὰν στοργικοὶ πατέρες συμπαρασάτες, στὸν πνευματικὸ σας ἀγῶνα, στίς σπουδές σας καὶ σὲ ὅποια προβλήματα προκύπτουν στὴν πορεία σας γιὰ τὸν καταρτισμὸ σας μὲ σκοπὸ καὶ τέλος τὴν ἱερωσύνη.

Ἔσεῖς νὰ συνεχίσετε τὶς προσπάθειές σας, γιὰ τὴν καθαρότητά σας καὶ τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς, γιὰ τὴ μορφωσή σας, ποὺ εἶναι τόσο ἀπαραίτητη γιὰ ἓνα σύγχρονο κληρικὸ καὶ γιὰ τὸν καταρτισμὸ σας στὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο καλεῖσθε νὰ ἀναλάβετε καὶ ὁ Θεὸς θὰ εἶναι ὀπωσδήποτε βοηθὸς καὶ δυνάμη σας.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς καὶ πολλὴ ἀγάπη

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ἀθήνα 8 Μαρτίου 2004

**Παρατηρήσεις
τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς ἀπὸ
5 Δεκεμβρίου 2003
Τρίτης Ἐκθέσεως
τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἐπιτροπῆς
τοῦ Συμβουλίου
τῆς Εὐρώπης κατὰ
τοῦ Ρατσισμού καὶ
τῆς Μισαλλοδοξίας
ὅσον ἀφορᾷ
τὴν Ἑλλάδα**

Ἡ ὡς ἄνω Ἐκθεσις ἡ ὁποία καλύπτει τὴν χρονικὴν περίοδον Ἰουνίου 2000 ἕως 5 Δεκεμβρίου 2003 ἀναφέρεται εἰς πλεῖστα ὅσα θέματα (π.χ. ρατσισμό, μισαλλοδοξία, ἐνσωμάτωση μεταναστῶν εἰς τὸν ἑλλαδικὸ χῶρον, Cybercrime, ἀπόκτηση ἑλληνικῆς ὑπηκοότητος κ.λπ.).

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νομιμοποιεῖται νὰ σχολιάσῃ μόνον τὰ τμήματα ἐκεῖνα τῆς Ἐκθέσεως, τὰ ὁποία σχετίζονται μὲ τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ συνεπῶς δὲν θὰ σχολιάσῃ ἄλλα τμήματα, ὅπως π.χ. τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν τηροῦν οἱ Ἑλληνικὲς Κυβερνήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰς Ἑλλάδα μετανάστευσιν καὶ αὐτόθι ἐγκατάστασιν τῶν μεταναστῶν, χωρὶς ὁμως τοῦτο νὰ σημαίνει κατ' ἀνάγκην ὅτι συμφωνεῖ ἢ ὅτι διαφωνεῖ πρὸς τὰς ἐν λόγω ρυθμίσεις.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ διαπιστώνει μὲ τὸ προτασσόμενο τῆς Ἐκθέσεως περιληπτικὸν σημείωμα (Executive Summary), ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 2000 ὅτε συνετάγη ἡ δευτέρα Ἐκθεσις ἐσημειώθη «*πρόοδος εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων*». Περαιτέρω ὁμως, ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι «*ἡ ποινικὴ νομοθεσία δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἐνισχυμένη ὥστε νὰ περιορίσῃ ρατσιστικὰς ἐνέργειες καὶ ἡ ἀστικὴ καὶ διοικητικὴ νομοθεσία δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς ὥστε νὰ περιορισθῇ ἀποτελεσματικὰ ἡ μισαλλοδοξία*» (βλ. Executive summary).

Ἐπὶ τῶν δύο αὐτῶν ἐπισημάνσεων τῆς Ἐπιτροπῆς παρατηροῦμεν ὅτι πάσχουν ἀοριστίαν τινά:

Πρῶτον: Δὲν σημειοῦται κατὰ τί ὑστεροῦσε προηγουμένως ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν δυνατότητα ἀσκήσεως τοῦ ἀτομικοῦ δικαιώματος θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀξιολογηθῇ ὀρθῶς ἡ «*πρόοδος*» ἡ ὁποία, κατὰ τὴν Ἐπιτροπὴν, ἐσημειώθη ἤδη. Ἔχει δὲ ἰδιαιτέραν σημασίαν τὸ σημεῖον τοῦτο, διότι μετὰ τὴν θέσιν ἐν ἰσχύϊ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975 καὶ τὴν σχετικὴν νομοθεσίαν ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ἦτο καὶ εἶναι ἀπολύτως κατοχυρωμένη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ ξενίξῃ ἡ κρίσις τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῆς σημειωθείσης προόδου. Εἰς τί συνίσταται αὕτη ἡ πρόοδος; Τί προσεφέρθη, τὸ ὁποῖον δὲν προσεφέρετο προηγουμένως;

Δεύτερον: Δὲν προσδιορίζεται διατὶ δὲν εἶναι ἀποτελεσματικὴ ἡ ἀστικὴ καὶ διοικητικὴ νομοθεσία ὥστε νὰ περιορισθοῦν κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικὸν φαινόμενα μισαλλοδοξίας καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν προσδιορίζονται ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ «*ὑπολείμματα*» μισαλλοδοξίας, τὰ ὁποία πλήττουν θρησκευτικὰς μειονότητες, ὅπως ἐπίσης σημειώνει ἡ Ἐπιτροπὴ. Ὡς πρὸς ποῖον σημεῖον εἶναι ἀνεπαρκῆς ἡ ὡς ἄνω νομοθεσία; Ἡ ἀοριστία δὲ αὕτη καθίσταται ἐντονωτέρα διότι δὲν γίνεται παραπομπὴ εἰς συγκεκριμένα τμήματα τοῦ σώματος τῆς Ἐκθέσεως, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τὸ περιληπτικὸν σημείωμα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὶς θρησκευτικὰς μειονότητες ἡ Ἐπιτροπὴ διατυπώνει ὀρισμένες κρίσεις στὶς παραγρ. 73-75 τῆς Ἐκθέσεώς της καὶ εἰδικότερα:

Παράγρ. 73: «*Ἀπαιτοῦνται ἀκόμη σοβαρὰς προσπάθειες διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ πλήρης ἀπόλαυσις τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκείας καὶ προαγωγή ἐνός κλίματος θρησκευτικῆς ἀνοχῆς*».

Παράγρ. 74: «*Πρόοδος ἔχει σημειωθῇ εἰς τὸ θέμα τῶν ἀδειῶν ἰδρύσεως χώρων λατρείας*».

Παράγρ. 75:

α) «*Ἡ θρησκευτικὴ μισαλλοδοξία τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύουν οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας παραμένει ἓνα πρόβλημα*».

β) «*Τὰ μέλη μειονοτικῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων ἐξακολουθοῦν νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ προκαταλήψεις καὶ δυσμενεῖς διακρίσεις ἐκ λόγων θρησκευτικῶν*».

γ) «*Ἡ ἀποτέφρωση τῶν νεκρῶν δὲν ἐπιτρέπεται στὴν Ἑλλάδα*».

δ) «*Γιὰ τοὺς μουσουλμάνους οἱ ὁποῖοι διαβιοῦν ἐκτὸς τῆς Δυτικῆς Θράκης δὲν διατίθενται εἰς τὰ κοιμητήρια χῶροι διὰ τὴν ταφὴ τῶν νεκρῶν τοὺς σύμφωνα μὲ τίς ἀρχές τῆς θρησκείας τοὺς*».

ε) «*Δὲν ὑπάρχει ἐπίσημο μουσουλμανικὸ τέμενος στὴν Ἀθήνα, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχει σημαντικὸς ἀριθμὸς μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὴν περιοχὴν μετὰ τὸ πρόσφατο μεταναστευτικὸ κύμα*». Ἐπισημαίνεται δὲ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ὑπάρχει ἓνα πρ. δ/γμα τὸ ὁποῖον προβλέπει τὴν ἴδρυση ἑνὸς Ἰσλαμικοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου καὶ ἑνὸς Τεμένους ἐπὶ ἐκτάσεως 33 στρεμμάτων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Παιανίας πλὴν ὅμως τὸ διάταγμα αὐτὸ προεκάλεσε, ὡς ἀναφέρει ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς, ἀντιδράσεις τόσο τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθενται εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἰσλαμικοῦ Κέντρου καὶ τοῦ Τεμένους ἐκ τοῦ λόγου ὅτι οὐδεὶς μουσουλμάνος διαμένει εἰς τὴν περιοχὴν (There are no Muslims living in the sector concerned) ὅσο καὶ τῶν μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι διαβιοῦν στὴν Ἀθήνα καὶ οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ὅτι τὸ Τέμενος αὐτὸ θὰ εὑρίσκεται πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλιν.

Ἐπὶ τῶν κρίσεων αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία ἔχει νὰ κάνει τίς ἐξῆς παρατηρήσεις. Κατὰ παράγραφον:

Παράγρ. 73: Οὐδὸλως προσδιορίζεται διὰ τίνα λόγον δὲν ὑπάρχει «*πλήρης ἀπόλαυση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας*». Καὶ ὤφειλεν ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ τεκμηριώσῃ τὴν κρίση τῆς αὐτῆ μετὰ παράθεση πραγματικῶν περιστατικῶν μαρτυροῦντων ἔλλειμμα θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἄρθρον 13 τοῦ ἑλληνικοῦ Συντάγματος κατοχυρώνει πλήρως τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν (religious liberty) καὶ ὄχι τὴν ἀνεξιθρησκείαν (tolerance), περὶ τῆς ὁποίας κάνει λόγον ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ὁποία «*ἀνεξιθρησκεία*» εἶναι κάτι διαφορετικὸ καὶ κυρίως κάτι ὀλιγότερον τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον ἡ Ἐπιτροπὴ φαίνεται νὰ ἀγνοεῖ.

Παράγρ. 74: Δὲν εἶναι σαφές εἰς τί συνίσταται ἡ «*πρόσδος*» ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν ἀδειῶν ἰδρύσεως «*χώρων λατρείας*». Ἰσχύει στὴν Ἑλλάδα εἰδικὴ νομοθεσία διὰ τὸ θέμα αὐτὸ, ἡ ὁποία ἔχει κριθῆ ἀπὸ τὸ Δικαστήριον Ἀν-

θρωπίνων Δικαιωμάτων (ἀπόφασις Μανουσάκη) ὅτι δὲν εἶναι ἀντίθετη μετὰ τὴν διάταξιν τῆς Συμβάσεως τῆς Ρώμης τὴν κατοχυρώνουσα τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν (ἄρθρον 9). Τί θέλουν λοιπὸν περισσότερο καὶ τί ἐννοοῦν ὅταν λέγουν «*πρόσδος*»;

Παράγρ. 75α': Δὲν προσδιορίζεται πῶς ἐκδηλοῦται ἡ θρησκευτικὴ μισαλλοδοξία τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων ἢ τῶν ἑτεροθρήσκων διὰ τὴν ὁποίαν, τυχόν ἐπιδεικνυομένην, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατηγορηθῆ ἢ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις. Δὲν λαμβάνει ὅμως θέσιν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ προβλήματος τοῦ ἀθέμιτου προσηλυτισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖται εἰς βάρος τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἐκ μέρους τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά καὶ ὀπαδῶν ἄλλων θρησκείων ἢ δογμάτων καὶ μάλιστα εἰς μεγάλη κλίμακα. Διατί σιωπᾷ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ ἢ ὁποία ὀφείλει, ὡς ἐκ τῆς ἀποστολῆς τῆς, νὰ ἐρευνᾷ καὶ τίς περιπτώσεις ἀνεπίμου, ἀθεμίτου, ἀνηθικοῦ καὶ γενικῶς παρανόμου προσηλυτισμοῦ τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως διὰ προσηλυτισμὸν οἰουδήποτε προσώπου ἐκ μέρους οἰουδήποτε;

Παράγρ. 75β': Δὲν τεκμηριώνει ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ παράθεση συγκεκριμένων περιστατικῶν τὴν κρίσιν τῆς ὅτι τὰ μέλη θρησκευτικῶν μειονοτήτων «*ἐξακολουθοῦν νὰ ὑποφέρουν*» λόγῳ τῶν θρησκευτικῶν τοὺς πεποιθήσεων. Ἄρα ἡ ἀντίστοιχη κρίσις τῆς εἶναι ἀόριστος καὶ ἀνεπίδεκτος ἐκτιμήσεως.

Παράγρ. 75γ': Ἡ Ἐπιτροπὴ τολμᾷ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀποτέφρωση τῶν νεκρῶν. Ἡ βεβαίωσις αὕτη εἶναι ψευδὴς διότι δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα διάταξις νόμου ἀπαγορεύουσα τὴν ἀποτέφρωσιν, ὅποιος δὲ ἐπιθυμεῖ ἀποτέφρωσιν νεκροῦ συγγενοῦς του εἶναι ἐλεύθερος νὰ τὸ πράξῃ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οὐδεμία ἐπιχειρήσις κρεματορίου λειτουργεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο ὅμως ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οὔτε τὰ ἔξοδα λειτουργίας τῆς θὰ ἐκάλυπτε, ἀφοῦ οὐδεὶς στὴν Ἑλλάδα θέλει ἀποτέφρωσιν νεκρῶν. Οὔτε εἶναι ὑποχρεωμένη ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἰδρύσῃ ἐπιχειρήσεις κρεματορίων διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ σπανιώτατον ἐνδεχόμενον μιᾶς ἀποτεφρώσεως.

Συνεπῶς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἢ γνωρίζει καλῶς ὅτι δὲν ἀπαγορεύεται ἡ ἀποτέφρωσις καίτοι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει ἀντιρρήσεις γιὰ τὴν ἀποτέφρωσιν τῶν πιστῶν Τῆς καὶ παρ' ὅλα ταῦτα βεβαίως ψευδῶς τὸ ἀντίθετον ἢ παρέσχεν ὅλως ἐπιπολαίως τὴν βεβαίωσιν αὐτὴν χωρὶς νὰ ἐρευνήσῃ τὴν ἑλληνικὴν νομοθεσίαν ἢ νὰ ἐρωτήσῃ ἓνα εἰδικὸν νομομαθῆ. Ἐξ αὐτοῦ ὅμως ἐνισχύεται ἡ ὑποψία ὅτι καὶ οἱ ἄλλες κρίσεις τῆς διευτυπώθησαν ἄνευ σοβαρᾶς

ἐρεῦνης καὶ γι' αὐτὸ δὲν τεκμηριώνονται μὲ συγκεκριμένε-
να περιστατικά, ἀλλὰ διατυπῶνται ὅλως ἀορίστως καὶ
συνεπῶς εἶναι ἀνεπίδεκτες ἐκτιμήσεως καὶ ἀξιολογήσεως.

Παράγρ. 75δ': Ἡ νομοθεσία περὶ κοιμητηρίων προ-
βλέπει διαδικασία χαρακτηρισμοῦ ὀρισμένων τμημάτων
τῶν δημοτικῶν κοιμητηρίων ὡς χώρων διὰ τὴν ταφὴν
ἐτεροδόξων ἢ ἐτεροθρήσκων. Ἐὰς ζητήσουν λοιπὸν οἱ
ἐκπρόσωποι τῶν μουσουλμάνων νὰ τοὺς παραχωρηθοῦν
τοιούτοι χώροι καὶ ἐὰν οἱ δημοτικὲς ἀρχὲς ἀρνηθοῦν τὴν
ἱκανοποίησιν τοῦ αἰτήματος τούτου τότε βεβαίως νὰ δια-
μαρτυρηθοῦν. Τοιούτου εἴδους διαμαρτυρία ὅμως δὲν
ἔχει διατυπωθῆ μέχρι τοῦδε (βλ. ἄρθρον 6 Α.Ν. 582/1968).

Παράγρ. 75ε': Ἡ κρίσις τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ἀνυπαρ-
ξίας Τεμένους εἰς τὴν Ἀθήνα καὶ ἐντεῦθεν ἀδυναμίας τῶν
αὐτόθι διαβιούντων μουσουλμάνων νὰ ἀσκήσουν τὰ θρη-
σκευτικὰ τους καθήκοντα εἶναι ὀρθὴ καὶ ἀπολύτως δεδι-
καιολογημένη καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν διανοεῖται κἄν νὰ ἀντι-
ταχθῆ εἰς τὴν ἴδρυσιν ἐνὸς ἢ καὶ περισσοτέρων τεμενῶν
ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν διαβιούντων εἰς Ἀθήνας
μουσουλμάνων. Δὲν δύναται ὅμως νὰ κινήσῃ αὐτὴ τὴν
διαδικασίαν ἰδρύσεως τεμενῶν. Ἀρμόδιος πρὸς ρύθμι-
σιν τοῦ ζητήματος εἶναι ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας
καὶ Θρησκευμάτων καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ τὸ ζη-
τήσουν οἱ ἴδιοι οἱ μουσουλμάνοι σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύ-
ουσαν νομοθεσίαν, ἢ ὁποία, τονίζεται μίαν εἰσέτι φοράν,
ἔχει κριθῆ ἀπὸ τὸ Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμά-
των ὅτι δὲν εἶναι ἀντίθετη μὲ τὴν Σύμβασιν τῆς Ρώμης.

Ἡ Ἐκκλησία ὅμως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἀντίθε-
τη πρὸς τὴν ἴδρυσιν Μεγάλου Τεμένους καὶ Κέντρου
Μουσουλμανικῶν Μελετῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Παια-
νίας, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδεὶς μουσουλμάνος διαμένει καὶ
συνεπῶς ἡ ἴδρυσις τοῦ Τεμένους αὐτοῦ θὰ παραβιάζῃ
τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν.

Μὲ τὴν παράγραφον 77 τῆς Ἐκθέσεώς της ἡ Ἐπιτροπὴ
ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῆς νομοθεσίας διὰ τῆς ὁποίας θε-
σπίζονται κυρώσεις εἰς βάρος ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δια-
πράττουν τὸ ἀδίκημα τοῦ προσηλυτισμοῦ.

Ἡ νομοθεσία ὅμως αὕτη, ἀπαγορεύουσα τὸν κακό-
πιστον προσηλυτισμὸν (proselytisme de mauvais aloie)
ἔχει κατ' ἐπανάληψιν κριθῆ ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου
Ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὡς ἀπολύτως σύμφωνη μὲ
τὴν Σύμβασιν τῆς Ρώμης, διότι προστατεύει τὴν θρη-
σκευτικὴ συνείδησιν τῶν ὁπαδῶν ὄλων τῶν θρησκείων
καὶ ὄχι μόνον τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, κατὰ πάσης
ἀνεντίμου καὶ ἀνηθίκου ἀποπειρας προσβολῆς της (βλ.
ἀποφάσεις Κοκκινάκη Λαοίση κ.ἄ.).

Γιατὶ λοιπὸν νὰ καταργήσουμε τὴν νομοθεσία περὶ
προσηλυτισμοῦ;

Εἰς τὰς παραγράφους 92 καὶ 93 τῆς Ἐκθέσεώς της ἡ
Ἐπιτροπὴ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἀντισημιτισμοῦ
καὶ ἐπισημαίνει ὅτι τὰ πρόσφατα γεγονότα εἰς τὴν Μέ-
ση Ἀνατολὴν εἶχαν ὡς συνέπεια τὴν αὔξησιν τῶν ἐνερ-
γειῶν ἀντισημιτισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταξὺ δὲ αὐτῶν
τῶν ἐνεργειῶν εἶναι καὶ βανδαλισμοὶ ἐβραϊκῶν κοιμη-
τηρίων καὶ συναγωγῶν.

Καὶ ἡ κρίσις αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν τεκμηριώνε-
ται διὰ τῆς μνείας συγκεκριμένων περιστατικῶν καὶ συ-
νεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀξιολογηθῆ τουλάχιστον ἐξ
ἐπόψεως ἀξιολογίας ἐκείνων οἱ ὅποιοι παρέσχον τὶς
ἀντίστοιχες πληροφορίες. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Ἐκ-
κλησία εἶναι ἀπολύτως ἀντίθετη πρὸς τοιούτου εἴδους
ἐνέργειες καὶ πρὸς κάθε ἄλλη μορφήν ἀντισημιτισμοῦ,
ὡς ὁ Προκαθήμενός της ἔχει κατ' ἐπανάληψιν γραπτῶς τε
καὶ προφορικῶς τοποθετηθῆ. Ὅπως ἐπίσης ἀντίθετες
ὑπῆρξαν καὶ ὅλες οἱ μέχρι σήμερον ἐλληνικὲς Κυβερνή-
σεις, διὰ νόμου δὲ καθιερώθηκε ἡ 27η Ἰανουαρίου ὡς ἡμέ-
ρα ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Ὀλοκαυτώματος.

Τέλος ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, πιστοὶ τῆς ὁποίας
εἶναι τὸ 97% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ὁποία
ἔχει προσφέρῃ ὡς εἶναι πανθομολογούμενον τεράστιες
ὑπηρεσίες εἰς τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος ἔχει κάθε λόγον νὰ ἐνδια-
φέρεται διὰ τὴν περιφρούρησιν τοῦ ἐλληνικοῦ χαρα-
κτῆρος τοῦ λαοῦ μας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ Ἐκκλη-
σία διαμαρτύρεται ἐντόνως διότι ἡ Ἐπιτροπὴ κάνει λό-
γον περὶ «*Μακεδονικῆς μειονότητος*». Πόθεν συνάγει ἡ
Ἐπιτροπὴ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Μακεδονίας, οἱ ὅποιοι
εἶναι ἀκραιφνεῖς Ἕλληνες, ἀποτελοῦν «*μειονότητα*»;
Περὶ τοιούτου εἴδους μειονότητος λόγον ἔκανε τὸ
πρῶτον ὁ κομμουνιστὴς Τίτο γιὰ λόγους καθαρῶς πολι-
τικῶς. Υἱοθετεῖ λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ ἰσχυρισμοὺς τοῦ
ὀριστικῶς καταρρέσαντος κομμουνιστικοῦ ἐκείνου κα-
θεστῶτος; Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτον.

Οἱ Μακεδόνες εἶναι Ἕλληνες ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς
Ἀρχαιότητος (βασιλεὺς Φίλιππος, Μέγας Ἀλέξανδρος
κ.λπ.), ὅπως Ἕλληνες εἶναι καὶ οἱ Ἡπειρώτες, οἱ Θεσ-
σαλοὶ, οἱ Πελοποννήσιοι, οἱ Θράκες κ.λπ., καὶ ἀποτελεῖ
τουλάχιστον ἐνδειξη πολιτικῆς ἐχθρότητος ἢ διατύπωση
ἰσχυρισμῶν περὶ «*μακεδονικῆς μειονότητος*» καὶ δὲν πρέ-
πει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ παρασύρεται εἰς τοιούτου εἴδους κρί-
σεις, οἱ ὁποῖες ἐνισχύουν τὴν ὑποψίαν ὅτι προέβη εἰς
σύνταξιν τῆς Ἐκθέσεώς της ἄνευ ἐπισταμένης ἐρεῦνης
τοῦθ' ὅπερ κλονίζει τὸ κύρος ὀλοκλήρου τῆς Ἐκθέσεως.

**Η ΑΠΟΔΟΧΗ
ΤΗΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ
ΠΡΑΞΕΩΣ ΤΟΥ 1928
ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ**

Τοῦ
κ. Παναγιώτου Μπούμη
Ὁμότ. Καθηγητοῦ
τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου

Εἰσαγωγικά

Στὴν ἀπὸ 1-12-2003 (Ἄριθμ. Πρωτ. 1073) ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριον Χριστόδουλον διαβάζουμε μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ καὶ εὐχαρίστηση ὡς ταπεινοὶ θεράποντες τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «*Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον... εὐέλπιστεῖ ὅτι θὰ γίνῃ ὑπὸ πάντων κατανοητὸν ὅτι ἡ πλήρης τήρησις τῶν κανονικῶς τεθεσπισμένων εἶναι πάντοτε ὠφέλιμος καὶ συντελεῖ εἰς τὴν εὐταξίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων*».

Ἐμεῖς πρὸς τὸ παρὸν θὰ θέλαμε ταπεινῶς νὰ ὑπογραμμίσουμε τὸ «*ὑπὸ πάντων*» καὶ νὰ σημειώσουμε ἐδῶ, ὅτι ἡ παράγραφος αὐτὴ ἴσως ἀποτελεῖ τὴν καλύτερη βάση προσεγγίσεως τῶν πραγμάτων καὶ ἐπιλύσεως τῆς διαφορᾶς μεταξὺ Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλογίμων Μητροπολιτῶν τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν.

Ἐπιπροσθέτως, θὰ θέλαμε νὰ σημειώσουμε, ὅτι ἴσως δὲν ἀπεφασίζαμε νὰ δημοσιεύσουμε τὴν παροῦσα μελέτη, ἐὰν δὲν γινόταν ἐπανειλημμένως ἐπίκληση καὶ διαφορετικὴ ἐρμηνεῖα τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Νόμου 590/1977, ἐνέργειες οἱ ὁποῖες προκαλοῦν καὶ σύγχυση καὶ σκανδαλισμὸ στὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἴσως χωρὶς νὰ τὸ συνειδητοποιοῦμε, παρασυρόμαστε σὲ μία ἐκνομίκευση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὅπως τουλάχιστον ἐμφανίζονται νὰ ἐξελισσονται αὐτά. Καὶ ἡ ἐκνομίκευση αὐτὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ θεσμῶν καταλήγει σὲ μία διεκδίκηση ἐξουσίας, σὲ μία ἐκκοσμίκευση, σὲ μία κοσμικοποίηση τῶν πνευμάτων καὶ τῶν πνευματικῶν ἀρχῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐτυχῶς ὅμως ὅτι καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἀσχολοῦνται ἀπὸ νομικὴ σκοπιὰ μὲ τὸ πρόβλημα, τίθεται τὸ ἐρώτημα «*μὲ περίσκεψη πολλή, ὡς ταπεινὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας μακριὰ ἀπὸ ἐξαρτήσεις ἢ ἄλλες σκοπιμότητες. Εἶναι ποτὲ δυνατόν γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων, ποὺ ἀναφύονται μέσα στὸν εὐρύτερο ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, νὰ προστρέχουμε στὰ νομικὰ κείμενα καὶ στίς ἐρμηνεῖες τους;*»

Καὶ ἔχει δίκαιο ὁ ἀρθρογραφῶν μὲ τὸ ψευδώνυμο Συν(ἀδελφος;) ἀφοῦ, ὅπως γράψαμε καὶ ἄλλοῦ, ὁ Ἄπ. Παῦλος προτρέπει τοὺς Χριστιανοὺς μὲ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τὸ μαθητὴ τοῦ ἐπίσκοπο Κρήτης Τίτο, λέγοντας: «*...ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιστάσο (= νὰ ἀποφεύγεις)· εἰσὶ γὰρ ἀνοφελεῖς καὶ μάταιοι*» (Τίτ. 3, 9).

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς μᾶς χαροποίησε καὶ τὸ γεγονός ὅτι στὴν ἴδια ὡς ἄνω Πατριαρχικὴ Ἐπιστολὴ τονίζεται ἡ ἀξία τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ὅτι οἱ νόμοι ἔπονται τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ ρυθμίσεως. Συγκεκριμένως γράφεται: «*...Πολλὰ καὶ ἐντόνως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπεστήριξε καὶ ὑποστηρίζει τὴν δι' αὐτὴν προτεραιότητα ἐναντι τῶν νομικῶν ρυθμίσεων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων...*». Ἐπίσης, ἀναφέρεται καὶ παρατίθεται καὶ τὸ ἑξῆς ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 593/25-6-1975 γράμμα τοῦ μακαριστοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ: «*Ἡμῖν δέ, τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, πρόκειται καθήκον θεῖον καὶ ἱερόν, ὅπως διατάμωμεν καινὴν ὁδὸν συνδέσμου ἐν εἰρήνῃ Μητρὸς καὶ Θυγατρὸς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ τηρήσει ἐπακριβῶς πάντων τῶν ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων ὀριζομένων ἐν συνεργασίᾳ ἀγαστῇ καὶ ἀμοιβαίᾳ περιχωρήσει ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως ἐν Χριστῷ*».

Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ μᾶς ὑπενθύμισε τὸν ἀ' καν. τοῦ Ἁγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας πού τονίζει (σὲ νεοελληνική ἀπόδοση): «Ὅταν τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα συμμορφώνονται πρὸς τὴν κανονικὴ τάξη τῆς Ἐκκλησίας, δὲν προξενοῦν σὲ μᾶς θόρυβο, ἀνησυχία καὶ δυσφημία. Ἀντιθέτως προκαλοῦν εὐφημία καὶ τὸν δίκαιο ἔπαινο ὄλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι σκέπτονται ὀρθά».

Α' Μέρος

Α. Κατόπιν ὄλων αὐτῶν παίρνουμε τὸ θάρρος, γιὰ νὰ προβοῦμε σὲ ὠρισμένες χρήσιμες διευκρινίσεις ἐπὶ τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928. Αὐτὸ παρακαλοῦμε νὰ μὴ θεωρηθεῖ ὅτι ἔχουμε τὴν πρόθεση νὰ ἔλθουμε σὲ ἀντίθεση πρὸς κάποια σημεῖα τῶν Πατριαρχικῶν ἢ Ἑλλαδικῶν Συνοδικῶν Πράξεων ἢ ἐπιστολῶν, ἀλλὰ ὅτι ἔχουμε τὴ διάθεση νὰ συμβάλουμε στὴ σύνθεση ὠρισμένων ἀποφασιστικῶν στοιχείων σ' αὐτές.

Στὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξη τοῦ 1928 ὀρίζεται: «*Ε' Οἱ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀρχιερεῖς ἐκλέγονται ἐφεξῆς καὶ ἀποκαθίστανται εἰς τὰς οἰκείας ἕδρας καθ' ὃν τρόπον καὶ σύστημα καὶ οἱ τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγου ἐκλεξιμῶν, συνταγμένου ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐγκριμένου ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, δικαιουμένου καὶ τούτου ὑποδεικνύειν ὑποψηφίους, ἀπαγορευομένων τῶν ἀρχιερατικῶν μεταθέσεων ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν*».

Ἐδῶ ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω κείμενο καὶ ἀπὸ τὰ ὑπογραμμισμένα μεταφέρουμε καὶ τονίζουμε, γιὰ νὰ «*βασανίσουμε*», τίς δύο κεντρικῆς, κομβικῆς καὶ οὐσιαστικῆς λέξεις «*ἐγκριμένου*» καὶ «*ὑποδεικνύειν*», οἱ ὁποῖες ἀνήκουν στὰ ρήματα «*ἐγκρίνω*» καὶ «*ὑποδεικνύω*».

Θεωροῦμε ἑαυτοὺς ὑποχρεωμένους νὰ κάνουμε αὐτὴν τὴν γραμματικὴ καὶ λεξιλογικὴ διευκρίνιση καὶ διαφοροποίηση καὶ γιὰ νὰ γίνουμε πιὸ κατανοητοί, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν δύο βασικῆς μεθοδολογικῆς ἐρμηνευτικῆς ἀρχῆς ὀρίζουν: α) «*Σοφὸν τὸ σαφές*», καὶ β) «*Ἀρχὴ παιδείσεως (σοφίας) ἢ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις*», τ.ἔ. ἡ ἀνάλυση καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς ἐννοίας τῶν χρησιμοποιουμένων λέξεων-ὄρων.

Β. Ἀρχίζουμε, λοιπόν, αὐτὴ τὴ διαδικασία μὲ τὴ λέξη «*ἐγκρίνω*». Ἐγκρίνω σημαίνει ἐπικυρώνω κάτι, ἐπιδοκιμάζω κάτι πού ἔγινε, πού ἤδη ὑπάρχει. Ἡ ἐννοία τῆς

ἐγκρίσεως συνεπάγεται καὶ τὴν ἐννοία τῆς ἐνδεχομένης μὴ ἐγκρίσεως ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Ἐπομένως, στὴν περίπτωση τοῦ καταλόγου συνεπάγεται καὶ ἐμπεριέχει καὶ τὴν ἐννοία τῆς ἀφαιρέσεως. Ἐχῶ δηλαδὴ τὴ δυνατότητα νὰ μὴ ἐγκρίνω, εἴτε ἐν συνόλῳ, εἴτε ἐν μέρει ἕνα ὑποβαλλόμενο κατάλογο.

Ἄν ὁμως ἡ ἐννοία τῆς ἐγκρίσεως ἐνέχει, συμπεριλαμβάνει, καὶ τὴν ἐννοία τῆς ἀφαιρέσεως, ὁμως δὲν ἔχει οὔτε συμπεριέχει καὶ τὴν ἐννοία τῆς προσθέσεως. Ἐγκρίνοντας ἐγὼ ἕνα κατάλογο ὑποψηφίων κληρικῶν, δὲν σημαίνει ὅτι αὐτὸ ἀπὸ μόνο του, αὐτομάτως καὶ αὐτοδικαίως, μοῦ παρέχει καὶ τὸ δικαίωμα τῆς προσθήκης ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ὀνομάτων στὸν κατάλογο αὐτό.

Αὐτὸ καθίσταται ἴσως πιὸ κατανοητὸ ἀπὸ ἕνα παράδειγμα πού μποροῦμε νὰ τὸ ἀντλήσουμε ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ ζωὴ καὶ ὀρολογία: Ὅταν ἕνας λοχαγὸς ἐπιβάλλει μία ποινὴ σ' ἕνα στρατιώτη καὶ γίνε ἀναφορὰ π.χ. στὸν ταγματάρχη, συνταγματάρχη ἢ στὸ στρατοπεδάρχη, τότε αὐτός, ἐὰν τὴν ἐγκρίνει, ἀρκεῖται στὴν ἐπιβληθεῖσα ποινὴ, λέγοντας ἀπλῶς ἐγκρίνεται ἢ ἐγκρίνω. Ἐὰν ὁμως νομίζει – κρίνει ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθεῖ μεγαλύτερη ποινὴ, τότε προσθέτει τὸ ρῆμα «*καὶ ἐπαυξάνω*». Μὲ ἄλλα λόγια: Ὅταν νομίζει ὅτι πρέπει νὰ προστεθεῖ ἐπὶ πλέον ποινὴ, δὲν ἀρκεῖται στὸ ἐγκρίνω, ἀλλὰ προσθέτει καὶ τὸ ἐπαυξάνω. Δηλαδὴ μέσα στὸ ἐγκρίνω δὲν ἐννοεῖται αὐτομάτως καὶ ἡ ἐπὶ πλέον προσθήκη ποινῆς.

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω προφανῶς τὰ γνωρίζε ὁ συντάξας τὴν Πράξη τοῦ 1928 καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀρκέσθηκε στὸ θέμα τῆς ἐγκρίσεως, θέτοντας μόνο τὴ λέξη «*ἐγκριμένου*», ἀλλὰ συνέχισε καὶ πρόσθεσε τὴν πρόταση «*δικαιουμένου καὶ τούτου ὑποδεικνύειν ὑποψηφίους*».

Γ. Ἐρχόμαστε, λοιπόν, στὴν ἐξέταση καὶ τῆς λέξεως «*ὑποδεικνύω*». Ἡ λέξη ὑποδεικνύω σημαίνει, ὅτι δείχνω κάτι ἐμμέσως, πλαγίως, ἢ ἀκόμη προτείνω καὶ συμβουλεύω. Δὲν σημαίνει ὅτι ἀπαιτῶ ἢ ἐπιβάλλω κάτι. Ἐπομένως καὶ στὸ θέμα τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων ἢ Πράξη τοῦ 1928 πολὺ ὀρθῶς, κανονικῶς καὶ εὐγενῶς ἔθεσε τὸ ρῆμα ὑποδεικνύω.

Δὲν σημαίνει τὸ ρῆμα «*ὑποδεικνύω*», ἔτσι τουλάχιστον νομίζουμε ἐμεῖς, σύμφωνα καὶ μὲ τὰ λεξικά τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, ὅτι προσθέτω στὸν κατάλογο τῶν ὑποψηφίων μητροπολιτῶν καὶ ἄλλα ὀνόματα. Πολὺ περισσότερο δὲν σημαίνει, ὅτι προσθέτω ἢ ἐγγράφω στὸν κατάλογο ἄνευ περαιτέρω διαδικασίας, αὐτογνωμόνως καὶ αὐτοδικαίως, *ipso jure*.

Μόνον, ἐὰν ἔλεγε ἡ Πατριαρχική Πράξις τοῦ 1928 «δικαιουμένου καὶ τούτου (τοῦ Πατριαρχείου) ἐγγράφειν ὑποψηφίους», τότε θὰ μπορούσε νὰ ἰσχυρισθεῖ κάποιος, ὅτι σύμφωνα μὲ τὴν Πράξις τοῦ 1928 τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγγράφει –προσθέτει στὸν κατάλογο τῶν ὑποψηφίων αὐτοδικαίως, δικαιωματικῶς καὶ χωρὶς περαιτέρω διαδικασία καὶ ἄλλους ὑποψηφίους. Ἀλλὰ δὲν τὸ γράφει ἡ Πράξις τοῦ 1928. Καὶ εὐτυχῶς, γιὰ αὐτὸ εἶναι καὶ ὀρθὸ καὶ κανονικὸ.

Ἄρα χρειάζεται κάποια διαδικασία, ὅπως ἔχουμε γράφει καὶ ἄλλοῦ καὶ ὅπως προβλέπεται καὶ ἀπὸ τὴν κανονικὴ παράδοση καὶ ἀπὸ τὴν καταστατικὴ μας νομοθεσία καὶ ἀπὸ τὴ συνταγματικὴ μας Πολιτεία. (Πρβλ. καὶ τὴν ἀπὸ 10-11-2003 Ἐπιστολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Περιοδ. «Ἐκκλησία», ἔτ. 2003, σελ. 814).

Ἄς πάρουμε ἓνα παράδειγμα ὄχι ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ ζωὴ καὶ ὁρολογία, ἀλλὰ ἀπὸ τὶς συνταγματικὲς - πολιτικὰς μας διαδικασίες: Ὅταν ἓνα νομοθέτημα ψηφισθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ, ὑπογράφεται - ἐπικυρώνεται καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, προκειμένου νὰ καταστῆ νόμος τοῦ Κράτους. Ἄν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διαπιστώσει κάποια ἀντισυνταγματικὴ διάταξη, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὴν ὑπογράψει τὸ νομοθέτημα αὐτὸ καὶ νὰ τὸ ἐπιστρέψει πρὸς διόρθωση.

Ἐχει ἀκόμη τὸ δικαίωμα νὰ προβεῖ καὶ σὲ ὠρισμένες ὑποδείξεις ἐπ’ αὐτοῦ, προτοῦ τὸ ἀναπέμψει στὰ ἀρμόδια ὄργανα. Δὲν ἔχει ὁμως τὸ δικαίωμα στὸ νομοθέτημα αὐτὸ νὰ προβεῖ μόνος του στὶς ἀπαιτούμενες διορθώσεις. Πολὺ περισσότερο δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσθέσει διατάξεις μόνος του, αὐτοδικαίως, ἀσχέτως ἐὰν νομίζει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητες. Ἐὰν προέβαινε στὶς προσθήκες αὐτὲς μόνος του, *ipso jure*, τότε δὲν θὰ ἐπικύρωνε ἀπλῶς τὸ νόμο, ἀλλὰ θὰ καθίστατο καὶ νομοθέτης, θὰ κατέλυε τὴ συνταγματικὴ τάξη καὶ θὰ κατέληγε σ’ ἓνα εἶδος ἀπόλυτου ἄρχοντα.

Δ. Ὅτι εἶναι ξεχωριστὴ ἐνέργεια τὸ ὑποδεικνύειν καὶ μάλιστα τὸ προσθέτειν καὶ δὲν συμπεριλαμβάνεται καὶ δὲν ἐμπεριέχεται στὴν ἐνέργεια τῆς ἐγκρίσεως, διαπιστώνουμε μὲ μία ἀκόμη πιὸ προσεκτικὴ ἀνάγνωση καὶ ἐξέταση τοῦ σχετικοῦ κειμένου τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928.

Ὅπως κάλλιστα φαίνεται ἀπὸ τὴ διατύπωση τοῦ κειμένου τοῦ Ε’ Ὁρου αὐτῆς, δὲν ὑπάρχει ὠρισμένος - συγκεκριμένος ἢ περιορισμένος χρόνος ὑποδείξεως, ὑποψηφίων ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Αὐτὸ θὰ ἦταν καὶ αυτοπεριορισμός. Ὁ ἐνεστὼς «ὑποδεικνύειν» σημαίνει ὅτι ἔχει πάντοτε, ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, τὸ δικαίωμα νὰ ὑποδεικνύει καὶ νὰ προτείνει ὑποψηφίους τὸ Πατριαρχεῖο.

Αὐτὸ διαπιστώνουμε κατ’ ἀντιδιαστολὴ καὶ πρὸς τὸν παρακείμενο «ἐγκριμένους». Τὰ δύο ρήματα δὲν εἶναι τοῦ ἴδιου χρόνου. Καὶ οἱ δύο ἐνέργειες δὲν εἶναι σύγχρονες. Ἐνῶ δηλαδὴ ἡ ἐγκριση γίνεται μετὰ τὴν ἀποστολὴ καὶ τὴν ὑποβολὴ τοῦ καταλόγου, ἡ ὑπόδειξη μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ πρὸ τῆς ὑποβολῆς καὶ μετὰ τὴν ὑποβολή.

Ἄν ἐννοοῦσε τὴν ὑπόδειξη μόνον μετὰ τὴν ὑποβολὴ συγκεκριμένως, θὰ ἔπρεπε νὰ λέει «δικαιουμένου καὶ τούτου ὑποδειξαι». Πολὺ περισσότερο ἂν ἐννοοῦσε τὴν αὐτοδικαίη καὶ αὐτεξούσια ἐγγραφή, θὰ ἔλεγε «δικαιουμένου καὶ τούτου ἐγγράφαι».

Ἐπομένως, ἡ ὅποια ὑπόδειξη εἶναι μία πάντοτε δυνατὴ πρόταση καὶ ὄχι δικαιωματικὴ, προνομιακὴ ἐγγραφή καὶ συγχρόνως τελεσίδικη, καὶ ἀνέκκλητη ἐγκριση. Ὅλοι οἱ ὑποψήφιοι εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων. Καὶ γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ κρίνονται καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα. Δὲν εἶναι κανονικὸ καὶ συνταγματικὸ ὁ ἓνας ὑποψήφιος νὰ τυχαίνει προνομιακότερης μεταχειρίσεως ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Ε. Εὐθύς ἀμέσως πρέπει νὰ ὑπενθυμίσουμε, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων Μητροπολιτῶν καὶ τῆς ἐγκρίσεώς του δὲν εἶναι τὸ, ποῖος θὰ ἔχει τὸν τελευταῖο λόγο, ἀλλὰ νὰ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νὰ ἐξετασθεῖ κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὰ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τὸ κάθε πιστὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας (κληρικὸ ἢ λαϊκὸ), ἂν ὁ ὑποψήφιος (βάσει τῶν κανόνων καὶ βάσει τῶν μὴ ἀντικανονικῶν νόμων) ἔχει καὶ ἐκπληρῶνει τὶς προϋποθέσεις νὰ γίνῃ ἐπίσκοπος. Πιὸ συγκεκριμένα, ἂν ὁ ὑποψήφιος δὲν ἔχει κανονικὰ ἢ νομικὰ κωλύματα καὶ ἂν εἶναι ἄξιος νὰ γίνῃ ἐπίσκοπος. Πρβλ. καὶ ἄρθρα 19-22 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νόμος 590/1977).

Ἄς ἐπιτραπεῖ νὰ ἐπαναλάβουμε: Κάθε πιστὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας ἔχει τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ τὸ καθήκον, νὰ ἐλέγχει τὴν πίστη καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος καὶ τὸ βίω τῶν ὑποψηφίων (Κληρικῶν - Μητροπολιτῶν). Καὶ ἂν ἔχει βάσιμη καὶ κανονικῶς κατοχυρωμένη ἀντίρρηση νὰ καταγγέλλει τὴν περίπτωσιν στὰ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ καταγγελία, σημειωθῆτω, πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ τὴ δήλωσιν, ὅτι ἂν αὐτὰ ποῦ

Β' Μέρος

αναφέρει είναι αναληθῆ καὶ συκοφαντικά, δέχεται νὰ τιμωρηθεῖ ὁ ἴδιος, σύμφωνα μὲ τὴν κανονικὴ ἀρχὴ τῆς ταυτοπαθείας.

Κατόπιν τούτου καὶ πολὺ περισσότερο, ἐὰν τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔχει ἀντίρρηση ὡς πρὸς κάποιον ὑποψήφιο Μητροπολίτη, πού περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ ὑποδεικνύει τὴ διαγραφή του, φυσικὰ «**μετὰ κανονικοῦ λόγου**». Ἐὰν ἐπίσης νομίζει, ὅτι κάποιος κληρικός τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου ἢ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς ἀλλοδαπῆς ἔχει παραλειφθεῖ ἀδικαιολογήτως καὶ ἀδικεῖται, πάλι ἔχει τὸ καθῆκον νὰ τὸν προτείνει. Φυσικὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαιτεῖ ὅπωςδῆποτε τὴν ἐγγραφή του στὸν κατάλογο. Καὶ τοῦτο, γιατί αὐτὸς ὁ προτεινόμενος μπορεῖ νὰ ἔχει π.χ. κανονικὸ κώλυμα πού δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τὸ γνωρίζει τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὸ γνωρίζει κάποιον μέλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (κληρικός ἢ λαϊκός).

ΣΤ. Γ' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ ὁ κατάλογος πού καταρτίζεται καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, πρέπει νὰ τίθεται ὑπ' ὄψη καὶ τοῦ χριστεπώνυμου πληρώματος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς δημοσιεύσεώς του καὶ στὸν ἡμερήσιο τύπο μὲ μία ὠρισμένη προθεσμία ὑποβολῆς ἐνστάσεων.

Ἄλλωστε, ὅπως εἶναι σ' ὄλους γνωστό, στὴν Ὁρθόδοξία τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαός, ἐγκρίνει ἀποφάσεις ἀκόμη καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ὅτι ὁ κάθε χριστιανὸς ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ ἐλέγχει, ἐὰν οἱ ἀποφάσεις αὐτές, καθὼς καὶ οἱ Πράξεις, πράξεις καὶ ἐντολές τοῦ κάθε ἐκκλησιαστικοῦ ὀργάνου συμφωνοῦν μὲ τὴν αὐθεντικὴ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας (Ἀγ. Γραφῆς - Οἰκουμενικῶν Συνόδων).

Ἔτσι, τὸ θέμα τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων Μητροπολιτῶν δὲν εἶναι, ποιὸς ἔχει τὸ πάνω χέρι, δὲν εἶναι θέμα ἐξουσίας, ἀλλὰ εἶναι θέμα οὐσίας γιὰ τὸ ὑψηλὸ λειτουργημὰ τῆς ἀρχιερωσύνης. Ἄλλωστε μέσα στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀξία δὲν ἐγκτεῖται στὴν κοσμικὴ δύναμη, ἀξία δὲν ἔχει τὸ πρωτεῖον τῆς νομικῆς-κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ ἀξία ἔχει τὸ πρωτεῖον τῆς οὐσίας, τῆς ἀληθείας, τοῦ ὁρθοῦ καὶ τοῦ δικαίου, ὅπως τοῦτο διατυπώνεται καὶ στοὺς ἱεροὺς κανόνες.

Κατόπιν ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ προτείνει νικῶς καὶ νὰ παρακαλέσει ταπεινῶς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο νὰ ὑποδεικνύει πάντοτε τοὺς ἀξίους καὶ νὰ ἀπορρίπτει τοὺς πράγματι ἀναξίους καὶ ἀκαταλλήλους κληρικούς. Καὶ ὄχι μόνο τώρα αὐτό. Ἀλλὰ πάντοτε καὶ παντοῦ, *urbi et orbi*, νὰ ἀναδεικνύει καὶ νὰ ὑποδεικνύει τὸ ὀρθὸ καὶ τὸ δίκαιο βάσει τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων (δογματικῶν ὄρων καὶ ἱερῶν κανόνων). Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης νὰ εἶναι καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς ἐπιστημονάρχης.

Μία ἔκφραση, ἀλλὰ καὶ μία ἔμπρακτη ἐφαρμογή, ὑλοποίηση, αὐτοῦ τοῦ σημαντικοῦ ρόλου εἶναι τὴ στιγμή αὐτὴ καὶ ἡ ἐξῆς ἀποστορὸφῆ τῆς ὡς ἄνω Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς: «*Τὰ ὡς ἄνω γνωρίζοντες Ὑμῖν ἀπὸ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, τελοῦμεν ἐν τῇ φιλαδέλφῳ προσδοκίᾳ ὅτι ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ πεισθῆ κατόπιν βαθυτέρας μελέτης τοῦ θέματος ὅτι συμφέρει αὐτῇ τε καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ πάση νὰ τίθενται οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ αἱ κανονικαὶ ρυθμίσεις ὡς πρώτιστοι ρυθμισταὶ τῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς ἡ μακρίων παράδοσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖ, νὰ τηρῶνται δὲ οἱ ἀφορῶντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νόμοι, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνες, τὴν πίστιν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ ὅταν ἀφοροῦν εἰς θέματα διὰ τὰ ὅποια ὁ νομοθέτης κανονικῶς οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην δέον νὰ ἔχη ἀνάμειξιν*».

Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, νομίζουμε, ἀναδεικνύεται καὶ ἐνισχύεται σημαντικῶς ὁ **κανονικὸς θεσμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου**. Ἐδῶ πρέπει νὰ τονίσουμε ἰδιαιτέρως μερικὰ ἀκόμη πράγματα:

1. Ὅτι ἀναμφιβόλως ὁ θεσμὸς αὐτὸς ἐνισχύεται καὶ στηρίζεται στὸ γεγονός, ὅτι ἔχει θεσπισθεῖ ἀπὸ τοὺς ἀπολύτου κύρους κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Πρὸβλ. γ' καν. τῆς Β', κη' καν. τῆς Δ', λστ' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου κ.ἄ. Γιὰ νὰ στηρίζεται ὁμως ἀσφαλῶς καὶ ἀδιαφιλονικήτως σ' αὐτοὺς πρέπει νὰ συνειδητοποιηθεῖ ἀπὸ ὄλους τὸ ἀπόλυτο κῦρος αὐτῶν τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Νὰ γίνῃ δεκτὸ ὅτι πράγματι εἶναι θεῖοι, ὅτι ἔχουν τὴ θεία ἐπιστασία. Δὲν μιλάμε γιὰ τὴν ἰσχὺ τους, ἢ ὅποια μπορεῖ νὰ ἀναστέλλεται ἀπὸ λόγους ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας.

2. Τὸ ὅτι δὲν εἶναι σήμερα ἡ Κωνσταντινούπολη πρω-

τεύουσα (Νέα Ρώμη) τῆς Βυζαντινορωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, γεγονός πού τῆς παρέσχε τή βάση τότε (Β', Δ' καί ΣΤ' Οἴκουμ. Συνόδους), γιά νά καταλάβει τή δεύτερη θέση μέσα στόν καθόλου Ἐκκλησιαστικό ὄργανισμό, δέν μπορεῖ νά τῆς στερήσει τή θέση της. Τό ὅτι δηλαδή δέν ἔχει κοσμική δύναμη, δέν τῆς ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα νά συνεχίσει νά ἐκπροσωπεῖ τὸ Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί νά μὴν εἶναι ἡ κορυφή τῆς Ὁρθοδοξίας. Δέν πρέπει νά παρορᾶται τὸ γεγονός, ὅτι καί οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι (Β', Δ' καί ΣΤ') δέν ἀφαίρεσαν τὴν πρωτοκαθεδρία, δέν στέρησαν τὰ πρεσβεία τιμῆς καί ἐξουσίας ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Ρώμη, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ πρωτεύουσα τοῦ κράτους μεταφέρθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη.

3. Ἐδῶ ἴσως πρέπει νά προσθέσουμε γιά νά ἐξηγήσουμε, ὅτι αὐτὴ ἡ διατήρηση τῆς Παλαιᾶς Ρώμης στὴν Πρωτοκαθεδρία ὀφείλεται καί ἐρείδεται στὸ γεγονός, ὅτι ἡ Παλαιὰ Ρώμη μὲ τὴ μεγάλη προσφορὰ αἵματος διὰ τῶν μαρτύρων της συνετέλεσε στὴν ἐμπέδωση καί ἐπικράτηση τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλὰ μήπως δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι καί ἡ διατήρηση τῆς Κωνσταντινουπόλεως στὴ δοθεῖσα ἀπὸ τοὺς κανόνες «*δεύτεραν μετ' ἐκείνην*» τῆς Παλαιᾶς Ρώμης θέση, μπορεῖ ἄριστα νά ἐρείδεται καί νά δικαιολογεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ὑπῆρξε ὁ πρόμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τοὺς ζοφεροὺς χρόνους τῶν αἰρέσεων καί τῆς δουλείας καί ὁ ὑπέρμαχος στὴ διατύπωση, ἐμπέδωση καί διατήρηση τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί τάξεως; Μήπως αὐτὸ ὑπονοεῖ καί ὁ θεόπνευστος λόγος τῆς Ἀποκαλύψεως ὅταν λέει: «*Οἶδα σου τὰ ἔργα καί τὴν ἀγάπην καί τὴν πίστιν καί τὴν διακονίαν καί τὴν ὑπομονὴν σου*» (Ἀποκ. 2, 19).

4. Οὔτε τὸ γεγονός, ὅτι εἶναι «*μικρὰ ζύμη*» (Α' Κορ. 5,6), ὅτι ἔχει «*μικρὰν δύναμιν*» (Ἀποκ. 3,8), ὅτι ἔχει μικρὸ ἀριθμὸ Χριστιανῶν πιστῶν, εἶναι ἱκανὸ νά τῆς στερήσει τὴν κανονικὴ ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους χορηγηθεῖσα πρωτόθρονο θέση, ἐφ' ὅσον ἐκπροσωπεῖ ἢ ἐφ' ὅσον συνεχίζει νά ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ γῆς πιστῶν μελῶν μιᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας κατὰ μίαν περίοδον δέν εἶναι δυνατὸν νά ἀποτελέσει λόγον καταθέσεως ἢ ἀπωλείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς θέσεώς της, ἢ ἀντιθέτως ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν πιστῶν μιᾶς πόλεως νά δικαιολογήσει τὴν ἀπαίτηση ἢ ἀξίωση τοῦ ἐπισκόπου της νά διεκδικήσει αὐτὸν ἢ ἐκείνον τὸν ἐκκλησιαστικὸ τίτλο ἀπὸ μόνου του.

5. Ἴσως σὲ μία τέτοια ἀξιολόγηση - κατάταξη τῶν

διαφόρων ἐπισκοπῶν μήπως πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη καί ὁ ἀριθμὸς τῶν κοιμηθέντων μελῶν τῆς θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας πού ἀνήκαν κάποτε σ' αὐτὴν τὴν ἐπισκοπή; Καί γι' αὐτοὺς δέν φροντίζει καί δέν δέεται ὁ ἐπίσκοπος στίς Θεῖες Λειτουργίες καί στίς ἄλλες ἱερῆς ἀκολουθίες; (Πρβλ. *ια' καν. Ἁγ. Πέτρου Ἀλεξανδρείας*); Μποροῦμε νά τοὺς ἀγνοοῦμε; Καί πού γνωρίζουμε, τί θὰ συμβεῖ στὸ μέλλον καί ποία μεταβολὴ θὰ σημειωθεῖ στόν ἀριθμὸ τῶν πιστῶν; Ἦδη ὁ Θεὸς λέει στὴν Ἀποκάλυψη «*Ἴδου δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην*» (3,7).

6. Ἴσως μάλιστα αὐτοὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καί ἐκκλησιολογικοὶ (προφητικοὶ καί κανονικοὶ) λόγοι συνετέλεσαν, ὥστε οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι νά θεσπίσουν τοὺς σχετικὸς διαχρονικοὺς κανόνες, πού καθορίζουν τὴ σειρά τῶν παλαιφάτων ἢ πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων. Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους – καί ἄλλους ἀγνώστους – τὰ ἀποφασισθέντα ἀπὸ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο δέν εἶναι λογικὸ οὔτε κανονικὸ νά μεταβάλλονται ἀπὸ μεταγενέστερες ἀποφάσεις τοπικῶν ἢ καί γενικῶν Συνόδων ἀνάλογα μὲ τοὺς ἀριθμοὺς καί τοὺς τόπους καί τοὺς καιροὺς.

7. Μόνον ὅταν πάψει μία Ἐκκλησία νά ὀρθοτομεῖ τὸν λόγο τῆς ἀληθείας, ὅταν πάψει νά ἀκολουθεῖ τὴν ὀρθόδοξη πίστη αὐτῶν τῶν μελῶν τῶν προηγηθειῶν γενεῶν, κινδυνεύει νά ἀπολέσει τὴ θέση της μέσα στὸ χῶρο τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τότε θὰ συμβεῖ ἐκεῖνο πού συνέβηκε καί μὲ τὴν Παλαιὰ Ρώμη, ἢ ὅποια καί μέχρις ὅτου ἐπιστραφεῖ στὴν ὀρθόδοξη δογματικὴ πίστη καί τὴν ὀρθὴ κανονικὴ τάξη, θὰ βρισκεται ἐκτὸς τοῦ χοροῦ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τότε θὰ συμβεῖ ἐκεῖνο πού προειδοποίησε ὁ Θεὸς «*ἔρχομαί σοι ταχύ καί κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς*» (Ἀποκ. 2,5).

8. Ἐπομένως δέν παρέχεται οὔτε ἀπὸ ἐκκλησιολογικῆς, βιβλικῆς ἢ κανονικῆς πλευρᾶς, τουλάχιστον πρὸς τὸ παρὸν τὸ δικαίωμα σὲ καμμία ἄλλη τοπικὴ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία νά διεκδικεῖ προβάδισμα καί πρωτεία τιμῆς ἢ ἐξουσίας μέσα στὴν καθόλου Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἀντιθέτως, ὀφείλει ὁ Κωνσταντινουπόλεως νά συνεχίσει νά παραμένει στὴν πρωτοκαθεδρία τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὡς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καί νά προεδρεύει ὡς ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὸς ἐπιστημονάρχης, τοῦ Θεοῦ εὐλογοῦντος καί συνεργοῦντος καί τοῦ πιστοῦ λαοῦ συνευδοκοῦντος καί συνεπικουροῦντος.

Ἐπίμετρον

Δὲν νομίζουμε ὅτι διαφοροποιεῖται ἢ διαφωνεῖ καὶ ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νόμος 590/1977) πρὸς ὅσα ἐκτέθηκαν ἀνωτέρω καὶ μάλιστα στὸ πρῶτο μέρος.

Κατ' ἀρχὰς παραθέτουμε τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 17, ἢ ὁποῖα ὀρίζει: «*Προκειμένον νὰ ἐκλεγῇ τις Ἀρχιερεὺς δέον νὰ εἶναι ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων*» καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ παράγρ. 3 τοῦ ἴδιου ἄρθρου τονίζει: «*Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἐγγράφονται καὶ κληρικοὶ κεκτημένοι τὰ ὑπὸ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου προβλεπόμενα προσόντα καὶ ὑποδεικνύμενοι ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἰσχυροῦσῶν κατὰ τὰ λοιπὰ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου. Οἱ οὕτως ἐγγραφόμενοι εἶναι ἐκλόγμοι μόνον διὰ τὰς Μητροπόλεις τῶν Νέων Χωρῶν*».

1. Ἄξιο ἰδιαίτερης παρατηρήσεως εἶναι ὅτι στὸν Κ.Χ. δὲν γίνεται καμμία μνεῖα ἐγκρίσεως τοῦ καταλόγου ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.

2. Σὲ συνάρτηση πρὸς αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Κ.Χ. χρησιμοποιεῖ τοὺς ἐνεστῶτες «ἐγγράφονται» καὶ «ὑποδεικνύμενοι», χωρὶς νὰ ὀρίζει πότε ἐγγράφονται ἢ πότε ὑποδεικνύονται, πὺ σημαίνει ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἐγγραφῆς ἢ τῆς ὑποδείξεως εἶναι ἀνοιχτὸς καὶ δὲν προσδιορίζεται οὔτε περιορίζεται κατὰ τὸ χρόνο μιᾶς ἐγκρίσεως, ἢ ὁποῖα ἄλλωστε δὲν μνημονεύεται, ὅπως προείπαμε.

3. Εἰδικιώτερα, ἐὰν ὁ Κ.Χ. ἀνέφερε τὴν ἐγκρίση καὶ ἐννοοῦσε ὅτι ὑποδεικνύονται κατὰ τὸν χρόνο τῆς ἐγκρίσεως, θὰ ἔπρεπε νὰ λέει: «*ὑποδειχθέντες ἢ ἔστω ὑποδεικνύμενοι κατὰ τὴν ὑποβολὴ τοῦ καταλόγου πρὸς ἐγκρίση*».

4. Ἀκόμη περισσότερο, ἐὰν ἐννοοῦσε, ὅτι ἐγγράφονται αὐτοδικαίως ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο κατὰ τὸ χρόνο τῆς ἐγκρίσεως, δὲν ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιεῖ τὸ ὑποδεικνύ-

μενοι. Ἀφοῦ ἐγράφησαν, τί χρειάζεται ἢ ὑπόδειξη;

5. Καὶ ἐὰν ἐννοοῦσε, ὅτι ἐγγράφονται ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἀναφέρει ρητῶς, ὅπως τὸ πράττει γιὰ τὴν ὑπόδειξη; Εὐγλωττο εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι λέει ἀορίστως: «*Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἐγγράφονται καὶ κληρικοί*», χωρὶς νὰ διασαφηνίζεται ἀπὸ ποιὸν ἐγγράφονται.

6. Πάλιν ἀορίστως ὁ Κ.Χ. ἀναφέρει, ὅτι «*ἐγγράφονται*» κληρικοὶ... ὑποδεικνύμενοι, ἀλλὰ δὲν ὀρίζει ἐγγράφονται οἱ κληρικοὶ τ.ἔ. ὅλοι οἱ κληρικοὶ οἱ ὑποδεικνύμενοι. Ἄρα μπορεῖ καὶ μερικοὶ νὰ μὴν ἐγγραφοῦν παρὰ τὸ ὅτι ὑποδείχθηκαν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο.

7. Καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ στὴν Πατριαρχικὴ Πράξη χρησιμοποιεῖται τὸ ρῆμα ὑποδεικνύονται πὺ σημαίνει προτείνοντα καὶ ὄχι ἐπιβάλλοντα, παρὰ τὰ ἀντιθέτως ὑποστηρικθέντα. Ἡ μόνη ἴσως διαφορὰ πὺ μπορεῖ νὰ ὑπάρξει μεταξὺ τοῦ προτείνω καὶ ὑποδεικνύω εἶναι ὅτι τὸ μὲν προτείνω χρησιμοποιεῖται, ὅταν ἡ πρόταση πρὸς ἐγγραφὴ γίνεται ἀπὸ κατώτερο ὄργανο πρὸς ἀνώτερο, ὅπως π.χ. ἀπὸ ἀρχιερέα πρὸς σύνοδο, τὸ δὲ ὑποδεικνύω χρησιμοποιεῖται, ὅταν ἡ πρόταση - ὑπόδειξη πρὸς ἐγγραφὴ γίνεται ἀπὸ ἀνώτερο (ἢ ἰσότιμο) ὄργανο πρὸς κατώτερο.

8. Τοῦτο διαπιστώνουμε καὶ στὸν ἴδιο τὸν Καταστατικὸ Χάρτη, ὁ ὁποῖος καὶ γιὰ τοὺς ἀρχιερεῖς - μητροπολίτες τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρ. 19) (καὶ γιὰ τὶς Μοναστικὰς ἀδελφότητες «*τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης Ὁρους Σινᾶ*») χρησιμοποιεῖ τὸ ρῆμα προτείνω ἢ τὴ λέξη «*πρόταση*», ἐπειδὴ ἀπευθύνονται πρὸς τὴν ΔΙΣ ἢ τὴν ΙΣΙ. Καὶ τέλος,

9. Ἴσως τὸ ὑποδεικνύω νὰ ἐνέχει καὶ κάποια δόση ἐπιβολῆς ἢ ἀπαιτήσεως, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προτείνω, ἀλλὰ αὐτὸ ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ νὰ σημαίνει καὶ τὴν ὑποχρεωτικὴ - καὶ προνομακὴ - ἐγγραφὴ τοῦ ὑποδεικνυμένου ἀνευ περαιτέρω διαδικασίας.

Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Σ. Οἰκονόμου, Ἀπό την ἀτέλεια στην Ἀγιότητα, Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι στά σύγχρονα προβλήματα, Ἐκδόσεις Καστανιώτη, Ἀθήνα 2003, σχ. 14Χ21, σελ. 274.

Τὸ παρὸν βιβλίο ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν βιβλίων ἐκείνων ποὺ δὲν διαβάζονται, ἀλλὰ μελετῶνται. Αὐτὸ καθίσταται σαφές καὶ ἀπὸ τὸν προλογίζοντα τὸ ἔργο Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ ὅτι: «τὰ μηνύματα τῆς συγκεκριμένης ἐργασίας προσεγγίζουν τὸ γνήσιο καὶ αὐθεντικὸ λόγο τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας καὶ γονίμως παιδαγωγοῦν τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ». Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας ξεκαθαρίζει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς στὴν *Εἰσαγωγή* ὅτι τὰ κείμενα ποὺ συμπεριλαμβάνονται στὴν παρούσα ἔκδοση «εἶναι κείμενα θέσεων καὶ ἀρχῶν», (σ. 16) «ποὺ ἔχουν ἐπίκαιρο χαρακτήρα» καὶ «δίδουν ἀπαντήσεις σὲ ζητήματα ποὺ τίθενται καθημερινὰ» (σ. 16-17). Τὰ κείμενα αὐτὰ δημοσιεύθηκαν ἀπὸ τὸν «*Τύπο τῆς Κυριακῆς*», ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες καθημερινές ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἐπαρχίας ἀπὸ τὸν Φεβρουάριο τοῦ 2002 μέχρι τέλος τοῦ 2003.

Τὸ βιβλίο διαιρεῖται σὲ τρεῖς κεντρικὲς ἐνότητες ὑπὸ τοὺς γενικοὺς τίτλους *Ἐκκλησία καὶ Σύγχρονα Ζητήματα, Πνευματικὰ καὶ Θεολογικὰ Θέματα καὶ Ἱστορικὰ καὶ Ἐθνικὰ Θέματα*.

Στὴν πρώτη ἐνότητα τὰ *Ζητήματα* τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸν συγγραφέα εἶναι: Ἡ κλωνοποίηση καὶ ἡ ἀνθρώπινη ὑπεροψία· Ἡ καύση, πράξη ἀπαξίωσης τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος· Ναρκωτικά: Μῦθοι καὶ πραγματικότητα· Ὁ πειρασμὸς τῆς «βελτίωσης» τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους· Ἀμβλώσεις· Ἡ πρωτιά τῆς ντροπῆς· Ὀλυμπιάδα 2004: Καὶ μετὰ τί; Ἀνεργία· Ἡ μεγάλη σύγχρονη τραγωδία· Παιδιὰ καὶ κάπνισμα: σχέση καταστροφῆς· Γάμος καὶ προγαμιαῖα συμβόλαια· Ἡ Ἐκκλησία τῶν παθῶν καὶ ὄχι... τῶν παθῶν· Ἐκκλησία καὶ ἀθλητισμὸς· Ἀλκοολισμὸς· Ἡ «μυστικὴ» ἐπιδημία· Τὸ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησιαστικὸ ἦθος ἐχθρὸς τῆς τρομοκρατίας· Ἐκκλησία καὶ ὁμοφυλοφιλία· Ἡ χώρα μας γερνάει· Ὅταν ἡ πίστη δοκιμάζεται· Εἶναι πολιτικὸς ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας; Τὸ ἀντίδοτο στὸ φαινόμενο τῆς αὐτοχειρίας· Τὸ «ὄχι» τοῦ χθὲς καὶ οἱ ἀρνήσεις τοῦ σήμερα· Εἶναι ἀνιστόρητα τὰ παιδιὰ μας· Ἡ οἰκογένεια στὸ στόχαστρο· Παιδιὰ καὶ οἰκογένεια· Τὸ θαῦμα ποὺ δὲν βλέπουμε· Τὰ σωστικὰ ἀντίδοτα· Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ τὸ λένε ἀγάπη; Ὁ πατρο-Κοσμᾶς καὶ οἱ δάσκαλοι· Τοῦ... «Ἀγίου» Βαλεντίνου καὶ ἡ πρόταση τῆς Ἐκκλησίας· Ἡ ἀνθρωπότητα στὸ ἀπόσπασμα· Χριστιανισμὸς καὶ γυναικία· Θεὸς καὶ πόλεμος· Γιατί λέμε ὄχι στὶς ἀμβλώσεις· 3 Μαΐου: παγκόσμια ἡμέρα τῆς ἐλευθερίας τοῦ Τύπου· Ἡ ἀντίδραση τῶν γονιῶν στὴ Μοναχικὴ κλίση τῶν παιδιῶν τους· Γιατί χωρίζουν τὰ ζευγάρια; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὴν Ἀθήνα· ἡ ἀναφορὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸ Σύνταγμα τῆς Εὐρώπης· Ἀρχαῖο ἐπάγγελμα ἢ ἐκπτώση ἦθους; Ἀπολυτότητα τῆς Ἐκκλησίας ἢ δικαίωμα στὴ ζωὴ· Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι στὴ φτώχεια· Γιατί οἱ Ἕλληνες ἐμπιστεύονται τὴν Ἐκκλησία· Διαχρονικὰ μηνύματα ἀπὸ τοὺς ἄθλιους τοῦ Οὐγκῶ.

Οἱ τίτλοι καὶ μόνον εἶναι δηλωτικοὶ τῆς ἐπικαιρότητος τῶν ζητημάτων αὐτῶν ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Ὁ ἀναγνώστης-μελετητὴς τοῦ βιβλίου παρατηρεῖ τὴν ἐνασχόληση τοῦ συγγραφέα μὲ θέματα ἐπιστημονικοῦ, κοινωνικοῦ, κοινωνιολογικοῦ, οἰκουμενικοῦ, πολιτιστικοῦ, ἱατρικοῦ ἐνδιαφέροντος,

για τὰ ὅποια ὁμως ἡ Ἐκκλησία ἔχει λάβει σαφὴ θέση μὲ τὴ διδασκαλία της, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως ἔχει κάνει κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ νὰ ἐμψυχώσει τὴν πίστη καὶ τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ. Ἡ τόλμη τὴν ὁποία δεικνύει ὁ συγγραφέας μὲ τὴν ἐνασχόλησή του μὲ ζητήματα, τὰ ὅποια μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποτελοῦσαν θέματα «ταμποῦ» γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἡ διορατικότητα μὲ τὴν ὁποία προσεγγίζει σύγχρονα ζητήματα ποὺ ἔχουν εἰσέλθει στὸν διάλογο τῶν κοινωνιῶν εἶναι πραγματικὰ ἀξιοπρόσεκτες. Τὸ βιβλίον ξαφνιάζει εὐχάριστα σὲ πολλὰ σημεῖα του, καθὼς ἡ γραφίδα τοῦ π. Ἐπιφανίου δὲν διστάζει νὰ ἐκφράσει μὲ τὸν πλέον δηλωτικὸ τρόπο τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ θεμάτων, στὰ ὅποια μέχρι πρότινος ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἦταν τόσο ἐμφαντικός.

Ἡ δευτέρη ἐνότητα ὑπὸ τὸν τίτλο *Πνευματικὰ καὶ Θεολογικὰ Θέματα* περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα ἐπὶ μέρους κείμενα: «Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου...». Ὁ προσευχητικὸς χαρακτήρας τῆς ψαλτικῆς τέχνης· «Κριτήρια» ἀγιότητας· Ἡ ἱεραρχία τῆς γυναίκας· «Χαίρε νύμφη ἀνύμφευτε»· «Σταυρὸς πιστῶν τὸ στήριγμα»· «Λαὸς μου, τί ἐποίησά σοι καὶ τί μοι ἀνταπέδωκας;»· «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι»· Εἶναι Χριστιανοὶ οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά; Σαῖεντολογία· Ἡ ἐπικίνδυνη ἀπειλή· Τὸ φαινόμενο τοῦ Ζηλωτισμοῦ· Ἡ μεγάλη ἀγαπημένη· Νὰ πιστεύουμε στὰ θαύματα; Ἡ μοναχικὴ φυγὴ πρὸς τὸν κόσμον· Περὶ ὀνείρων· Ἡ θέση τῶν εἰκόνων στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας· Ὁ χρόνος πέρασμα στὴν αἰωνιότητα· Κυριακή, ἡμέρα Κυρίου· Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὸ Ἄβατο· Τὸ Ἄβατο τοῦ Ἁγίου Ὁρους· Τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας· Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ἀγωνιστὲς τῆς ἐλευθερίας· Τὸ χάρισμα τῆς μετανοίας· Ἡ ἀληθὴς νηστεία· Ἡ Ὁρθόδοξία καὶ τὸ χρέος μας· Τὰ πρόσωπα τοῦ πάθους· Ἀπὸ τὸ πάθος στὴν Ἀνάσταση· Ἀνάσταση· Ἡ δοκιμασία τῆς λογικῆς· Ἡ σημασία τῆς Ἀνάστασης· Ἡ λειτουργικὴ γλώσσα τῆς Ἐκκλησίας· Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης κατὰ τοκογλύφων· Οἱ καρποὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ θεματολογία τῆς δευτέρας αὐτῆς ἐνότητος ἔρχεται νὰ δώσει ἀπαντήσεις, νὰ καθοδηγήσει, νὰ συνδράμει, νὰ προβληματίσει θετικά, νὰ παρηγορήσει καὶ τέλος νὰ διδάξει τὸν ἀναγνώστη. Πρόκειται γιὰ συλλογὴ κειμένων, τὰ ὅποια ἀπευθύνονται στὸν Ὁρθόδοξο πιστό, ἀλλὰ καὶ στὸν οἰονδήποτε ποὺ ἔχει ἐπιτρέψει κατὰ καιροὺς νὰ δημιουργηθοῦν κενὰ στὴν θεώρησή του περὶ διαφόρων πνευματικῶν καὶ θεολογικῶν θεμάτων. Ἡ συνδρομὴ τῶν κειμένων αὐτῶν στὴν ἐνδυνάμωση, στὸν πνευματικὸ προβληματισμὸ τοῦ μελετητῆ καὶ τέλος στὴν ἀποκρυστάλλω-

ση τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐξόχως σημαντικὴ.

Τέλος, ἡ τρίτη ἐνότητα ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο *Ἱστορικά καὶ Ἐθνικὰ Θέματα* συμπεριλαμβάνει: Τὰ ἔθνικα σύμβολα καὶ ἡ ἀξιοπρέπεία μας· Ἡ λειτουργία ποὺ δὲν τελείωσε ποτὲ· Κύπρος: ἡ παγκοσμιοποιημένη ἐνοχὴ· «*Μὴ ρωτᾶς, τὴν Κωνσταντινούπολη νὰ μὴν τὴν δεῖς*»· Χρυσόστομος Καλαφάτης· Ὁ Ἱερομάρτυρας τῆς Σμύρνης· Ὁ θρῆνος τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρου· Οἱ νεκροὶ περιμένουν· Ἐκκλησία καὶ Ἐθνικὴ Ἀντίσταση· Ἡ Ἐκκλησία στὴν Κατοχὴ μὲ τὸ βλέμμα ἐνὸς ἀριστεροῦ· Ὁ περὶ πατρίδος λόγος.

Ὅρισμένοι πιθανὸν νὰ σταθοῦν μὲ ἐπιφυλακτικότητα στὴν θεματολογία τῆς τρίτης ἐνότητος τοῦ παρόντος βιβλίου καὶ θὰ κάμουν λόγο γιὰ συντηρητικὴ ἐπιλογή καὶ προσέγγιση θεμάτων, τὰ ὅποια εἶναι ξεπερασμένα ἀπὸ τὴ δίνη τῶν ἐξελίξεων. Ἡ ἀπάντηση στὸ ἐνδεχόμενο αὐτὸ παρατίθεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν συγγραφέα, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει χαρακτηριστικά: «*Θέλει τόλμη γιὰ νὰ μιλήσει κανεὶς σήμερα γιὰ τὴν ἔννοια τῆς πατρίδος καὶ τὴ δυναμικὴ ποὺ αὐτὴ κουβαλᾷ. Ἀπαιτεῖ ἀπόφαση ἀναμέτρησης μὲ ἐκείνους ποὺ κάτι παθαίνουν κάθε φορὰ ποὺ ὁ λόγος περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν ταλαιπωρημένη καὶ τόσο ἀδικημένη στὴν ἐποχὴ μας πραγματικότητα*» (σελ. 269). Ὁ π. Ἐπιφάνιος τολμᾷ ἐκ νέου, ἀδιαφορώντας γιὰ τυχόν ἐπικρίσεις. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος γνωρίζει καὶ διασαφηνίζει ὅτι ἡ ἐνασχόλησή του μὲ *Ἱστορικά καὶ Ἐθνικὰ Ζητήματα* πραγματοποιεῖται «*γιατὶ χάνεται ὅτι λησμονιέται, ἐνῶ αὐτὸ ποὺ ζεῖ στὴν καρδιά μας, αὐτὸ ποὺ συνεπαίρνει τὴν ὑπαρξή μας δὲ χάνεται ποτὲ καὶ γίνεται ἀφορητὴ διαρκοῦς αὐτοσυνειδησίας*» (σελ. 247).

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ συγγραφέας τῶν κειμένων αὐτῶν προχώρησε στὴν συνολικὴ ἔκδοσή τους, δηλ. τὴν παράθεση τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴ σκέψη καὶ πρακτικὴ τῶν σύγχρονων ποιμένων τῆς ἐπὶ θεμάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν κοινωνία θεωρεῖται βέβαιο ὅτι αὐτὸς ἐπιτυχάνεται, καθὼς μὲ λόγον σύγχρονον, ἀπλὸ καὶ ταυτόχρονα μεστὸ νοημάτων ἀποτυπώνεται ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ἀντιλαμβάνονται καὶ τοποθετοῦνται ἐπὶ ποικίλων ζητημάτων. Τὸ παρὸν πόνημα ἀποτελεῖ συνδρομὴ στὴν διασάφηση καὶ παρουσίαση τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ὄλων ἐκείνων τῶν ἀνησυχιῶν καὶ προβληματισμῶν ποὺ ἐκδηλώνονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας. Ὡς ἐκ τούτου, ἀποτελεῖ ἕνα χρήσιμο ἐγχειρίδιο ὄχι μόνον γιὰ τὸν φίλο τοῦ βιβλίου ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε βιβλιοθήκη, ἡ ὁποία πέραν τοῦ προϋραλισμοῦ τῶν ἀπόψεων ἐνδιαφέρεται καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴ ὠφέλεια τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα τῶν Σκοπίων**Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα
τῶν Σκοπίων****Τὸ Βυζάντιο προβάλλεται
στὶς ΗΠΑ****Διεθνὲς Συνέδριο γιὰ τὰ 800
χρόνια ἀπὸ τὴν Α' ἄλωση
τῆς Πόλης****Τὰ Θρησκευτικὰ διχάζουν
τὴν Εὐρώπη****Μαζὶ γιὰ τὴν Εὐρώπη**

Μὲ ἐπιστολές, διαβήματα καὶ μὲ κάθε πρόσφορο τρόπο ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξεδήλωσε τὴν διαμαρτυρία της καὶ τὴν δυσφορία της γιὰ ὀρισμένες προκλητικὲς ἐνέργειες τῆς κυβερνήσεως τῶν Σκοπίων. Ἡ πρώτη σειρά ἐπιστολῶν (ἴδε ΕΚΚΛΗΣΙΑ Ἰανουαρίου 2004) ἀφοροῦσε στὴν σύλληψη καὶ δίκη τοῦ Μητροπολίτου Βελεσῶν Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος ἐξελέγη Ἐξάρχος τῆς Σερβικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ τὸ Ὀρθόδοξο ποίμνιο τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων. Ἡ δεύτερη σειρά ἐπιστολῶν (ΕΚΚΛΗΣΙΑ Φεβρουαρίου 2004) ἀναφέρεται στὴν παράνομη ἀπαίτηση τῶν Ἀρχῶν τῆς ΠΓΔΜ νὰ εἰσέρχονται στὴν χώρα οἱ Ἕλληνες κληρικοὶ χωρὶς ράσα, ἄλλως θὰ ἀπαγορευέται ἡ εἰσοδός τους. Καὶ τὰ δύο προβλήματα καταδεικνύουν ὅτι οἱ πολιτικὲς ἀρχές καὶ ἐξουσίες στὴν ψευδελίγραφη «Μακεδονία» συνεχίζουν νὰ στηρίζουν τὴν Σχισματικὴ Ἐκκλησία, τὴν ὁποία κατεσκεύασε τὸ ἀθεϊστικὸ καθεστῶς τοῦ Τίτου ἀποσπῶντας τρεῖς Μητροπόλεις ἀπὸ τὸ Ὀρθόδοξο Σερβικὸ Πατριαρχεῖο. Ἡ συνέχιση τῆς στενῆς αὐτῆς συνεργασίας δὲν εἶναι προάγγελος θετικῶν ἐξελίξεων στὶς σχέσεις τῶν Σκοπίων μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ τὴν Σερβία. Ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς ἡ κανονικὴ τάξις ἐπιβάλλει τὴν ἐπανεξέταση τῶν ἀποσχισθεῶν ἐπαρχιῶν στοῦ Σερβικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἐν συνεχείᾳ εἶναι δυνατόν νὰ ἀναζητηθεῖ μία πιθανὴ μορφή Αὐτονομίας. Ἀπὸ πολιτικῆς δὲ ἀπόψεως εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ φέρεται ἔτσι μία χώρα, ἡ ὁποία ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγγραφεῖ ὡς ὑποψηφία γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσιὴ καὶ ἐπιζητεῖ μάλιστα γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ τὴν στήριξη τῆς Ἑλλάδος. Οἱ παρεμβάσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουν ὡς γνώμονα τὴν ἐπάνοδο τῆς κανονικότητος ἀλλὰ καὶ τὴν προστασία τῆς σταθερότητος καὶ ἡρεμίας στὴν ταραγμένη Βαλκανικὴ. Ἡ προβολὴ τοῦ «μακεδονικοῦ» ἀλυτρωτισμοῦ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ –σχισματικὴ βεβαίως– ἡγεσία τῆς ΠΓΔΜ ἀποτελεῖ ἀποσταθεροποιητικὸ παράγοντα. Ἀντιθέτως, πρέπει νὰ ἐπαινεθεῖ ἡ στάση τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὑπερασπίζεται τὴν νομιμότητα καὶ τὴν κανονικότητα στοῦ πρόσωπο τοῦ Μητροπολίτου Βελεσῶν καὶ Ἐξάρχου Ἀχιρίδος κ. Ἰωάννου. Εὐχόμεθα στοὺς Σερβ. Ἰωάννη νὰ μὴν καμφθεῖ ἀπὸ τὴν πάσης φύσεως πιέσεις καὶ ἀπειλές καὶ νὰ συσπειρώσει γύρω του τὸ ταλαιπωρημένο Ὀρθόδοξο ποίμνιο τῆς περιοχῆς.

Κ.Χ.

Τὸ Βυζάντιο προβάλλεται στὶς ΗΠΑ

Ἰδιαίτερη χαρὰ καὶ τιμὴ αἰσθάνεται κάθε Ὀρθόδοξος Ἕλληνας ὅταν πληροφορεῖται ὅτι ἐκτὸς Ἑλλάδος πραγματοποιοῦνται ἐκθέσεις καὶ ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς τέχνης τῆς ἑλληνορθοδόξου Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Στὶς ἡμέρες μας μία τέτοια ἐκδήλωση εἶναι ἡ ἐκθεση μὲ τίτλο: «Βυζάντιο: Πίστη καὶ Δύναμη, 1261-1557» (Byzantium: Faith and Power), ἡ ὁποία ἐγκαινιάζεται στὶς 23 Μαρτίου στοῦ Μητροπολιτικὸ Μουσεῖο τῆς Νέας Ὑόρκης. Πρόκειται γιὰ μία διοργάνωση-ῦμνο στὴν ἑλληνικότητα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ὁποία ὑλοποιεῖται χάρις στὴν ὑποστήριξη καὶ τὴν χορηγία ἰσχυρῶν οἰκο-

νομικῶν παραγόντων τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἡ τρίτη κατὰ σειράν ἔκθεση, τὴν ὁποία τὸ Μητροπολιτικὸ Μουσεῖο ἀφιερώνει στὸ Βυζάντιο. Ἔχουν προηγηθεῖ «Ἡ Ἐποχὴ τῆς Πνευματικότητος» τὸ 1977, ἐπικεντρωμένη στὴν περίοδο ἀπὸ τὸν τρίτο ὡς τὸν ὄγδοο αἰῶνα, καὶ ἡ περιφημὴ «Δόξα τοῦ Βυζαντίου 843-1261 μ.Χ.» τὸ 1997. Ὅπως πληροφοροῦμεθα θὰ ἐκτεθοῦν περίπου 350 ἔργα-εἰκόνες, μεταξὺ ὑφαντά, μεταλλοτεχνήματα κ.ἄ. –προερχόμενα ἀπὸ 30 περίπου χώρες. Ἡ ἐπιμελήτρια τῆς διοργανώσεως Δρ. Helen C. Evans τονίζει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἔκθεση ξεκινᾷ μὲ τὸν χαρμόσυνο ἑορτασμό τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας στὴν Κωνσταντινούπολη, τὸ 1261. Τελειώνει τὸ 1557, ὅταν ἡ «Βασιλεία τῶν Ρωμαίων», ὅπως οἱ πολῖτες τῆς αὐτοκρατορίας τὴν ἀντιλαμβάνονταν, πρωτοαπεκλήθη «Βυζάντιο». Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ οἱ Ὀθωμανοὶ Τοῦρκοι, ἡ Ρωσία καὶ ἄλλα δυτικὰ κράτη ἐπιχειροῦσαν νὰ οἰκειοποιηθοῦν τὴν ἠγετική αἴγλη τῆς Νέας Ρώμης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μέσα ἀπὸ τὴν υἱοθέτηση τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ της». Ἐπισημαίνουμε μὲ ἔμφαση ὅτι μεταξὺ τῶν ἐκθεμάτων περιλαμβάνονται 40 ἔξοχες εἰκόνες ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Σινᾶ καθὼς καὶ ἄλλοι θησαυροὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

K.X.

Διεθνὲς Συνέδριο γιὰ τὰ 800 χρόνια ἀπὸ τὴν Α' ἄλωση τῆς Πόλης

Στὶς 13 Ἀπριλίου 2004 συμπληρώνονται 800 χρόνια ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους. Μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπέτειο αὐτὴ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν διοργάνωσε ἀπὸ τὶς 9 ἕως καὶ τὶς 13 Μαρτίου Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο. Κεντρικὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου ἀποτελέσε ἡ Δ' Σταυροφορία, καὶ οἱ ἐπιπτώσεις της, δηλ. ἡ ἄλωση τῆς Πόλης, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀλλαγές πού ἐπῆλθαν στὰ ἐδάφη τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ὅσο καὶ στὴν εὐρύτερη περιοχή μὲ χρονολογικὸ ὄριο τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰῶνα. Πρέπει νὰ ἐπισημανθεῖ ὅτι ὡς σημαντικὰ ἐπὶ μέρους θέματα ἀναδείχθηκαν οἱ σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τὸν 13ο αἰῶνα καὶ μετὰ, οἱ ἐπιπτώσεις τοῦ κατακερματισμοῦ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, οἱ μετασχηματισμοὶ στὶς λατινοκρατούμενες περιοχές καὶ οἱ ἀμοιβαῖες ἐπιδράσεις μεταξὺ Βυζαντινῶν καὶ Δυτικῶν. Ἡ ἐναρκτήρια ὁμιλία πραγματοποιήθηκε

ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ τοῦ Παν/μίου τοῦ Cambridge κ. Jonathan Riley-Smith, ἐνῶ διαλέξεις ἔδωσαν κορυφαῖοι ἱστορικοὶ, ἐρευνητὲς τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν Σταυροφοριῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν γιὰ τὴ διοργάνωση τοῦ ἐν λόγω Συνεδρίου προσλαμβάνει ἰδιαίτερη διάσταση, τὴ στιγμή πού διάφοροι διανοητὲς δείχνουν μίαν διακριτικὴ ἀδιαφορία γιὰ τὸ ρόλο πού διαδραμάτισε τὸ Βυζάντιο στὴ διαμόρφωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτιστικοῦ γίγνεσθαι, κατατάσσοντάς το μαζὶ μὲ τοὺς Ἀραβες στοὺς περιφερειακοὺς γείτονες τῆς Εὐρώπης.

Χρ.Κ.

Τὰ Θρησκευτικὰ διχάζουν τὴν Εὐρώπη

Ἐνῶ στὶς χώρες τοῦ πρώην Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐπανερχεται ἄλλοτε διστακτικὰ καὶ ἄλλοτε πανηγυρικὰ, στὶς χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης παρατηροῦνται ἀντιφατικὲς τάσεις. Στὴν Ἰσπανία πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐπανῆλθαν τὰ Θρησκευτικὰ στὴ Μέση Παιδεία μὲ περιεχόμενο ὁμολογιακὸ καὶ τώρα μαθαίνουμε ὅτι εἰσάγεται στὸ Λύκειο ἓνα νέο ἐπιπρόσθετο μάθημα μὲ τὸν τίτλο Στοιχεῖα Πολιτισμοῦ καὶ Θρησκείας. Ἀπὸ τὸν Τύπο πληροφοροῦμαστε ὅτι τὸ περιεχόμενο τοῦ μαθήματος θὰ βασίζεται στὴν διδασκαλία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἐξετάζεται γιὰ τὴν εἰσαγωγή τῶν νέων στὰ πανεπιστήμια. Ἀντιθέτως στὴν Μεγάλῃ Βρετανία τὸ ἀρμόδιο Ὑπουργεῖο ἀπεφάσισε τὴν ἀλλαγὴ τοῦ περιεχομένου τῶν Θρησκευτικῶν. Ἀποβάλλοντας τὸν μέχρι σήμερα ὁμολογιακὸ χαρακτήρα του τὸ μάθημα θὰ καλύπτει κυρίως στοιχεῖα θρησκευτιολογίας. Οἱ ἀντίρροπες αὐτὲς τάσεις ἐπιβεβαιώνουν κάτι πού ἐπισημάναμε καὶ κατὰ τὴν συζήτηση περὶ τοῦ νέου Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος. Ὅτι, δηλαδή, ὀρισμένες κοινωνίες εἶναι πρόθυμες νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν θεμελιώδη συνεισφορὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν οἰκοδόμηση τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀξιών, ἐνῶ ἄλλες ἐπηρεάζονται ἀκόμη ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ ἐκκοσμικευμένου - ἄθρησκου κράτους, τὸ ὁποῖο καθιερώθηκε ἀπὸ τὸν Διαφωτισμὸ καὶ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάσταση. Ἡ Εὐρώπη περνᾷ μίαν κρίση πολιτιστικῆς ταυτότητος καὶ εἶναι ἐμφανῆς ἓνας διχασμὸς προσωπικότητος. Χριστιανικὴ ἢ ἄθρησκῃ; Μὲ μάθημα Θρησκευτικῶν ἢ χωρὶς; Μὲ παραδοχὴ τοῦ ρόλου τῶν Ἐκκλησιῶν στὸ πολιτισμικὸ καὶ κοινωνικὸ γίγνεσθαι ἢ μὲ

στροφή πρὸς τὸν πλήρη χωρισμὸ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας; Οἱ τάσεις εἶναι πολλές, οἱ διχογνωμίες ἀναμενόμενες. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δίνει τὴν μάχη τῆς ὑπὲρ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Χριστιανικῆς ταυτότητος τῆς Εὐρώπης καὶ γιὰ πρώτη φορὰ μετὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἔχει τὴν χαρὰ νὰ συνεργάζεται μετὰ ἄλλες Χριστιανικὲς Ὁμολογίες γιὰ τὸν κοινὸ στόχο. Εἶναι δὲ εὐχάριστο νὰ διαπιστώνουμε ὅτι ὁ ἀγώνας αὐτὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Προκαθημένου τῆς ἐπηρεάζει θετικὰ πολλοὺς Εὐρωπαίους, ὅπως παραδέχθηκε πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Πολωνίας.

K.X.

Μαζί γιὰ τὴν Εὐρώπη

Σὲ πάνω ἀπὸ 10.000 ἄτομα ὑπολογίζεται ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀνθρώπων ποῦ θὰ παρακολουθήσουν τὴν Σύνοδο τῶν ἐκπροσώπων τῶν λαῶν ἀπὸ χριστιανικὲς ἐνώσεις καὶ κοινότητες ποῦ θὰ συνέλθει στὴν Stuttgart τῆς Γερμανίας στίς 8 Μαΐου. Τῆς συνόδου θὰ προηγηθεῖ στίς 6 καὶ 7 Μαΐου ἓνα συνέδριο μετὰ 2000 ἄτομα ποῦ θὰ εἶναι οἱ ἐπικεφαλῆς χριστιανικῶν κοινοτήτων καὶ κινήσεων.

Ἡ συνάντηση θὰ ἔχει ὡς γενικὸ θέμα τὸ: Μαζί γιὰ τὴν Εὐρώπη καὶ θὰ δίνει ἀπαντήσεις σὲ ὅσους ἐναντιώνονται στὸ μέχρι τώρα ἱστορικὸ ὑπόβαθρο τῆς αὐξανόμενης ἐνοποίησης τῆς Εὐρώπης, ποῦ σὰν ἰδεολογία ἄρχισε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δεκαετίας τοῦ 1950, μετὰ ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες αἱματηρῶν συγκρούσεων μετὰ τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Αὐτὴ ἡ πρώτη συνάντηση τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων καὶ κινήσεων θὰ γίνῃ στίς 8 Μαΐου, τὴν παραμονὴ δηλαδὴ τῆς Ἡμέρας τῆς Εὐρώπης καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς σταδιακῆς εἰσόδου τῶν 10 Μελῶν-Κρατῶν στὴν Ε.Ε. Οἱ προκλήσεις δηλώθηκε προκαταβολικά, ποῦ συνεπάγεται τὸ Νέο Σύστημα μετὰ τὴν ἔμφασή του σὲ βασικὲς ἀξίες καὶ τὸ σεβασμὸ στὴν ταυτότητα, γλῶσσα καὶ τὶς παραδόσεις κάθε ἔθνους, ἀφοροῦν κυρίως τὶς πολιτικὲς - λαϊκὲς (civil) καὶ θρησκευτικὲς παραμέτρους τῆς εὐρω-

παϊκῆς κοινωνίας μας. Οἱ χριστιανικὲς κοινότητες καὶ κινήσεις ἐνωμένες ἀπὸ μιὰ ἀνάγκη συμπόρευσης διαμορφώνουν ἓνα δίκτυο ἀδελφικῶν σχέσεων μετὰ τῶν λαῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ὅλη προσπάθεια περιλαμβάνει μέλη ἀπὸ τὶς Εὐαγγελικὲς, Ρωμαιοκαθολικὲς, Ὁρθόδοξες καὶ Ἀγγλικανικὲς Ἐκκλησίες. «Νέοι ἄνθρωποι, ἐκπαίδευση καὶ ΜΜΕ, οἰκονομία, πολιτικὴ, τέχνες». Ὅλοι κινούνται ἀπὸ τὸ τοπικὸ στὸ παγκόσμιο καὶ ἐμπλέκονται σὲ διάφορα πεδία δράσης. Μαζί μετὰ ἄλλες πρωτοβουλίες ποῦ ἐργάζονται γιὰ τὸ καλὸ τῆς Εὐρώπης, αὐτὲς οἱ χριστιανικὲς ἐνώσεις προσδοκοῦν νὰ θέσουν στὴ διάθεση τῆς παρούσας ἱστορικῆς φάσης ὅλα τὰ ἀγαθὰ τους.

Ἡ κίνηση Μαζί γιὰ τὴν Εὐρώπη ἐπιθυμεῖ νὰ προσδώσει διαφάνεια, παρὰ τὸ μικρὸ εὖρος δράσης τῆς, στὴν ἐνότητα μέσα ἀπὸ τὴ διαφορετικότητα ποῦ ἤδη αὐτόνοητα ὑπάρχει καὶ ἐπιπλέον νέο κῦρος στὴν κοινωνικὴ, πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ τῆς Ε.Ε.

Ἐλπίζεται καὶ προσβλέπει ὅτι ἡ κίνηση θὰ δώσει ψυχὴ σὲ αὐτὴ τὴ διαδικασία ἐνσωμάτωσης στὴν Ε.Ε., ἔτσι ὥστε νὰ ἀναδειχθεῖ μιὰ οἰκογένεια ἐνωμένων καὶ συμφιλιωμένων Μελῶν-Κρατῶν, ποῦ δεσμεύονται νὰ οἰκοδομήσουν τὴν ἐνότητα ὅλης τῆς οἰκουμένης.

Ἡ συνάντηση σὲ πρώτη φάση ἀφορᾷ Ἴδρυτές καὶ Ἐπικεφαλῆς χριστιανικῶν κινήσεων, ἀντιπροσώπους τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶναι νέοι ἄνθρωποι ποῦ θὰ μοιραστοῦν τὸ κοινὸ ὄραμά τους γιὰ τὴν Εὐρώπη καὶ θὰ μιλήσουν γιὰ τὶς δεσμεύσεις ποῦ εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀναλάβουν. Τέλος, οἱ χριστιανικὲς Ἐνώσεις καὶ κοινότητες θὰ παρουσιάσουν τὶς ἐργασίες τους στὰ ἀκόλουθα θέματα: «ἐργασία γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴ συμφιλίωση τῶν λαῶν», «προώθηση τῆς οἰκογένειας», «ἡ ἐνσωμάτωση τῶν περιθωριοποιημένων» καὶ «ἡ ἐκπαίδευση». Τὸ πρόγραμμα ἐπιπλέον θὰ περιλαμβάνει πολιτιστικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς δραστηριότητες ποῦ θὰ προβάλλουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὸν πλοῦτο τῶν λαῶν.

(Ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων)

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οί συζητήσεις με εκπροσώπους τών Κομμάτων στον Ρ/Σ τής Έκκλησίας

Ίερά Σύνοδος τής
Έκκλησίας τής Ελλάδος

Ίερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών

Ίερα Μητροπόλεις

Γλυφάδας

Χαλκίδος

Κορίνθου, Σικυώνος,

Ζεμενού, Ταρσοῦ

καί Πολυφέγγους

Κερκύρας, Παξῶν

καί Διαποντίων Νήσων

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων

Πραγματοποιήθηκε στίς 25.02.2004 ἡ πρώτη ἀνοιχτή συζήτηση μέ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν πολιτικῶν κομμάτων (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, ΚΚΕ, ΣΥΝ, ΔΗΚΚΙ, ΛΑΟΣ) στό Ρ/Σ τής Έκκλησίας τής Ελλάδος μέ συντονιστή τὸν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη π. Ἐπιφάνιο Οἰκονόμου, ἐκπρόσωπο Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδοῦλου.

Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα συζητήθηκαν ἦταν τὸ μεγάλο κοινωνικὸ πρόβλημα τῶν ναρκωτικῶν, τὸ δημογραφικὸ ζήτημα ἀλλὰ καί ἡ στήριξη πρὸς τὴν πολύτεκνη οἰκογένεια.

Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Θεόδωρος Πάγκαλος, ὑποψήφιος βουλευτῆς στό Ὑπόλοιπο Ἀττικῆς, ἔλαβε σαφεῖς ἀποστάσεις ἀπὸ τίς ἀπόψεις τοῦ Προέδρου τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Γ. Παπανδρέου στό θέμα τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ναρκωτικῶν σὲ «μαλακά» καί «σκληρά». Ὁ κ. Πάγκαλος τόνισε ὅτι εἶναι ὑγιὲς νὰ ὑπάρχει πλουραλισμὸς ἀπόψεων σὲ αὐτὸ τὸ θέμα καί δήλωσε ὅτι θὰ ἦταν ἰδιαίτερα εὐτυχῆς ἂν καί στό κόμμα τῆς Ν.Δ. ὑπῆρχε πολυφωνία στό ἐν λόγω ζήτημα, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει νὰ κάνει μέ κομματικές γραμμές. Ὁ πρῶην ὑπουργὸς ἐκφράζοντας τὴν προσωπικὴ του ἀποψη, ὑπογράμμισε ὅτι δὲν συμφωνεῖ μέ τὸ διαχωρισμὸ μεταξὺ «μαλακῶν» καί «σκληρῶν» ναρκωτικῶν, ἀλλὰ τάσσεται ὑπὲρ τοῦ διαχωρισμοῦ μεταξὺ χρήστη καί ἐμπόρου. Ὁ κ. Πάγκαλος ἔφερε ὡς παράδειγμα τὸ ἀποτυχημένο, ὅπως τὸ χαρακτήρισε, μοντέλο τῆς Ὀλλανδίας. Γιὰ τὸ δημογραφικὸ ζήτημα, συνεχάρη τὸν Πρόεδρο τῆς Ν.Δ. κ. Κώστα Καραμανλῆ γιὰ τὴ δέσμευση ποὺ ἀνέλαβε σχετικὰ μέ τὸ χαρακτηρισμὸ ὡς πολύτεκνης οἰκογένειας τῆς οἰκογένειας μέ τρία παιδιά, κάτι ποῦ, ὅπως εἶπε, ἦταν καί δική του ἀποψη, ἡ ὁποία ὅμως δὲν βρῆκε ἀπῆχηση στό κόμμα του.

Ἀπὸ τὴν πλευρά της, ἡ κ. Μαρία Καρρά, ὑποψήφια βουλευτῆς τῆς Ν.Δ. στὴν Α' Περιφέρεια Ἀθηνῶν, τάχθηκε, ὅπως ἄλλωστε καί τὸ κόμμα της, κατὰ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ναρκωτικῶν σὲ «μαλακά» καί «σκληρά», τονίζοντας ὅτι ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀποποινικοποίηση τῆς δράσης τοῦ χρήστη καί ἄλλο πρᾶγμα ἡ νομιμοποίηση τῶν ναρκωτικῶν. Ἡ κ. Καρρά ὑπογράμμισε τὴ θέση τῆς Ν.Δ. γιὰ τὴν ἐπιβολὴ αὐστηρότερων ποινῶν σὲ βάρος τῶν ἐμπόρων ναρκωτικῶν. Γιὰ τὸ δημογραφικὸ, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία της γιὰ τοὺς ἀρνητικούς ἀριθμοὺς κίνησης τοῦ πληθυσμοῦ ποῦ, ὅπως εἶπε, εἶναι χειρότεροι ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ παρουσιάζονται, τόνισε ὅτι ἡ Ν.Δ. ἔκανε τὸ μεγάλο βῆμα μέ τὴ δέσμευση ποὺ ἀνέλαβε ὁ κ. Κώστας Καραμανλῆς γιὰ τὸ 3ο παιδί.

Ἡ κ. Λούλα Καρατζᾶ, ὑποψήφια βουλευτῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. στὴ Β' Ἀθηνῶν, χαρακτήρισε ὡς βαθιὰ κοινωνικὰ τὰ αἷτια ποῦ ὁδηγοῦν τοὺς νέους στὰ ναρκωτικά, σημειώνοντας ὅτι τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα εἶναι αὐτὸ ποῦ κατασκευάζει εὐάλωτους ἀνθρώπους. Κατηγόρησε δὲ τὸ ΠΑΣΟΚ ὅτι ὡς κυβέρνηση τόσα χρόνια δὲν ἀνέπτυξε συγκεκριμένη ἰδεολογία σχετικὰ μέ τὸ θέμα. Ἡ κ. Καρατζᾶ, ἀναφορικὰ μέ τὸ δημογραφικὸ ζήτημα, ὑπογράμμισε ὅτι ἡ γυναίκα πρέπει νὰ ἀμείβεται καλύτερα ὥστε νὰ συνδράμει σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ στὸν οἰκογενειακὸ προγραμματισμὸ καί προϋπολογισμὸ.

Ἡ ἐκπρόσωπος τοῦ Συνασπισμοῦ τῆς Ριζοσπαστικῆς Ἀριστερᾶς κ. Σίσσυ Βωβοῦ, ὑποψήφια βουλευτῆς στὴ Β' Ἀθηνῶν, ὑποστήριξε ὅτι ἡ κοινωνία δὲν θὰ πρέπει νὰ τιμωρεῖ τὸν χρήστη, ἀλλὰ κυρίως νὰ τὸν ἀποτρέπει. Γιὰ τὸ δημογραφικό, ἐπισήμανε τὸ δικαίωμα τῆς γυναίκας στὴν αὐτοδιάθεση καὶ θεώρησε ἀδιαπραγμάτευτο τὸ δικαίωμα τῆς στὴν ἄμβλωση, καθὼς, ὅπως εἶπε, δὲν τίθεται θέμα ὑπαρξης ζωῆς σὲ ἓνα ἔμβρυο.

Ὁ κ. Δαμιανὸς Βασιλειάδης, ὑποψήφιος βουλευτῆς Ἐπικρατείας τοῦ ΔΗΚΚΙ, τόνισε ὅτι τὸ κόμμα του ἀντιτίθεται στὸ διαχωρισμὸ μεταξὺ «μαλακῶν» καὶ «σκληρῶν» ναρκωτικῶν, χαρακτηρίζοντας τὰ «μαλακά» ὡς τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὰ «σκληρά». Γιὰ τὸ δημογραφικό, ὑποστήριξε ὅτι ὑπάρχουν τρόποι ἀποτελεσματικῆς ἀντιμετώπισής του, ἀρκεῖ ἡ Πολιτεία νὰ ἐξετάσει τὸ θέμα πιὸ σοβαρά.

Τέλος, ὁ κ. Σπύρος Πηλός, ὑποψήφιος βουλευτῆς Κέρκυρας τοῦ ΛΑΟΣ, ὑποστήριξε ὅτι τὰ ναρκωτικά κλονίζουν τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας, ἐνῶ τόνισε ὅτι πρέπει νὰ δοθεῖ ἰδιαίτερο βᾶρος στὸ θέμα τῆς πρόληψης. Γιὰ τὸ δημογραφικό, σημείωσε ὅτι οἱ ρίζες τοῦ προβλήματος δὲν εἶναι μόνο οικονομικές, ἀλλὰ καὶ ψυχολογικές στὰ νέα ζευγάρια.

(25/2/2004) (Ἐκ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ)

Ἡ δευτέρα συζήτηση

Πραγματοποιήθηκε στίς 27.02.2004 ἡ δευτέρα ἀνοικτὴ συζήτηση μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν πολιτικῶν κομμάτων (ΠΑ.ΣΟ.Κ., Ν.Δ., Κ.Κ.Ε., ΣΥΝ, ΔΗ.Κ.ΚΙ, ΛΑ.Ο.Σ.) στὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ συντονιστὴ τὸν Πανοσιολογίωτο Ἀρχιμανδρίτη π. Ἐπιφάνιο Οἰκονόμου, ἐκπρόσωπο Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Συμμετεῖχαν ἐκ μέρους: α) τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ὁ κ. Ἰω. Κονιδάρης, Γ.Γ. Ἐκκλησιῶν, β) τῆς Ν.Δ. ὁ κ. Γ. Καλός, Τομεάρχης Παιδείας καὶ Ἐκκλησιῶν τοῦ κόμματος καὶ ὑποψήφιος Βουλευτῆς στὴν Α' Πειραιῶς, γ) τοῦ Κ.Κ.Ε. ὁ κ. Δ. Καλτσόνης, Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας τοῦ κόμματος, δ) τοῦ Συνασπισμοῦ τῆς Ριζοσπαστικῆς Ἀριστερᾶς ὁ κ. Ν. Καϊμάκης, ε) τοῦ ΔΗ.Κ.Κ.Ι. ὁ Εὐρωβουλευτῆς κ. Μ. Μπακόπουλος καὶ στ) τοῦ ΛΑ.Ο.Σ. ὁ Πρόεδρος του καὶ ὑποψήφιος Βουλευτῆς κ. Γ. Καρατζαφέρης.

Οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας

Ὡς πρῶτο ζήτημα τέθηκαν οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, στὸ πλαίσιο ποῦ καθορίζουν τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ Νόμοι.

Ὁ κ. Κονιδάρης ὑπογράμμισε τὴ βιωματικὴ σχέση Ἐκκλησίας καὶ λαοῦ, ποῦ ρυθμίζεται συνταγματικὰ ἀπὸ τὸ 1844, συνοψίζεται α) στὸ σεβασμὸ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ ἐτερότητας καὶ β) στὴν ἀναγνώριση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὡς ἐπικρατούσης θρησκείας, καὶ θεμελιώνεται στὴ σαφὴ διάκριση τῶν ρόλων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, στὴν ὁποία, ὅπως εἶπε, ἐπέμειναν οἱ κυβερνήσεις τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ὁ κ. Καλὸς ὑποστήριξε ὅτι ὁ λαὸς εἶναι τὸ κοινὸ σῶμα ποῦ συνδέει Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία, τονίζοντας ὅτι οἱ σχέσεις τῶν δύο φορέων δὲν πρέπει νὰ διαταράσσονται ἀπὸ πρακτικὲς ποῦ παραβλέπουν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν νόμων, ἐφ' ὅσον καὶ οἱ δύο ἐργάζονται γιὰ τὸ κοινὸ συμφέρον. Ἐπίσης, σημείωσε ὅτι ἡ Ν.Δ. σέβεται τοὺς διακριτοὺς ρόλους μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Τὰ κόμματα καὶ ἡ Κυβέρνηση, συνέχισε, δεσμεύονται ἀπὸ ὅσα ὀρίζονται στὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν λογικὲς περιθωριοποιήσεις τοῦ ρόλου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ τὴν σέβονται ὡς οἰκοδόμημα καὶ νὰ ἀναγνωρίζουν τὴν μεγάλη ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορὰ τῆς στὴ στήριξη τῆς δημοκρατίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ποῦ εἶναι παράλληλη μὲ τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς.

Ὁ κ. Καλτσόνης παρατήρησε ὅτι, πέρα ἀπὸ τὸ συνταγματικὸ καὶ νομικὸ πλαίσιο, ἡ πραγματικότητα εἶναι συχνὰ σύνθετη καὶ προβληματικὴ. Τὸ Κράτος καὶ οἱ κυβερνήσεις, εἶπε, παρεμβαίνουν στὰ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀσκοῦν ἔμμεσες ἢ ἄμεσες πιέσεις γιὰ διαφόρους σκοποὺς καὶ ἐπιχειροῦν νὰ εἰσαγάγουν στὸ χῶρο τῆς πολιτικῆς ἀντιπαράθεσης. Γι' αὐτὸ, σημείωσε, οἱ ρόλοι Κράτους καὶ Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶναι σαφῶς διακριτοί. Ὁ κ. Καλτσόνης τόνισε ὅτι κάθε φιλοσοφικὴ ἢ θρησκευτικὴ ἄποψη εἶναι γιὰ τὸ κόμμα του ἀπόλυτα σεβαστὴ. Αὐτὸ ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει ὡς κόμμα καθημερινά, συνέχισε, εἶναι νὰ ἐνώσουμε ὅλους τοὺς πολίτες ἀσχέτως πεποιθήσεων, γιὰ τὰ προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζουν σήμερα εἶναι πολὺ μεγάλα. Ἔχομε δῶσει, κατέληξε, δεῖγματα βαθύτατου σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησία γιὰ τοὺς ἀγῶνες τῆς καὶ πρὸς τὶς πεποιθήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. Καϊμάκης ἐξέφρασε τὴ χαρὰ του γιὰ τὸν πλουραλισμὸ φωνῶν στὴ σημερινὴ ἐκπομπὴ τοῦ ραδιοφώνου τῆς Ἐκκλησίας, πού, ὅπως εἶπε, ἀποτελεῖ δεῖγμα ἐκσυγχρονισμοῦ. Εἶναι μεγάλο, πράγματι, θέμα, τόνισε, ὁ καλόπιστος διάλογος. Οἱ προτάσεις τοῦ Συνασπισμοῦ γιὰ ἐπαναπροσδιορισμὸ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, εἶπε, δὲν ἀντιστρατεύονται τὴν Ἐκκλησία, παρὰ τὶς ὅποιες διαφωνίες πού υπάρχουν. Ὁ Συνασπισμός, συνέχισε, ἀσκεῖ κριτικὴ στοὺς θρησκευτικοὺς φανατισμούς πού δημιουργήσαν τριβὲς κατὰ τὸ παρελθόν, ὅπως γιὰ τὸ θέμα τοῦ 666, τὸν πολιτικὸ γάμο, τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, τὶς ταυτότητες καὶ τὴν κατὰ καιροὺς τάση ἐπέμβασης στὴν πολιτικὴ ἐξουσία. Ὑποστήριξε ἐπίσης ὅτι ἡ τελευταία ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος ὑπῆρξε ἐπιφανειακὴ μὲ εὐθύνη τῶν δύο μεγάλων κομμάτων.

Ὁ κ. Μπακόπουλος ὑποστήριξε ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι τὸ πῶς κάθε κόμμα ἀντιλαμβάνεται τὴν πρακτικὴ τῆς συνταγματικῆς ἐπιταγῆς. Ζοῦμε, παρατήρησε, σὲ μία φάση ὑπερβάσεως τῶν συνόρων, δημιουργίας ὑπερεθνικῶν ὄντοτήτων καὶ συρρίκνωσης τῶν κρατικῶν ἀρμοδιοτήτων στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση. Τὰ ἔθνη, εἶπε, ἀντιμετωπίζονται ὡς μειονότητες καὶ ἡ πολυπολιτισμικότητα ἐξαντλεῖται στὴν τυραννία τους. Ὅρισμένοι δέ, σημείωσε, τονίζουν ὅτι ἡ ἱστορικὴ φάση τοῦ Ἐθνους ἔχει ξεπεραστεῖ. Ἐμεῖς στὸ ΔΗ.Κ.ΚΙ. θεωροῦμε, τόνισε, ὅτι αὐτὸ δὲν ἰσχύει καὶ πιστεύουμε ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνειδηση εἶναι ἀξία ἀπὸ μόνη της, τὴν ὁποία ὀφείλουμε νὰ ἀναπαραγάγουμε, μὲσω τῆς ἰδεολογίας καὶ τῆς παιδείας, γιὰ νὰ δημιουργήσουμε «πολιτισμικὰ ἀναχώματα» στὴν ἰσοπέδωση καὶ στὴν παγκοσμιοποίηση. Τὸ τελικὸ κριτήριον, ὑπογράμμισε, θὰ εἶναι ἡ ἰκανότητα τῶν ἐθνῶν νὰ διατηρήσουν τὶς πολιτισμικὲς τοὺς ἰδιαιτερότητες, στὶς ὁποῖες ἐντάσσεται γιὰ ἐμᾶς ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μὲ τὴν ἔννοια πού δίνουμε γιὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή.

Ὁ κ. Καρατζαφέρης ἀναφέρθηκε στὴν πλατιὰ ἀντίληψη τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ προσδιόρισε τὴν οὐσία τοῦ προβλήματος στὴν παγκοσμιοποίηση πού ἀντιστρατεύεται τὴν ἔννοια τοῦ Ἐθνους. Ὑποστήριξε μάλιστα ὅτι κάποιοι ἔχουν στὸ στόχαστρο τὴν πατρίδα μας, τὴ θρησκεία μας καὶ τὴν πολιτιστικὴ κληρονομιά μας. Ὑπάρχουν πολλὰ κράτη, λίγα ὅμως ἔθνη, καὶ αὐτὴ ἡ μορφή ἔθνους-κράτους πρέπει σήμερα νὰ πολτοποιηθεῖ καὶ νὰ κονσερβοποιηθεῖ στὴν ἰσοπεδωτικὴ Εὐρώπη, εἶπε. Σημείωσε δὲ ὅτι υπάρχουν ἀποκλίνουσες θέσεις στὸ

ΠΑ.ΣΟ.Κ. σὲ σχέση μὲ αὐτὲς τοῦ ἐκπροσώπου του, ὅπως οἱ νόμοι Τρίτση καὶ ἡ διαγραφή τοῦ θρησκεύματος ἀπὸ τὶς ταυτότητες τὸ 2000. Ἡ συνύπαρξη Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, κατέληξε, ἐξυπηρέτησε καὶ δὲν ἐβλάψε τὴν ἔννοια τοῦ Ἐθνους.

Διαγραφή τοῦ θρησκεύματος ἀπὸ τὶς ταυτότητες

Στὴ συνέχεια, ὁ π. Ἐπιφάνιος ἔθεσε τὸ ἐρώτημα ἂν θεωρεῖται ὅτι ἐκλείσει τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων.

Ὁ κ. Κονιδάρης ὑποστήριξε ὅτι τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων, τὸ ὁποῖο ἔχει λήξει μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε., δὲν συνιστᾷ θέμα σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀλλὰ ζήτημα σεβασμοῦ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων πού ἀντιμετωπίζεται στὸ πλαίσιο τῶν διακριτῶν ρόλων. Ἡ ἀστυνομικὴ ταυτότητα, σημείωσε, εἶναι ἐγγραφο τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ, ὅπως τόνισε, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι κάποιος στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ δηλώνει τὶς θρησκευτικὲς του πεποιθήσεις σὲ ταυτότητες τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ παράδειγμα. Ὑπάρχει σύγχυση, παρατήρησε, μὲ τὸ αἶτημα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ διενέργεια δημοψηφίσματος, καθὼς ἓνα τέτοιο δημοψήφισμα, πού ἀφορᾷ σὲ ζήτημα σεβασμοῦ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, δὲν ἐντάσσεται στὴν ἔννοια τῆς συμμετοχικῆς δημοκρατίας. Τὸ τελευταῖο πάντως πού μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει κανεὶς, εἶπε, εἶναι ὅτι τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. εἶναι κατὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ κ. Καλὸς τόνισε ὅτι τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων ἀποτέλεσε τὴ λυθία λίθο, πάνω στὴν ὁποία κρίνονται τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ὑποστήριξε ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς ἀρνήθηκε, σὲ μία ἐπίδειξη ἀλαζονείας καὶ ἔλλειψης σεβασμοῦ, τὸ διάλογο στὴν Ἐκκλησία, κρύφθηκε πίσω ἀπὸ τὴν ἀνεξάρτητη Ἀρχὴ Προστασίας Προσωπικῶν Δεδομένων καὶ προκάλεσε διχασμὸ στὸν λαό. Τόνισε δὲ ὅτι ἡ Ν.Δ. ἔχει ἰσχυρὴ βούληση, δὲν κρύβεται πίσω ἀπὸ τὶς Ἀρχὲς καὶ πιστεύει στὸ διάλογο. Παρατήρησε ἐπίσης, ὅτι ἡ Ν.Δ. θεωρεῖ ὅτι ἡ θρησκεία μας ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ βασικοῦ πολιτιστικοῦ κορμοῦ μας, ἐθνικὴ καὶ πολιτισμικὴ ἰδιαιτερότητά μας. Τέλος τόνισε ὅτι ἡ Ν.Δ. τάσσεται ὑπὲρ τῆς προαιρετικῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκεύματος μέσα ἀπὸ διαδικασίες οὐσιαστικοῦ διαλόγου.

Ὁ κ. Καλτσόνης παρατήρησε ὅτι ἀπαιτεῖται νηφαλία ἐξέταση τοῦ θέματος, τονίζοντας παράλληλα πῶς στὸ Κ.Κ.Ε. ἀναρωτήθηκαν γιὰ τὴν Κυβέρνηση προχώρησε στὴ

διαγραφή τοῦ θρησκευάτος ἀπὸ τὶς ταυτότητες. Ἐπρόκειτο, σημείωσε, γιὰ μέτρο κατ' ἐπιταγήν, ποῦ στόχευε στὴν ὁμογενοποίηση καὶ στὴν κάμψη τῶν ἀντιστάσεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, εἶπε, δὲν μποροῦν νὰ μὴν ἐξεταστοῦν.

Ὁ κ. Καϊμάκης τάχθηκε κατὰ τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευάτος στὶς ταυτότητες, γιατί, ὅπως εἶπε, δὲν ἔχει στὴ σημερινή κοινωνία, στὸ πλαίσιο τῆς ὁποίας ἔχουν ἀνατραπεῖ ἰσορροπίες καὶ συναινέσεις τοῦ παρελθόντος, πολιτικὸ καὶ θρησκευτικὸ νόημα. Τόνισε δὲ ὅτι δὲν μπορεῖ ἀρχηγὸς κόμματος, ποῦ ἐμφανίζεται ὡς νεωτεριστής, νὰ βάζει τὴν ὑπογραφή του στὸ αἴτημα γιὰ δημοψήφισμα. Τέλος ζήτησε νὰ ἐξεταστῆ μὲ ἀνοικτὸ τρόπο τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. Μπακόπουλος ὑποστήριξε ὅτι ἐφ' ὅσον ὑποστηρίζουμε τὴν ἀνάγκη δημιουργίας πολιτισμικῶν ἀναχωμάτων —καὶ τέτοιο εἶναι ἡ Ἐκκλησία— αὐτονόητα δεχόμεστε τὸν πολιτισμικὸ αὐτοπροσδιορισμὸ καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ Ἕλληνα Ὁρθοδόξου πολίτη νὰ ζητᾷ τὴν ἀναγραφή τοῦ θρησκευάτος του. Τὸ ζήτημα, εἶπε, πρέπει νὰ ἐξεταστῆ στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ποῦ ἀναζητᾷ τὸ περιεχόμενό της. Γνωρίζουμε, κατέληξε, ὅτι τέθηκε ζήτημα ἀναφορᾶς τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸ προοίμιο τῆς ὑπὸ κατάρτιση Συνταγματικῆς Συνθήκης τῆς Εὐρώπης, ψηφίσαμε ὡς ΔΗ.Κ.ΚΙ. ὑπὲρ γιὰ νὰ στηριχθεῖ αὐτὸ τὸ ἀνάχωμα καὶ θεωροῦμε ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἀνοικτό. Τὸ ἐρώτημα, εἶπε, εἶναι ποιά Ἑλλάδα καὶ ποιά Εὐρώπη θέλουμε.

Ὁ κ. Καρατζαφέρης τόνισε ὅτι τῆ διαγραφή τοῦ θρησκευάτος ἀπὸ τὶς ταυτότητες δὲν τὴ ζήτησαν Ἕλληνες Μουσουλμάνοι ἢ Καθολικοὶ ἢ τὸ Ἰσραήλ, ἀλλὰ οἱ Ραβῖνοι τῆς Ν. ὸρκης ποῦ ἐπισκέφθηκαν τὸν Πρωθυπουργό. ὸπογράμμισε δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι ποῦ τάχθηκαν ὑπὲρ τῆς διαγραφῆς εἶναι σήμερα στὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ὸπως ὑποστήριξε, ἡ Κυβέρνηση δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ φέρει τὸ ζήτημα στὴ Βουλὴ καὶ νὰ ἀντιμετωπίσει τὶς εὐθύνες της, ἐπιτρέποντας στὴν Ἀρχὴ Προστασίας Προσωπικῶν Δεδομένων νὰ ὑποκαταστήσει τὴ νομοθετικὴ ἐξουσία. Ποιὸς βλάβθηκε, ἀπὸ τὴν ἀναγραφή, ρώτησε, γιατί ὑπῆρχε λόγος νὰ διαγράψουμε τὸ θρησκεῦμα. Ἡ ἀναγραφή τοῦ θρησκευάτος ἐξυπηρετεῖ τὸ Ἐθνος, εἶπε.

Στὸ σημεῖο αὐτό, ὁ π. Ἐπιφάνιος ρώτησε τὸν κ. Κονιδάρη γιατί ἡ Κυβέρνηση δὲν ἀνέλαβε νομοθετικὴ πρωτοβουλία γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ νόμου ποῦ καὶ σήμερα ἰσχύει καὶ προβλέπει τὴν ἀναγραφή τοῦ θρησκευάτος. Ὁ κ. Κονιδάρης ἀπάντησε ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει καλλιε-

γήσει συστηματικὰ τὸ θέμα καὶ ἔτσι κάνει κακό. Δὲν ἦταν τὸ θέμα αὐτό, εἶπε, ποῦ ἀνησύχησε τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ ὁ φόβος ὅτι ἀποτελοῦσε ἀρχὴ σειρᾶς ἐπιθετικῶν μέτρων τῆς Κυβέρνησης, τὰ ὁποία δὲν ἐλήφθησαν ποτέ. Δεσμευόμεστε μάλιστα ὅτι τέτοια μέτρα δὲν θὰ ληφθοῦν στὸ μέλλον, τόνισε, ὑπογραμμίζοντας παράλληλα ὅτι σήμερα ὑπάρχει σχέση ἀγαστῆς συνεργασίας μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Τὸ μάθημα τῶν Ἐρησκευτικῶν

Τέλος, ὁ π. Ἐπιφάνιος ζήτησε τὴν ἀποψη τῶν ἐκπροσώπων τῶν κομμάτων γιὰ τὸ περιεχόμενον καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ μαθήματος τῶν Ἐρησκευτικῶν καὶ γιὰ τὴν ἀπὸ μέρους τους ἀντιμετώπιση τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων.

Ὁ κ. Καρατζαφέρης ὑποστήριξε ὅτι τὰ Ἐρησκευτικὰ πρωτίστως διαμορφώνουν χαρακτήρα. Ἀναφορικὰ μὲ τὴν ὕλη τοῦ μαθήματος, τόνισε ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξει ἓνας σχετικὸς προγραμματισμὸς σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐκκλησία, προκειμένου νὰ δοθεῖ βαρύτητα στὴ χριστιανικὴ διδασκαλία. Ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν συμβόλων Της δὲν εἶναι πάντως νέος, συμπλήρωσε.

Ὁ κ. Μπακόπουλος παρατήρησε ὅτι ἡ συζήτηση αὐτὴ οὐσιαστικὰ εἶναι ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα γιὰ τὸ ὄραμα ποῦ ἔχει κάθε κόμμα γιὰ τὴν κοινωνία μας καὶ γιὰ τὸ ποιά Εὐρώπη θέλουμε. Πιστεύουμε, τόνισε, ὅτι ἡ ἱστορικὴ φάση τοῦ Ἐθνους δὲν ἔχει ξεπεραστεῖ καὶ ὅτι βασικὴ καὶ διαχρονικὴ ἀξία τῆς πολιτισμικῆς μας ταυτότητας εἶναι ἡ ὸρθοδοξία. Τὸ μάθημα τῶν Ἐρησκευτικῶν, κατέληξε, καὶ τὸ ζήτημα τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων ἐντάσσεται στὴ στήριξη τοῦ πολιτισμικοῦ ἀναχωμάτος, ποῦ εἶναι ἡ ὸρθοδοξία, μὲσω τῆς παιδείας.

Ὁ κ. Καϊμάκης ὑποστήριξε ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα ἀποσαφήνισης καὶ ἐπανακαθορισμοῦ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας-Πολιτείας, γιὰ τὶς ὁποῖες ἀκούγονται συντηρητικὲς καὶ ἐκσυγχρονιστικὲς ἀπόψεις. Δὲν πρέπει ὁμως, εἶπε, ὅ,τι καὶ ἂν πιστεύουμε, νὰ μηδενίζουμε τὴν πορεία τῆς ὸρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν μεγάλη προσφορά Της γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐθνικῶν δικαίων. Πάντως τὸ μάθημα τῶν Ἐρησκευτικῶν, τόνισε, δὲν πρέπει νὰ ἔχει κατηχητικὸ χαρακτήρα.

Ὁ κ. Καλτσόνης ὑποστήριξε τὸν διαχωρισμὸ τῶν ἀρμοδιοτήτων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας πρὸς τὸ συμφέρον ὄλων, ἐνῶ ὑπογράμμισε ὅτι ἡ παιδεία παραπαίει καὶ ἐμπορευματοποιεῖται.

Ὁ κ. Καλὸς τόνισε ὅτι τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι πολὺ σημαντικό, πρέπει δὲ νὰ εἶναι γνωσιολογικὸ καὶ νὰ δίνει τὶς ἀρχές τῆς παραδόσεως τῆς θρησκείας μας, περιέχοντας καὶ τὰ εὐαγγελικὰ καὶ τὰ πατερικὰ κείμενα. Ὑπογράμμισε τέλος ὅτι μὲ τὸν περιορισμὸ τῶν ἐξετάσεων στὴν Β' Λυκείου, θὰ συνεξετάζεται μαζί μὲ τὰ ἄλλα. Ὁ κ. Καλὸς ἐπίσης ὑπογράμμισε ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ν.Δ. στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων ἔκανε αὐτὸ πού πίστευε σωστό, χωρὶς νὰ «πλωεῖ» ἐκσυγχρονισμό, γιατί δὲν εἶναι κατ' ἐπίφραση νέος, ἀλλὰ νέος συνεπῆς πρὸς τὶς ιδέες του.

Ὁ κ. Κονιδάρης ὑποστήριξε τέλος ὅτι τὸ μεγάλο πλεονέκτημα γιὰ τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. εἶναι ὅτι μὲ δικό του νόμο διδάσκονται τὰ γνήσια στοιχεῖα τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης, καὶ τόνισε ὅτι, μὲ ἀφορμὴ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων, δὲν πρέπει νὰ καλλιεργεῖται ἡ ἄποψη ὅτι τὸ κόμμα του ἔχει ἀντιεκκλησιαστικὲς ἀπόψεις ἢ βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Εἴμαστε κοντὰ στὴν Ἐκκλησία, εἶπε, καὶ αὐτὸ τὸ ἀποδεικνύει ἡ μακρὰ καὶ ἀδιατάρακτη σχέση μας μὲ Αὐτήν, πού δὲν πρέπει νὰ ἐστιάζεται στὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων.

(27/2/2004)

(Ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. μηνὸς Μαρτίου

Συνήλθε ἀπὸ 1 ἕως 3 Μαρτίου ἐ.ε., ἡ Διάρκῃς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς 147ης Συνοδικῆς Περιόδου ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Συνεδριῶν:

A. Ὁ Μακαριώτατος, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς εἰσόδου στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, εὐχήθηκε στοὺς Συνοδικοὺς Συνέδρους ὑγεία καὶ δύναμη ὥστε νὰ διέλθουν μὲ κατάνυξη τὴν πνευματικὴ αὐτὴ περίοδο.

Κατόπιν, ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὸν ἐορτασμὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ ὁποῖος τελέσθηκε μὲ μεγαλοπρέπεια ἀλλὰ καὶ κατάνυξη στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν, παρουσίᾳ τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Ἀπόστολου Κακλαμάνη, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέ-

τρου Εὐθυμίου, τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Θρησκευμάτων, Καθηγητοῦ κ. Ἰωάννη Κονιδάρη, ἐκπροσώπων τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τοῦ Πολιτικοῦ Κόσμου, Δικαστικῶν, Καθηγητῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, Πρεσβευτῶν, Στρατιωτικῶν καὶ λοιπῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ πλήθους κόσμου.

Τὴν παραμονὴ τῆς Ἑορτῆς τελέσθηκε Μέγας Συνοδικὸς Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων. Τὸν Παναγιυρικὸ Λόγο ἐκφώνησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Προκόπιος Πετρίδης, Συνεργάτης τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

Τὴν ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς τελέσθηκε Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου. Στὴν Θεία Λειτουργία συμμετεῖχαν καὶ Κληρικοὶ ἀπὸ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Τὸν Θεῖο Λόγο κήρυξε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ.

Μετὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας ἐγίνε ἡ καθιερωμένη λιτάνευση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν τάξη τῶν Πατριαρχείων Ἱεροσολύμων καὶ Ἀλεξανδρείας, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ὁποίας ἀναγνώσθηκε τμῆμα τοῦ «*Συνοδικοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας*».

Κατὰ τὴν μεσημβρία τῆς ἰδίας ἡμέρας, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρεκάθησαν σὲ Γεῦμα, τὸ ὁποῖο παρέθεσε ὁ Ἐξοχώτατος κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πρὸς τιμὴν τους.

B. Ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τοὺς Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς:

– Γιὰ τὶς τελευταῖες ἐξελίξεις στὸ ζήτημα πού ἔχει ἀπὸ ὀκταμήνου ἀναφανεῖ στὶς σχέσεις μεταξύ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁ Μακαριώτατος, ἀναφέρθηκε διεξοδικὰ στὶς τρεῖς τελευταῖες ἀποστολές τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου καὶ Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονος στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, (2.2.2004, 11.2.2004 καὶ 27.2.2004), οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθηκαν μὲ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου καὶ μὲ τὴ συναίνεση τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἀποτέλεσμα τῆς τελευταίας ἀποστολῆς ἦταν ἡ κατ' ἀρχὴν ἀποδοχὴ ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο καὶ τὴν περι

Αὐτὸν Πατριαρχικὴν Σύνοδον σχεδίου κειμένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖο εἶχε τύχει ἐπεξεργασίας ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο. Ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. κλήθηκε καὶ παρέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, ὁ ὁποῖος ἐνημέρωσε προφορικὰ καὶ γραπτὰ τὸ Σῶμα μαζί μετὰ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονα σχετικὰ μετὰ τὶς ἀποφάσεις πού τελικῶς ἐλήφθησαν στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.

Ἡ Δ.Ι.Σ., ἐνέκρινε ὁμοφώνως τὸ ἐν λόγω σχέδιο κειμένου, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβεβαιώνουσα ὅτι ἡ διοίκησις τῶν ἐν Βορείῳ Ἑλλάδι καὶ ταῖς νήσοις Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν) ἔχει ἀνατεθῆ εἰς Αὐτὴν ἐπιτροπικῶς ὑπ' Αὐτοῦ, τὴν ὁποῖαν καὶ ἀσκεῖ Αὐτὴ, κατὰ τοὺς Ἱερεῖς Κανόνας καὶ τοὺς ἰσχύοντες Κανόνας Δικαίου, ἀποστέλλει Ὑμῖν τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων ἐν ὧσιν πληρώσεως τῶν ἐξ αὐτῶν χηρευουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Θεσσαλονίκης, Ἐλευθερουπόλεως καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης, διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».

Τὸ κείμενο αὐτὸ θὰ ἀποσταλεῖ μετὰ ἔγγραφο στὸν Παναγιώτατο. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν πρότασιν αὐτῆς α) ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἐπιβεβαιώνει τὸ καθεστῶς τῶν Νέων Χωρῶν, β) τονίζει ὅτι ἀσκεῖ τὴν διοίκησιν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τοὺς ἰσχύοντες Κανόνες Δικαίου καὶ γ) ἀποστέλλει στὸ Πατριαρχεῖο τὸν Κατάλογο τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων, ἐν ὧσιν τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Θεσσαλονίκης, Ἐλευθερουπόλεως καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης, προκειμένου νὰ ἀσκήσῃ τὰ δικαιώματά Του. Ὡστόσο, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τέθηκαν ὀρισμένα διαδικαστικὰ ζητήματα, πού ἔχουν σχέση μετὰ τὶς νόμιμες διαδικασίες ἐγγραφῆς στὸν Κατάλογο τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων Ὑποψηφίων πού θὰ προτείνονται ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποφάσισε ὅπως τριμελὴς Ἐπιτροπὴ ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονα καὶ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιο, συνοδευόμενη ἀπὸ τὸν Αρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολογίωτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Χρυσόστομο Σκλήφα, μεταβεῖ ἐκ νέου στὸ Φανάρι καὶ ἔχει διαβουλεύσεις μετὰ τὸ

Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο πρὸς ἐπίλυση καὶ τῶν παρεπομένων τούτων ζητημάτων.

— Γὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἐν Ἀθῆναις Πρέσβεως τοῦ Ἰράν στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τὴν 10ῃ Φεβρουαρίου ἐ.ἔ.

— ΓΙΑ τὴν πρόσκλησιν πού τοῦ ἀπηύθησε ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰορδανίας νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν χώρα του.

Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο

Ἐπέστρεψε σήμερον τὸ μεσημέρι στὴν Ἀθήνα ἡ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία, κατόπιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετέβη στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπέδωσε ἐπιστολὴ τῆς περιλαμβάνουσα τὴν ἀπὸ 01.03.2004 ἀπόφασίν Της σχετικὰ μετὰ τὸ καθεστῶς διοικήσεως ἀπὸ Αὐτὴν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν καὶ μετὰ τὴν ἀποστολὴν στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τοῦ Καταλόγου τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων ἐνόψει τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Θεσσαλονίκης, Ἐλευθερουπόλεως καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης. Πρόκειται γὰρ ἀπόφασιν σχετικὰ μετὰ τὸ κείμενον προτάσεως ἀδελφικῆς ἐπίλυσεως τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖο ἔχει τύχει τῆς ἐγκρίσεως, κατόπιν κοινῆς συμφωνίας, καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο Οἰκουμενικὸ Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖο καὶ συνεργάτες του Ἀρχιερεῖς. Ἐπακολούθησε δὲ σύσκεψιν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν του καὶ γὰρ ἄλλα συνακόλουθα θέματα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀμέσως μετὰ τὴν ἄφιξίν Της στὴν Ἀθήνα, ἐνημέρωσε τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ ἐνημερώσει σχετικὰ τὰ μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου πού συνέρχεται σὲ συνεδρίασιν τὴν προσεχῆ Τρίτην 16 Μαρτίου ἐ.ἔ.

Ἡ ἀπαντητικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν ἐπιστολὴ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναμένεται μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Παναγιωτάτου ἀπὸ τὶς Η.Π.Α.

(12.3.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ**ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ**

«Οἱ καιροὶ ἐπιβάλλουν νὰ εἶμαστε ὅλοι ἐνωμένοι, ἂν θέλουμε νὰ ἐπιτύχουμε», τόνισε στὸ κήρυγμά του σήμερα, ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Ἰωάννου Βουλιαγμένης, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, θύμισε τὰ λόγια τοῦ Χαρίλαου Τρικούπη: «*Πατρίδα καὶ Ὁρθόδοξία γὰρ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες, εἶναι μέσα στὴν καρδιά μας ἐνωμένα. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες διαφοροποιούμεστε στὶς πολιτικές μας ἀντιλήψεις, ἀλλὰ στὶς θρησκευτικές μας πεποιθήσεις εἶμαστε ὁμονοοῦντες καὶ ἐνωμένοι*», ὑπογραμμίζοντας τὴν ἐπικαιρότητα ποὺ ἔχουν αὐτὲς οἱ ἀξίες ἰδιαίτερα στὶς ἡμέρες μας.

(7.3.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ**Ἱερὰ Μητρόπολις Γλυφάδας**

Μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα ἐόρτασε ἡ Μητρόπολή μας τὴν μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Στὸν Πανηγυρικὸ Ἐσπερινὸ ποὺ τελέσθηκε, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου κ. Παύλου, στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Γλυφάδας, στὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα μίλησε ἐπίκαιρα ὁ Πρωτοπρ. Κωνσταντῖνος Στρατηγόπουλος.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τόσο στὸν Ἐσπερινὸ ὅσο καὶ στὴν ἐπίσημη δεξίωση ποὺ παράθεσε πρὸς τιμὴν τους ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις στὴ συνέχεια σὲ παρακείμενο Ξενοδοχεῖο, ξεπέρασε κάθε προσδοκία, γεγονός ποὺ ἐπεσήμανε καὶ ὁ Μητροπολίτης στὸν ἐγκάρδιο χαιρετισμὸ ποὺ τοὺς ἀπήθυνε καὶ τοὺς εὐχαρίστησε ὀλόθερμα γιὰ τὴν παρουσία τους στὴν πρόσκληση τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς χαρακτήρισε συνεργάτες καὶ συνεργοὺς τῆς Μητροπόλεως, μὲ κοινούς στόχους καὶ ἐπιδιώξεις πρὸς τὴ μαθητιώσα νεολαία, λειτουργοὺς τῆς Παιδείας, ἀφοῦ ἡ διακονία τους εἶναι λειτουργία καὶ ἀποστολή καὶ ἥρωες καὶ ἡρώιδες, γιὰ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν στὸ ἔργο τους. Τὸ πρωτὶ τῆς ἐορτῆς, ὁ Ποιμενάρχης κ. Παῦλος τέλεσε τὴ Θεία

Λειτουργία στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Παύλου καὶ Δημητρίου Ἄνω Γλυφάδας, μίλησε πρὸς τὰ παιδιά, ἐξαιροντας τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς τῶν τιμωμένων Ἁγίων καὶ διένειμε εἰκόνες τῶν Τριῶν Προστατῶν τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος**Ἐλευση τεμαχίου τοῦ Τιμίου Ξύλου στὴ Χαλκίδα**

Τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως 14 Μαρτίου 2004, εἶχαμε τὴν ἰδιαίτερη εὐλογία νὰ προσκυνήσουμε τὸν Τιμιο Σταυρὸ μὲ τεμάχιο τοῦ Τιμίου Ξύλου, τὸ ὁποῖο ἀνήκει στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ κόμισε σὲ μᾶς ὁ συντοπίτης μας Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς, Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος.

Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐγίνε στὸν προαύλιο χώρο τοῦ Ἱ.Ν. Ἀγ. Νικολάου Χαλκίδος, ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Χρυσόστομο τὴν Κυριακὴ στίς 6.30 μ.μ. Στὴ συνέχεια τελέσθηκε ὁ Γ' Κατανυκτικὸς Ἐσπερινός, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου χοροστάτησε καὶ κήρυξε τὸ θεῖο λόγο ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγους

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1977 καὶ ἐπὶ εἴκοσι ἐπτὰ (27) συναπτὰ ἔτη ἡ Ἀποστολικὴ Μητρόπολις Κορίνθου ὑπὸ τὴν ἀνύστακτον φροντίδα τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου τῆς κ. Παντελεήμονος τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 13ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν τῆς μνήμης τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης, πραγματοποιεῖ πανηγυρικὴν ἐκδήλωσι πρὸς τιμὴν των τελοῦσα Μ. Ἐσπερινὸν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Γηροκομείου Ἀνδρῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ*» ἐν συνδυασμῶ μετὰ τῆς τελετῆς Προικοδοτήσεως ἀπόρων κορασιδῶν τοῦ Νομοῦ Κορινθίας.

Ἔτσι, τὴν 15ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. διενεργήθη εἰς τὸν προαναφερθέντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Γηροκομείου Ἀνδρῶν

ή κατ' ἔτος καθορισμένη προικοδότησις ἀπόρων κορασίδων.

Τὸ χρηματικὸν ποσὸν, τὸ ὁποῖον ἐφέτος προσεφέρθη ἀνέρχεται εἰς ἑνδεκα χιλιάδας τετρακόσια (11.400,00) ΕΥΡΩ (ἢ 3.884.550 δρχ.) καὶ τὰ βιβλιάρια καταθέσεων, τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς ἑβδομήκοντα τέσσερα (74) τὸν ἀριθμὸν.

Ἡ τελετὴ αὐτή, ἡ ὁποία συνήθως συμπίπτει μὲ τὸν κύκλο τῶν κινητῶν ἑορτῶν τοῦ Τριωδίου ἔρχεται νὰ ὑπενθυμίση εἰς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως Κορίνθου τοὺς λόγους τοῦ Μ. Ἀντωνίου «*ἐκ τοῦ πλησίον ἐστὶν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος*» καὶ νὰ ἀναζωπυρώση τὴν ἀγαπητικὴν καὶ φιλάδελφον διάθεσίν του πρὸς τὸν πλησίον εἰς δόξαν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ σωτηρίαν ψυχῶν.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων

Γενικὴ Ἱερατικὴ Σύναξις

Τὴν Πέμπτη 11 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Ἰδρύματος Χρονίως Πασχόντων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως «*Ἡ Πλατυτέρα*», Γενικὴ Ἱερατικὴ Σύναξις τῶν κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων, μὲ σκοπὸ τὴν κατάρτιση σὲ θέματα ποῦ ἀφοροῦν στὸ ὑψηλὸ λειτουργημα τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ προσεκλήθησαν καὶ πραγματοποιήσαν εἰσηγήσεις ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Βελεστίνου κ. Δαμασκηνός, Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, μὲ θέμα «*Ἡ διάκρισις τοῦ Πνευματικοῦ κατὰ τὴν ἐνάσκησις τῆς πνευματικῆς του διακονίας*», καὶ ὁ λόγιος ἀγιορείτης μο-

ναχὸς π. Φιλόθεος Γρηγοριάτης μὲ θέμα «*Ἡ συμβολὴ τοῦ Πνευματικοῦ στὴν οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας*». Ἡ Σύναξις ξεκίνησε τὸ πρωΐ μὲ τέλεση Προηγιασμένης Θ. Λειτουργίας στὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Τριάδος τοῦ Ἰδρύματος, ἐνῶ μετὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν θεμάτων ἀπὸ τοὺς ὁμιλητὲς ἐπακολούθησε συζήτηση καὶ προβληματισμὸς πάνω στὰ θέματα τῆς Μετανοίας καὶ τῆς Ἐξομολόγησις.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

Μὲ ἀφορμὴ τὴν σεισμικὴ δόνησις ποῦ ἐπληξε τὴν Ἁγία Γῆ, τὴν Τετάρτη 11 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. καὶ τὴν ἀνησυχία ποῦ προεκλήθη εἰς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν διὰ τὰς ἐπιπτώσεις ποῦ μπορεῖ νὰ ὑπῆρχαν ἐξ' αὐτῆς εἰς τὰ Πανάγια Προσκυνήματα καὶ Λοιπὰ Σεβάσματα τῆς Πίστεώς μας, ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων γίνεται γνωστὸ ὅτι, ἡ Χάρις τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ διεφύλαξε πάντα ταῦτα καὶ οὐδεμία σοβαρὰ ζημία ἐπῆλθε ἐπ' αὐτῶν.

Ἰδιαιτέρα μάλιστα, οἱ εὐρισκόμενες πλησίον τοῦ ἐπίκεντρο τοῦ σειμοῦ Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἀβᾶ Γερασίμου καὶ Σαρανταρίου Ὁρους, οὐδὲν ὑπέστησαν, πρὸς Δόξαν Θεοῦ. Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Εἰρηναῖος καὶ οἱ περὶ Αὐτῶν Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης, εὐχαριστοῦν ὅλους ὅσους ἔσπευσαν νὰ ἐκδηλώσουν τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ των πρὸς τὰ Πανάγια Προσκυνήματα καὶ παρακαλοῦν ἅπαντας ὅπως προσεύχονται διαρκῶς ὑπὲρ τῆς Διαφυλάξεως τούτων ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

(16/2/2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ**

Σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΛΙΟΥ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς

Σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἀθήνησι τῆ 4ῃ Μαρτίου 2004

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7.12.1988 Ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ κοινοποιήσεως ὑμῖν τῶν ἐκάστοτε τελεσιδίκων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, γνωστοποιούμεν ὑμῖν ὅτι:

1) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3/2003 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκυρώθη ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 10/2003 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβληθεῖσα ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Πρεσβύτερον Εὐστάθιον Κολλᾶν τοῦ Ἀριστομένου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας, ποινὴ τῆς δεκαμήνου ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας, δίχα στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ συμψηφιζομένης μετὰ τῆς ἄχρι τοῦδε διανυθείσης.

2) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11/2003 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Πρεσβύτερον Νικόλαον Κατσαντώνην τοῦ Κωνσταντίνου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος, ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

3) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12/2003 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεβλήθη, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Ἱερομόναχον Κωνσταντῖνον Μεγαλίδην τοῦ Κωνσταντίνου, πρῶην κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς καὶ νῦν κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης, ἡ ποινὴ τῆς ἐξαμήνου ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας, συμψηφιζομένης μετὰ τῆς ἄχρι τοῦδε διανυθείσης.

4) Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2/2004 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκυρώθη ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2/2004 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιβληθεῖσα ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, εἰς τὸν Διάκονον Ἰωάννην Ἀσπιώτην τοῦ Σπυρίδωνος, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων, ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

Αἱ ἄνωτέρω δικαστικαὶ ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσιδικοί, ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνωδᾶ ταῖς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Αριθμ. Πρωτ. 3912 π.έ. Ἀθήνησι τῆ 24ῃ Φεβρουαρίου 2004
Διεκπ. 370

Ἡ Διάρκῃς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 29, τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις Αὐτῆς τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρῳμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 333/20.10.2003 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονος.

5. Τὴν ἀπὸ 16.1.2004 Γνωμάτευσιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

6. Τὴν ἀπὸ 5.2.2004 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾶ εἰς τὴν Ἱερὰ Μητρόπολιν Ἀττικῆς Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «*Παιδικὸς Σταθμὸς Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Ἰλίου*», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Ἰλίου, ἀνήκοντος εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀττικῆς καὶ θὰ ἐδρεύῃ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἰλίου. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχειρίσις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Ἄρθρον 1

Σύστασις - Ἐπωνυμία - Ἔδρα

Στὴν Ἑνορία Ἀγίου Νικολάου Ἰλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, μὲ τὴν ἐπωνυμία «ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΛΙΟΥ», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἑνορίας, ἐξαρτημένη ἀπὸ αὐτό, αὐτοτελοῦς διαχείρισις καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος

τούτου εἶναι ἡ πόλις τοῦ Ἰλίου. Τὸ Ἰδρυμα θὰ στεγάζε-ται σὲ ἀκίνητο ἰδιοκτησίας τῆς Ἑνορίας, τὸ ὁποῖο εὑρίσκειται στὴν ὁδὸ Ἀγ. Νικολάου, «*Πλατεία Θυσίας*» 13451 - ΚΑΜΑΤΕΡΟ, παραπλεύρως Ἱεροῦ Ναοῦ, σὲ χῶρο Α' ὀρόφου, ἰσογείου μὲ τὶς αἴθουσες τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α. Ἡ ἐν γένει συμβολὴ στὴν πληρέστερη καὶ ἀρτιότερη πνευματικὴ, ποιμαντικὴ, ἱεραποστολικὴ, κοινωνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ διακονία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στὸ πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης καὶ Διδασκαλίας,

β. Ἡ ἐξυπηρέτησις, φύλαξις, προστασία, σίτισις, ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψις, διαπαιδαγώγησις, δημιουργικὴ ἀπασχόλησις, ψυχαγωγία καὶ ἐν γένει φροντίδα νηπίων καὶ παιδιῶν ἐργαζόμενων συζύγων ἢ ἀτόμων, πού, κατὰ προτίμησις, κατοικοῦν ἢ διαμένουν στὴν περιφέρεια τῆς Ἑνορίας Ἀγίου Νικολάου Ἰλίου καὶ στὶς περιφέρειες ὁμόρων Ἑνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

Ἄρθρον 3

Παρεχόμενες ὑπηρεσίες

Τὸ Ἰδρυμα παρέχει, μεταξὺ ἄλλων, στὰ φιλοξενούμενα καὶ ἐξυπηρετούμενα νήπια καὶ παιδιὰ γιὰ ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα τῆς ἡμέρας συγκεκριμένες ὑπηρεσίες καὶ ἐξασφαλίζει σὲ αὐτὰ τὰ ἀκόλουθα:

- ὑγιεινὴ καὶ ἀσφαλὴ παραμονή, προσαρμοσμένη στὶς ἀνάγκες τῆς ἡλικίας τους,
- ἀπασχόλησις, καλλιέργεια καὶ διαπαιδαγώγησις, παιχνίδι, ψυχαγωγία, ἀνάπαυσις καὶ ψυχολογικὴ ἀρωγὴ ἀνάλογα μὲ τὴν ἡλικία τους,
- μέριμνα γιὰ τὴν ὁμαλὴ ψυχοσυναισθηματικὴ καὶ ὑγιὴ ἀνάπτυσή τους καὶ παροχὴ συμβουλευτικῆς ἐνημέρωσις καὶ ὑποστήριξις στὶς οἰκογένειές τους,
- ὑγιεινὴ καὶ ἐπαρκὴ διατροφή, μὲ σωστὴ ποιοτικὴ σύνθεσις ἀνάλογα μὲ τὴν ἡλικία τους,
- φροντίδα γιὰ τὴν ἀτομικὴ καθαριότητά τους, καθὼς καὶ τὴν καθαριότητα τῶν χώρων τοῦ Ἰδρύματος, καὶ
- τακτικὴ ἰατρικὴ παρακολούθησις καὶ ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψή τους.

Ἄρθρον 4

Προϋποθέσεις εισαγωγῆς

Στὸ Ἴδρυμα γίνονται δεκτὰ καὶ ἐγγράφονται νήπια καὶ παιδιὰ ἐργαζόμενων συζύγων, ἰδίως πολυτέκνων, ἢ ἀτόμων, πού, κατὰ προτίμηση, κατοικοῦν ἢ διαμένουν στὴν περιφέρεια τῆς οἰκείας Ἐνορίας καὶ στίς περιφέρειες ὁμόρων Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς, ἀνεξαρτήτως φύλου, ἡλικίας ἀπὸ 2,5 χρόνων καὶ ἄνω, πού δὲν πάσχουν ἀπὸ ἀνίατο νόσημα ἢ μολυσματικὴ νόσο, ἀφοῦ ὑποβληθοῦν ὡς δικαιολογητικὰ σχετικὴ αἴτηση τοῦ ἐνδιαφερόμενου γονέα, ληξιαρχικὴ πράξη γέννησης τοῦ νηπίου ἢ παιδιοῦ ἢ πιστοποιητικὸ οἰκογενειακῆς κατάστασης, ἀπὸ τὸ ὁποῖο νὰ προκύπτει ἡ ἡλικία του, καὶ πιστοποιητικὸ ὑγείας τοῦ νηπίου ἢ παιδιοῦ.

2. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φιλοξενούμενων καὶ ἐξυπηρετούμενων νηπίων καὶ παιδιῶν καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ἐλάχιστη ἀπαιτούμενη δυναμικότητά του. Ἐπίσης, μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καθορίζεται καὶ τὸ ποσὸ τῆς εἰσφορᾶς πού οἱ ἐργαζόμενοι/ες σύζυγοι ἢ τὰ ἐργαζόμενα ἄτομα, τῶν ὁποίων τὰ νήπια καὶ παιδιὰ φιλοξενοῦνται καὶ ἐξυπηρετοῦνται στὸ Ἴδρυμα, καταβάλλουν σὲ μηνιαία βάση, ἀνάλογα μὲ τίς οικονομικὲς τους δυνατότητες.

Ἄρθρον 5

Ὁργάνωση - Διοίκηση - Διοικητικὸ Συμβούλιο

1. Τὸ Ἴδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο (ἐφεξῆς Δ.Σ.) πού ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

α) τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀττικῆς, ὡς Πρόεδρος,

β) τὸν ἐκάστοτε Πρόεδρο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἰλίου, ὡς Ἀντιπρόεδρος, ὁ ὁποῖος, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, θὰ ἀναπληρῶνει αὐτὸν καὶ θὰ προεδρεύει τοῦ Δ.Σ.,

γ) τέσσερα ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου,

δ) ἓνα πρόσωπο ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐνορίας Ἁγίου Νικολάου Ἰλίου, ἄνδρα ἢ γυναῖκα, πού διακρίνεται γιὰ

τὸ ἦθος, τὴν πνευματικὴ κατάρτιση καὶ ὠριμότητά του/της καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του/της γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐνορίας.

2. Τὰ ὡς ἄνω πέντε τακτικὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. (τῶν παραγράφων 1γ καὶ 1δ) διορίζονται, μαζὶ μὲ τὰ ἀντίστοιχα ἀναπληρωματικὰ τους, γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀττικῆς, ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου. Οἱ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν, τὸ δὲ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο.

3. Μέλη τοῦ Δ.Σ., πού δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ κωλύονται στὴν ἄσκηση αὐτῶν, ἢ δὲν συμβάλλουν στὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες πού ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος, ἢ παραιτοῦνται πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τῆς θητείας τους, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

4. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του καὶ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμιά.

5. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικὰ κάθε δύο μῆνες καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου, ἢ ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή αἴτηση πρὸς τὸν Πρόεδρο τριῶν τουλάχιστον μελῶν τοῦ Δ.Σ., στὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρουν τὰ προτεινόμενα πρὸς συζήτηση θέματα.

6. Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκειται σὲ ἀπαρτία καὶ ἀποφασίζει νόμιμα, ὅταν παρίσταται ὁπωσδήποτε ὁ Πρόεδρος ἢ, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ τρία τουλάχιστον ἀπὸ τὰ μέλη του, οἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο. Σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ὑπερισχέει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 6

Ἄρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἔχει τίς ἀκόλουθες ἀρμοδιότητες:

α. ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα πού ἀφορᾶ στὴν ὀργάνωση, διοίκηση καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, στὴ δια-

χείριση καὶ ἀξιοποίηση ἐν γένει τῶν κάθε φύσης περιουσιακῶν στοιχείων, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος, καὶ στὴ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καὶ γιὰ κάθε ἐνέργεια ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος,

β. συνεργάζεται γιὰ ὅλα τὰ σχετικά ζητήματα μὲ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἰλίου, μὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια ὁμόρων Ἱερῶν Ναῶν καὶ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν φιλανθρωπικῶν, κοινωφελῶν καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων τῆς περιφέρειας τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ διάφορους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς καὶ φιλανθρωπικούς συλλόγους, καθὼς καὶ μὲ τὴν Νομαρχιακὴ καὶ τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση, τοὺς τοπικοὺς φορεῖς καὶ ἐν γένει τίς ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος,

γ. μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐξεύρεση οἰκονομικῶν πόρων καὶ τὴν ἐπαύξηση αὐτῶν καὶ γιὰ τὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος,

δ. προτείνει στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο καὶ ἀποφασίζει σχετικά, τὴν πρόσληψη ἀπὸ τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἑνορίας τοῦ ἀναγκαίου γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος ἔμμισθου (τακτικοῦ) προσωπικοῦ, σύμφωνα μὲ τίς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας, καὶ στὸ διορισμὸ στὸ αὐτὸ Νομικὸ Πρόσωπο τοῦ ἐθελοντικοῦ προσωπικοῦ, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς οἰκείας Ἑνορίας καὶ ἐν γένει τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὸ ἦθος, τὴν πνευματικὴ κατάρτιση καὶ ὠριμότητά τους, τίς ἐξειδικευμένες γνώσεις καὶ ἐμπειρίες τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἑνορίας,

ε. ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς/ἐγγραφῆς στὸ Ἴδρυμα, γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν φιλοξενούμενων καὶ ἐξυπηρετούμενων νηπίων καὶ παιδιῶν καὶ γιὰ τὸ, κατὰ περίπτωσιν, ὕψος τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς, ποὺ οἱ ἐργαζόμενοι/ες σύζυγοι ἢ τὰ ἐργαζόμενα ἄτομα, τῶν ὁποίων τὰ νήπια καὶ παιδιὰ φιλοξενοῦνται καὶ ἐξυπηρετοῦνται στὸ Ἴδρυμα, καταβάλλουν σὲ μηνιαία βάση,

στ. καταρτίζει τὸν ἐτήσιο Προϋπολογισμὸ καὶ τὸν ἐτήσιο Ἀπολογισμὸ τοῦ Ἰδρύματος, τοὺς ὁποίους καὶ ὑποβάλλει γιὰ ἐγκρισηὶ στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο,

ζ. εἰσηγεῖται στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο καὶ ἀποφασίζει σχετικά, τὴν ἀποδοχὴ ἢ τὴν ἀποποίηση δωρεῶν, κληρονομιῶν καὶ κληροδοσιῶν κι-

νητῶν καὶ ἀκινήτων φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων, καταλειπόμενων ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὰ σχετικά μὲ τὴν ἀσκηση ἀγωγῶν, τὴν παραίτηση ἀπὸ δικόγραφα ἀγωγῶν, ἀπὸ διαδικαστικὲς πράξεις καὶ ἀπὸ ὁλόκληρη τὴν δίκη, τὴν παραίτηση ἀπὸ ἐνδίκᾳ μέσα, τὸν συμβιβασμὸ ἢ τὴν ἐξωδικαστικὴ ἐπίλυση διαφορῶν,

η. ἀποφασίζει γιὰ κάθε ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖο ἀνακύπτει κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ δὲν προβλέπεται ρητὰ σὲ αὐτόν, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη τῆς ἐγκρισης τῶν Πράξεων του ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο.

Ἄρθρον 7

Ἀρμοδιότητες τοῦ Προέδρου, τοῦ Ἀντιπροέδρου, τοῦ Γραμματέα καὶ τοῦ Ταμῆ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.:

α. ἔχει τὴν ἐποπτεία ὅλων τῶν δραστηριοτήτων καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντονίζει τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος,

β. ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε Διοικητικῆς, Δικαστικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς καὶ ὁποιασδήποτε ἄλλης Ἀρχῆς καὶ σὲ ὅλες του τίς σχέσεις μὲ ἄλλα Ἴδρύματα, Ὄργανισμοὺς, νομικὰ καὶ φυσικὰ πρόσωπα,

γ. λαμβάνει γνώση ὅλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος, συνυπογράφει μὲ τὸν Γραμματέα ἢ τὸν Διευθυντὴ ὅλη τὴν ἀλληλογραφία αὐτοῦ καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν Ταμῆ τὰ οἰκονομικῆς φύσεως ἐγγραφα,

δ. συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. σὲ τακτικὲς ἢ ἔκτακτες συνεδριάσεις, διευθύνει τίς σὲ αὐτὲς συζητήσεις καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν Γραμματέα τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων,

ε. ἐν γένει μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

2. Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἀναπληρώνει τὸν Πρόεδρο, σὲ περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος, σὲ ὅλες τίς ὡς ἄνω ἀρμοδιότητες αὐτοῦ καὶ ἐνεργεῖ κατόπιν ἐντολῆς του.

3. Ὁ Γραμματέας τοῦ Δ.Σ. τηρεῖ τὸ Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντάσσει ὅλα τὰ ἐγγραφα καὶ ὅλη τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Ἰδρύματος γιὰ τὴν ὁποία ἐνημερώνει τὸν Πρόεδρο καὶ τὴν ὁποία συνυπογράφει μὲ αὐτόν.

Τις ὡς ἄνω ἀρμοδιότητές του μπορεί νὰ ἀναλάβει ὁ/ἡ Διευθυντής/Διευθύντρια τοῦ Ἰδρύματος κατόπιν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδότησης ἀπὸ τὸ Δ.Σ. Ἐπίσης, τηρεῖ λοιπὰ Γενικὰ Βιβλία, ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, τῶν ὁποίων τὴν συντήρηση ἤθελε ἀποφασίσει τὸ Δ.Σ. αὐτοῦ, καὶ τὸ Βιβλίο Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο τὰ ἐν λόγῳ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα συντάσσει καὶ φυλάσσει τὰ ἔγγραφα, τὴν ἀλληλογραφία, τὰ Βιβλία καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

4. Ὁ Ταμίας ἐνεργεῖ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Δ.Σ., ἐναντι τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπόλογος, τὶς διαχειριστικὲς πράξεις ἀναφορικὰ μὲ τὰ κάθε φύσης περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος. Τηρεῖ τὸ Βιβλίο Ταμείου, καθὼς καὶ τὰ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῆς τοῦ Ἰδρύματος, εἰσπράττει κάθε ἔσοδο τοῦ Ἰδρύματος μὲ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως, θεωρημένα ἀπὸ τὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸν Παιδικὸ Σταθμὸ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Ἰλίου*», τὰ ὁποῖα συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο, διενεργεῖ τὶς πληρωμὲς γιὰ κάθε δαπάνη ποὺ προβλέπεται στὸν ἐγκεκριμένο Προϋπολογισμὸ βάσει διπλοτύπων Ἐνταλμάτων Πληρωμῆς, θεωρημένων ἀπὸ τὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη, τὰ ὁποῖα ἐπίσης συνυπογράφει, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλα τὰ οικονομικῆς φύσης ἔγγραφα, μὲ τὸν Πρόεδρο, εὐθύνεται γιὰ τὴν φύλαξη τῶν χρημάτων τοῦ Ἰδρύματος, τὰ ὁποῖα κατατίθενται σὲ ἰδιαιτέρο λογαριασμὸ μίας ἀπὸ τὶς Τράπεζες ποὺ λειτουργοῦν στὴν πόλη τοῦ Ἰλίου στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἐνορίας μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸν Παιδικὸ Σταθμὸ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Ἰλίου*», ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ παρακρατεῖ ἐξ αὐτῶν ποσὸ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἐκτάκτων καὶ ἐπείγουσῶν δαπανῶν τοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., καὶ διενεργεῖ ἀναλήψεις χρημάτων κατόπιν ἀπόφασης τοῦ Δ.Σ., γιὰ τὴν λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου. Ἐπίσης, τηρεῖ τὸ Βιβλίο Κτηματολογίου καὶ τὸ Βιβλίο Ὑλικοῦ.

Ἄρθρον 8

Προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος

1. Τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος, ποὺ πρέπει νὰ εἶναι

ἐξειδικευμένο καὶ ἐπιλεγμένο μὲ κριτήριον καὶ γνώμονα τὴν ἀγάπη γιὰ τὸ παιδί, διακρίνεται σὲ ἐθελοντικὸ καὶ ἔμμισθο (τακτικὸ). Στὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ συγκαταλέγονται ὄσοι/ὅσες (νηπιαγωγοί, βοηθοὶ νηπιαγωγοῦ, παιδίατροι, νοσηλευτές, ὑπάλληλοι καθαριότητας, μάγειροι/μαγειρίσσοι, καθηγητὲς ἢ δάσκαλοι, κοινωνικοὶ λειτουργοί, ψυχολόγοι κλπ.) μὲ τὴ θέλησή τους καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ Ἴδρυμα. Τὸ ἔμμισθο (τακτικὸ) προσωπικὸ προσλαμβάνεται ἀπὸ τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἐνορίας, ἀπασχολεῖται, ἀμειβεται καὶ παύεται, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας.

2. Γιὰ τὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη, ἀποτελεσματικὴ καὶ σύννομη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος προσλαμβάνεται Διευθυντής/Διευθύντρια ὁ ὁποῖος/ἡ ὁποία, μεταξὺ ἄλλων, ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴ λειτουργία καὶ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντονίζει τὸ προσωπικὸ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν καθοδήγηση καὶ τὶς ἐντολὲς τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ. του, μεριμνᾷ γιὰ τὴν ὑγιεινὴ κατάσταση τῶν φιλοξενούμενων καὶ ἐξυπηρετούμενων νηπίων καὶ παιδιῶν, γιὰ τὴν καλὴ διατροφή καὶ γιὰ τὴ διαπαιδαγωγική τους, ἐποπτεύει τὴν καθαριότητα τοῦ Ἰδρύματος, ἀπασχολεῖ τὰ νήπια καὶ τὰ παιδιά κατὰ τὸ παιδαγωγικὸ πρόγραμμα τὶς ὥρες ποὺ δὲν ἀσκεῖ διοικητικὰ καθήκοντα, ἀναπληρώνει σὲ περίπτωσιν ἀπουσίας τὸν/τὴν Νηπιαγωγὸ ἐὰν στὸ Ἴδρυμα δὲν ἀπασχολεῖται Βοηθὸς Νηπιαγωγὸς, παρέχει συμβουλευτικὴ ἐνημέρωση καὶ υποστήριξη στοὺς γονεῖς τῶν φιλοξενούμενων καὶ ἐξυπηρετούμενων νηπίων καὶ παιδιῶν καὶ τηρεῖ τὸ Βιβλίο Συμβάντων, τὶς Ἀτομικὲς Κάρτες Ὑγείας Νηπίων καὶ Παιδιῶν, τὸ Βιβλίο Παρουσίας Νηπίων καὶ Παιδιῶν, τὸ Βιβλίο Ἐκδρομῶν, Ἐπισκέψεων, Ὁμιλιῶν καὶ Διαλέξεων, τὸ Βιβλίο Παρουσίας Προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, τὸ Μητρώο Νηπίων καὶ Παιδιῶν, καί, δυνάμει εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδότησης ἀπὸ τὸ Δ.Σ., τὸ Βιβλίο Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.

3. Ἐπίσης, προσλαμβάνονται ἢ διορίζονται ἀνάλογα μὲ τὴ δυναμικότητα τοῦ Ἰδρύματος, τονίζονται ἕνας/μία Ἱατρός-Παιδίατρος, ἐσωτερικὸς ἢ ἐξωτερικὸς, τουλάχιστον ἕνας/μία ὑπάλληλος καθαριότητας βοηθητικῶν ἐργασιῶν, ἕνας/μία μάγειρας/μαγειρίσσα μὲ ἀνάλογη ἐμπειρία καὶ καθηγητὲς ἢ δάσκαλοι μουσικῆς, ξένων γλωσσῶν, ρυθμικῆς κλπ.

4. Οἱ θέσεις πάντως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος καθορίζονται μὲ τὸν Ἐσωτερικὸ Κανονισμὸ λειτουργίας

αὐτοῦ ποὺ καταρτίζει τὸ Δ.Σ. του. Στὸν ἐν λόγῳ Κανονισμό, ποὺ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκείῳ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, ἐξειδικεύονται, μεταξύ ἄλλων, οἱ ὑποχρεώσεις, οἱ ἀρμοδιότητες καὶ τὰ καθήκοντα τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ.

Ἄρθρον 9 Τηρούμενα Βιβλία

α. Τὸ Ἴδρυμα ἔχει αὐτοτελὴ διαχείριση, τηρεῖ δὲ ὑποχρεωτικῶς, μὲ τὴ μέριμνα τοῦ Δ.Σ., τὰ Γενικά καὶ Διαχειριστικά αὐτοῦ Βιβλία, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φέρουν ἴδια ἀρίθμηση τὸ καθένα κατὰ φύλλο καὶ νὰ εἶναι θεωρημένα γιὰ κάθε νόμιμη χρῆση ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀττικῆς, ἥτοι:

1. Βιβλίο Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων,
2. Βιβλίο Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ.,
3. Βιβλίο Συμβάντων,
4. Ἀτομικὲς Κάρτες Ὑγείας Νηπίων καὶ Παιδιῶν,
5. Βιβλίο Παρουσίας Νηπίων καὶ Παιδιῶν,
6. Βιβλίο Ἐκδρομῶν, Ἐπισκέψεων, Ὁμιλιῶν καὶ Διαλέξεων,
7. Βιβλίο Παρουσίας Προσωπικοῦ,
8. Μητρώο Νηπίων καὶ Παιδιῶν,
9. Βιβλίο Ταμείου καὶ ἀριθμημένα κατ' αὔξοντα ἀριθμὸ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφόσον φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμῆ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος,
10. Βιβλίο Κτηματολογίου, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος,
11. Βιβλίο Ὑλικοῦ, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος.

β. Τὸ Ἴδρυμα τηρεῖ ἐπίσης καὶ ἄλλα Γενικά Βιβλία, τὰ ὁποῖα κρίνονται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. αὐτοῦ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία του.

Ἄρθρον 10 Πόροι τοῦ Ἰδρύματος καὶ διάθεσή τους

1. Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α. ἡ ἐτήσια ἐπιχορήγηση τῆς Ἑνορίας Ἁγίου Νικολάου Ἰλίου,

β. πρόσοδοι ἀπὸ τὴν πραγματοποίηση διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, λαχειοφόρων ἀγορῶν, ἐράων νόμιμα διενεργουμένων κ.ἄ.,

γ. δωρεές, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι κινητῶν καὶ ἀκινήτων φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων, καταλειπόμενες ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ περιερχόμενες κατὰ πλήρη κυριότητα στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἑνορίας,

δ. πρόσοδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων περιουσιακῶν στοιχείων ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος,

ε. τόκοι ἀπὸ καταθέσεις τοῦ Ἰδρύματος,

στ. εισφορές, σὲ εἶδος ἢ σὲ χρῆμα φίλων τοῦ Ἰδρύματος,

ζ. κρατικὲς ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ σχετικὰ μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος προγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης, ἐπιχορηγήσεις τῆς Νομαρχιακῆς ἢ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, Ὁργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε ἄλλη νόμιμη ἐπιχορήγηση,

η. οἱ εισφορὲς ποὺ οἱ ἐργαζόμενες/ες σύζυγοι ἢ τὰ ἐργαζόμενα ἄτομα, τῶν ὁποίων τὰ νήπια καὶ παιδιὰ φιλοξενοῦνται καὶ ἐξυπηρετοῦνται στὸ Ἴδρυμα, καταβάλλουν σὲ μηνιαία βάση, ἀνάλογα μὲ τὴν οικονομικὴν τους δυνατότητα,

θ. κάθε ἄλλη πρόσοδος, σύμφωνη μὲ τὸ Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ πνεῦμα, ποὺ προέρχεται ἀπὸ κάθε νόμιμη πηγή καὶ δὲν κατονομάζεται ρητὰ στὸν παρόντα Κανονισμό, κατόπιν ἀπόφασης τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, προτάσει τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, στὴν ὁποία θὰ ὀρίζεται εἰδικὰ ἡ νομιμότητα τῆς σχετικῆς πράξης ἀποδοχῆς τῆς προσόδου καὶ ἐὰν αὕτη ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος.

2. Ἡ περιέλευση οἰουδήποτε κινητοῦ ἢ ἀκινήτου πράγματος στὴ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος γίνεται πάντα στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἑνορίας, στὸ ὁποῖο μεταβιβάζεται ἡ κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ τοῦ πράγματος. Στὴν πράξη δὲ τῆς μεταβίβασης γίνεται εἰδικότερη μνεία καὶ ἀναφορὰ μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸν Παιδικὸ Σταθμὸ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἰλίου*», τὸ ὁποῖο, ὡς Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα, θὰ ἔχει τὴν χρῆση, γιὰ ὅσο χρόνο ὑφίσταται, πρὸς ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν του.

3. Οἱ ἀνωτέρω πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται κα-

τόπιν απόφασης τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, ποῦ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, γιά:

α. τὴν ἐξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, σίτιση, ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη, διαπαιδαγώγηση, δημιουργικὴ ἀπασχόληση, ψυχαγωγία καὶ φροντίδα τῶν φιλοξενούμενων καὶ ἐξυπηρετούμενων νηπίων καὶ παιδιῶν,

β. τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν συντήρησης, ἐπισκευῆς, διαρρύθμισης κλπ. τοῦ ἀκινήτου στοῦ ὁποῖο στεγάζεται τὸ Ἴδρυμα,

γ. τὴν κάλυψη τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν διοίκησης καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος,

δ. τὴν προμήθεια τοῦ ἀπαραίτητου ἐξοπλισμοῦ καὶ λοιπῶν κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ἀναλωσίων πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν,

ε. τὶς ἀμοιβές καὶ τὶς ἀσφαλιστικὲς ἐργοδοτικὲς εἰσφορές τοῦ ὑπηρετούντος ἔμμισθου (τακτικοῦ) προσωπικοῦ, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας,

στ. τὴν κάλυψη κάθε ἄλλης δαπάνης τοῦ Ἰδρύματος ποῦ προβλέπεται στὸν ἐγκεκριμένο Προϋπολογισμὸ αὐτοῦ καὶ κάθε δαπάνης ποῦ ἀνακύπτει καὶ ἀποσκοπεῖ στὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 11

Ἐλεγχος τοῦ Ἰδρύματος

Τὸ Ἴδρυμα ὀφείλει νὰ ἐπιτρέπει στὸν/στὴν Κοινωνικὸ/ἠ Σύμβουλο, τὸν/τὴν ὀριζόμενο/ἠ στὴν κατὰ τόπον ἀρμόδια ἐποπτεύουσα Νομαρχιακὴ Αὐτοδιοίκηση, τὴν ἐλεύθερη πρόσβαση σὲ ὅλους τοὺς χώρους του καὶ νὰ ἐξασφαλίζει σὲ αὐτὸν/αὐτὴν τὴν ἀκώλυτη ἄσκηση τῶν καθηκόντων ἐλέγχου, ἐπίβλεψης καὶ συνεχοῦς παρακολούθησης τῆς λειτουργίας του καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ποῦ αὐτὸ παρέχει ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐπάρκειά τους.

Ἄρθρον 12

Σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος - Τελικὲς διατάξεις

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἴδια σφραγίδα μὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἠ ὁποία φέρει στοῦ κέντρο τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Στὸν μὲν ἐξωτερικὸ κύκλο ἀναγράφονται οἱ λέξεις «*ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΤΤΙΚΗΣ*», στὸν δὲ ἐσωτερικὸ ἠ ἐπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος «*ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΛΙΟΥ*».

Ἄρθρον 13

Τὸ παρὸν Ἴδρυμα, μὲ τὴν ὡς ἄνω μορφή καὶ ὀργάνωση, καταργεῖται μὲ ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν αἰτιολογημένης ἀπόφασης τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, γιά τὴ λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἠ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, ποῦ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, ὅταν δὲν ἐκπληρώνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς αὐτοῦ προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολή του, ὅταν παρεκκλίνει τῶν σκοπῶν του ἠ καταστρεῖ ἀνέφικτη ἠ λειτουργία του. Σὲ κάθε περίπτωση κατάργησης τοῦ Ἰδρύματος, ἠ χρήση τῶν κάθε φύσης περιουσιακῶν στοιχείων, ἠ ὁποία εἶχε παραχωρηθεῖ στοῦ Ἴδρυμα, ἐπανέρχεται αὐτοδικαίως στοῦ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἐνορίας, στὴν πλήρη κυριότητα τοῦ ὁποῖου ἄλλωστε καὶ αὐτὰ ἀνήκουν.

Ἄρθρον 14

1. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στοῦ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «*ΕΚΚΛΗΣΙΑ*» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Κάθε τροποποίηση αὐτοῦ γίνεται ἀπὸ τὴν Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδο κατόπιν αἰτιολογημένης ἀπόφασης τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, γιά τὴ λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἠ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, ποῦ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο. Δημοσιεύεται δὲ ὅπως καὶ ὁ παρῶν Κανονισμὸς.

Ἄρθρον 15

Ἄπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἐνορίας Ἁγίου Νικολάου Ἰλίου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθεῖ.

Ἀθήνα 5 Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παραγρ. 2 καὶ 59 παραγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρῳμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς, ποιμαντικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας.

4. Τὴν μεγάλην καλλιτεχνικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀξίαν τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

5. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2/7.1.2003 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου.

6. Τὴν ἀπὸ 20.7.2003 Γνωμάτευσιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Τὴν ἀπὸ 4.9.2003 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σάμου καὶ Ἰκαρίας Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «*ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ*», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργῇ ὡς ἐξηρημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, θὰ ἐδρεύει δὲ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βαθέος Σάμου. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρισις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Ἄρθρον 1

Ἔδρα τῆς Σχολῆς

Ἔδρα τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ὀρίζεται τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας «*ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΑ*», στὸ Δῆμο Βαθέος. Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν σπουδαστῶν ποὺ διαμένουν σὲ ἄλλους Δήμους, ἰδρύονται παραρτήματα τῆς Σχολῆς.

Μὲ ἄλλη ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου μετὰ ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς, εἶναι δυνατὸ νὰ ἰδρύνονται καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφερείας ἐφόσον αὐτὸ κρίνεται ἀναγκαῖο.

Ἄρθρον 2

Τίτλος τῆς Σχολῆς

Ὁ Τίτλος τῆς Σχολῆς εἶναι: «*ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ*».

Ἡ Σχολὴ χρησιμοποιεῖ κυκλικὴ σφραγίδα μὲ διάμετρο καὶ τύπο ὅμοιο, πρὸς τὶς σφραγίδες στὶς ὁποῖες ἀναφέρεται τὸ σχετικὸ διάταγμα «*Περὶ ἐμβλημάτων τοῦ Κράτους καὶ τύπου τῶν σφραγίδων*».

Στὴν ἐξωτερικὴ τῆς πλευρᾶς ἡ σφραγίδα φέρει τὴν ἔνδειξιν «*ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ*» καὶ ἐσωτερικὰ τὴ φράσιν «*ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ*». Στὸ μέσον φέρει τὸν δικέφαλο ἀετὸ.

Ἄρθρον 3

Σκοποὶ καὶ Μέσα πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῶν

1. Ἡ διδασκαλία, καλλιέργεια καὶ διάδοσις τῆς Ἑλληνορθόδοξης πατροπαράδοτης Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τόσο στὸ θεωρητικὸ, ὅσο καὶ στὸ πρακτικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ πεπειραμένους Μουσικοδιδασκάλους καὶ Ἱεροψάλτες.

2. Ἡ ἀνάδειξις νέων Ἱεροψαλτῶν ἀνεξαρτήτως φύλου, γιὰ τὴ στελέχωση τῶν Ἱερῶν Ἀναλογίων καὶ ἐμπέδωσις σ' αὐτοὺς συνειδήσεως, ὅτι ὡς βοηθοὶ κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἀκολουθιῶν ἐπιτελοῦν Ἐκκλησιαστικὴ Διακονία.

3. Ἡ συμπλήρωσις τῆς μορφώσεως καὶ παιδείας, ὅσον ἀφορᾷ στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Βυζαντινὴ Μουσικὴ καθὼς καὶ ἡ παροχὴ πάσης φύσεως βοηθείας στοὺς ἤδη ὑπηρετοῦντες στοὺς Ἐνοριακοὺς Ναοὺς Ἱεροψάλτες.

4. Ἡ δημιουργία χορωδιακῶν συγκροτημάτων (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς συγκροτήσεως παιδικῆς χορωδίας), γιὰ τὴν πρότυπη ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ κλασικῶν Μουσικῶν Κειμένων, καθὼς καὶ ἡ ὀργάνωσις καὶ πραγματοποιήσις κατὰ καιροὺς πνευματικῶν καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων. Ἐπίσης, ἡ διδασκα-

λία παραδοσιακῶν τραγουδιῶν, παραδοσιακῶν μουσικῶν ὀργάνων καὶ παραδοσιακῶν ἑλληνικῶν χορῶν.

5. Ἡ θεωρητικὴ ἔρευνα καὶ ἡ δημοσίευση τῶν ἐπιτευγμάτων, ἀναφορικὰ μὲ τὴν προέλευση καὶ κατὰ καιροὺς ἐξέλιξη τῆς πατρῶας Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ σὲ συνεργασία μὲ ἄλλους φορεῖς (Υπουργεῖα Πολιτισμοῦ καὶ Παιδείας), μὲ ἐπισκέψεις σὲ Ἱερὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καθὼς ἐπίσης καὶ μὲ ἐπισκέψεις σὲ Ἱερὰς Μονὰς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικράτειας γενικότερα, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλες συναφεῖς ἐκδηλώσεις.

6. Ἡ προβολὴ καὶ ἔξαρση τοῦ μεγαλείου τοῦ παραδοσιακοῦ μουσικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θησαυροῦ, ὡς ἱερὰς παραδόσεως τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ ἐκδηλώσεις, δημόσιες ἐμφανίσεις καὶ ἄλλα πρόσφορα μέσα στὸ ἐσωτερικὸ καὶ στὸ ἐξωτερικὸ. Αὐτὸ εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ τὴν ὀργάνωση καὶ πραγματοποίηση σεμιναρίων, συμποσίων κ.λπ., μὲ τὴ φιλοξενία σπουδαστῶν ἄλλων Σχολῶν ἐκμάθησεως Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς μὲ ἐπισκέψεις, ἐκδρομὲς τόσο στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια, ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικὸ.

Ἄρθρον 4

Πόροι τῆς Σχολῆς

Οἱ πόροι μὲ τοὺς ὁποίους συντηρεῖται ἡ Σχολὴ εἶναι:

1. Οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν, τῶν Ἑρανικῶν Ἐπιτροπῶν καθὼς καὶ οἱ κρατικὲς καὶ ἰδιωτικὲς ἐπιχορηγήσεις καὶ συνεισφορές.

2. Δωρεὰς καὶ κληροδοτήματα, ὡς καὶ ἡ ἐτησίαι εἰσφορὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τοῦ ποσοῦ καθὼς καὶ τοῦ ταμείου καθοριζομένου κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου. Οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ δύνανται νὰ ἐγγράφουν κονδύλιον γιὰ τὴν οικονομικὴ ἐνίσχυση τῆς Σχολῆς ἢ νὰ ἀναλαμβάνουν τὰ ἐξοδα τῶν σπουδαστῶν, ποὺ ἀνήκουν σ' αὐτοὺς καὶ φοιτοῦν στὴν Σχολὴ (μετακίνηση, μουσικὰ βιβλία κ.λπ.).

Ἄρθρον 5

Διοίκηση-Ἀρμοδιότητες Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Ἡ Σχολὴ διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μη-

τροπολίτη Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ὡς Πρόεδρος, ἢ ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε νόμιμο ἀναπληρωτὴ του ὡς ἀντιπρόεδρος, τὸν Διευθυντὴ τῆς Σχολῆς καὶ τρεῖς (3) Κληρικούς ἢ λαϊκοὺς, φίλους τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, τοὺς ὁποίους διορίζει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μὲ τριετὴ θητεία.

Τὸ ἀξίωμα αὐτῶν, ποὺ συμμετέχουν στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο.

Τὸ Δ.Σ. ἐκλέγει τὸν Ταμία καὶ τὸν Γραμματέα.

2. Στὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποία μέλος τοῦ Δ.Σ. κωλύεται στὴν ἄσκηση τῶν καθηκόντων του ἢ δὲν ἀνταποκρίνεται πλήρως στὶς ὑποχρεώσεις, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπὸ τὰ καθήκοντά του, ἀντικαθίσταται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., πλήρως αἰτιολογημένη.

3. Ὁ Πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὴ Σχολὴ δημοσίᾳ ἐνώπιον κάθε Ἀρχῆς, διενεργεῖ καὶ ὑπογράφει τὴν ἐπίσημη ἀλληλογραφία τῆς Σχολῆς, καθὼς καὶ τὰ ἐνδεικτικὰ καὶ τὰ πτυχία τῶν μαθητῶν.

4. Τὸ Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικῶς μία φορὰ τὸν μῆνα κατὰ τὴν κλήση τοῦ διδακτικοῦ ἔτους καὶ ἐκτάκτως, ὅταν παρίσταται ἀνάγκη.

5. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καθὼς καὶ γιὰ τὴν παρακολούθηση καὶ ἐπίδοση τῶν μαθητῶν αὐτῆς. Δύναται νὰ εἶναι καὶ ὁ ἴδιος μέλος τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς γιὰ τὸ ὁποῖο εἶναι ὑπεύθυνος, ἀναφερόμενος σχετικῶς (γραπτῶς ἢ προφορικῶς) στὸ Δ.Σ.

Εἰσηγεῖται ἐπίσης στὸ Δ.Σ. ὅ,τιδῆποτε κρίνει ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς τὴν ἀπονομὴ βραβείων καὶ ἐπαίνων, τὴν πραγματοποίησιν καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων, ἐκπαιδευτικῶν ἢ ψυχαγωγικῶν ἐκδρομῶν καὶ τὴν τέλεση Θεῶν Λειτουργιῶν ἢ Ἀκολουθιῶν γιὰ τοὺς μαθητὲς.

6. Τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ διορίζεται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. ὕστερα ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς καὶ μετὰ ἀπὸ αἴτησιν τοῦ ἐνδιαφερομένου πρὸς τὸ Δ.Σ. Προέρχεται δὲ ἀπὸ κληρικούς ἢ λαϊκοὺς, πτυχιούχους ἢ διπλωματούχους Βυζαντινῆς Μουσικῆς, οἱ ὁποῖοι θὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους ἀνιδιοτελῶς.

Φέρει εὐθύνη γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ κυρίως γιὰ τὴν ἀγωγή τῶν Μαθητῶν.

Οἱ προσλαμβανόμενοι, ὡς διδακτικὸ προσωπικὸ τῆς Σχολῆς, θὰ πρέπει νὰ ἔχουν δίπλωμα ἢ πτυχίον Βυζα-

ντινῆς Μουσικῆς, ἀναγνωρισμένο ἀπὸ τὸ κράτος ἢ πολύχρονη προϋπηρεσία στὸ ἀναλόγιο ὡς Ἱεροψάλτες ἢ γνῶστες σὲ βάθος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἱκανοὶ ν' ἀνταποκριθοῦν στὰ διδακτικά τους καθήκοντα.

7. Ὁ Ταμίας τηρεῖ τὰ ἀπαραίτητα λογιστικά βιβλία τῆς Σχολῆς καὶ τὰ ἀποδεικτικά στοιχεῖα ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Ἐπιγράφει μαζί μὲ τὸν Πρόεδρο τὶς διπλότυπες ἀποδείξεις εἰσπράξεως καὶ πληρωμῆς, τὶς ὁποῖες σὲ περίπτωση ἀπουσίας του μπορεῖ νὰ ὑπογράψει ἀντ' αὐτοῦ καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς.

Ὅλες οἱ δαπάνες τῆς Σχολῆς ἐνεργοῦνται κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Δ.Σ.

8. Ὁ Γραμματέας τοῦ Δ.Σ.:

Διενεργεῖ τὴν ἀλληλογραφία τῆς Σχολῆς. Τηρεῖ τὸ πρωτόκολλο καὶ τὸ ἀρχεῖο τῆς Σχολῆς. Βιβλίον Μητρώου καὶ Προόδου τῶν Μαθητῶν.

Εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὶς καταχωρήσεις τῶν μαθητῶν στὸ Ἀπουσιολόγιο.

Τηρεῖ τὸ βιβλίον Πράξεων τοῦ Δ.Σ.

Καταρτίζει μαζί μὲ τὸν Ταμία τὸν προϋπολογισμό καὶ τὸν ἀπολογισμό.

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. εἶναι δυνατόν νὰ τηροῦνται καὶ ἄλλα βιβλία τὰ ὁποῖα θὰ διευκολύνουν τὴν ὁμαλότερη λειτουργία τῆς Σχολῆς.

9. Τὸ Δ.Σ. λογίζεται σὲ ἀπαρτία, ὅταν παρίστανται τρία (3) τουλάχιστον μέλη του ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἓνα εἶναι ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ οἱ Ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν μελῶν, ποὺ παρίστανται στὴ Συνεδρίαση.

10. Τὴν πρόσληψη βοηθητικοῦ Προσωπικοῦ, ἀπαραίτητου γιὰ τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ.

Ἄρθρον 6

Τίτλος Σπουδῶν - Διδακτέα Ὑψη

Τὸ Σχολικὸ ἔτος ἀρχίζει τὴν πρώτη Δευτέρα τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ τελειώνει τὴν 25η Μαΐου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Οἱ ἐξετάσεις ἀρχίζουν τὸν Μάιο καὶ εἶναι δυνατόν νὰ παραταθοῦν καὶ τὸν Ἰούνιο.

Τὸ Σχολικὸ ἔτος διαιρεῖται σὲ δύο τετράμηνα. Ἀπὸ τὴν 1-16 Φεβρουαρίου, διενεργοῦνται οἱ ἐξετάσεις τοῦ πρώτου τετραμήνου καὶ ἀπὸ 20 Μαΐου μέχρι 10 Ἰουνίου

διεξάγονται οἱ ἐξετάσεις τοῦ δευτέρου τετραμήνου.

Οἱ μαθητὲς ὑποβάλλονται σὲ κατατακτήριες, προαγωγικὲς καὶ ἀπολυτήριες ἐξετάσεις.

Ὁ κύκλος Σπουδῶν εἶναι πενταετής. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς σὲ συνεργασία μὲ τὸ διδακτικὸ προσωπικόν, καθορίζει τὴ διδακτέα ὕλη τοῦ κάθε ἔτους Σπουδῶν. Ἡ διδακτέα ὕλη σὲ γενικὲς γραμμὲς καθορίζεται ὡς ἑξῆς:

Πρῶτο ἔτος Σπουδῶν: Θεωρία Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Ἀσκήσεις, Σύντομο Ἀναστασιματάριο.

Δεύτερο ἔτος Σπουδῶν: Θεωρία Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Ἀργὸ Ἀναστασιματάριο, Τυπικόν.

Τρίτο ἔτος Σπουδῶν: Ἀργὲς καταβασίες, Ἀργὲς Δοξαολογίες, Πολυέλαιοι, Κεκραγάρια, Ἀνοιξαντάρια, Τυπικόν, Ἑρμηνεῖα Ἐκκλησιαστικῶν Ὑμνων.

Τέταρτο ἔτος Σπουδῶν: Χερουβικά, Ἰδιόμελα Μ. Τεσσαρακοστῆς, Μεγάλα Προκείμενα, Ἑρμηνεῖα Ἐκκλησιαστικῶν Ὑμνων, Τυπικόν, Παρακολούθηση σὲ ἀναλόγιο.

Πέμπτο ἔτος Σπουδῶν: Κοινωνικά, Καλοφωνικοὶ Εἰρμοὶ Τυπικόν, παρακολούθηση στὸ Ἀναλόγιο, Λειτουργική, Τελετουργική, ὕμνολογία, Ἱστορία Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Ἡ ἀνωτέρω ὕλη εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακατανέμεται κατὰ τὴ διάρκεια τῶν διδακτικῶν ὥρων καὶ νὰ ἐπεκτείνεται κατὰ τὴν κρίση τοῦ διδακτικοῦ Προσωπικοῦ, πάντοτε ὅμως μὲ τὴν ἐγκριση τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς.

Ὅλη ἡ διδακτέα ὕλη θὰ προέρχεται ἀπὸ τὶς ἐγκεκριμένες ἐκδόσεις:

α. Ἀναστασιματάριον Πέτρου Λαμπαδαρίου κατὰ τὴν ἔκδοση Ἰωάννου Πρωτοψάλτου.

β. Εἰρμολόγιο Ἰωάννου Πρωτοψάλτου.

γ. Δοξαστάριο Πέτρου Λαμπαδαρίου, ἔκδοση Πέτρου Ἐφειοῦ ἢ Γεωργίου Βιολάκη.

δ. Μουσικὴ Κυψέλη, Στεφάνου Λαμπαδαρίου.

ε. Μαθήματα Ἐσπερινοῦ, Ὁρθοῦ, Θείας Λειτουργίας ἀπὸ τὴ Μουσικὴ Συλλογὴ Γεωργίου Προγάκη.

στ. Καλοφωνικὸ Εἰρμολόγιο, ἔκδοση Θεοδώρου Φωκαέως.

ζ. Θεωρία: Θεωρητικὸν τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 1881, μαθήματα Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Ἀβραάμ Εὐθυμιάδη, ἔκδοση δ' (1997), Γρηγορίου Στάθη, Οἱ ἀναγραμματισμοὶ καὶ τὰ μαθήματα Βυζαντινῆς Μελοποιΐας, Μανῶλη Χατζηγιακουμῆ, Χειρόγραφα Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς (1453-1820), Γεωργίου Παπαδοπούλου, Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

Εἶναι δυνατόν νά διδαχθεῖ κλάδος μαθημάτων καί ἀπό ἄλλα μουσικά καί μουσικολογικά συγγράμματα, ὕστερα ἀπό συνεννόηση τῶν διδασκόντων μέ τόν Διευθυντή τῆς Σχολῆς.

Παράλληλα μέ τή διδασκαλία τῶν Βυζαντινῶν ὕμνων καί εὐκαιριακά διδάσκονται ἀντιπροσωπευτικά Ἑλληνικά Παραδοσιακά Τραγούδια καί Κάλαντα τοῦ Δωδεκαμήρου ἀπ' ὅλη τήν Ἑλλάδα.

Ἄρθρον 7 Ἐγγραφές

Οἱ ἐγγραφές τῶν Μαθητῶν γίνονται ἀπό τήν 1η μέχρι τήν 30ῆ Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους καί εἶναι δυνατόν νά παραταθοῦν μόνον ἐφόσον δέν ἔχει συμπληρωθεῖ ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν κάποιας τάξης.

Οἱ παλαιότεροι μαθητές, οἱ ὁποῖοι δέν προσέρχονται ἐγκαίρως γιά τήν ἐγγραφή τους, δέν ἔχουν κανένα δικαίωμα προτιμήσεως ἐναντι τῶν νέων μαθητῶν τῆς Σχολῆς.

Γιά τήν ἐγγραφή τοῦ μαθητῆ ἀπαιτοῦνται τὰ ἐξῆς:

1. Αἴτηση τοῦ ἐνδιαφερομένου μαθητῆ ἢ τοῦ γονέα ἢ τοῦ κηδεμόνα του.

2. Ἡλικία ἄνω τῶν 10 ἐτῶν.

3. Πιστοποιητικό Γεννήσεως Δήμου ἢ Κοινότητος.

4. Καταβολή ἐτησίας συμβολικῆς εἰσφορᾶς πού καθορίζεται ἀπό τὸ Δ.Σ. ὡς δικαίωμα ἐγγραφῆς.

Σε περίπτωση ἐγγραφῆς ἀνηλίκου ἢ συγκατάθεση τῶν γονέων ἢ τοῦ ἀσκοῦντος τῆ γονικῆ μέριμνα ἢ τήν κηδεμονία δίδεται μέ ὑπεύθυνη δήλωση τοῦ Ν. 1599/1986, ἢ ὁποία θεωρεῖται ἀπό τήν Ἀστυνομία γιά τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς.

Ἄρθρον 8 Σχολικὲς Διατάξεις

1. Σε κάθε μαθητῆ χορηγεῖται ἀπό τή Σχολή βιβλιάριο Σπουδῶν, τὸ ὁποῖο διατηρεῖ μέχρι τέλους τῶν Σπουδῶν του. Αὐτὸ χρησιμοποιεῖται ὡς ταυτότητα τοῦ Μαθητῆ, ὅπου καταχωροῦνται κάθε διδακτικὸ ἔτος οἱ βαθμοὶ τῶν σπουδῶν καί κάθε ἄλλη ἐνδειξη χρήσιμη κατὰ τὴ γνώμη τῆς Σχολῆς.

2. Κάθε μαθητῆς ὀφείλει νά παρακολουθεῖ ἀνελλιπῶς τὰ μαθήματα τῆς Σχολῆς. Μαθητῆς, πού ἀπουσιάζει κατὰ

τὴ διάρκεια τοῦ πρώτου τετραμήνου περισσότερο ἀπὸ 10 ὥρες, ἀποκλείεται ἀπὸ τὸν διαγωνισμό τοῦ πρώτου τετραμήνου. Σε περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἀπουσίες θεωροῦνται δικαιολογημένες, τότε παραπέμπεται σὲ ὀλικὴ ἐξέταση τὸ Σεπτέμβριο.

3. Ἡ φοίτηση στὴν ἐν λόγω Σχολή, παρέχεται δωρεάν, ἐκτὸς τοῦ δικαίωματος ἐγγραφῆς.

Ἄρθρον 9 Ἐσωτερικὲς Διατάξεις

1. Οἱ μαθητῆς μετὰ ἀπὸ τὴν κατάταξή τους στὴ Σχολή, ὑπόκεινται σ' ὅλες τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ὑποχρεούμενοι νά συμπεριφέρονται μέ σεβασμό, ὅπως ἀρμόζει σὲ σπουδαστὴ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος.

2. Πρέπει νά προσέρχονται ἐγκαίρως στὶς παραδόσεις καί νά παρακολουθοῦν μέ προσοχή τὰ διδασκόμενα μαθήματα.

Ἀπαγορεύεται νά ἐξέρχονται ἀπὸ τὶς τάξεις, πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τοῦ Μαθήματος, ἐκτὸς καί ἂν ὑπάρχει σοβαρὸς λόγος καί πάντοτε μέ τὴν ἄδεια τοῦ διδάσκοντος.

3. Ὅλοι οἱ μαθητῆς τῆς Σχολῆς προμηθεύονται ἐγκαίρως καί μέ ἐξοδὰ τους τὰ ὑποδεικνυόμενα ἀπὸ τὴ Σχολή καί ἀπαιτούμενα γιά τὴ διδασκαλία βιβλία καί λαμβάνουν γνώση τῶν εἰδοποιήσεων, πού γίνονται μέ ἀναγγελία στὸν Πίνακα Ἀνακοινώσεων τῆς Σχολῆς.

4. Κάθε μαθητῆς ὀφείλει νά συμμετέχει ἐνεργὰ στὶς συναυλίες τῆς Σχολῆς ἢ στὶς ἐορταστικὲς καί τὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις καλούμενες ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τῆς Σχολῆς.

5. Ἀπαγορεύεται στοὺς μαθητῆς ἢ σύσταση μουσικοῦ Συλλόγου ἢ οἰουδήποτε συνδικαλιστικοῦ ὄργανου.

Ἄρθρον 10 Ἐξετάσεις

1. Οἱ ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς διακρίνονται σὲ κατατακτήριες, προαγωγικὲς καί ἀπολυτήριες.

2. Σε ἡμέρα καί ὥρα ἢ ὁποία θὰ ὀρίζεται ἀπὸ τὴ Σχολή, εἶναι δυνατόν νά προσέρχεται ἐκεῖνος πού ἐπιθυμεῖ κατατακτήρια ἐξέταση, προκειμένου, μετὰ ἀπ' αὐτὴ νά ἀποφασισθεῖ, ἂν θὰ γίνεῖ δεκτὸς στὴ Σχολή καί σὲ ποιά τάξη, ἀνάλογα μέ τὶς γνώσεις, πού ἔχει.

3. Οἱ προαγωγικές ἐξετάσεις προσδιορίζονται μὲ εἰδικὸ πρόγραμμα ποῦ ἀνακοινώνεται ἐγκαίρως ἀπὸ τὴ Σχολὴ καὶ στὸ ὁποῖο ἀναφέρονται, ἡ ἔναρξη καὶ ἡ λήξη τῶν ἐξετάσεων, ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποία ἐξετάζεται κάθε μάθημα. Μαθητές, ποῦ δικαιολογημένα δὲν μποροῦν νὰ συμμετάσχουν στὶς προαγωγικές ἐξετάσεις ὀφείλουν νὰ τὸ γνωστοποιοῦν στὸ Διευθυντὴ τῆς Σχολῆς πρὶν ἀπὸ τὶς ἐξετάσεις. Γιὰ τοὺς ἐν λόγω σπουδαστές, εἶναι δυνατόν νὰ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νὰ ἐξετασθοῦν σὲ χρόνο, ποῦ θὰ καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τῆς Σχολῆς.

4. Οἱ ἀπολυτήριες ἐξετάσεις γιὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ πτυχίου τοῦ Ἱεροψάλτου, διενεργοῦνται κατὰ τοὺς μῆνες Ἰούνιο, Σεπτέμβριο καὶ Φεβρουάριο.

5. Ἡ βαθμολογία τῶν Ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων ἀναγράφεται στὸ πτυχίο καὶ περιλαμβάνει τοὺς ἐξῆς χαρακτηρισμούς:

Ἄριστα	18½-20
Λίαν Καλῶς	15½-18½
Καλῶς	12½-15½
Σχεδὸν Καλῶς	10 - 12½
Μέτρια	6 - 9
Μετριώτατα	3 - 6

Σὲ ὅσους λάβουν βαθμὸν «Σχεδὸν Καλῶς» χορηγεῖται πιστοποιητικὸ ἀποφοιτήσεως.

Ὅσοι βαθμολογηθοῦν μὲ τὴν ἔνδειξη «Μετρίως», «Μετριώτατα» ἐπαναλαμβάνουν τὸν κύκλο Σπουδῶν.

6. Στους μαθητές, ποῦ ἐπιθυμοῦν ν' ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὴ Σχολὴ καὶ ἔχουν ὑποστῆ τὶς προαγωγικές ἐξετάσεις χορηγεῖται πιστοποιητικὸ φοιτήσεως.

7. Τὸ πτυχίο Ἱεροψάλτου τῆς Σχολῆς παρέχει τὰ πρόσοντα γιὰ τὸν διορισμὸ τοῦ κατόχου του σὲ θέση Ἱεροψάλτου. Ὅσοι ἀποφοιτήσουν μὲ ἄριστα ὀφείλουν καλούμενοι ἀπὸ τὴ Σχολὴ νὰ διδάξουν σ' αὐτὴ. (Ἐφόσον ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις, εἶναι δυνατόν νὰ καθιερωθοῦν βραβεῖα, ὑποτροφίες κ.λπ.).

8. Ὅλοι οἱ μαθητές ὑποχρεοῦνται νὰ λαμβάνουν μέρος στὶς ὀριζόμενες ἀπὸ τὴν Σχολὴ ἐξετάσεις. Μαθητές, ποῦ δὲν προσέρχονται ἀδικαιολόγητα στὶς ἐξετάσεις, ἀπορρίπτονται.

Ἄρθρον 11

Πειθαρχικές Τιμωρίες

Στους μαθητές εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβληθοῦν οἱ ἐξῆς ποινές:

1. Ἐπίπληξη κατ' ἴδιαν ἢ ἐνώπιον τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.
2. Ἀποβολὴ ἀπὸ 4-10 ἡμέρες.
3. Ἀποβολὴ ὀριστική
4. Μείωση διαγωγῆς.

Χαρακτηρισμὸς διαγωγῆς: «Κοσμιωτάτη», «Κοσμία».

Ἄρθρον 12

Ὅργανα-βιβλία καὶ ἐπιπλα τῆς Σχολῆς

1. Γιὰ κάθε καταστροφὴ τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς Σχολῆς εὐθύνεται ἐκεῖνος ποῦ τὴν προξένησε ἢ ὁ κηδεμόνας του, ὁ ὁποῖος ὑποχρεοῦται σὲ ἀντικατάσταση ἢ διόρθωση τῆς βλάβης ἢ στὴν καταβολὴ τοῦ ἀντιτίμου, ποῦ θὰ καθορισθεῖ μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ἀφοῦ προηγηθεῖ ὁ καθορισμὸς τῆς ζημίας.

2. Μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ βιβλιοθήκη τῆς Σχολῆς, τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ καὶ σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις οἱ μαθητές τῆς Σχολῆς ἐφόσον πρόκειται νὰ διευκολυνθοῦν στὴ μελέτη τους. Γιὰ ὅποιονδήποτε ἄλλο σκοπὸ προηγουμένως ἀπαιτεῖται ἄδεια ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 13

Ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς τροποποιεῖται μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ Δ.Σ. στὸ ὁποῖο παρευρίσκεται ὁπωσδήποτε καὶ ὁ Μητροπολίτης.

Ἄρθρον 14

Γιὰ κάθε θέμα ποῦ δὲ ρυθμίζεται ἀπὸ τὸν παρόντα Κανονισμὸ ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. κατὰ τὴν κυρίαρχη κρίση του.

Ἄρθρον 15

Σὲ περίπτωση διάλυσης τῆς Σχολῆς ὀλόκληρη ἡ περιουσία της, κινητὴ καὶ ἀκίνητη ἢ χρηματικὴ ὡς καὶ τὸ ἀρχεῖο της παραδίδονται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. στὴν Ἱερά Μητρόπολη Σάμου καὶ Ἰκαρίας καὶ συντάσσονται πρωτόκολλα παραδόσεως καὶ παραλαβῆς.

Ἄρθρον 16

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὴν «*Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως*» καὶ τὸ περιοδικὸ «*Ἐκκλησία*».

Ἄρθρον 17

Κάλυψη δαπάνης

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσδιορισθεῖ ἐπακριβῶς.

Ἀθήνα 4 Φεβρουαρίου 2003

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Προκηρύξεις**Ἱερῶν Μητροπόλεων:
Θεσσαλιώτιδος
καὶ Φαναριοφερσάλων
Μεσογαίας
καὶ Λαυρεωτικῆς****Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγ. Νικολάου Καταφυγίου καὶ

Ἁγ. Δημητρίου Μαγούλας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνας - Ἀττικῆς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτοις τῇ 12ῃ Μαρτίου 2004

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Υψώσεως Τιμίου Σταυροῦ - Ἀττικῆς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτοις τῇ 12ῃ Μαρτίου 2004

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ